POLSKIE BIURO PODRÓŻY
ORBIS

PRZEWODNIK PODRÓŻNICZO TURYSTYCZNY

1937/8

ROK IV

BANK

POLSKA KASA OPIEKI S. A.

(BANK P. K. O.)

NTRALA: WARSZAWA, ul. Jasna 9 (gmach P. K. O.)
Telefony: 271-77, 252-08, 692-52
Adres telegraficzny: BANKPEKAO

PLACÓWKI ZAGRANICZNE:

ANCJA: Oddział w PARYŻU, 31, rue Jean Goujon (gmach własny)
Ekspozytury: Lens, 2/4, rue Séraphin Cordier (gmach własny)
Metz, 18, rue des Augustins
Montceau-les-Mines, 7, rue Rouget de l'Isle

GENTYNA: Banco Polaco Polska Kasa Opieki S. A.
BUENOS AIRES, Tucuman Nr. 462/466 (gmach własny)
Ekspozytura Miejska, C. Corrientes 2700
Agencja Objazdowa Berrisso
Agencje na s/s „Kościuszko" i s/s „Pułaski"
(między Montevideo i Buenos Aires).

LESTYNA: Oddział w TEL-AVIV, Allenby Street 88.
Ekspozytura w Haifie, Shapiro Street.

ANY ZJEDNOCZONE
ERYKI PÓŁNOCNEJ: Biuro Przekazowe Gdynia America Line, Inc.
NEW YORK, 32 Pearl Street.

BANK P. K. O. w ramach przepisów dewizowych

YDAJE akredytywy kompensacyjno-turystyczne na Jugosławię, Bułgarię, Węgry, Czechosłowację etc.
UPUJE wszelkie waluty i czeki zagraniczne oraz travelers czeki (American Express Company) w dolarach i funtach;
KUPUJE dewizy pochodzące z eksportu polskiego;
YKONYWA przekazy pieniężne do Francji, Ameryki, Palestyny i innych krajów;
AŁATWIA inkaso weksli, dokumentów, konosamentów etc.
ZYJMUJE wkłady na książeczki, rachunki bieżące za pośrednictwem oddziałów zagranicznych;
HRONI wychodźców oraz swoich klientów przed wyzyskiem i stratą;
DZIELA bezpłatnie informacyj i porad;
ZEPROWADZA wszelkie tranzakcje bankowe w ramach statutu;
ANK P. K. O. zastępuje na terenie Francji, Ameryki i Palestyny Pocztową Kasę Oszczędności (P. K. O.)

Zwracamy uwagę P. T. eksporterów na nasze Oddziały we Francji, Argentynie i Palestynie.

ORBIS

PRZEWODNIK PODRÓŻNICZO TURYSTYCZNY

ROK IV

Biblioteka Jagiellońska
1003122436

1937/8

216526
II
4 (1937/38)

Nakładem
POLSKIEGO BIURA PODRÓŻY
ORBIS

POLSKIE BIURO PODRÓŻY ORBIS

WARSZAWA

Centrala:	Ossolińskich 8, tel. 5-47-55
Oddziały:	Marszałkowska 98 tel. 9-99-49, 9-97-66, 9-97-64, 9-60-21, 9-99-08, 7-24-14
	Marszałkowska 153, tel. 2-64-11, 2-50-86, 5-34-39
	Nalewki 8, tel. 11-64-50, 11-64-75
	Praga, Targowa 70, tel. 10-29-49
Agencje:	Królewska 10 (Worms) tel. 533-46
	Wierzbowa 11, tel. 2-85-87, 6-08-63
	Chłodna 17, telefon 6-19-85
Biuro Bagażowe:	Dworzec Główny, tel. 6-66-53
Kasa Teatralna i Koncertowa:	Jerozolimskie 33, tel. 9-91-99

PLACÓWKI KRAJOWE

I. ODDZIAŁY

Bydgoszcz	Dworcowa 2, tel: 36-67
Częstochowa	N. Marii P. 16, tel: 21-60
Gdynia	Świętojańska 38, tel: 17-35, 15-77
Katowice	Dworcowa 7, Hotel Monopol, tel: 308-72
Kraków	Rynek 41, tel: 110-40, 188-90
Krynica-Zdrój	Deptak 252, tel: 152
Lwów	Plac Mariacki 5, tel: 2-11-46, 2-85-10
Łódź	Piotrkowska 65, tel: 101-01, 101-20
Łódź	Piotrkowska 16, tel: 2-66-50
Poznań	Pl. Wolności 9, tel: 52-18, 52-33
Toruń	Szeroka 1/3, tel: 13-76
Wilno	Mickiewicza 20, tel: 8-83
Wilno	Wielka 49
Zakopane	Krupówki 28, tel: 13-17

II. AGENCJE

Będzin	Małachowskiego 13, tel: 333
Białystok	Piłsudskiego 13, tel: 171
Bielsko	3 Maja 31a, tel. 27-32
Borysław	Kościuszki 16, tel: 13-12
Brześć	3 Maja 5, tel: 4-61
Chorzów	Wolności 24, tel: 411-50
Chrzanów	Henryka 8, tel: 30
Cieszyn	Pl. Kr. Jana Sobieskiego 9, tel: 13-06
Czortków	Kolejowa 5
Gdańsk	Standgraben 7, tel: 262-75
Gdańsk	Hohe Tor (N. D. L.) tel: 217-77
Gorlice	Mickiewicza 29, tel: 74
Grodno	Dominikańska 18, tel: 106
Inowrocław	Kr. Jadwigi 33, tel: 414
Jarosław	Grunwaldzka 3, tel: 68
Jasło	Kościuszki 8, tel: 96
Kalisz	Piłsudskiego 18, tel: 324
Kielce	Sienkiewicza 36, tel: 13-60
Kołomyja	Piłsudskiego 2, tel: 10
Kowel	Warszawska 2, tel: 69
Kraków	Stradom 18, tel: 161-10
Kraków	Pl. Kolejowy 2, tel: 177-80
Krzemieniec	Szeroka 81
Leszno	Rynek 8, tel: 318
Lublin	Krak. Przedm. 29, tel: 20-64
Lwów	Legjonów 29, tel: 227-54
Łowicz	Rynek Kościuszki 17, tel: 51
Łuck	Jagiellońska 66, tel. 203
Nowy Sącz	Jagiellońska 17, tel: 16
Nowy Targ	Rynek 5, tel: 26
Ostrów Wlkp.	Piłsudskiego 10, tel: 140
Pińsk	Kościuszki 31, tel: 2-10
Płock	Tumska 4, tel: 14-87
Piotrków	Słowackiego 22, tel: 14-42
Przemyśl	Plac Legjonów 1, tel: 12-64
Rabka	Willa „Trzy Róże", tel: 2-64
Radom	Żeromskiego 25/27, tel: 18-60
Równe	3 Maja 75, tel: 62
Rzeszów	Grottgera 22, tel: 27
Sambor	Lwowska 21
Sanok	Kościuszki 2, tel: 15
Sandomierz	Żeromskiego 6, tel: 43
Sopoty	Kurhaus (N. D. L.), tel: 511-78
Sosnowiec	3 Maja 23, tel: 13-13
Stanisławów	Sapieżyńska 19, tel: 623
Stryj	Mickiewicza 38, tel: 109
Tarnopol	Mickiewicza 29, tel. 246
Tarnów	Krakowska 11, tel: 77
Włocławek	Kościuszki 4, tel: 185

3. PLACÓWKI SEZONOWE

Ciechocinek	Nieszawska 1, tel: 79
Druskieniki	Wileńska 1, tel: 36
Hel	
Iwonicz	Komisja Zdrojowa, tel: 4
Jaremcze	Kiosk P. T. T.
Jastarnia	
Jurata	
Kazimierz Dolny	Rynek
Kosów k/Kołomyji	Magistrat
Morszyn Zdrój	
Muszyna	Marsz. Piłsudskiego
Orłowo Morskie	Gdańska 6, róg Dworcowej, tel: 92-11
Szczawnica	Bazar 6, tel: 24
Truskawiec	Willa „Światowid", tel: 28
Worochta	Kiosk P. T. T.
Zaleszczyki	Św. Stanisława, tel: 20
Żegiestów Zdrój	tel: 24

PLACÓWKI ZAGRANICZNE

Antwerpja	44, Avenue de Keyser, tel: 339-25
Berlin	Friedrichstrasse 143/149 (Central Hotel), tel: A1 Jäger 52-87
Bruksela	50, rue des Colonies, tel: 17-36-36
Bukareszt	2, Strada Clémenceau, tel: 369-53
Budapeszt	Vigado ter 2, tel: 8-17-92
Bytom	4, Tarnowitzerstr., tel: 41-79
Liège	34, rue des Dominicains, tel: 292-63
Lille	30, rue Faidherbe, tel: 500-57
Londyn S. W. 1	25, Cockspur Street, tel: Whitehall 2094
Nowy York	38, Pearl Street
Paryż (IX)	5, rue de la Chaussée d'Antin, tel: Provence 65-15
Paryż (XVII)	71, Avenue de Villers, Oddział emigracyjny
Praga	Na Prikopé 13
Ryga	Smilsu iela 23/25, tel: 215-33
Strasburg	6, Quai de Paris
Tel-Aviv	Montefiore 32 P. O. B. 3032
Wiedeń	41, Kärntnerstasse, tel: R. 21-5-78

UWAGA: *O powstaniu nowych placówek ORBISU i ewent. zmianach będziemy ogłaszali w czasopismach.*

Szeroki ogół publiczności w Polsce bardzo chętnie podróżuje i lubi odbywać wycieczki, często jednakże turyści nasi doznają niewygód i strat, nie umiejąc zorganizować sobie przejazdu i pobytu.

Wydawany przez nas co roku „Przewodnik Podróżniczo-Turystyczny" ma na celu przyjść z pomocą turystom przez dostarczenie im wskazówek i zorientowanie ich, jakie są możliwości oszczędnego i wygodnego odbywania podróży i wycieczek w kraju i za granicą.

Tegoroczny nasz „Przewodnik Podróżniczo-Turystyczny" różni się dość znacznie od wydawnictw lat poprzednich. Rozszerzyliśmy go w dziale praktycznych informacyj, dotyczących komunikacji kolejowej i autobusowej, uzupełniając go także kilku mapkami.

Mamy nadzieję, że wiadomości te będą wystarczające, aby zorientować turystę w ogólnych zasadach i przepisach, ułatwiających podróże i wycieczki. W poszczególnych wypadkach każdemu turyście najchętniej służą fachową radą i pomocą placówki Orbisu, których wykaz znajduje się na czele książki.

Nie znajdzie natomiast turysta w naszym „Przewodniku" tych informacyj, które są zawarte w innych fachowych wydawnictwach takich, jak kolejowe rozkłady jazdy, rozkłady autobusów i linii lotniczych, przewodniki turystyczne i prospekty wycieczek itd.

Wydawnictwa te może jednak turysta otrzymać zawsze w placówkach Orbisu, albo za ich pośrednictwem.

Dążąc do jak najbardziej praktycznego opracowania naszego „Przewodnika Podróżniczo-Turystycznego" w przyszłości, prosimy najuprzejmiej naszych Czytelników, aby zechcieli wszelkie swoje uwagi o tym wydawnictwie nadsyłać nam pod adresem: Zarząd Główny Orbisu, Warszawa, Ossolińskich 8, dla redakcji „Przewodnika Podróżniczo-Turystycznego".

ORGANIZACJA TURYSTYKI W POLSCE

Władze państwowe — organizacje turystyczne.

Organem opieki państwa nad ruchem turystycznym w Polsce jest *Ministerstwo Komunikacji* za pośrednictwem *Wydziału Turystyki*. Posiada on cztery referaty: 1) ogólny, 2) organizacji turystyki, 3) propagandy i 4) ruchu turystycznego. Na czele Wydziału stoi dr. Henryk Szatkowski. Wykonawcami zamierzeń Wydziału Turystyki w terenie są referenci turystyczni przy województwach, oraz w Kom. m. st. Warszawy i referenci turystyczni w Dyrekcjach Okręgowych Kolei Państwowych. Referentów wojewódzkich jest 17, dyrekcyjnych— 8.

Organem doradczym wojewodów w sprawach turystyki są *Wojewódzkie Komisje Turystyczne*, w skład których wchodzą reprezentanci władz państwowych, oraz organizacyj społecznych. Na ich czele stoją w większości województw wicewojewodowie, względnie naczelnicy wydziałów komunikacyjno-budowlanych.

Ruchem turystycznym młodzieży szkolnej opiekuje się Ministerstwo Wyznań i Oświecenia Publicznego za pośrednictwem *Wydziału Wychowania*, który objął też funkcje zniesionego w 1936 r. Wydziału Wychowania Fizycznego. M. W. R. i O. P. utrzymuje 187 domów wycieczkowych dla młodzieży o 4.640 łóżkach, a w 1935 r., udzielono w tych domach blizko 165.000 noclegów. Dużą rolę odgrywają w dziedzinie opiekowania się ruchem turystycznym młodzieży, również i *Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego*.

W Ministerstwie Przemysłu i Handlu istnieje *Referat Przemysłu Hotelarskiego i Restauracyjnego*.

Sprawy paszportowe, poczynając od r. b., skoncentrowane są w *Ministerstwie Spraw Wewnętrznych*.

Min. Spraw Zagranicznych (Wydział Prasowy) współdziała w propagandzie turystycznej Polski za granicą.

Związki i Towarzystwa Turystyczne.

1) *Związek Polskich Towarzystw Turystycznych* (Warszawa, Żórawia 9 m. 1) utworzony w roku 1927 grupuje poniżej podane towarzystwa (wymienione pod numerem 2 do 7), obejmując około 25.000 członków. Szczegółowe wiadomości

o nich, oraz adresy ich kół i oddziałów podaje „Informator Turystyczny Związku Polskich Towarzystw Turystycznych“ z r. 1933 r. cena 1 zł.).

2) *Polskie Tow. Tatrzańskie* (Kraków, ul. Potockiego 5) posiadało z końcem 1936 r. 32 oddziały, 34 koła i około 14.000 członków. Rok założenia 1873.

3) *Automobilklub Polski* (Warszawa, Al. Szucha 10) zał. 1909 r., posiada 8 klubów afiliowanych i ok. 3.000 członków.

4) *Towarzystwo Turystyczne „Beskidenverein“* w Bielsku (Wzgórze 14) zał. w 1893 r., posiada ok. 2.000 członków.

5) *Podolskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze* w Tarnopolu (Urząd wojewódzki) zał. w r. 1925, posiada 19 oddziałów i około 1.400 członków.

6) *żydowskie Towarzystwo Krajoznawcze w Polsce* (Warszawa, Królewska Nr. 51), zał. w 1926 r., posiada 23 oddziały i około 3.000 członków.

7) *Sekcja Wycieczkowa T.U.R.* (Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 20), posiada filie przy 200 oddziałach miejscowych T.U.R.

8) *Polskie Towarzystwo Turystyczno - Krajoznawcze* (Warszawa, Nowy Świat nr. 19) zał. w 1906 r., posiada 50 oddziałów, około 7.000 członków.

9) *Polski Touring Klub* (Warszawa, Kredytowa 5) zał. w 1925 r., posiada ok. 2.000 członków.

10) *Polski Zw. Narciarski* (Kraków ul. Piłsudskiego 13), zał. w 1919 r., jednoczy przeszło 200 klubów, i 14.000 członków. Adresy klubów, należących do P. Z. N. i związków okręgowych podaje wydawany corocznie w jesieni „Informacyjny Kalendarz Narciarski P.Z.N.“.

11) *Polski Związek Motocyklowy* (Warszawa, Al. Szucha 29) zał. w 1924 r., jednoczy pięćdziesiąt kilka klubów motocyklowych, posiada około 1.200 członków.

12) *Polski Związek Towarzystw Wioślarskich* (Warszawa, Al. Jerozolimska 45) zał. w 1919 r., zajmuje się przeważnie sportem wioślarskim, posiada jednakże od 1929 r. w zarządzie Referat Turystyczny dla kierownictwa turystyką wioślarską.

13) *Polski Związek żeglarski* (Warszawa, ul. Pierackiego 15) zał. w r. 1924, jednoczy kluby żeglarskie.

14) *Polski Związek Kajakowy,* (Warszawa, ul. Bednarska 10 m. 6) zał. w 1930 r., jednoczy 104 kluby, 5.300 członków.

15) *Towarzystwo Krzewienia Narciarstwa* (Kraków, ul., Piłsudskiego 13) zał. w 1932 r.

16) Towarzystwo Turystyczne „Przyjaciele Przyrody“. Bielsko, Dom Robotniczy.

Turystyką zajmują się również niektóre stowarzyszenia niebędące stowarzyszeniami turystycznymi, lecz ogólnymi organizacjami młodzieży (jak Związek Harcerstwa Polskiego), towarzystwami regionalnymi, jak Tow. Przyjaciół Huculszczyzny, względnie organizacjami, popierającymi turystę z punktu widzenia ekonomicznego, jak Tow. Rozwoju Ziem Wschodnich.

1) *Liga Popierania Turystyki.* Założona w 1935 r. (Warszawa, ul. Mokotowska nr. 61). Ma na celu, jak to sama nazwa wskazuje, popieranie ruchu turystycznego w Polsce, zwłaszcza przez inicjowanie i organizowanie imprez masowych. Potrzebne na ten cel środki czerpie z dochodów, osiąganych przy organizacji pociągów popularnych, oraz innych imprez turystycznych. L.P.T. posiada delegatury przy dyrekcjach okręgowych kolei państwowych w Warszawie, Toruniu, Poznaniu, Katowicach, Krakowie, Lwowie, Radomiu, i Wilnie, oddziały i ekspozytury. W charakterze członków należą do L.P.T. związki popierania turystyki.

2) *Związek Uzdrowisk Polskich* (Warszawa, ul. Boduena 2) zał. w 1906 r.

3) *Naczelna Organizacja Polskiego Przemysłu Hotelarskiego,* zał. w 1929 r. Warszawa, Hotel Bristol).

4) *Polski Związek Turystyczny w Krakowie* (Lubicz 4) zał. w 1906 r.

5) *Związek Propagandy Turystycznej m. st. Warszawy* (Warszawa, Wierzbowa 8) zał. 1.I. 1934 r.

6) *Gdyński Związek Propagandy Turystycznej* (Gdynia, Magistrat) zał. w 1931 r.

7) *Śląski Związek Popierania Turystyki w Katowicach.* W styczniu 1937 r. był związek w stadium organizacji.

8) *Nadmorski Związek Propagandy Turystycznej* (Wejherowo, Starostwo) zał. w 1931 r.

9) *Towarzystwo Popierania Turystyki w Chojnicach* (Rynek 2) zał. w 1931 r.

10) *Związek Propagandy Turystycznej Ziemi Nowogródzkiej* zał. w 1934 r. (Nowogródek, urząd wojewódzki).

11) *Związek Propagandy Turystycznej Wilna* (Wilno, ul. Mickiewicza 32) zał. w 1934 r.

12) *Białostocki Wojewódzki Związek Propagandy Turystyki,* (Białystok, ul. Kilińskiego 15). Załoź. w 1935 r.

13) *Zw. Propagandy Turystycznej pow. Rawskiego,* zał. w r. 1935, Rawa Mazowiecka.

14) *Zw. Prop. Tur. w Łowiczu.* Magistrat. Zał. w 1935 r.

15) *Zw. Prop. Tur. w Płocku,* Magistrat. Zał. w 1935 r:

16) *Związek Popierania Turystyki w Bydgoszczy* (Zarząd miejski) założony w 1936 r.

KOMUNIKACJA KOLEJOWA W POLSCE

WIADOMOŚCI OGÓLNE.

Polskie Koleje Państwowe stanowią samoistną jednostkę prawną i prowadzone są wedle zasad handlowych. Zwierzchni nadzór nad przedsiębiorstwem P. K. P. wykonuje Minister Komunikacji. Cała sieć kolei normalnotorowych, eksploatowana przez P. K. P., podzielona jest między 8 dyrekcyj okręgowych (warszawską radomską, wileńską, lwowską, krakowską, katowicką, poznańską i toruńską). Ogólna długość linij kolejowych normalnotorowych, eksploatowana przez P. K. P., wynosiła w r. 1934 — 17,835 km. Sieć kolei wąskotorowych. eksploatowana przez przedsiębiorstwo P. K. P., w r. 1934 wynosiła 2,382 km.

Oprócz kolei państwowych, istnieją na terenie naszego kraju koleje dojazdowe, prywatne i komunalne, o ogólnej długości linji 1496 km.

W zarządzie Ministerstwa Komunikacji znajdują się również linie autobusowe, utrzymujące ruch pasażerski na wielu ważnych arteriach komunikacyjnych.

WYCIĄG WAŻNIEJSZYCH SZCZEGÓŁÓW Z PRZEPISÓW PRZEWOZOWYCH i TARYFOWYCH P. K. P.

Obowiązki podróżnego.

Podróżny, rozpoczynający jazdę, musi posiadać bilet na przejazd. Przed wyjazdem jest obowiązany sprawdzić, czy otrzymał właściwy bilet, zachować go przez cały czas podróży i okazywać na żądanie organom, upoważnionym do kontroli przy wejściu do poczekalni, przy wyjściu na peron i przy wyjściu z peronu, przy wsiadaniu do wagonu, a także w każdym czasie podczas podróży.

Ulgi dla dzieci.

Podróżny może wieźć ze sobą bezpłatnie, bez biletu, tylko dwoje dzieci do ukończonego czwartego roku życia, o ile nie żąda dla nich osobnego miejsca. Dzieci po ukończeniu czwar-

tego roku aż do ukończenia dziesięciu lat życia przewozi się za połowę normalnej ceny taryfowej. Taką samą opłatę uiszczać należy za dzieci w wieku do 4 lat, dla których zażądano osobnych miejsc. Zniżka dla dzieci stosuje się wyłącznie do biletów taryfy normalnej, na przejazdy pojedyńcze.

Wyznaczanie i zamawianie miejsc.

Podróżnemu wolno, wsiadając, założyć wolne miejsce dla siebie i dla każdej z nim jadącej osoby, której bilet może okazać. Kto opuszcza miejsce, nie założywszy go, traci do niego prawo. Zamawiający przedział musi posiadać tyle biletów, ile jest miejsc w przedziale. Ilość podróżnych w zamówionym przedziale nie może być większa od ilości biletów.

Męczyźni nie mogą zajmować miejsc w przedziałach dla kobiet nawet za ich zezwoleniem. Kobietom wolno brać ze sobą do przedziałów dla kobiet chłopców do ukończonego dziesiątego roku życia.

W przedziałach dla kobiet i dla niepalących nie wolno palić nawet za zezwoleniem współpodróżnych.

Otwieranie okien wagonu dozwolone jest tylko za zgodą wszystkich podróżnych, jadących w przedziale.

Przerwy podróży na stacjach pośrednich.

Bilety ważne na jedną dobę nie dają prawa przerwy podróży; bilety ważne na dwie doby uprawniają do jednorazowej, a bilety z ważnością dłuższą — do dwukrotnej przerwy podróży. Przerwa podróży nie przedłuża czasu taryfowej ważności biletu. Przerwaną podróż można na nowo rozpocząć także z innej stacji, leżącej na tej samej drodze bliżej stacji przeznaczenia. W granicach czasu ważności biletu, nie ogranicza się długości trwania przerwy.

Podróżny, który przerywa podróż, powinien przedstawić swój bilet do poświadczenia właściwemu organowi stacyjnemu zaraz po przybyciu pociągu, którym przyjechał. Podróżni, jadący za biletami zeszytowymi, mogą przerywać podróż:

a) na stacji końcowej każdego poszczególnego kuponu bez żadnych formalności;
b) na innych stacjach każdego odcinka poszczególnego kuponu dwa razy, pod warunkiem poświadczenia przerwy przez właściwy organ stacyjny.

Przedmioty, wyłączone od przewozu w wagonach osobowych.

Nie wolno zabierać do wagonów osobowych przedmiotów, które mogłyby być niedogodne, lub przykre dla współpodróżnych, materiałów wybuchowych, łatwozapalnych, żrących, lub zakaźnych.

Zabieranie bagażu ręcznego i zwierząt do wagonów osobowych.

Podróżnym wolno brać ze sobą bezpłatnie do wagonów osobowych przedmioty łatwe do noszenia (bagaż ręczny). Dla swego bagażu ręcznego podróży ma do dyspozycji tylko przestrzeń nad miejscem, które zajmuje i pod tym miejscem.

Zwierząt żywych nie wolno zabierać do wagonów osobowych; wykryte zaś należy usunąć z wagonu na najbliższej stacji. Wyjątek stanowią:

a) małe psy i ptaki, tudzież inne małe zwierzęta domowe na ręku lub w klatkach, o ile nie zabraniają tego przepisy policyjne, a współpodróżni nie sprzeciwiają się zabraniu ich do przedziału;

b) psy każdego rodzaju i każdej wielkości, jeżeli nie zabraniają przepisy policyjne i, jeżeli ich właściciele jadą z nimi w osobnym przedziale, przeznaczonym dla podróżnych z psami, lub w innym przedziale za zgodą współpodróżnych.

Opłata za przewóz psów, zabieranych do przedziału, wynosi połowę ceny biletu ze zniżką 75% klasy III-ej na pociąg osobowy.

Narty i saneczki wolno zabierać, jako bagaż ręczny, jeśli to nie przeskadza współpodróżnym i nie powoduje zanieczyszczenia wagonu.

Ulgi taryfowe.

Polskie Koleje Państwowe stosują następujące *bilety okręgowe* kl. 1, 2 i 3-ej:

a) bilety 15-to dniowe, ważne na okres 15 dni, poczynając od daty, jaką wskaże nabywca, w cenie 200 zł. (1 klasa), 150 zł. (2 klasa) i 100 zł. (3 klasa);

b) bilety miesięczne, ważne na okres jednego miesiąca, od dnia, jaki wskaże nabywca, do tego samego dnia następnego miesiąca włącznie.

c) bilety półroczne na okres sześciu następujących po sobie miesięcy kalendarzowych, ważne od dnia pierwszego miesiąca, jaki wskaże nabywca;
d) bilety roczne, ważne na okres dwunastu następujących po sobie miesięcy kalendarzowych od 1 stycznia, 1 kwietnia, 1 lipca lub 1 października.

Ważność biletów okręgowych 15-to dniowych rozciąga się na obszar wszystkich okręgów dyrekcyjnych, biletów zaś miesięcznych, półrocznych i rocznych może się rozciągać na obszar jednego, względnie dwóch, trzech, lub czterech sąsiadujących ze sobą okręgów dyrekcyjnych, albo na wszystkie okręgi dyrekcyjne.

Bilety okręgowe uprawniają do nieograniczonej ilości przejazdów w terminie ważności, wskazanym na bilecie, w dowolnych relacjach, objętych obszarem ważności w pociągach osobowych i pośpiesznych, przewidzianych w rozkładzie jazdy.

Cena biletu miesięcznego (ważnego na wszystkie dyrekcje) wynosi 380 zł. (1 kl.), 285 zł. (2 kl.) i 190 zł. (3 klasa). Cena biletu półrocznego wynosi pięciokrotną cenę odnośnego biletu miesięcznego. Cena biletu rocznego wynosi 9-krotną cenę odnośnego biletu miesięcznego.

Bilety odcinkowe.

P.K.P. stosują następujące bilety odcinkowe:
a) bilety odcinkowe miesięczne kl. 2-ej i 3-ej na okres jednego miesiąca kalendarzowego z ważnością od dnia pierwszego danego miesiąca do pierwszego następnego miesiąca do godz. 24 włącznie;
b) bilety odcinkowe tygodniowe lub miesięczne wydaje się na przejazd w klasie 2 lub 3-ej pociągów osobowych, przewidzianych w rozkładzie jazdy, na odcinki o długości najwyżej 100 km.

Bilet odcinkowy tygodniowy uprawnia codziennie do jednorazowego przejazdu tam i z powrotem, drogą najkrótszą lub wskazaną na bilecie pomiędzy stacjami początkową i końcową odcinka, na jaki jest wydany.

Bilet odcinkowy miesięczny uprawnia do nieograniczonej ilości przejazdów drogą najkrótszą, lub wskazaną na bilecie pomiędzy wszystkimi stacjami odcinka, na jaki jest wydany.

Bilet odcinkowy tygodniowy, lub miesięczny uprawnia również do przejazdu kilkoma drogami, jeżeli są one wskazane na bilecie.

Inne ulgi.

P. K. P. udzielają na zasadzie osobnych zarządzeń szereg ulg pozataryfowych dla przejazdów w celach religijnych, wychowawczych, kulturalnych, oświatowych, na zjazdy organizacyj naukowych, kulturalno - oświatowych, zawodowych, społecznych, sportowych, turystycznych i gospodarczych i t.p. Turyści i narciarze, należący do uznanych towarzystw turystycznych, lub do P.Z.N. korzystają na P.K.P. przy przejazdach zbiorowych, w uznanych przez kolej relacjach turystycznych i narciarskich, ze zniżek na podstawie legitymacyj członkowskich. Szczegółowych informacyj, dotyczących stosowania odnośnych ulg pozataryfowych, udzielają zainteresowanym Dyrekcje P. K. P. i biura podróży.

Opłaty za miejsca numerowane.

Opłaty za miejsca numerowane, zamówione przez podróżnych w pociągach, w których skład wchodzą wagony z miejscami numerowanymi, wynoszą w pociągach pośpiesznych i osobowych: za miejsce w kl. 1-ej — złotych 2, w kl. 2-ej — złtych 1,50, w kl. 3-ej — złotych 1.

Opłaty za przejazd w pociągach motorowych zwykłych (MT) i w pociągach motorowych ekspresowych (MTE).

Za przejazd w pociągu motorowym zwykłym stosuje się opłaty należne za klasę 2 lub 3-cią pociągów osobowych według tabeli opłat normalnych, lub według opłat ulgowych stosownie do uprawnień podróżnego do danej ulgi bez żadnych dopłat za użycie pociągu motorowego.

Za przejazd w pociągu motorowym ekspresowym pobiera się:

a) opłatę za bilet ważny na jednorazowy przejazd w klasie 3-ej pociągu pośpiesznego, obliczoną według tabeli opłat normalnych lub ulgowych, stosownie do uprawnień podróżnego do korzystania z ulg na przejazd w pociągach pośpiesznych. Nie można korzystać z pociągów motorowych ekspresowych na podstawie biletów bezpłatnych, odcinkowych, lub ważnych tylko na pociągi osobowe i t.p.

b) opłatę za kupon na miejsce w pociągu motorowym ekspresowym.

JAK TANIO PODRÓŻOWAĆ W POLSCE ?

We wszystkich krajach turysta jest istotą uprzywilejowaną; przysługują mu specjalne prawa do zniżek kolejowych.

Oczywiście, że te ulgi kolejowe są uwarunkowane ścisłymi przepisami.

Ulgi i zniżki kolejowe dla turysów w Polsce dzielą się na kilka typów: jedne z nich są dostępne dla wszystkich, inne przyznane są tylko dla zrzeszonych turystów, członków niektórych organizacyj turystyczno-sportowych, wreszcie istnieją także ulgi specjalne dla podróżujących w celach handlowych, lub innych.

Zniżki dostępne dla wszystkich.

Do zniżek, dostępnych dla wszystkich, podróżujących w celach turystycznych, zaliczamy:

Przejazdy wycieczkowe za biletami powrotnymi.

Bilety wycieczkowe powrotne nabyć może każdy. Są one dwojakiego rodzaju:

1) bilety wycieczkowe świąteczne, ważne na pobliskie przejazdy tam i z powrotem, tylko w niedzielę lub święto.

2) bilety wycieczkowe 10-dniowe, ważne na dalsze przejazdy. Bilety uprawniają do przejazdu w kierunku pierwotnym w sobotę, lub w dzień przedświąteczny, ew. w niedzielę, lub dzień świąteczny, do przejazdu zaś w kierunku powrotnym w ciągu 10-ciu dni od daty wydania biletu.

Bilety wycieczkowe powrotne wydaje się na przejazd od stacyj większych miast i osad, do stacyj, położonych w miejscowościach o wybitnym znaczeniu dla masowej turystyki przyrodoznawczej, a to:

ad 1) Bilety wycieczkowe świąteczne wydaje się w następujących relacjach:

Od stacyj: i spowrotem	do stacyj:	Opłaty:
(1) Wszystkie stacje Warszawy. Ulga ważna od dnia 1 maja do dnia 30 września.	Brwinów, Celestynów, Chotomów, Chynów, Falenica. Jabłonna, Józefów, Klembów, Kobyłka, Legionowo, Michalin, Mie-	zniżka 33%

Od stacyj: i z powrotem	do stacyj:	Opłaty:
(1) Wszystkie stacje Warszawy. Ulga ważna od dnia 1 maja do dnia 30 września.	dzeszyn, Międzyborów, Milanówek, Miłosna, Mostówka, Otwock, Piaseczno, Płudy, Radość, Rembertów, Rybienko, Skruda, Stara Wieś, Sulejówek. Śródborów, Świder, Urle, Wawer, Wesoła, Wola Grzybowska, Wołomin, Zagościniec, Zalesie Górne, Zielonka, Zegrze.	zniżka 33%
(2) Bielsko, Bielsko Górne, Biała Lipnik i Cieszyn. Ulga ważna cały rok.	dowolnie do jednej z następujących stacyj-Głębce, Hucisko, Jeleśnia, Milówka, Polana, Raycza, Sól, Węgierska Górka, Wisła, Zwardoń.	w kl. 2 — 4,95 zł. w kl. 3 — 3,30 zł.
(3) Bydgoszcz. Ulga ważna od dnia 1 maja do dnia 30 września.	Brdyujście, Brzoza, Fordon, Łęgnowo, Ostromecko, Rynkowo, Solec Kujawski.	zniżka 33%
(4) Będzin, Będzin Miasto, Chebzie, Chorzów, Chorzów Miasto, Dądrowa Górnicza, Hajduki, Katowice, Mysłowice, Ruda Śląska, Rybnik, Sosnowiec, Szopienice, Wodzisław. Ulga ważna od dnia 1 maja do dnia 30 września.	Bukowno, Goczałkowice — Zdrój, Jastrzębie Zdrój, Krzeszowice, Kobiór, Murcki, Olkusz, Pszczyna, Rabsztyn.	zniżka 33%
(5) **Danzig** (Gdańsk) Hbf. Ulga ważna przez cały rok.	Broesen, Oliva, Zoppot, Gdynia, Kack Wielki, Kolibki Orłowo, Danzig (Gdańsk) Langfuhr.	w kl. 2 / w kl. 3 1,00 zł. / 0,60 zł. 1,10 „ / 0,70 „ 1,70 „ / 1,00 „ zniżka 33%

Od stacyj:	do stacyj:	Opłaty:
i z powrotem		
(6) Danzig (Gdańsk) Langfuhr. Ulga ważna przez cały rok.	Zoppot.	w kl. 2 1,00 zł. w kl. 3 0,70 zł.
(7) Gdynia. Kolibki Orłowo. Ulga ważna przez cały rok.	Kack Wielki, Kolibki, Orłowo, Zoppot, Gdynia, Kack Wielki, Zoppot.	zniżka 33%
(8) Grębocin. Ulga ważna przez cały rok, także w dni targowe.	Toruń Mokre, Toruń Miasto.	zniżka 33%
(9) Lubicz. Ulga ważna przez cały rok, także w dni targowe.	Toruń Miasto.	zniżka 33 %
(10) Wszystkie stacje Krakowa. Ulga ważna od dnia 1 maja do dnia 30 września.	Batowice, Grodkowice, Kalwaria, Lanckorona, Kłaj, Krzeszowice, Leńcze, Łuszczyce, Miechów Miasto, Niepołomice, Podłęże, Rudawa, Radziszów, Słomniki, Stanisławice, Swoszowice, Wieliczka, Zabierzów.	zniżka 33 %
(11) Lublin. Ulga ważna od dnia 1 maja do dnia 30 września.	Bystrzyca, Klementowice, Nałęczów, Puławy, Świdnik, Zemborzyce.	zniżka 33%
(12) Wszystkie stacje Lwowa. Ulga ważna od dnia 1 maja do dnia 30 września.	Brzuchowice, Gródek Jagielloński, Janów, Jaworów, Kamieniobród, Lubień Wielki, Mszana, Morszyn Zdrój, Rodatycze, Winniki, Zimna Woda.	zniżka 33%

Od stacyj:	do stacyj:	Opłaty:
i z powrotem		
(13) Łódź Fabryczna i Łódź Kaliska. Ulga ważna od dnia 1 maja do dnia 30 września.	Grotniki, Kolumna, Rokiciny.	zniżka 33%
(14) Wszystkie stacje Poznania. Ulga ważna od dnia 1 maja do dnia 31 października także w dni powszednie oraz od dnia 1 grudnia do dnia 30 kwietnia tylko w niedziele i święta.	Ludwikowo, Kiekrz, Promno, Puszczykowo, Puszczykówko.	zniżka 33% za zsumowaną odległość taryfową przejazdu tam i spowrotem, oprócz przypadków gdy oddzielne obliczenie da tańsze opłaty.
(15) Wszystkie stacje Poznania. Ulga ważna od dnia 1 maja do dnia 30 września oraz w ustalone przez DOKP dni powszednie.	Zaniemyśl.	kl. 2 5,10 zł. kl. 3 3,40 zł.
(16) Radom. Ulga ważna od dnia 1 maja do dnia 30 września.	Czarniecka Góra, Jedlnia, Garbatka, Pionki, Warka i Zagnańsk.	zniżka 33%
(17) Równe. Ulga ważna od dnia 1 maja do dnia 30 września.	Klewań, Nowostaw.	zniżka 33%
(18) Rzeszów. Ulga ważna od dnia 1 maja do dnia 30 września.	Babica, Czudec.	zniżka 33%

Od stacyj:	do stacyj:	Opłaty:
i z powrotem		
(19) Stanisławów i Kołomyja. Ulga ważna od dnia 1 maja do dnia 30 września.	Wszystkie stacje położone na odcinku Dora — Worochta.	zniżka 33%
(20) Tarnów. Ulga ważna od dnia 1 maja do dnia 30 września.	Bogumiłowice, Czarna, Łowczów, Łowczówek, Pleśna, Słotwina, Brzesko.	zniżka 33%
(21) Toruń Miasto, Toruń Mokre i Toruń Przedmieście, Włocławek. Ulga ważna od dnia 1 maja do dnia 30 września.	Barbarka, Ciechocinek, Cierpice, Fordon, Kluczyki, Otłoczyn, Stawki.	zniżka 33%
(22) Wilno. Ulga ważna od dnia 1 maja do dnia 30 września.	Ignalino, Landwarów, Nowowilejka, Rudziszki.	zniżka 33%

ad 2) Bilety wycieczkowe 10-dniowe wydaje się w następujących relacjach:

Od stacyj:	do stacyj:	Opłaty:
i spowrotem		
(1) Wszystkie stacje Warszawy. Ulga ważna od dnia 1 maja do dnia 30 września	Augustów, Białowieża, Brodnica, Czarniecka, Góra, Hajnówka, Koncojady, Nałęczów, Płociszno, Puławy, Suwałki, Tama Brodzka, Zagnańsk.	zniżka 33%

Od stacyj: i z powrotem	do stacyj:	Opłaty:
(2) **Będzin,** Będzin Miasto, Dąbrowa Górnicza, Sosnowiec Południowy i Północny. Ulga ważna przez cały rok.	Dowolnie do jednej ze stacyj położonych na odcinkach: Mikuszowice—Zwardoń i Wapienica — Głębce lub do stacji Hucisko i Jeleśnia.	w kl. 2 — 9,00 zł. w kl. 3 — 6,00 zł.
(3) Będzin, Będzin Miasto, Dąbrowa Górnicza, Sosnowiec Południowy i Północny. Ulga ważna przez cały rok.	Dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinkach: Sucha — Zakopane i Chabówka — Łososina Wielka drogą przez Oświęcim — Spytkowice jak również przez Katowice—Kraków lub Katowice — Dziedzice — Żywiec.	w kl. 2 — 18,00 zł. w kl. 3 — 12,00 zł.
(4) Bielsko, Bielsko Górne, Biała Lipnik, Cieszyn, Dziedzice, Oświęcim. Ulga ważna przez cały rok.	Dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinkach: Sucha—Zakopane, Chabówka—Łososina Wielka drogą przez Spytkowice lub Żywiec.	w kl. 2 — 18,00 zł. w kl. 3 — 12,00 zł.
(5) Bielszowice, Chebzie, Chorzów, Chorzów Miasto, Czerwionka, Hajduki, Katowice, Katowice Ligota, Knurów, Kochłowice, Kostuchna, Mikołów, Lubliniec, Mysłowice, Nowa Wieś Śl., Obszary, Pszczyny, Ruda Śl., Rybnik, Siemianowice Śl., Szarlej Piekary, Szopienice, Świętochłowice, Tarnowskie Góry, Tychy. Ulga ważna przez cały rok.	Dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinkach: Mikuszowice — Zwardoń i Wapienica — Głębce, lub do stacji Hucisko i Jeleśnia.	w kl. 2 — 9,00 zł. w kl. 3 — 6,00 zł.

Od stacyj:	do stacyj:	Opłaty:
i z powrotem		
(6) Chorzów Miasto, Katowice, Katowice Ligota i Mysłowice. Ulga ważna przez cały rok.	Dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinkach: Sucha — Zakopane i Chabówka — Łososina Wielka, drogą przez Oświęcim — Spytkowice, jak również przez Kraków, lub przez Dziedzice — Żywiec.	w kl. 2 — 18,00 zł. w kl. 3 — 12,00 zł.
(7) Bydgoszcz, Danzig (Gdańsk) Hbf, Gdynia, Grudziądz, Kolibki, Orłowo, Toruń, Zoppot. Ulga ważna przez cały rok.	Dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinkach: Kartuzy — Kościerzyna, Puck — Krokowa, Puck—Hel.	zniżka 33%
(8) Wszystkie stacje Krakowa. Ulga ważna przez cały rok.	Dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinkach: Mikuszowice — Zwardoń, Wapienica—Głębce lub do stacji Hucisko i Jeleśnia	w kl. 2 — 15,00 zł. w kl. 3 — 10,00 zł.
(9) Wszystkie stacje Krakowa. Ulga ważna przez cały rok.	Dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinkach: Sucha— Zakopane, Chabówka—Łososina Wielka.	w kl. 2 — 18,00 zł. w kl. 3 — 12,00 zł.
(10) Wszystkie stacje Krakowa. Ulga ważna przez cały rok.	Dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinku: Żegiestów — Krynica.	w kl. 2 — 21,00 zł. w kl. 3 — 14,00 zł.
(11) Wszystkie stacje Lwowa. Ulga ważna przez cały rok.	Broszniów, Dolina, Kuty, Różniatów, Krechowice, Truskawiec Zdrój, Wygoda, Zaleszczyki, oraz do	zniżka 33%

Od stacyj:	od stacyj:	Opłaty:
i z powrotem		
(11) Wszystkie stacje Lwowa. Ulga ważna przez cały rok.	jednej ze stacyj, położonych na odcinkach: Nadwórna—Worochta, Skole—Ławoczne i Rozłucz--Sianki.	zniżka 33%
(12) Łódź Fabryczna i Łódź Kaliska, oraz Chojny. Ulga ważna od dnia 1 maja do dnia 30 września.	Czarniecka Góra, Kielce, Niekłań, Zagnańsk.	zniżka 33%
(13) Przemyśl. Ulga ważna przez cały rok.	Iwonicz i Truskawiec Zdrój, oraz do jednej ze stacyj, położonych na odcinkach: Skole — Ławoczne, Rozłucz—Sianki	zniżka 33%
(14) Stanisławów. Ulga ważna przez cały rok.	Broszniów, Dolina, Kuty, Różniatów, Krechowice, Wygoda,Zaleszczyki, oraz do jednej ze stacyj, położonych na odcinkach: Skole—Ławoczne, Rozłucz — Sianki i Dora-Worochta.	zniżka 33%
(15) Tarnów. Ulga ważna przez cały rok.	dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinku: Żegiestów — Krynica.	w kl. 2 — 13,50 zł. w kl. 3 — 9,00 zł.
(16) Wilno. Ulga ważna przez cały rok.	Druskieniki, Kobylnik.	zniżka 33%

Przy biletach wycieczkowych, ważnych do kilku stacyj, podróż powrotną można rozpocząć w granicach obszaru ważności biletu od dowolnei stacji, przyczem przejazd powrotny może się odbyć tylko do stacji wydania biletu.

Przejazdy ulgowe dla osób, powracających z uzdrowisk krajowych i letnisk nadmorskich.

Osoby, które przebywały co najmniej 14 dni w jednym z uzdrowisk krajowych, lub w letniskach nadmorskich, w celach kuracyjnych i po odbytej kuracji powracają do miejsca stałego zamieszkania, odległego co najmniej o 100 km. (cudzoziemcy do stacji granicznej, leżącej w kierunku kraju, w którym zamieszkują), mają prawo do zniżki 33% w klasie 1, 2 i 3 poc. osobowych i pośpiesznych.

Uzdrowiska dzieli się na całoroczne i sezonowe. Ulga dla uzdrowisk całorocznych stosowana jest w ciągu całego roku; dla uzdrowisk sezonowych tylko od dnia 1 maja do dnia 31 października, a dla letnisk nadmorskich od 1 maja do 30 września.

Ulgowe bilety wydaje się na podstawie imiennego zaświadczenia Związku Uzdrowisk Polskich, wystawianego przez urzędy gminne lub sołectwa, względnie przez zarządy uzdrowisk, dyrekcje, komisje zdrojowe, lub klimatyczne, prowadzące w danej miejscowości meldunki przybywających kuracjuszy.

Bilet ulgowy, nabyty na podstawie wyżej omawianego zaświadczenia, nie daje prawa do przerwy w podróży.

Do uzdrowisk całorocznych należą:

Czarniecka Góra
Druskieniki
Horyniec Zdrój
Inowrocław
Iwonicz
Jaremcze
Jaworze (st. kol. Jaworze Jasienica)
Krynica
Nałęczów
Otwock
Rabka (st. kol. Chabówka, Rabka Zdrój, lub Rabka Zaryte)
Rudka (st. kol. Mrozy)
Szczawnica (st. kol. Stary Sącz, lub Nowy Targ)
Truskawiec Zdrój
Wisła (st. kol.Wisła, lub Głębce)
Worochta
Zakopane z Bukowiną, Jaszczurówką i Poroninem (st. kol. Poronin i Zakopane)
Żegiestów Zdrój (st. kol. Żegiestów i żegiestów Zdrój)

Do uzdrowisk sezonowych należą:

Busko (st. kol. Kielce lub Szczuczyn)
Bystra pow. Biała i pow. Bielsko (st. kol. Bystra Wilkowice)
Ciechocinek
Delatyn
Goczałkowice Zdrój
Hrebenów
Jastrzębie Zdrój

Kosów (st. kol. Kołomyja)
Krościenko n. D. (st. kol. Stary Sącz lub Nowy Targ)
Krzeszowice
Kuty (st. kol. Kuty lub Kołomyja)
Lubień Wielki
Miłowody (st. kol. Oborniki)
Morszyn Zdrój
Muszyna
Niemirów Zdrój (st. kol. Jaworów, lub Rawa Ruska)
Ojców (st. kol. Kraków, lub Olkusz)
Piwniczna Zdrój
Rymanów Zdrój (st. kol. Rymanów)
Smukała (st. kol. Bydgoszcz)
Solec Zdrój (st. kol. Kielce, lub Szczuczyn)
Swoszowice
Szkło (st. kol. Janów, lub Starzyska Szkło)
Ustroń
Wilkowice (st. kol. Bystra Wilkowice)
Wysowa (st. kol. Grybów, lub Gorlice)
Zaleszczyki

Do letnisk nadmorskich należą:

Bór (st. kol. Jastarnia)
Cetniewo (st. kol. Wielka Wieś Hallerowo)
Chałupy
Dębki (st. kol. Krokowa)
Gdynia
Hel
Jasne Wybrzeże (st. kol. Wielka Wieś Hallerowo)
Jastarnia
Jastrzębia Góra (st. kol. Łebcz, lub Wielka Wieś Hallerowo)
Jurata
Karwia (st. kol. Krokowa lub Wielka Wieś Hallerowo)
Karwieńskie Błota (st. kol. Krokowa, lub Wielka Wieś Hallerowo)
Kuźnica
Lisi Jar (st. kol. Wielka Wieś Hallerowo)
Orłowo Morskie (st. kol. Kolibki Orłowo)
Ostrowo (Wielka Wieś Hallerowo)
Puck
Rozewie (st. kol. Wielka Wieś Hallerowo)
Swarzewo
Tupadły (st. kol. Wielka Wieś Hallerowo)
Wielka Wieś
Wielka Wieś Hallerowo

Grupowe przejazdy pielgrzymek.

Dla grup pielgrzymów, złożonych przynajmniej z 25 osób przewidziane są następujące ulgi:

od 25 do 59 osób — 33% zniżki
od 60 osób — — 50% „

zaś dla grup całopociągowych — według ulg, przewidzianych dla pociągów popularnych.

Ulgę 33% i 50% otrzymuje się automatycznie, w razie pielgrzymki na Jasną Górę, do Kalwarii Zebrzydowskiej i do Wilna, po złożeniu w Orbisie, lub na stacji wyjazdowej zgłoszenia komitetu, organizacji itp., popartego przez urząd parafialny.

O ulgę do innych miejscowości odpustowych i o specjalne pociągi, należy występować każdorazowo do właściwej Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych bezpośrednio, lub za pośrednictwem Orbisu.

Inne ulgi przejazdowe.

Poza tym przewidziane są następujące ulgi, jak:

a) dla wycieczek zbiorowych do Mościc — 33% zniżka przy minimum 10 uczestnikach;
b) dla pasażerów linii okrętowych „Gdynia-Ameryka“ — 33% zniżka przy odległościach conajmniej 200 km. w jedną stronę;
c) na Zjazdy, Targi i Wystawy — 33% zniżka na podstawie legitymacyj targowych, wzgl. kart uczestnictwa;
d) oraz na przejazdy indywidualne na święta, manifestacje i uroczystości ogólno-narodowe, społeczne itd.— na podstawie specjalnych kart uczestnictwa. Wysokość zniżek zależna od każdorazowej decyzji Ministra Komunikacji.

Zniżki dla zrzeszonych turystów.

Przejazdy grupowe członków Towarzystw Turystycznych.

Ulga ważna od dn. 1 maja do dn. 15 listopada.

Do ulg mają prawo członkowie następujących towarzystw turystycznych i ich Oddziałów, odbywający podróże wspólne w celach turystycznych, lub sportowych:

1) Polskie Towarzystwo Tatrzańskie (Kraków — Potockiego 5).
2) Polskie Towarzystwo Turystyczno - Krajoznawcze (Warszawa — Nowy Świat 19).
3) Towarzystwo Turystyczne „Beskidenverein“ (Bielsko Zgórze 14).
4) Polski Związek Narciarski (Kraków, Piłsudskiego 13),
5) Polski Związek Kajakowy (Warszawa, Myśliwiecka 5).

Ulgi wynoszą 33% i ważne są przy przejazdach grupowych tam i z powrotem tylko w niżej wyszczególnionych relacjach w kl. 1, 2 i 3 poc. osobowych i pośpiesznych, jeżeli dana grupa składa się co najmniej z 5 osób i odległość przejazdów w jedną stronę wynosi co najmniej 30 km.

a) od stacyj:

Baranowicze
Będzin
Biała Lipnik
Białystok
Bielsko
Borysław
Brześć n. B.
Brzeziny Śl.
Bydgoszcz
Brody
Brzeżany
Bochnia
Chebzie
Chełm
Chełmno
Chełmża
Chorzów
Chorzów Miasto
Cieszyn
Częstochowa
Danzig (Gdańsk) Hbf.
Dąbrowa G.
Drohobycz
Dubno
Gdynia
Gniezno
Grodno
Grudziadz
Hajduki
Jarosław
Jasło
Kalisz
Kałusz
Kielce
Katowice
Kołomyja
Kowel
Kraków
Krzemieniec
Kutno
Końskie
Leszno
Lida
Lublin
Lubliniec
Lwów
Łęczyca
Łomża
Łowicz
Łódź
Łuck
Mysłowice
Myszków
Nowogródek
Nowy Sącz
Opatów
Orzesze
Ostrowiec n. K.
Ostrów Wkp.
Oświęcim
Pabianice
Piotrków
Pionki
Poznań
Przemyśl
Pszczyna
Płock
Pińsk
Radom
Równe
Rzeszów
Ruda Śl.
Rybnik
Sandomierz
Siemianowice Śl.
Sambor
Sanok
Skarżysko
Sosnowiec
Stanisławów
Starachowice
Stryj
Suwałki
Szarlej Piekary
Szopienice
Świętochłowice
Tarnopol
Tarnów
Tarnowskie Góry
Tczew
Tomaszów M.
Toruń
Wadowice
Warszawa
Wierzbnik
Wilno
Włocławek
Wodzisław
Wołkowysk
Zawiercie
Złoczów

b) do stacyj:

Augustów
Andrychów
Biała Lipnik
Białowieżą
Bolechów
Brodnica
Broszniów
Bystra Wilkowice
Brasław
Brzeżany
Chełmno
Chęciny
Ciechocinek
Cieszyn
Czarniecka Góra
Czortków
Delatyn
Dolina
Dora
Druskieniki
Dukszty
Druja
Germakówka
Głębce
Goczałkowice-Zdrój
Gorlice
Grajewo
Grodziec Śląski
Grybów
Hajnówka
Halicz
Hel
Horodziej
Horodyszcze
Hrebenów
Hucisko
Iwanie Puste
Iwonicz
Jamna
Jaremcze
Jastarnia
Jastrzębie Zdrój
Jaworze Jasienica
Jeleśnia
Jordanów
Jurata
Kalwaria Zebrz.
Kartuzy
Kęty
Kolibki-Orłowo
Kobylnik
Kołomyja
Kościerzyna
Konin
Kunów
Krokowa
Kruszwica
Krynica
Krzemieniec
Landwarów
Leosia
Lesko
Lidzbark
Lipusz
Ławoczne
Łomnica Zdrój
Łowicz
Łupków
Łyntupy
Maków
Małogoszcz
Miechów M.
Międzychód
Mikuliczyn
Milówka
Mosty
Mszana Dolna
Mucharz
Muszyna
Nadwórna
Nałęczów
Nowojelnia
Nowy Targ
Obłaziec
Olkusz
Ołyka
Orany
Osielec
Ostrołęka
Ożydów
Pińsk
Piwniczna
Płociczno
Płock
Polana
Poronin
Puck
Puławy
Rabka
Rabsztyn
Raycza
Rozłucz
Reytanów
Rymanów
Rytro
Sandomierz
Sianki
Skoczów
Skole
Sławsko
Słonim
Suchedniów
Słowik
Sokoliki Górskie
Stary Sącz
Sucha
Suwałki
Synowódzko W.
Święciany
Tama Brodzka
Tatarów
Tleń

Trembowla	Węgierska Górka	Zagnańsk
Truskawiec Zdrój	Wielka Wieś-Hallerowo	Zakopane
Tuchla	Wieżyca	Zaleszczyki
Tunel	Wisła	Zamość
Turka n. S.	Worochta	Zbaraż
Ustianowa	Woronienka	Zwardoń
Ustroń	Worwolińce	żegiestów Z.
Wąchock	Wygoda	żeniec
Wapienica		żywiec

Pod nazwą danej stacji rozumie się wszystkie dworce tej samej miejscowości.

Przejazdy ulgowe pomiędzy stacjami jednej tylko grupy, t. j. pomiędzy stacjami, wyszczególnionymi tylko w pkt. a), lub pomiędzy stacjami, wyszczególnionymi tylko w pkt. b), nie są dopuszczalne.

Przejazdy grupowe członków Polskiego Związku Narciarskiego.

(Ulga ważna od dn. 1 grudnia do dn. 30 kwietnia)

Członkowie Polskiego Związku Narciarskiego i jego oddziałów, odbywający wspólne podróże w celu uprawiania sportu narciarskiego, w grupach złożonych co najmniej z 5 osób, mogą korzystać z ulg 33% tylko w niżej wyszczególnionych relacjach w kl. 1, 2 i 3 poc osobowych i pośpiesznych, przy czym odległość przejazdu w jedną stronę wynosić musi conajmniej 30 km.

a) od stacyj:

Będzin	Chebzie	Dziedzice
Będzin Miasto	Chełmno	Danzig (Gdańsk) Hbf.
Biała Lipnik	Chodzież	Gdynia
Biała Podlaska	Chojnice	Gniezno
Białystok Centr.	Chorzów	Gołonóg
Bielsko	Chorzów Miasto	Hajduki
Brześć Centr.	Chrzanów	Inowrocław
Borysław	Cieszyn	Jasło
Brodnica	Częstochowa	Kałusz
Brzeziny Śl.	Dąbrowa Górnicza	Katowice
Bydgoszcz	Drohobycz	

Katowice Ligota
Kazimierz
Kielce
Knurów
Kołomyja
Kraków
Krosno
Krynica
Lublin
Lwów
Łazy
Łódź
Łuck
Maczki
Mikołów
Mysłowice
Nowy Sącz
Nowy Sącz Miasto
Nowy Targ
Nowy Zagórz

Orzesze
Oświęcim
Poznań
Przemyśl
Pszczyna
Równe
Ruda Śl.
Rybnik
Rybnik Paruszowiec
Rzeszów
Sambor
Sanok
Siemianowice Śl.
Skawina
Skole
Sosnowiec
Stanisławów
Sambor Stary
Stryj

Strzemieszyce Północne
Strzemieszyce Południowe
Szarlej
Szczakowa
Szopienice
Świętochłowice
Tarnowskie Góry
Tarnów
Tczew
Toruń
Trzebinia
Warszawa
Wilno
Włocławek
Wodzisław
Zakopane
Zawiercie
Ząbkowice .

b) do stacyj:

Andrychów
Augustów
Bobowa
Broszniów
Bystra
Bystra Wilkowice
Chyrów
Czarny Dunajec
Delatyn
Dora
Dolina
Grodziec na Śląsku
Głębce
Grybów
Horyniec
Hucisko
Iwonicz

Jamna
Jaremcze
Jaworze Jasienica
Jeleśnia
Jordanów
Kalwaria Zebrzydowska
Kalwaria Lanckorona
Kęty
Komańcza
Kozy
Krzemieniec
Krzeszowice
Krynica
Lachowice koło Żywca
Limanowa

Ławoczne
Łodygowice
Łojowa
Łupków
Maków
Mikuliczyn
Mikuszowice
Milówka
Mucharz
Muszyna
Nadwórna
Nałęczów
Nowy Targ
Obłaziec
Osielec
Ożydów
Piwniczna
Podleśniów

Polana
Poronin
Ptaszkowa
Puławy
Rabka
Radziechowy
Wieprz
Raycza
Rozłucz
Rymanów
Rytro
Sianki
Skole
Sławsko
Słoboda Rungurska
Sokoliki Górskie
Stary Sącz
Sucha
Suwałki
Sól
Synowódzko-Wyżne
Tatarów
Truskawiec Zdrój
Tuchla
Turka n/S.
Ustroń
Ustrzyki
Wadowice
Wapienica
Węgierska Górka
Wisła
Worochta
Woronienka
Zakopane
Zwardoń
żegiestów Zdrój
żeniec
żywiec

Pod nazwą danej stacji rozumie się wszystkie dworce tej samej miejscowości.

Przejazdy ulgowe pomiędzy stacjami jednej tylko grupy, to jest pomiędzy stacjami, wyszczególnionymi tylko w pkt. a) lub pomiędzy stacjami, wyszczególnionymi tylko w pkt. b), nie są dopuszczalne.

Kolejka Linowa na Kasprowy Wierch

ułatwia narciarzom i turystom dostęp do serca Tatr.

Znakomite zjazdy narciarskie w 14-stu kierunkach.

Członkowie Towarzystw Narciarskich, uczestnicy wycieczek i t. d. otrzymują wydatne zniżki na kolejce.

Przejazdy za biletami narciarskimi i turystycznymi.

Dla członków Polskiego Związku Narciarskiego i jego oddziałów, odbywających podróże indywidualne w celu uprawiania sportu narciarskiego, wydaje się bilety narciarskie w formie książeczki na łączną odległość przejazdów 1000 lub 2500 km. w klasie 2 i 3-ej na pociągi pośpieszne lub osobowe.

Ulga ta jest ważna od dnia 1 grudnia do 30 kwietnia.

Takież same bilety t. zw. turystyczne mogą otrzymywać członkowie pięciu wyżej wymienionych towarzystw turystycznych w lecie w czasie od 1 maja do 15 listopada.

Ulgę stosuje się przy przejazdach tam i z powrotem tylko w ustalonych relacjach, wyszczególnionych na końcu niniejszej pozycji, przy czym odległość przejazdu w jedną stroną wynosić musi conajmniej 30 km.

Bilety narciarskie lub turystyczne zawierają 25 kuponów na pojedyńcze przejazdy.

Cena biletu narciarskiego lub turystycznego wynosi:

	na poc. osob.	na poc. pośpiesz.
1) za bilet 1000 km.		
w klasie 2	zł. 37.—	zł. 48.—
w klasie 3	zł. 25.—	zł. 32.—
2) Za bilet 2500 km:		
w klasie 2	zł. 75.—	zł. 96.—
w klasie 3	zł. 50.—	zł. 64.—

Za książkę biletową pobiera się ponadto opłatę w wysokości 50 groszy.

Dla biletów turystycznych obowiązują te same relacje, jak przy przejazdach grupowych członków Towarzystw Turystycznych, natomiast przejazdy za biletami narciarskimi dozwolone są w następujących relacjach:

a) od stacyj:

Będzin	Bydgoszcz	Dąbrowa Górnicza
Będzin Miasto	Chebzie	Drohobycz
Biała Lipnik	Chełmno	Dziedzice
Biała Podlaska	Chodzież	Danzig (Gdańsk) Hbf.
Białystok Centr.	Chojnice	Gdynia
Bielsko	Chorzów	Gniezno
Borysław	Chorzów Miasto	Gołonóg
Brodnica	Chrzanów	Hajduki
Brześć Centr.	Cieszyn	Inowrocław
Brzeziny Śl.	Częstochowa	

Jasło	Nowy Targ	Stryj
Kałusz	Nowy Zagórz	Strzemieszyce Północne
Katowice	Orzesze	Strzemieszyce Południowe
Katowice Ligota	Oświęcim	Szarlej
Kazimierz	Poznań	Szczakowa
Kielce	Przemyśl	Szopienice
Knurów	Pszczyna	Świętochłowice
Kołomyja	Równe	Tarnowskie Góry
Kraków	Ruda Śl.	Tarnów
Krosno	Rybnik	Tczew
Krynica	Rybnik Paruszowiec	Toruń
Lublin	Rzeszów	Trzebinia
Lwów	Sambor	Warszawa
Łazy	Sanok	Wilno
Łódź	Siemianowice Śl.	Włocławek
Łuck	Skawina	Wodzisław
Maczki	Skole	Zakopane
Mikołów	Sosnowiec	Zawiercie
Mysłowice	Stanisławów	Ząbkowice
Nowy Sącz	Stary Sambor	
Nowy Sącz Miasto		

b) do stacyj:

Andrychów	Hucisko	Krynica
Augustów	Iwonicz	Lachowice koło Żywca
Biała Lipnik	Jamna	Limanowa
Bobowa	Jaremcze	Ławoczne
Broszniów	Jaworze Jasienica	Łodygowice
Brzesko	Jeleśnia	Łojowa
Bystra	Jordanów	Łupków
Bystra Wilkowice	Kalwaria Zebrzydowska	Maków
Chabówka	Kalwaria Lanckorona	Mikuliczyn
Chyrów	Kartuzy	Mikuszowice
Czarny Dunajec	Kęty	Milówka
Delatyn	Komańcza	Muszyna
Dora	Kozy	Nadwórna
Dolina	Krościenko	Nałęczów
Grodziec na Śl.	Krzemieniec	Nowy Targ
Głębce	Krzeszowice	Obłaziec
Grybów		Osielec
Horyniec		

Ożydów
Piwniczna
Polana
Poronin
Ptaszkowa
Puławy
Rabka
Radziechowy Wieprz
Raycza
Rozłucz
Rymanów
Rytro
Sianki
Skole
Sławsko
Słoboda Rungurska
Słotwina
Sokoliki Górskie
Stary Sącz
Sucha
Suwałki
Sól
Synowódzko Wyżne
Tatarów
Truskawiec Zdrój
Tuchla
Turka n/S.
Ustroń
Ustrzyki
Wadowice
Wapienica
Węgierska Górka
Wierzyca
Wisła
Worochta
Woronienka
Zakopane
Zwardoń
żegiestów Zdrój
żeniec
żywiec
żukowo Zachodnie.

Pod nazwą danej stacji rozumie się wszystkie dworce tej samej miejscowości. Wykorzystanie biletu narciarskiego musi być rozpoczęte od jednej ze stacyj podanych pod a). Pierwszy przejazd odbywa się zatym od jednej ze stacyj podanych pod a) do jednej ze stacyj podanych pod b). Następne kolejne przejazdy mogą się odbywać pomiędzy stacjami, podanymi pod b), a stacjami podanymi w pkt. pod a) lub też odwrotnie, jak również pomiędzy dwoma stacjami wymienionymi pod b). Przejazdy pomiędzy dwoma stacjami, wyszczególnionymi pod a) nie są dozwolone.

Bilety wycieczkowe narciarskie dla członków Polskiego Związku Narciarskiego.

Dla członków Polskiego Związku Narciarskiego, odbywających podróże w celach uprawiania sportu narciarskiego, stosuje się:

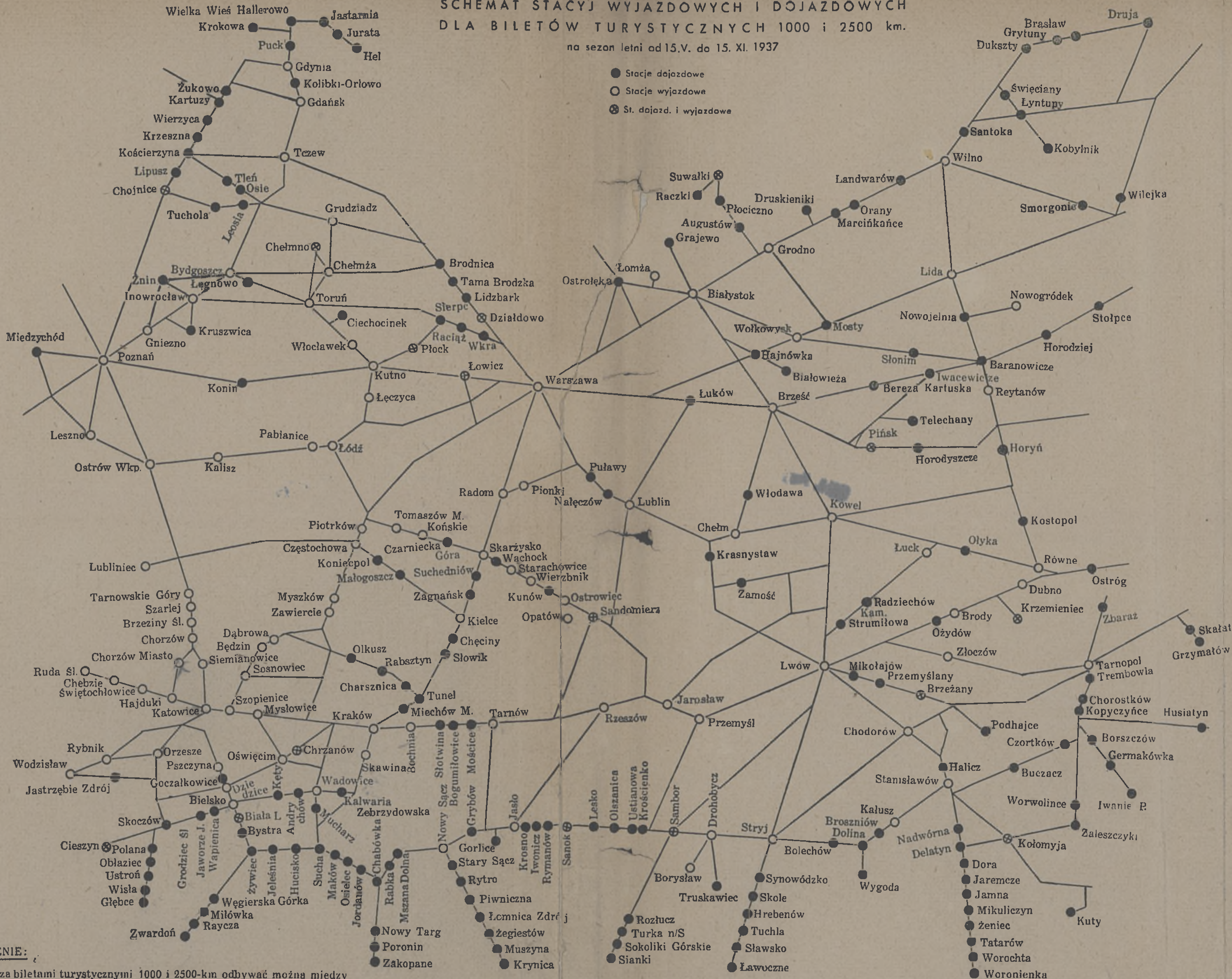
Bilety wycieczkowe narciarskie ulgowe na przejazdy odległe od stacyj dużych miast do stacyj, położonych w miejscowościach górskich o wybitnym znaczeniu dla uprawiania sportu narciarskiego. Bilety te stosuje się tylko do przejazdu tam i z powrotem w klasie 2 lub 3 pociągów osobowych, lub pospiesznych jedynie w niżej wyszczególnionych relacjach.

Bilety powyższe uprawniają do przejazdu w kierunku pierwotnym w sobotę lub w dzień przedświąteczny, albo w niedzielę lub dzień świąteczny, do przejazdu zaś w kierunku powrotnym w ciągu 10-ciu dni od daty wydania biletu. Ceny biletów obliczone są ryczałtowo (koło 40% zniżki).

SCHEMAT STACYJ WYJAZDOWYCH I DOJAZDOWYCH DLA BILETÓW TURYSTYCZNYCH 1000 i 2500 km.

na sezon letni od 15.V. do 15. XI. 1937

- ● Stacje dojazdowe
- ○ Stacje wyjazdowe
- ⊗ St. dojazd. i wyjazdowe

OBJAŚNIENIE:

Przejazdy za biletami turystycznymi 1000 i 2500-km odbywać można między wszystkimi stacjami wyjazdowymi ○ i dojazdowymi ● lub odwrotnie. Podróż na pierwszy kupon nowonabytego biletu musi być rozpoczęta z którejkolwiek stacji wyjazdowej ○

W związku z nowym rozporządzeniem Ministerstwa Komunikacji nastąpiła ważna zmiana w przepisach o przejazdach ulgowych dla osób, powracających z uzdrowisk krajowych i letnisk nadmorskich.

Na str. 24 „Przewodnika" wiersze 17 i 18 od góry powinny brzmieć: „Bilet ulgowy, nabyty na podstawie wyżej omawianego zaświadczenia, **daje prawo do przerwy w podróży**".

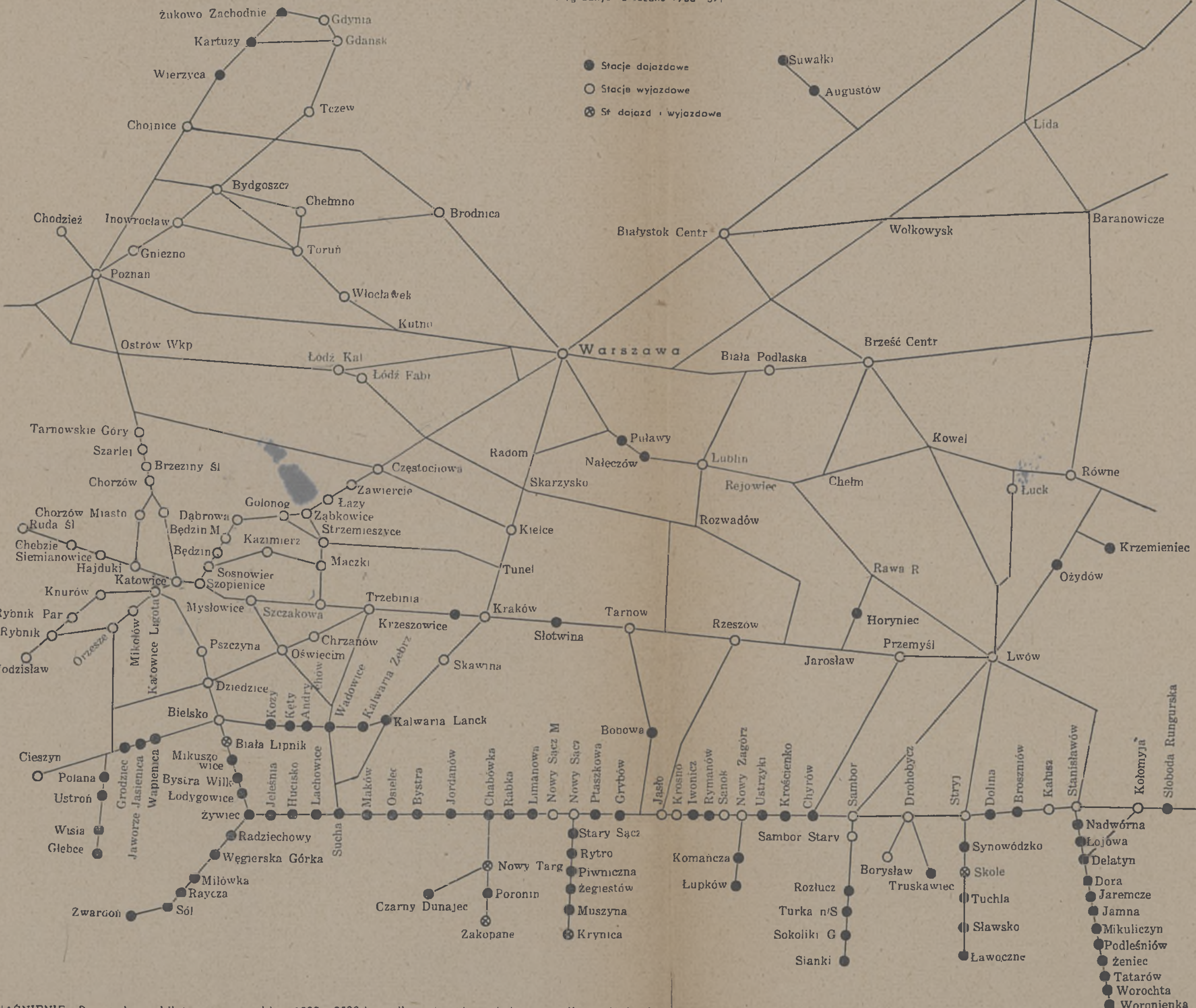
Jednocześnie Ministerstwo Komunikacji uzupełniło wykaz stacji dojazdowych i wyjazdowych dla biletów turystycznych nowymi miejscowościami. Rozporządzenie ukazało się po wydrukowaniu „Przewodnika", tak, że odnośny spis zamieszczony w rozdziale „Jak tanio podróżować po Polsce" nowych stacyj nie zawiera.

Niniejszy schemat został uzupełniony i zawiera najnowsze dane.

SCHEMAT STACYJ WYJAZDOWYCH I DOJAZDOWYCH DLA BILETÓW NARCIARSKICH 1000 i 2500 km.

na sezon zimowy od 15. XI. do 30 IV

(w/g danych z sezonu 1936—37)

OBJAŚNIENIE. Przejazdy za biletami narciarskimi 1000 i 2500-km odbywać można między wszystkimi stacjami wyjazdowymi ○ i dojazdowymi ⊗ lub odwrotnie oraz pomiędzy stacjami dojazdowymi ●. Jedynie między dwoma stacjami wyjazdowymi ● z biletu korzystać nie wolno. Podróż na pierwszy kupon nowonabytego biletu musi być rozpoczęta z którejkolwiek stacji wyjazdowej ○

Wykaz relacyj i opłaty:

Od stacyj:	Do stacyj:	Opłaty:
(1) Bydgoszcz, Toruń	a) dowolnie do jednej ze stacyj położonych na odcinkach **Wapienica—Głębce i Mikuszowice—Zwardon** lub do stacyj **Hucisko i Jeleśnia,** drogą przez Inowrocław—Poznań—Katowice	w kl. 2 — 45,00 zł w kl. 3 — 30,00 zł
	b) dowolne do jednej ze stacyj położonych na odcinku **Sucha — Zakopane** lub do stacyj **Rabka Zdrój i Rabka Zaryte** drogą przez Inowrocław — Poznań — Katowice dalej przez Oświęcim — Spytkowice, jak również przez Kraków lub przez Dziedzice — Żywiec	w kl. 2 — 48,00 zł w kl. 3 — 32,00 zł
	c) dowolnie do jednej ze stacyj położonych na odcinku **Żegiestów—Krynica** drogą przez Inowrocław — Poznań — Katowice — Kraków — Tarnów	w kl. 2 — 60,00 zł w kl. 3 — 40,00 zł
	d) dowolnie do jednej ze stacyj położonych na odcinkach **Rozłucz—Sianki i Skole—Ławoczne,** drogą przez Warszawę — Lublin / Piaseczno — Rozwadów — Lwów / Posada Chyrowska	w kl. 2 — 63,00 zł w kl. 3 — 42,00 zł
	e) dowolnie do jednej ze stacyj położonych na odcinku **Nadwórna—Woronienka,** drogą przez Warszawę — Lublin / Piaseczno — Rozwadów — Lwów	w kl. 2 — 66,00 zł w kl. 3 — 44,00 zł
(2) Danzig (Gdańsk) Hbf. i Gdynia	a) dowolnie do jednej ze stacyj położonych na odcinkach **Wapienica Głębce i Mikuszowice — Zwardoń** lub do stacyj **Hucisko** i **Jeleśnia** drogą przez Bydgoszcz — Inowrocław — Poznań — Katowice	w kl. 2 — 54,00 zł w kl. 3 — 36,00 zł

Od stacyj:	Do stacyj:	Opłaty:
	b) dowolnie do jednej ze stacyj położonych na odcinku **Sucha — Zakopane** lub do stacyj **Rabka Zdrój** i **Rabka Zaryte,** drogą przez Bydgoszcz — Inowrocław — Poznań — Katowice, dalej przez Oświęcim — Spytkowice, jak również przez Kraków lub przez Dziedzice — Żywiec	w kl. 2 — 57,00 zł w kl. 3 — 38,00 zł
	c) dowolnie do jednej ze stacyj położonych na odcinku **Żegiestów — Krynica,** drogą przez Bydgoszcz — Inowrocław — Poznań — Katowice — Kraków — Tarnów	w kl. 2 — 66,00 zł w kl. 3 — 44,00 zł
	d) dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinkach **Rozłucz — Sianki** i **Skole — Ławoczne,** drogą przez Mławę — Warszawę — Lublin/Piaseczno — Rozwadów — Lwów/Posada Chyrowska	w kl. 2 — 66,00 zł w kl. 3 — 44,00 zł
	e) dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinku **Nadwórna Woronienka,** drogą przez Mławę — Warszawę — Lublin/Piaseczno — Rozwadów — Lwów	w kl. 2 — 69,00 zł w kl. 3 — 46,00 zł
(3) Katowice	a) dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinku **Żegiestów — Krynica,** drogą przez Kraków — Tarnów	w kl. 2 — 27,00 zł w kl. 3 — 18 00 zł
	b) dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinkach **Rozłucz — Sianki** i **Skole — Ławoczne,** drogą przez Kraków — Przemyśl — Posada Chyrowska lub przez Lwów	w kl. 2 — 45,00 zł w kl. 3 — 30,00 zł

Od stacyj:	Do stacyj:	Opłaty:
	c) dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinku **Nadwórna—Woronienka,** drogą przez Kraków — Lwów	w kl. 2 — 48,00 zł w kl. 3 — 32,00 zł
(4) Kraków	a) dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinkach **Rozłucz—Sianki** i **Skole Ławoczne,** drogą przez Przemyśl — Posada Chyrowska lub przez Lwów	w kl. 2 — 39,00 zł w kl. 3 — 26,00 zł
	b) dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinku **Nadwórna—Woronienka,** drogą przez Lwów	w kl. 2 — 42,00 zł w kl. 3 — 28,00 zł
(5) Lublin	a) dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinkach **Wapienica** — **Głębce** i **Mikuszowice — Zwardoń** lub do stacyj **Hucisko** i **Jeleśnia** drogą przez Rozwadów — Przeworsk — Kraków	w kl. 2 — 42,00 zł w kl. 3 — 28,00 zł
	b) dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinku **Sucha—Zakopane,** lub do stacyj **Rabka Zdrój** i **Rabka Zaryte** drogą przez Rozwadów — Przeworsk — Kraków	w kl. 2 — 42,00 zł w kl. 3 — 28,00 zł
	c) dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinku **Żegiestów—Krynica** drogą przez Rozwadów—Przeworsk — Tarnów	w kl. 2 — 39,00 zł w kl. 3 — 26,00 zł
	d) dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinkach **Rozłucz—Sianki** i **Skole—Ławoczne,** drogą przez Rozwadów — Lwów / Posada Chyrowska	w kl. 2 — 36,00 zł w kl. 3 — 24,00 zł

Od stacyj:	Do stacyj:	Opłaty:
	e) dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinku **Nadwórna—Woronienka** drogą przez Rozwadów / Rejowiec — Lwów	w kl. 2 — 42,00 zł w kl. 3 — 28,00 zł
(6) Lwów	a) dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinkach **Wapienica — Głębce** i **Mikuszowice — Zwardoń**, lub do stacyj **Hucisko** i **Jeleśnia**, drogą przez Tarnów—Kraków	w kl. 2 — 39,00 zł w kl. 3 — 26,00 zł
	b) dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinku **Sucha — Zakopane**, lub do stacyj **Rabka Zdrój** i **Rabka Zaryte,** drogą przez Tarnów — Kraków	w kl. 2 — 39,00 zł w kl. 3 — 26,00 zł
	c) dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinku **Żegiestów — Krynica,** drogą przez Tarnów	w kl. 2 — 36,00 zł w kl. 3 — 24,00 zł
(7) Łódź Fabryczna i Łódź Kaliska	a) dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinkach **Wapienica — Głębce** i **Mikuszewice — —Zwardoń** lub do stacyj **Hucisko** i **Jeleśnia** drogą przez Koluszki — Częstochowa — Katowice	w kl. 2 — 30,00 zł w kl. 3 — 20,00 zł
	b) dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinku **Sucha — Zakopane** lub do stacyj **Rabka Zdrój** i **Rabka Zaryte** drogą przez Koluszki — Częstochowę — Kraków	w kl. 2 — 33,00 zł w kl. 3 — 22,00 zł
	c) dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinku **Żegiestów — Krynica,** drogą przez Koluszki — Częstochowę — Tarnów	w kl. 2 — 45,00 zł w kl. 3 — 30,00 zł

Od stacyj:	Do stacyj:	Opłaty:
	d) dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinkach **Rozłucz—Sianki** i **Skole — Ławoczne,** drogą przez Skarżysko Kamienna — Przemyśl — Lwów / Posadę Chyrowską	w kl. 2 — 51,00 zł w kl. 3 — 34,00 zł
	e) dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinku **Nadwórna—Woronienka,** drogą przez Skarżysko Kamienna — Lwów	w kl. 2 — 54,00 zł w kl. 3 — 36,00 zł
(8) Poznań	a) dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinkach **Wapienica — Głębce i Mikuszowice — Zwardoń**, lub do stacyj **Hucisko** i **Jeleśnia**, drogą przez Katowice	w kl. 2 — 36,00 zł w kl. 3 — 24,00 zł
	b) dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinku **Sucha — Zakopane**, lub do stacyj, **Rabka Zdrój** i **Rabka Zaryte,** drogą przez Katowice, dalej przez Oświęcim — Spytkowice, jak również przez Kraków lub przez Dziedzice — Żywiec	w kl. 2 — 39,00 zł w kl. 3 — 26,00 zł
	c) dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinku **Żeglestów—Krynica,** drogą przez Katowice — Kraków — Tarnów	w kl. 2 — 51,00 zł w kl. 3 — 34,00 zł
	d) dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinkach **Rozłucz—Sianki** i **Skole — Ławoczne,** drogą przez Katowice — Kraków — Lwów / Posadę Chyrowską	w kl. 2 — 60,00 zł w kl. 3 — 40,00 zł
	e) dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinku **Nadwórna—Woronienka** drogą przez Katowice — Kraków — Lwów	w kl. 2 — 66,00 zł w kl. 3 — 44,00 zł

Od stacyj:	Do stacyj:	Opłaty:
(9) Warszawa (wszystkie dworce)	a) dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinkach **Wapienica — Głębce** i **Mikuszowice — Zwardoń**, lub do stacyj **Hucisko** i **Jeleśnia** drogą przez Częstochowę — Katowice	w kl. 2 — 36,00 zł w kl. 3 — 24,00 zł
	b) dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinku **Sucha — Zakopane**, lub do stacyj **Rabka Zdrój** i **Rabka Raryte**, drogą przez Piaseczno — Radom — Kraków lub Koluszki — Ząbkowice — Kraków	w kl. 2 — 39,00 zł w kl. 3 — 26,00 zł
	c) dowolnie do jednej ze stacyj, położonyoh na odcinku **Żegiestów — Krynica**, drogą przez Piaseczno — Radom — Kraków lub Koluszki — Ząbkowice — Kraków — Tarnów	w kl. 2 — 45,00 zł w kl. 3 — 30.00 zł
	d) dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinkach **Rozłucz — Sianki** i **Skole — Ławoczne**, drogą przez Lublin / Piaseczno — Rozwadów — Lwów / Posadę Chyrowską	w kl. 2 — 51,00 zł w kl. 3 — 34,00 zł
	e) dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinku **Nadwórna — Woronienka**, drogą przez Lublin / Piaseczno — Rozwadów — Lwów	w kl. 2 — 54,00 zł w kl. 3 — 36,00 zł
(10) Wilno	a) dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinkach **Wapienica — Głębce** i **Mikuszowice — Zwardoń**, lub do stacyj **Hucisko** i **Jeleśnia**, drogą przez Warszawę — Częstochowę — Katowice	w kl. 2 — 60,00 zł w kl. 3 — 40,00 zł

Od stacyj:	Do stacyj:	Opłaty:
	b) dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinku **Sucha — Zakopane**, lub do stacyj **Rabka Zdrój** i **Rabka Zaryte**, drogą przez Warszawę — Piaseczno — Radom — Kraków lub Warszawę — Koluszki — Ząbkowice — Kraków	w kl. 2 — 60,00 zł w kl. 3 — 40,00 zł
	c) dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinku **Żegiestów — Krynica**, drogą przez Warszawę — Piaseczno — Radom — Kraków lub Warszawę — Koluszki — Ząbkowice Kraków — Tarnów	w kl. 2 — 66,00 zł w kl. 3 — 44,00 zł
	d) dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinkach **Rozłucz — Sianki** i **Skole — Ławoczne**, drogą przez Warszawę — Lublin / Piaseczno — Rozwadów — Lwów / Posadę Chyrowską — Rawę Ruską	w kl. 2 — 69,00 zł w kl. 3 — 46,00 zł
	e) dowolnie do jednej ze stacyj, położonych na odcinku **Nadwórna — Woronienka**, drogą przez Warszawę — Lublin / Piaseczno — Rozwadów — Lwów	w kl. 2 — 72,00 zł w kl. 3 — 48,00 zł

Przy biletach ważnych do kilku stacji, podróż powrotną można rozpocząć od dowolnej stacji w granicach obszaru ważności biletu, przyczem przejazd powrotny może się odbyć tylko do stacji wydania biletu.

Pod nazwą danej stacji rozumie się wszystkie dworce tej samej miejscowości.

BILETY NA MIESCA SYPIALNE W POCIĄGACH sprzedają wszystkie placówki ORBISU

po cenach ściśle taryfowych.

Zniżki dla wycieczek szkolnych.

Młodzież szkół powszechnych, średnich, wyższych, i specjalnych, uczestnicy kursów oświaty pozaszkolnej, członkowie Zw. Harc. Polskiego, wreszcie nauczyciele szkół powszechnych korzystają ze zniżki 66% przy wycieczkach i przejazdach na kolonie i obozy przy 10 uczestnikach minimum (grupy nauczycieli szkół powszechnych już od 5 osób) z tym, że 11-ty uczestnik (uczeń) korzysta z bezpłatnego przejazdu.

Wymienione ulgi otrzymuje się albo automatycznie, po zgłoszeniu do kasy biletowej Orbisu, lub kolejowej, albo za każdorazowym zezwoleniem Okręgowej Dyrekcji Kolei, zależnie od kategorii osób, biorących udział w wycieczce. Szczegółowe przepisy ograniczają wiek uczestników, oraz ustalają warunki wykonawcze.

Zniżki grupowe dla ogółu organizacyj społecznych.

Wszelkie organizacje społeczne, prawnie działające, mogą występować o ulgę przejazdową dla grup, organizowanych przez siebie i złożonych conajmniej z 15 osób. Ulga przyznawana jest każdorazowo przez Ministerstwo Komunikacji na podstawie specjalnego podania, wniesionego bezpośrednio, lub za pośrednictwem Orbisu. Ulga wynosi:

przy 15 osobach — 33% zniżki
„ 60 osobach — 50% „

Zniżki dla turystów zagranicznych.

Przejazdy wycieczek zagranicznych.

Grupy podróżnych zagranicznych, przybywające do Polski w celach wycieczkowych, mogą korzystać z następujących ulg:

od 15 do 59 osób — 33% zniżki,
od 60 osób — 50% „

Do ulgi mają prawo jedynie wycieczki, składające się z osób, mieszkających stale za granicą i posiadające paszporty zagraniczne, przy czym obywatele polscy, mieszkający za granicą, powinni posiadać polskie paszporty konsularne.

Ulgę stosuje się w klasie 1, 2 i 3 pociągów osobowych i pospiesznych na przejazd od dowolnego punktu granicznego

do jednej ze stacyj P. K. P. i z powrotem, oraz do 4-ch dowolnych przejazdów na liniach P. K. P.

Na każdych 25 osób płacących przewozi się bezpłatnie jedną osobę w charakterze przewodnika, ogółem jednak nie więcej, niż 3 osoby.

Ponadto członkowie organizacyj polskich za granicą korzystać mogą, na podstawie specjalnych zaświadczeń, ze zniżki indywidualnej w wysokości 33%.

Bilety tranzytowe przez Polskę na odległości powyżej 500 km.

Podróżni zagraniczni, przejeżdżający tranzytem przez Polskę, mogą korzystać z ulg w kl. 1, 2 i 3 pociągów osobowych i pospiesznych:

od punktów granicznych pod Zbąszyniem, Rawiczem, Zdunami, Chorzowem, Rudą Śląską i Zebrzydowicami, do punktów granicznych pod Turmontem, Stołpcami Mohylanami, Podwołoczyskami i Śniatyniem, Załuczem, albo w kierunku odwrotnym.

Opłaty: od 501—750 km.:

kl. I — zł. 44 — kl. II — zł. 33 — kl. III — 22.

powyżej 750 km.:

kl. I — zł. 52 — kl. II — zł.39 — kl. III — zł. 26.

Dzieci, poniżej lat 10, płacą połowę (50%) powyższych opłat.

Bilety powrotne wycieczkowe dla turystów zagranicznych.

Ulgi stosuje się od punktów granicznych pod Chorzowem. Rudą Śląską i Suminą do Beskidu Zachodniego, Podhala i Krynicy. Dla biletów tych ustalone są ceny ryczałtowe.

Bilety dla podróżujących w celach handlowych, lub innych.

Bilety abonamentowe na 10 przejazdów.

Bilety abonamentowe na 10 przejazdów (po 5 przejazdów kolejnych tam i z powrotem) nabyć może każdy na przejazdy w klasie 2 lub 3 na podstawie dowodu osobistego, wydanego przez władze administracji ogólnej, lub legitymacyj urzędowych.

Bilety te uprawniają do kolejnych pięciu przejazdów od stacji wydania biletu do stacji przeznaczenia i z powrotem

(wymagana odległość odcinka minimum 100 km.) w pociągach osobowych lub pospiesznych, w ciągu 3-ch miesięcy od dnia wystawienia biletu.

Cena biletu abonamentowego na 10 przejazdów wynosi 6-cio krotną cenę odnośnego biletu na przejazd w jedną stronę w pociągu osobowym (obliczoną według „Tabeli opłat normalnych“).

Bilety okręgowe.

Bilety okręgowe nabyć może każdy w następujących odmianach:

1) 15-dniowe, ważne na okres 15 dni, poczynając od daty, jaką wskaże nabywca;
2) miesięczne, ważne na okres jednego miesiąca, od dnia, jaki wskaże nabywca, do tego samego dnia następnego miesiąca włącznie,
3) półroczne, ważne na okres 6-ciu następujących po sobie miesięcy kalendarzowych, od dnia 1-go miesiąca, jaki wskaże nabywca;
4) roczne, ważne na okres 12-tu następujących po sobie miesięcy kalendarzowych, od 1-go stycznia, 1-go kwietnia, 1-go lipca lub 1-go października.

Bilet okręgowy uprawnia do nieograniczonej ilości przejazdów w danej klasie, w terminie ważności wskazanym na bilecie, w dowolnych relacjach, objętych obszarem ważności, w pociągach osobowych i pospiesznych.

Ceny biletów okręgowych są następujące:

1) 15-dniowe kl. I zł. 200 —, kl. II zł. 150—, kl. III zł. 100.
2) miesięczne kl. III na 1 okręg dyrekcyjny – zł. 110. Za każdy dalszy okręg dyrekcyjny, do 4-ch włącznie, cena biletu zwiększa się o 20 zł. Cena biletu na wszystkie okręgi dyrekcyjne zwiększa się o 20 zł. od ceny biletu na 4-ry okręgi dyrekcyjne.

   Cena biletu kl. 2 wynosi 1½ krotną opłatę kl. 3, cena biletu kl. I zaś 2-krotną kl. III-ej.
3) półroczne — ceny tych biletów wynoszą 5-krotną opłatę biletów miesięcznych.
4) roczne — ceny tych biletów wynoszą 9-krotną opłatę biletów miesięcznych.

Ponadto istnieją bilety tygodniowe i miesięczne odcinkowe, ogólnie dstępne, uprawniające do nieograniczonej ilo-

MAPA POLSKIEJ SIECI KOLEJOWEJ

z podziałem na Dyrekcje Okręgowe

(D. O. K. P.: Katowicka, Krakowska, Lwowska, Poznańska, Radomska, Toruńska, Warszawska, Wileńska)

Linie przerywane oznaczają połączenia wąskotorowe pod zarządem P. K. P. i prywatne.

ści przejazdów pomiędzy stacjami odcinka, na jaki bilet opiewa.

Bilety tygodniowe ważne są od poniedziałku do niedzieli włącznie, bilety miesięczne zaś od dnia 1-go danego miesiąca do 1-go następnego miesiąca włącznie.

Cena biletu tygodniowego wynosi 3-krotną cenę biletu normalnego w jedną stronę, cena zaś biletu miesięcznego 12-krotną cenę biletu normalnego w jedną stronę.

Ministerstwo Oświaty — jeden z najpiękniejszych nowoczesnych gmachów publicznych w Warszawie.

Odległości ważniejszych przejazdów kolejowych w Polsce

od — do ——> / lub odwrotnie	Bydgoszcz	Częstochowa	Gdynia	Katowice	Kraków	Krynica
	Kilometry					
Baranowicze . .	687[2]	631[2]	811[2]	718[2]	722[2]	921[2]
Będzin	488[4]	76	669[4]	12	79	317
Białowieża . . .	535	479[2]	659	566[2]	570[2]	769[2]
Biała Lipnik . .	533[4]	144	714[4]	57	98	336
Białystok . . .	473[2]	417	597[2]	504	508	717
Bielsko	531[4]	142	712[4]	55	96	334[6]
Borysław . . .	891[5,3,2]	588[5]	1015[5,3,1]	532[5]	455[5]	374
Brześć	514	458[2]	638	545[2]	549[2]	748[2]
Bydgoszcz . . .	—	429[4]	181	476[4]	553[4]	791[4,6]
Chabówka . . .	661[6,4]	241[6]	842[6,4]	185[6]	108	160
Chorzów Miasto .	468[4]	96[7]	649[4]	9	86	324[6]
Chrzanów . . .	519[4]	99	700[4]	43	44	282[6]
Ciechocinek . .	74	454[2]	255	489[4]	545[2]	744[2]
Cieszyn	570[4]	181	751[4]	94	135	373[6]
Częstochowa . .	429[4]	—	638[2]	87	133	371
Czortków . . .	1020[5,3,2]	717[5]	1144[5,3,1]	661[5]	584[5]	640[5]
Danzig (Gdańsk)	160	617[1]	21	636[4]	713[4]	907[2]
Dąbrowa Górnicza	403[7,4]	70	674[7,4]	17	84	322[6]
Delatyn	973[5,3,2]	670[5,6]	1097[5,3,1]	614[5]	537[5]	593[5]
Dęblin	401	258	525	319	274	468
Drohobycz . . .	879[5,3,2]	576[5]	1003[5,3,1]	520[5]	443[5]	362
Druskieniki . .	607[2]	551	731[2]	638	642	841[2]
Dziedzice . . .	520[4]	131	701[4]	44	85	323[6]

1) przez Działdowo
2) ,, Warszawę
3) ,, Rozwadów
4) ,, Poznań
5) ,, Lwów
6) ,, Kraków
7) ,, Katowice

Lwów	Łódź	Poznań	Toruń	Warszawa	Wilno	Zakopane	← do — od ↓ lub odwrotnie
Kilometry							
519	534	706	637[2]	402	200	882[2]	Baranowicze
420	227	335	477[4]	305	733[2]	240[6]	Będzin
435	182	554	485	250	305	730[2]	Białowieża
439	295	380	522[4]	373	801	154	Biała Lipnik
458	320	492	423[2]	188	240	668	Białystok
437[6]	293	378	520[4]	371	799[2]	155	Bielsko
114	612[5]	855[5,6]	841[5,3,2]	606	812	459	Borysław
326	361	533	464	229	372	709[2]	Brześć
777[2,3]	227	153	50	285	713[2]	714[4,6]	Bydgoszcz
429	392[6]	508[6]	650[6,4]	428	856[2]	53	Chabówka
427	247[7]	315	457[4]	325[7]	753[7]	194	Chorzów Miasto
385	250	367	509[4]	328	756	162	Chrzanów
717[2,3]	167	166	24	225	653	705[2]	Ciechocinek
476[6]	332	417	559[4]	410	838	202	Cieszyn
474[6]	151	276	418[4]	229	657	251	Częstochowa
243	741[5]	984[5,7]	970[5,3,2]	735[5,3]	941	745[5,6]	Czortków
880[1,3]	387	313	210	388	816[2]	868[2]	Danzig (Gdańsk)
425	221	340	482[4]	299	727	192	Dąbrowa Górnicza
196	694[5]	937[5,7]	923[5,3,2]	688[5,3]	894	698[5,6]	Delatyn
397[3]	248[2]	420	351	116	544[2]	435	Dęblin
102	600[5]	843[5,6]	829[5,3,2]	594	800	447	Drohobycz
592	454	660	557[2]	322	144	802	Druskieniki
426[6]	282	367	509[4]	360	788	173	Dziedzice

UWAGA: Tabele opłat znajdują się w końcu niniejszego wykazu.

od — do → ↓ lub odwrotnie	Bydgoszcz	Częstochowa	Gdynia	Katowice	Kraków	Krynica
	Kilometry					
Gdynia	181	638[2]	—	657[4]	734[4]	928[2]
Głębce	583[4]	194	764[4]	107	148	386
Gorlice	729[2]	296	897[6,4]	240[6]	163	133
Grodno	556	500	680[2]	587	591	790[2]
Grudziądz . . .	75	488[2]	150	551[4]	579[2]	788[2]
Hel	260	717[2]	79	736[4]	813[4]	1007[2]
Inowrocław . . .	45	384[4]	226	431	208[4]	746[4,6]
Iwonicz	770[4,6]	350[6]	951[4,6]	294[6]	217	187
Jaremcze . . .	982	679[5,6]	1106[5,3,1]	623[5]	546[5]	602[5]
Jarosław	645	342	943[7,4]	286	209	293
Jasło	737[6,4]	317[6]	918[6,4]	261[6]	184	154
Jastarnia . . .	246	703[2]	65	722[4]	799[4]	993[2]
Jastrzębie Zdrój .	537[4]	148	718[4]	61	122	360[6]
Jurata	249	706[2]	68	725[4]	802[4]	996[2]
Kalisz	291[4]	186	472[4]	233	310	548[6]
Katowice . . .	476[4]	87	657[4]	—	77	315[6]
Kielce	473[2]	116	597[2]	177	132	370[6]
Kolibki Orłowo .	176	633[1]	6	652[4]	729[4]	923[2]
Kołomyja . . .	972	669[5,6]	1096[5,3,1]	613[5]	536[5]	592[5]
Kowel	633	577[2]	757[1]	620[5]	543[5]	599[5]
Kraków	553[4]	133	734[4]	77	—	238
Krokowa	27/213	27/670[2]	27/32	27/689[4]	27/766[4]	27/960[2]
Krzemieniec . .	861[2]	553[5,6]	985[2]	597	510	576
Krynica	804[2]	371[6]	928[2]	315[6]	238	—
Kuźnica (Hel) .	239	696[2]	58	715[4]	792[4]	986[2]

1) przez Działdowo
2) ,, Warszawę
3) ,, Rozwadów
4) ,, Poznań
5) ,, Lwów
6) ,, Kraków
7) ,, Katowice

Lwów	Łódź	Poznań	Toruń	Warszawa	Wilno	Zakopane	←—— do — od lub odwrotnie ↓
K i l o m e t r y							
901[1)3)]	408	334	231	409	837[2)]	895[4)6)]	Gdynia
489	345	430	572[4)]	423	851	207	Głębce
274	447[6)]	563[6)]	605[6)4)]	444	872[2)]	218	Gorlice
541	303	575	506[2)]	271	157	751[2)]	Grodno
751[2)3)]	302	228	125	259	687[2)]	739[2)]	Grudziądz
980[1)3)]	487	413	310	488	916[2)]	974[4)6)]	Hel
849[4)6)]	211	108	34	269	697[2)]	669[4)6)]	Inowrocław
211	501[6)]	617[5)6)]	759[4)6)]	537[6)]	909[5)]	272	Iwonicz
205	703[5)]	946[5)7)]	932[5)3)2)]	697[5)3)]	903	707[5)6)]	Jaremcze
132	366	609[7)]	595	360	788[2)]	370[6)]	Jarosław
243	468[6)]	584[6)4)]	726[6)4)]	504[6)]	932[2)]	239	Jasło
966[1)3)]	473	399	296	474	902[2)]	960[4)6)]	Jastarnia
463[6)]	299	384	526	377	805	210	Jastrzębie Zdrój
969[1)3)]	476	402	299	477	905[2)]	963[4)6)]	Jurata
651[6)]	113	138	280[4)]	254	682	418	Kalisz
418	238	323	465[4)]	316	744	185	Katowice
392	238	392	534[4)]	188	616[2)]	293	Kielce
896[1)3)]	403	329	226	404	832[2)]	884[1)]	Kolibki Orłowo
195	693[5)]	936[5)6)]	922[5)3)2)]	687[3)]	893	697[6)]	Kołomyja
202	480	652	583	348	496	704[5)6)]	Kowel
341	284	400	542[4)]	320	748[2)]	161	Kraków
27/933[1)3)]	27/440	27/366	27/263	27/441	27/869[2)]	27/927[4)6)]	Krokowa
179	677[5)]	920[5)7)]	811[2)]	576	602	681[6)]	Krzemieniec
397	622[6)]	638[6)]	754[2)]	519	947[2)]	213	Krynica
959[1)3)]	466	392	289	467	895[2)]	953[4)6)]	Kuźnica (Hel)

UWAGA: Tabele opłat znajdują się w końcu niniejszego wykazu.

od — do → / ↓ lub odwrotnie	Bydgoszcz	Częstochowa	Gdynia	Katowice	Kraków	Krynica
	Kilometry					
Leszno	222	262	403	354	431	669[6]
Lida	697	641[2]	821[2]	728[2]	732[2]	931[2]
Lublin	473	330	597	391	312	396
Lwów	777[3,2]	474[6]	901[1,3]	418[6]	341	397
Łomża	452[2]	396	576[2]	483	487	686[2]
Łowicz	204	185	385	272	349	587[6]
Łódź	227	151	408	238	284	522[6]
Łuck	717	656[5,6]	841	600[5]	523	579
Morszyn Zdrój .	868[5,3,2]	565[5,6]	992[5,3,1]	509[5]	432[5]	405
Muszyna	778[6,4]	358[6]	959[6,4]	302[6]	225	13
Nałęczów . . .	587	301	568	362	317	426
Nowy Sącz . . .	727[6,4]	307[6]	908[6,4]	251[6]	174	64
Nowy Targ . . .	690[6,4]	270[6]	871[6,4].	161	137	189
Ostrów Wkp. . .	267[4]	162	448[4]	209	286	524[6]
Pińsk	684	628[2]	808	715[2]	719[2]	855[5]
Piotrków . . .	305	86	554[2]	173	219	457[6]
Poznań	153	276	334	323	400	638[6]
Przemyśl . . .	680[2]	377[6]	804[1,3]	321	244	323
Puck	213	670[2]	32	689[4]	766[4]	960[2]
Rabka Zdrój . .	663[6,4]	243[6]	510[6,4]	134	110	158
Radom	388[2]	201	512[1]	262	217	416
Rozwadów . . .	576[2]	286	700[1]	286	209	293
Równe	768[2]	680[5,6]	892[1]	624[5]	547[5]	603
Rzeszów	710[6,4]	290[6]	891[6,4]	234	157	241
Sambor	863[6,4]	443[6]	1044[6,4]	387[6]	310	319

1) przez Działdowo
2) ,, Warszawę
3) ,, Rozwadów
4) ,, Poznań
5) ,, Lwów
6) ,, Kraków
7) ,, Katowice

Lwów	Łódź	Poznań	Toruń	Warszawa	Wilno	Zakopane	<—— do — od lub odwrotnie
Kilometry							
772 6)	236	69	211	377	805	539 7)	Leszno
620	544	716	647 2)	412	95	892 2)	Lida
325 3)	320 2)	492	423	188	616 2)	473 6)	Lublin
—	498	741 6)	727 3)2)	492 3)	698	502 6)	Lwów
659 2)3)	299	471	402 2)	167	339	647	Łomża
573 2)3)	62	223	154	81	509	510 6)	Łowicz
498	—	246	177	132	560	445	Łódź
182	564 2)	736	667	432	574	684 5)6)	Łuck
91	589 5)	832 5)6)	818 5)3)2)	583 5)3)	789	593 5)6)	Morszyn Zdrój
384	509 6)	625 6)	767 6)4)	506	934 2)	200	Muszyna
355 3)	291 2)	463	394	159	587 2)	478	Nałęczów
333	458 6)	574 6)4)	716 6)4)	494	922 2)	149	Nowy Sącz
478 6)	421 6)	537 6)	679 6)4)	457	885 2)	24	Nowy Targ
627 6)	136	114	256 4)	277	705	447 6)	Ostrów Wkp.
458	531	703	634	399	375	879 2)	Pińsk
560 6)	67	449 2)	255	145	573	380 6)	Piotrków
741 6)	246	—	142	304	732	561 6)	Poznań
97	401	978 7)	630 3)2)	395 3)	823 3)2)	405 6)	Przemyśl
933 1)3)	440	366	263	441	869 3)	927 4)6)	Puck
427	394 6)	510 6)	652 6)4)	430	858 2)	55	Rabka Zdrój
389	191	407 2)	338 2)	103	531 2)	378	Radom
222	276	595 2)	526 2)	291	719 2)	370	Rozwadów
206	615	787	718	483	509	708 5)6)	Równe
184	388 3)	557 6)	617 3)2)	382 2)	810 3)2)	318 6)	Rzeszów
78	467 3)	710 6)4)	852 6)4)	461 3)	776 5)	404	Sambor

UWAGA: Tabele opłat znajdują się w końcu niniejszego wykazu.

od — do → ↓ lub odwrotnie	Bydgoszcz	Częstochowa	Gdynia	Katowice	Kraków	Krynica
	Kilometry					
Sandomierz . .	527	258	651[1]	270[6]	193	277
Sanok	804[6][4]	384[6]	985[6][4]	328[6]	251	221
Siedlce	391	335[2]	515[1]	422[2]	451[3]	535[3]
Sosnowiec Płn. .	484[4]	79	665[4]	8	75	313[6]
Stanisławów . .	917[5][3][2]	614[5][6]	104[3][1]	558[5]	481[5]	537[5]
Stryj	852[5][3][2]	549[5][6]	976[5][3][1]	493[5][6]	416[5]	389
Suwałki	660	604	784[2]	691	695	894[2]
Tarnopol . . .	918[3][2]	615[6]	1042[3][1]	559[6]	482	538[5]
Tarnów	630[4]	210	811[4]	154	77	161
Toruń Przedm. .	50	418[4]	231	465[4]	542[4]	754[2]
Truskawiec Zdrój	888[5][3][2]	590[5][6]	1017[5][3][1]	534[5]	457[5]	376
Trzebinia . . .	514[4]	94	695[4]	38	39	277[6]
Ustroń	566[7][4]	177[7]	747[7][4]	90	131	369[6]
Wadowice . . .	545[4]	135	726[4]	69	59	297[6]
Warszawa . . .	285	229	409[1]	316	320	519
Wielka Wieś Hallerowo	225	682[2]	44	701[4]	778[4]	972[2]
Wilno	713	657	837[2][1]	744	748[2]	947[2]
Wisła	575[7][4]	186	756[7][4]	99	140	378[6]
Włocławek . . .	104	285	285	372	501[2]	700[2]
Worochta . . .	1008[5][3][2]	705[5][6]	1132[5][3][1]	649[5]	572[5]	628[5]
Zakopane . . .	709[2]	251	895[6][4]	185	161	213
Zaleszczyki . .	80/982[5][3][2]	80/679[5][6]	80/1106[5][3][1]	80/623[5]	80/546[5]	80/602[5]
Zoppot	172	629[1]	10	648[4]	725[4]	919[2]
Zwardoń	593[4]	204[7]	774[4]	117	156	317[6]
Żegiestów Zdrój .	771[6][4]	351[6]	952[6][4]	295[6]	218	24

1) przez Działdowo
2) ,, Warszawę
3) ,, Rozwadów
4) ,, Poznań
5) ,, Lwów
6) ,, Kraków
7) ,, Katowice

Lwów	Łódź	Poznań	Toruń	Warszawa	Wilno	Zakopane	← do — od ↓ lub odwrotnie
K i l o m e t r y							
250	248	546[2]	477[2]	242	670[2]	354	Sandomierz
177	535[6]	651[6]	793[6][4]	571[6]	875[5]	306	Sanok
404	238	410	341	106	404	586[2]	Siedlce
416	230	331	472[4]	308	736[2]	193	Sosnowiec Płn.
140	638[5]	881[5][6]	867[5][3][2]	632[5][3]	838	642[5][6]	Stanisławów
75	573	816[5][6]	802[5][3][2]	567[5][3]	773	577[5][6]	Stryj
867[2][3]	507	679	610[2]	375	261	855[2]	Suwałki
141	639	882[6]	868[5][3][2]	633[3]	754	643[6]	Tarnopol
264	361	477	619[4]	358	786[2]	338[6]	Tarnów
727[2][3]	177	142	—	235	663[2]	650[4][7]	Toruń Przedm.
116	614[5]	857[5][6]	843[5][3][2]	608[5][3]	814[5]	618[5][6]	Truskawiec Zdrój
380	245	361	503[4]	323	761	157	Trzebinia
472	328	413	555[4]	406	834	190	Ustroń
400[6]	286	392	534[4]	364	792[2]	116	Wadowice
492[3]	132	304	235	—	428	480	Warszawa
945[1][3]	452	378	275	454	881[2]	939[4][6]	Wielka Wieś Hallerowo
698	560	732	663[2]	428	—	908[2]	Wilno
481[6]	337	422[7]	564[7][4]	415	843[2]	199	Wisła
673[3][2]	123	196	54	181	609	536	Włocławek
231	729[5]	972[5][6]	958[5][3][2]	723[5][3]	929	733[5][6]	Worochta
502[6]	445	561[6]	650[4][7]	480	908[2]	—	Zakopane
80/205	80/703[5]	80/946[5][6][4]	80/932[5][3][2]	80/697[5][3]	80 903[5]	707[5][6]	Zaleszczyki
892[1][3]	399	325	222	400	828[2]	880[2]	Zoppot
497[6]	355[7]	440	582[4]	476	904[2]	176	Zwardoń
377	502[6]	618[6]	760	499	227[2]	190	Żegiestów Zdrój

UWAGA: Tabele opłat znajdują się w końcu niniejszego wykazu.

PRZYBLIŻONY

najkrótszą drogą, pociągami pośpiesznymi (ew.

a) do większych miast

	Kraków	Lwów	Poznań	Katowice	Bydgoszcz	Toruń	Wilno	Łódź
Warszawa	5½	8	5½	5	4½	3½	5½	2
Kraków		5	7	1.20	9	10	11	6
Lwów	5	—	13	6½	14	15	13½	9
Katowice	1½	6½	5		7½	8	10½	4
Poznań	6½	11½	—	5	2	3	11	4
Gdynia	12	17	5½	10½	3	3½	13	7
Bydgoszcz	8½	15	2	7	—	½	9½	4
Toruń	9	16	2	7	1	—	9½	3½
Częstochowa	2½	7½	8	2	8	7	8½	2½
Zebrzydowice	2½	7½	6½	1½	8½	9½	11½	5½
Zbąszyn	7½	12½	1	6	3	4	14	7
Wilno	11	19	11	10½	10	9	—	7½
Przemyśl	4½	1.20	12	5½	13	14	12	7½
Rzeszów	2.20	3	10	3½	11	12	11	7
Tarnów	1	4	6	2.20	8	9	16	5
Kielce	2	7	9	5	9	8	8½	3½
Piotrków	3	9	7	3	9	8	7½	1½
Łódź	5½	9	4	4	4	3½	8	—
Białystok	8½	10	8½	8½	8	7½	3	5
Grudziądz	8½	10	4	9	2	1	10	5
Łuck	11	6	15	10	12	11½	19	11
Kowel	12	5	12	8	10	9½	13	8
Równe	13	8	15	11	15	14½	12	14
Bielsko	2½	7½	7	2	9½	10	11	6
Inowrocław	7½	15½	2	6				

CZAS PRZEJAZDU

osobowymi tam, gdzie nie kursują pośpieszne)

i stacyj węzłowych

Stanisławów	Baranowicze	Skarżysko	Równe	Lublin	Brześć	Tarnów	Gdańsk	Tczew	Grudziądz	WARSZAWA
11	7	3	8.46	2.47	5	7	7	6	4	—
7½	12½	3	11	9	22	1	11	10½	8½	5½
2	18	6	8	5	17	4	16	15½	10	7
8½	12	6	16	10	16	8	10	9½	9	5
13	12½	8	13½	8	10	8	5	4½	4	5½
19	14	10	16	10	13	19	½	1	4	7
16	12½	7	13	7	9	9½	3	2½	2	4½
17	10	6	12	6	8	10	4	3½	1	3
10	10	4	12	7	13	4	11	10½	8	3
9½	13½	7½	15½	11½	17	4½	11½	10½	11	6
14½	13½	9	14½	11	11	9	6	5½	5	6½
21	5	8½	16	8	16	17	13½	12	10	5½
4	14	4½	9½	3½	12	3	14½	14½	10	5½
5	12	5	11	4	11	1½	13	12½	8	6
6½	14	4	12	4	9	—	12	11½	9	6½
9½	12	45m	10	4	9	4	11	10	7	3
12	10	3	12	7	10	5	10	9½	7	2
11	9	3½	11	5	7	7	6½	6	5	2
15	4	6	11	11	4	9	12	11½	7	3
15	10	7	13	6	9	10	2½	2	—	3
10	14	10	3	5	4½	10	20	19½	13	8
8	15	9	3	3	3	10	18	17½	10	8
10	7	12	—	3	6	11	21	20½	13	10
9½	12½	8½	18	11	18	3	12	11½	12	5½

PRZYBLIŻONY CZAS PRZEJAZDU

najkrótszą drogą, pociągami pośpiesznymi (ew. osobowymi tam, gdzie nie kursują pośpieszne)

b) do miejscowości turystycznych i do uzdrowisk

	Zakopane	Krynica	Truskawiec	Zaleszczyki	Iwonicz	Rymanów	Sławsko	Worochta	Jaremcze	Wisła	Zwardoń	Rabka	Żegiestów	Druskieniki	Gdynia	H e l	Ciechocinek
Warszawa	10½	13	11	15	12	12	12	15	14	10	11	9	13	6	7	10	4
Kraków	5	7	11	13	6½	6½	9	13	12	5	5	4	7	11	12½	14½	12
Lwów	11	9	3½	8	6	6	4	6	5	10	10	9	9	14	17½	19½	12
Łódź	8½	11	14	18	12½	12½	11	16	15	10	11	7	11	8	10	13	3½
Wilno	11	18	16	20	18	18	17	20	19	15	16	14	18	3½	13	15	9
Katowice	5½	8	15	15	8½	8½	11	15	14	3½	4½	6	9	11	11	13	9
Poznań	13	15	19	21	15	15	17	21	20	10	10½	12	15	12	6	8	4
Gdynia	18	19½	18	22	19	19	21	22	21	14½	15½	17	20	14	—	2½	5
Bydgoszcz	15	17	16	18	17	17	17	20	19	12	12½	14	17	10	4½	6½	2½
Toruń	16	17	15	17	18	18	16	19	18	13	13½	15	18	9	5½	7½	1½
Częstochowa	8	11	14	16	10	10	12	16	15	6½	7½	7	10	9	10	13	6

TABELA I

CENY BILETÓW NORMALNYCH ZA PRZEJAZD W POCIĄGACH OSOBOWYCH

Za odległość kilometrów	Klasa 1	Klasa 2	Klasa 3	Za odległość kilometrów	Klasa 1	Klasa 2	Klasa 3	Za odległość kilometrów	Klasa 1	Klasa 2	Klasa 3
	złotych				złotych				złotych		
1—6	0.60	0.50	0.30	381—390	35.60	26.70	17.80	941—950	66.00	49.50	33.00
7—8	0.80	0.60	0.40	391—400	36.40	27.30	18.20	951—960	66.80	50.10	33.40
9—10	1.00	0.80	0.50	401—410	37.20	27.90	18.60				
								961—970	67.20	50.40	33.60
11—12	1.20	0.90	0.60	411—420	38.00	28.50	19.00	971—980	67.60	50.70	33.80
13—14	1.40	1.10	0.70	421—430	38.40	28.80	19.20	981—990	68.00	51.00	34.00
15—16	1.60	1.20	0.80	431—440	39.20	29.40	19.60	991—1000	68.40	51.30	34.20
17—18	1.80	1.40	0.90	441—450	39.60	29.70	19.80	1001—1010	69.20	51.90	34.60
19—20	2.00	1.50	1.00	451—460	40.40	30.30	20.20				
								1011—1020	69.60	52.20	34.80
21—22	2.40	1.80	1.20	461—470	41.20	30.90	20.60	1021—1030	70.00	52.50	35.00
23—24	2.60	2.00	1.30	471—480	41.60	31.20	20.80	1031—1040	70.40	52.80	35.20
25—26	2.80	2.10	1.40	481—490	42.40	31.80	21.20	1041—1050	70.80	53.10	35.40
27—28	3.00	2.30	1.50	491—500	42.80	32.10	21.40	1051—1060	71.60	53.70	35.80
29—30	3.20	2.40	1.60	501—510	43.60	32.70	21.80				
								1061—1070	72.00	54.00	36.00
31—34	3.60	2.70	1.80	511—520	44.40	33.30	22.20	1071—1080	72.40	54.30	36.20
35—38	4.00	3.00	2.00	521—530	44.80	33.60	22.40	1081—1090	72.80	54.60	36.40
39—42	4.40	3.30	2.20	531—540	45.60	34.20	22.80	1091—1100	73.20	54.90	36.60
43—46	4.80	3.60	2.40	541—550	46.00	34.50	23.00	1101—1110	74.00	55.50	37.00
47—50	5.20	3.90	2.60	551—560	46.80	35.10	23.40				
								1111—1120	74.20	55.80	37.20
51—55	6.00	4.50	3.00	561—570	47.60	35.70	23.80	1121—1130	74.80	56.10	37.40
56—60	6.40	4.80	3.20	571—580	48.00	36.00	24.00	1131—1140	75.20	56.40	37.60
61—65	6.80	5.10	3.40	581—590	48.80	36.60	24.40	1141—1150	75.60	56.70	37.80
66—70	7.20	5.40	3.60	591—600	49.20	36.90	24.60	1151—1160	76.40	57.30	38.20
71—75	8.00	6.00	4.00	601—610	50.00	37.50	25.00				
								1161—1170	76.80	57.60	38.40
76—80	8.40	6.30	4.20	611—620	50.40	37.80	25.20	1171—1180	77.20	57.90	38.60
81—85	8.80	6.60	4.40	621—630	50.80	38.10	25.40	1181—1190	77.60	58.20	38.80
86—90	9.20	6.90	4.60	631—640	51.20	38.40	25.60	1191—1200	78.00	58.50	39.00
91—95	10.00	7.50	5.00	641—650	51.60	38.70	25.80	1201—1210	78.80	59.10	39.40
96—100	10.40	7.80	5.20	651—660	52.40	39.30	26.20				
								1211—1220	79.20	59.40	39.60
101—110	11.60	8.70	5.80	661—670	52.80	39.60	26.40	1221—1230	79.60	59.70	39.80
111—120	12.40	9.30	6.20	671—680	53.20	39.90	26.60	1231—1240	80.00	60.00	40.00
121—130	13.60	10.20	6.80	681—690	53.60	40.20	26.80	1241—1250	80.40	60.30	40.20
131—140	14.40	10.80	7.20	691—700	54.00	40.50	27.00	1251—1260	81.20	60.90	40.60
141—150	15.60	11.70	7.80	701—710	54.80	41.10	27.40				
151—160	16.40	12.30	8.20					1261—1270	81.60	61.20	40.80
				711—720	55.20	41.40	27.60	1271—1280	82.00	61.50	41.00
161—170	17.60	13.20	8.80	721—730	55.60	41.70	27.80	1281—1290	82.40	61.80	41.20
171—180	18.40	13.80	9.20	731—740	56.00	42.00	28.00	1291—1300	82.80	62.10	41.40
181—190	19.60	14.70	9.80	741—750	56.40	42.30	28.20	1301—1310	83.60	62.70	41.80
191—200	20.40	15.30	10.20	751—760	57.20	42.90	28.60				
201—210	21.20	15.90	10.60					1311—1320	84.00	63.00	42.00
				761—770	57.60	43.20	28.80	1321—1330	84.40	63.30	42.20
211—220	22.00	16.50	11.00	771—780	58.00	43.50	29.00	1331—1340	84.80	63.60	42.40
221—230	22.80	17.10	11.40	781—790	58.40	43.80	29.20	1341—1350	85.20	63.90	42.60
231—240	23.60	17.70	11.80	791—800	58.80	44.10	29.40	1351—1360	86.00	64.50	43.00
241—250	24.40	18.30	12.20	801—810	59.60	44.70	29.80				
251—260	25.20	18.90	12.60					1361—1370	86.40	64.80	43.20
				811—820	60.00	45.00	30.00	1371—1380	86.80	65.10	43.40
261—270	26.00	19.50	13.00	821—830	60.40	45.30	30.20	1381—1390	87.20	65.40	43.60
271—280	26.80	20.10	13.40	831—840	60.80	45.60	30.40	1391—1400	87.60	65.70	43.80
281—290	27.60	20.70	13.80	841—850	61.20	45.90	30.60	1401—1410	88.40	66.30	44.20
291—300	28.40	21.30	14.20	851—860	62.00	46.50	31.00				
301—310	29.20	21.90	14.60					1411—1420	88.80	66.60	44.40
				861—870	62.40	46.80	31.20	1421—1430	89.20	66.90	44.60
311—320	30.00	22.50	15.00	871—880	62.80	47.10	31.40	1431—1440	89.60	67.20	44.80
321—330	30.80	23.10	15.40	881—890	63.20	47.40	31.60	1441—1450	90.00	67.50	45.00
331—340	31.60	23.70	15.80	891—900	63.60	47.70	31.80	1451—1460	90.80	68.10	45.40
341—350	32.40	24.30	16.20	901—910	64.40	48.30	32.20				
351—360	33.20	24.90	16.60					1461—1470	91.20	68.40	45.60
				911—920	64.80	48.60	32.40	1471—1480	91.60	68.70	45.80
361—370	34.00	25.50	17.00	921—930	65.20	48.90	32.60	1481—1490	92.00	69.00	46.00
371—380	34.80	26.10	17.40	931—940	65.60	49.20	32.80	1491—1500	92.40	69.30	46.20

TABELA Ia.

Ceny normalnych biletów dodatkowych na pociągi pośpieszne

za odległość km.	w klasie 1	2	3	za odległość km.	w klasie 1	2	3	za odległość km.	w klasie 1	2	3
1—50	1.60	1.20	0.80	501—550	11.60	8.70	5.80	1001—1050	18.00	13.50	9.00
51—100	2.80	2.10	1.40	551—600	12.40	9.30	6.20	1051—1100	18.40	13.80	9.20
101—150	4.00	3.00	2.00	601—650	13.20	9.90	6.60	1101—1150	19.20	14.40	9.60
151—200	5 20	3.90	2.60	651—700	13.60	10 20	6.80	1151—1200	19.60	14.70	9.80
201—250	6.40	4.80	3.20	701—750	14.40	10.80	7.20	1201—1250	20.40	15.30	10.20
251—300	7.20	5.40	3.60	751—800	14.80	11.10	7.40	1251—1300	20.80	15.60	10.40
301—350	8.40	6.30	4.20	801—850	15.60	11.70	7.80	1301—1350	21.60	16.20	10.80
351—400	9.20	6.90	4.60	851—900	16.00	12.00	8.00	1351—1400	22.00	16.50	11.00
401—450	10.00	7.50	5.00	901—950	16.80	12.60	8.40	1401—1450	22.80	17.10	11.40
451—500	10.80	8.10	5.40	951—1000	17.20	12.90	8.60	1451—1500	23.20	17.40	11.60

TABELA II

Opłaty ulgowe ze zniżką 33% za przejazd w pociągach osobowych.

Za odległość km	w klasie 1	2	3	Za odległość km	w klasie 1	2	3	Za odległość km	w klasie 1	2	3
1— 6	0.40	0.30	0.20	201—210	14.00	10.50	7.00	551—560	31.40	23.55	15.70
				11— 20	14.60	10.95	7.30	61— 70	31.80	23.85	15.90
7— 9	0.60	0.45	0.30	21— 30	15.20	11.40	7.60	71— 80	32.40	24.30	16.20
10— 12	0.80	0.60	0.40	31— 40	15.80	11.85	7.90	81— 90	32.80	24.60	16.40
13— 15	1.00	0.75	0.50	241—250	16.40	12.30	8.20	591—600	33.20	24.90	16 60
16— 17	1.20	0.90	0.60								
18— 20	1.40	1.05	0.70	251—260	16.80	12.60	8.40	601—610	33.40	25.05	16.70
				61— 70	17.40	13.05	8.70	11— 20	33.80	25.35	16.90
21— 23	1.60	1.20	0.80	71— 80	18.00	13.50	9.00	21— 30	34.00	25.50	17.00
24— 26	1.80	1.35	0.90	81 - 90	18.60	13 95	9.30	31— 40	34 40	25.80	17.20
27— 29	2.00	1.50	1.00	291—300	19.00	14.25	9.50	641—650	34.60	25.95	17.30
30— 32	2.20	1.65	1.10								
33 - 35	2.40	1.80	1.20	301—310	19.60	14.70	9.80	651—660	35.00	26 25	17.50
				11— 20	20.20	15.15	10.10	61— 70	35.20	26.40	17.60
36 - 38	2 60	1.95	1.30	21— 30	20.80	15.60	10.40	71— 80	35.60	26.70	17.80
39— 41	2.80	2.10	1.40	31— 40	21.40	16.05	10.70	81— 90	36.00	27.00	18.00
42— 44	3.00	2.25	1.50	341—350	21.80	16.35	10.90	691—700	36.20	27.15	18.10
45— 47	3.20	2.40	1.60								
48— 50	3.40	2.55	1.70	351—360	22.40	16.80	11.20	701—710	36.60	27.45	18.30
				61— 70	23.00	17.25	11.50	11— 20	36.80	27.60	18.40
51— 55	3.80	2.85	1.90	71— 80	23.40	17.55	11.70	21— 30	37.20	27.90	18.60
56— 60	4.20	3.15	2.10	81— 90	24.00	18.00	12.00	31— 40	37.40	28.05	18.70
61— 65	4.40	3.30	2.20	391—400	24.60	18.45	12.30	741—750	37.80	28.35	18.90
66— 70	4.80	3.60	2 40								
71— 75	5.20	3.90	2.60	401—410	25.00	18.75	12 50	751—760	38.00	28.50	19.00
				11— 20	25.40	19.05	12.70	61— 70	38 40	28.80	19.20
76— 80	5.60	4.20	2.80	21— 30	26.00	19.50	13.00	71— 80	38.60	28.95	19.30
81— 85	5.80	4.35	2.90	31— 40	26.40	19.80	13.20	81— 90	39.00	29.25	19.50
86 - 90	6.20	4.65	3.10	441—450	26.80	20.10	13.40	791—800	39.20	29.40	19.60
91— 95	6.60	4.95	3.30								
96—100	6.80	5.10	3.40	451—460	27.20	20.40	13.60	801—810	39.60	29.70	19.80
				61— 70	27.60	20.70	13.80	11— 20	39.80	29 85	19.90
101—110	7.60	5.70	3.80	71— 80	28.00	21.00	14.00	21— 30	40.20	30.15	20.10
11— 20	8.20	6.15	4.10	81— 90	28.40	21.30	14.20	31— 40	40 40	30.30	20.20
21— 30	8 80	6.60	4·40	491—500	28.80	21.60	14.40	841 - 850	40.80	30.60	20.40
31— 40	9.40	7.05	4.70								
141—150	10.20	7.65	5.10	501—510	29.20	21.90	14.60	851—860	41.20	30.90	20.60
				11— 20	29.60	22.20	14.80	61— 70	41.40	31.05	20.70
151—160	11.00	8.25	5.50	21— 30	30.20	22.65	15.10	71— 80	41.80	31.35	20.90
61 — 70	11.60	8.70	5.80	31— 40	30.60	22.95	15 30	81— 90	42.00	31.50	21.00
71— 80	12.20	9.15	6.10	541—550	31.00	23.25	15.50	891 - 900	42.40	31.80	21.20
81— 90	12.80	9.60	6.40								
191—200	13.60	10.20	6.80								

Za odległość km	w klasie 1	2	3	Za odległość km	w klasie 1	2	3	Za odległość km	w klasie 1	2	3
901—910	42.60	31.95	21.30	1101—1110	48.80	36.60	24.40	1301—1310	54.80	41.10	27.40
11—20	43.00	32.25	21 50	11—20	49.00	36.75	24.50	11—20	55.20	41.40	27.60
21—30	43.20	32.40	21.60	21—30	49.40	37.05	24.70	21—30	55.40	41.55	27.70
31—40	43.60	32.70	21.80	31—40	49.60	37.20	24.80	31—40	55.80	41.85	27.90
941—950	43.80	32.85	21.90	1141—1150	50.00	37.50	25.00	1341—1350	56.00	42.00	28.00
951—960	44.20	33.15	22.10	1151—1160	50.20	37.65	25.10	1351—1360	56.40	42.30	28.20
61—70	44.40	33.30	22.20	61—70	50.60	37.95	25.30	61—70	56.80	42.60	28.40
71—80	44.80	33.60	22.40	71—80	50.80	38.10	25.40	71—80	57.00	42.75	28.50
81—90	45.00	33.75	22.50	81—90	51.20	38.40	25.60	81—90	57.40	43 05	28.70
991—1000	45.40	34.05	22.70	1191—1200	51.60	38·70	25.80	1391—1400	57.60	43.20	28.80
1001—1010	45.60	34.20	22.80	1201—1210	51.80	38.85	25.90	1401—1410	58 00	43.50	29.00
11—20	46.00	34.50	23.00	11—20	52.20	39.15	26.10	11—20	58.20	43.65	29.10
21—30	46.40	34.80	23.20	21—30	52.40	39.30	26.20	21—30	58.60	43.95	29.20
31—40	46.60	34.95	23.30	31—40	52 80	39.60	26.40	31—40	58.80	44.10	29.40
1041—1050	47.00	35.25	23.50	1241—1250	53.00	39.75	26.50	1441—1450	59.20	44.40	29.60
1051—1060	47.20	35.40	23.60	1251—1260	53.40	40.05	26.70	1451—1460	59.40	44.55	29.70
61—70	47.60	35.70	23.80	61—70	53.60	40.20	26.80	61—70	59.80	44.85	29.90
71—80	47.80	35 85	23.90	71—80	54.00	40.50	27.00	71—80	60.00	45.00	30.00
81—90	48.20	36.15	24.10	81—90	54.20	40.65	27.10	81—90	60.40	45.30	30.20
1091—1100	48.40	36.30	24.20	1291—1300	54.60	40.95	27.30	1491—1500	60.60	45.45	30.30

TABELA IIa

Ceny biletów dodatkowych na pociągi pośpieszne przy zniżce 33%.

za odległość km	w klasie 1	2	3	za odległość km.	w klasie 1	2	3	za odległość km.	w klasie 1	2	3
1—50	1.00	0.75	0.50	501—550	7.80	5 85	3.90	1001—1050	11.80	8.85	5.90
51—100	1.80	1.35	0.90	551—600	8.40	6.30	4.20	1051—1100	12.20	9.15	6.10
101—150	2.60	1.95	1.30	601—650	8.80	6.60	4.40	1101—1150	12 60	9.45	6.30
151—200	3.40	2.55	1.70	651—700	9.20	6.90	4.60	1151—1200	13.00	9.75	6.50
201—250	4.20	3.15	2.10	701—750	9.60	7.20	4.80	1201—1250	13.40	10.05	6.70
251—300	4.80	3.60	2.40	751—800	9.80	7.35	4.90	1251—1300	13.80	10.35	6 90
301—350	5.60	4 20	2.80	801—850	10.20	7.65	5.10	1301—1350	14.00	10.50	7.00
351—400	6.20	4.65	3 10	851—900	10.60	7.95	5.30	1351—1400	14.40	10 80	7.20
401—450	6.80	5.10	3 40	901—950	11.00	8.25	5.50	1401—1450	14.80	11.10	7.40
451—500	7.20	5.40	3 60	951—1000	11.40	8.55	5.70	1451—1500	15.20	11.40	7.60

BILETY kolejowe, lotnicze, autobusowe

i t. p.

KARTY OKRĘTOWE

po cenach ściśle taryfowych

sprzedają wszystkie placówki

Polskiego Biura Podróży ORBIS

od — do ——> / ↓ lub odwrotnie	Bielsko	Bydgoszcz	Danzig (Gdańsk)	Gdynia	Grigore Ghica Voda	Głębce (Wisła)	Katowice	Kraków	Krynica	Lwów
	Złotych									
	w wagonach kl. I*) i II-ej									
Chorzów. . . .	—	—	—	—	35.10	—	0.90	4.90	—	22.70
Katowice . . .	—	25.30	34.50[1])	34.50	—	—	—	—	—	21.70
Kraków	—	29.40	37.60[1])	38.70	30.40	—	—	—	—	18.10
Łódź Kaliska . .	—	—	—	21.20	—	—	—	—	—	—
Lwów	—	—	—	—	12.90	—	21.70	18.10	—	—
Poznań	—	—	16.50[1])	17.60	—	—	17.60	21.70	—	—
Stanisławów . .	—	—	—	—	5.20	—	–	—	—	—
Warszawa Gł. . .	19.60	—	20.60[2])	22.20	39.20	22.20	16.50	16.50	26.80	25 80
Wilno	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zbąszyń	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zebrzydowice . .	—	—	—	—	—	—	4.40	—	—	—
	w wagonach kl. III-ej									
Lwów	—	—	—	—	—	—	15.20	—	—	—
Katowice . . .	—	17.70	24.10[1])	24.10	—	—	—	—	—	15.20
Kraków	—	20.50	26.30[1])	27.00	—	—	—	—	—	12.60
Łódź Kaliska . .	—	—	—	14.80	—	—	—	—	—	—
Warszawa Gł. . .	13.70	—	14.40[2])	15 50	—	15.50	11.60	11.60	18.80	16.60
Poznań	—	—	11.50[1])	12.30	—	—	12.30	15.10	—	—

*) Jeżeli podróżny biletem kolejowym I-ej klasy chce korzystać tylko sam z całego przedziału sypialnego t. zw. „Single", to opłata za miejsce sypialne wynosi około 35% więcej.

1) przez Bydgoszcz
2) przez Mławę

W przedsprzedaży dolicza się do powyższych cen t. zw. „lokacji" a to: za „single" — Zł. 3.00, w kl. I i II — Zł. 1.50 i w kl. III — Zł. 1.00

Każdy podróżny, jadący w wagonie sypialnym obowiązany jest posiadać odpowiedni bilet kolejowy i opłacić oprócz tego miejsce sypialne.

Niegorełoje	Poznań	Stanisławów	Wołkowysk	Wilno	Zakopane	Zbąszyń	Zdołbunów	Zebrzydowice	Zemgale	← od — do / lub odwrotnie ↓
Złotych										
w wagonach kl. I-ej i II-ej										
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Chorzów
—	17.60	—	—	—	—	—	—	4.40	—	Katowice
—	21.70	—	—	—	—	—	—	—	—	Kraków
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Łódź Kaliska
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Lwów
42.30	—	—	30.40	—	—	4.20	—	—	—	Poznań
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Stanisławów
26.30	16.00	34.00	14.50	22.20	24.80	19.60	25.80	21.20	30.40	Warszawa Gł.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	12.90	Wilno
45.90	4.20	—	34.00	—	—	—	—	—	—	Zbąszyń
—	—		—	—	—	—	—	—	—	Zebrzydowice
w wagonach kl. III-ej										
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Lwów
—	12.30	—	—	—	—	—	—	3.10	—	Katowice
—	15.10	—	—	—	—	—	—	—	—	Kraków
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Łódź Kaliska
—	—	—	—	15.50	17.30	—	—	14.80	21.30	Warszawa Gł.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Poznań

Za dziecko w wieku do lat 4-ch, o ile zajmuje osobne miejsce do spania, opłaca się całe miejsce. Za dzieci w wieku ponad 4 lata, opłaca się miejsce sypialne. Dwoje dzieci do 7-miu lat mogę zajmować jedno miejsce sypialne.

Co każdy wiedzieć powinien o pociągach popularnych?

Zagadnienie masowych przejazdów znalazło swe rozwiązanie w organizacji pociągów popularnych, czyli pociągów nadzwyczajnych, uruchamianych dla zbiorowych wycieczek. Po raz pierwszy wprowadzono je w zimie 1933.

Początkowo pociągi popularne miały charakter czysto turystyczny — następnie zaczęto je stosować, jako umożliwienie masowych przejazdów publiczności na różne imprezy, uroczystości i t.p.

Wycieczki pociągami popularnymi mają więc na celu: a) krzewienie zbiorowej turystyki krajoznawczej, b) umożliwienie masowego udziału ludności w imprezach, manifestacjach i zjazdach: krajoznawczych, sportowych, oświatowych, kulturalnych, religijno - społecznych, ogólno - narodowych; c) krzewienie propagandy narodowej i oświatowej wśród sfer niezamożnych, młodzieży i t.d.

Uruchomienie pociągu popularnego może nastąpić, bądź z inicjatywy Kolei, bądź z inicjatywy Ligi Popierania Turystyki, wreszcie z inicjatywy instytucyj i organizacyj społecznych. W każdym wypadku organizuje i propagandę pociągów popularnych przeprowadza Liga Popierania Turystyki (adres: Warszawa, Moktowska 61 tel. 972-17 oraz Delegatury we wszystkich Dyrekcjach P.K.P.).

Pociągi popularne uruchamia się tylko dla wycieczek powrotnych lub okrężnych, tak, aby stacja wyjazdu wycieczki była równocześnie stacją końcową rozwiązania wycieczki. Pobyt wycieczki w miejscu stacji przeznaczenia może trwać najdłużej 72 godz.

Pociąg popularny może być uruchomiony jedynie na podstawie pozwolenia Min. Komunikacji. Instytucja, lub osoby, pragnące przewieźć wycieczkę pociągiem popularnym, powinny zgłosić się do Delegatury Ligi Popierania Turystyki w Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych lub do centrali Ligi Popierania Turystyki, która przeprowadzi wszelkie formalności, związane z uruchomieniem pociągu, oraz wszystkie sprawy, dotyczące organizacji i propagandy pociągu, według przedłożonych dezyderatów. W programie pociągu popularnego, który Liga Popierania Turystyki przekłada Ministerstwu Komunikacji podane są: projektowany rozkład jazdy, spodziewana ilość uczestników, trasa i cel wycieczki.

Warunkiem uruchomienia pociągu popularnego jest wykupienie ze stacji początkowej pociągu popularnego conajmniej 200 kart kontrolnych na dany pociąg. W przeciwnym razie uczestnikom zwraca się należność za zakupione karty, bez żadnych potrąceń.

Jeżeli trasa wycieczki pociągu pospiesznego przekracza 500 km., wówczas mogą dołączać się do wycieczki uczestnicy z 2 lub 3 stacyj na drodze przejazdu, leżących w odległości dalszej niż 1/3 przebiegu pociągu popularnego w jedną stronę od pierwszej stacji wyjazdu. Jako stacja docelowa może figurować zasadniczo tylko jedna stacja. Jednak przy wycieczkach, urządzanych w celach turystycznych na łączną odległość powyżej 200 km., można ustalić kilka stacyj, leżących bezpośrednio koło siebie na jednym odcinku, związanych ze sobą ściśle pod względem turystycznym, jako stacje jednego rejonu turystycznego.Opłatę dla wszystkich uczestników ustala się tylko do końcowej stacji docelowej.

Opłaty za przejazdy w pociągach popularnych pobiera się przy najmniej 200 osobach ze zniżką 66% (tabela 8), przy conajmniej 500 osobach ze zniżką 75% (połowa opłat ulgowych ze zniżką 50% tabela 7).

Nocowanie w wagonach w czasie postoju na stacji docelowej jest zabronione, wyjątkowo jednak może być dopuszczone ze specjalnym pozwoleniem Dyrektora K.P. za opłatą od osoby zł. 1. — w zimie, 50 gr. — w lecie.

Uczestnicy wycieczki, którzy przybywają z miejscowości, położonych poza stacją wyjazdu pociągu popularnego, mogą uzyskać zniżkę 50% (Tabela 7) w klasie 3 poc. osob. lub pospiesznego, w wypadku, gdy trasa przejazdu pociągu pospisznego w obie strony (okrężne) przekracza 100 km. Bilet zniżkowy uprawnia do przejazdu tam i z powrotem tylko w łączności z kartą kontrolną, ostemplowaną przy nabyciu biletu.

Podaliśmy powyżej najważniejsze postanowienia obowiązujące przy przejazdach pociągami popularnymi, które powinny być znane przy układaniu wycieczek masowych pociągami popularnymi przez instytucje i organizacje społeczne.

Wszystkie sprawy, związane z przejazdem pociągiem popularnym, załatwiają Delegatury Ligi Popierania Turystyki przy Dyrekcjach P.K.P.

* * *

Wszystkie placówki Orbisu udzielają turystom i instytucjom wszelkich informacyj o pociągach popularnych, oraz sprzedają karty kontrolne na pociągi popularne.

TURYSTYKA POWIETRZNA

Powoli, lecz stale, rozwija się i turystyka powietrzna w Polsce. Nie dorównujemy jeszcze w tej dziedzinie naszym sąsiadom zachodnim, czy południowym, jednak staramy się nie pozostawać w tyle. Możemy poszczycić się jakością naszych aparatów lotniczych, szczególnie jeśli chodzi o maszyny turystyczne (R.W.D.). Niedaleka może już przyszłość przyniesie nam w tym kierunku dalsze, poważne zdobycze.

Polskie Linie Lotnicze „LOT" rok rocznie usprawniają naszą ogólną komunikację lotniczą — szczególnie przez wprowadzenie nowoczesnych aparatów pasażerskich, rozbudowę lotnisk i organizację coraz to nowych linij komunikacyjnych. Rozszerzenie i przedłużenie ostatnio komunikacji lotniczej do Palestyny — uważać należy za bardzo poważne posunięcie z punktu widzenia propagandy państwowej.

Orbis i w tej dziedzinie ma głos!

Pragniemy np. wybrać się do jednej z naszych stolic prowicjonalnych (Lwowa, Krakowa, Katowic, Poznania, Gdyni, Gdańska lub Wilna), względnie odwrotnie z tych miejscowości do stolicy Państwa — Warszawy — udajemy się w tych wszystkich miejscowościach do Orbisu, by otrzymać wszelkie bilety jazdy na poszczególne relacje, a nawet i powrotne już, zyskując przy tym pokaźną zniżkę.

Nęcą nas dalsze podróże — zawiozą nas polskie samoloty do Berlina, skąd rozchodzą się już na wszystkie strony świata autokary powietrzne, lub z Warszawy aż do Aten, stamtąd dalej na południe — do Palestyny. Więc dokądkolwiek tylko chcemy polecieć — Orbis dokładnie nas poinformuje i ułatwi nam podróż. Zagraniczne linie, jak Air-France i Lufthansa są również reprezentowane przez Orbis.

Urzędnicy państwowi i samorządowi, oficerowie i podoficerowie zawodowi W. P., inwalidzi wojenni, oraz młodzież szkolna korzystają ze zniżek indywidualnych w wysokości 30%. Członkowie Aeroklubu R. P., oraz stali członkowie L.O.P.P., korzystają ze zniżki 10%. Dokładnych informacyj w tym kierunku udziela również Orbis.

Niezależnie od normalnych lotów rozkładowych — Orbis wspólnie z P. L. L. „LOT" od szeregu lat organizuje loty okrężne nad miastami — cieszące się ogromnym powodzeniem

wśród najszerszych warstw społecznych, a już najwięcej wśród naszej młodzieży.

Od maja począwszy, aż do późnej jesieni, o ile tylko względy atmosferyczne na to pozwalają, odbywają się w każdą niedzielę i święta podobne loty. Za przystępną cenę można sobie pozwolić na kilkunastominutowe przebywanie w przestworzach, no i na wszystko, jak i na wszystkich — raz choć „z góry“ patrzeć!

Loty okrężne mają duże wzięcie i zarazem doniosłe znaczenie propagandowe. Publiczność nasza przyzwyczaja się do tego, by swe wolne chwile w dniach świątecznych poświęcać na odpoczynek w przestworzu. Bardzo to krótki moment, lecz emocjonujący i pozostawiający niezatarte wrażenia.

P. L. L. „LOT“ wydaje dwa razy w roku rozkłady lotów, obejmujące stałą komunikację lotniczą, a to: letni od 4.IV.—3.X., oraz zimowy od 4.X. do 3.IV., według których można dokładnie zorientować się co do wszelkich połączeń lotniczych krajowych i zagranicznych.

KOMUNIKACJA AUTOBUSOWA

Do czasu wprowadzenia systemu koncesyjnego, komunikacja autobusowa pozostawiała wiele do życzenia. Z chwilą jednak wyjścia specjalnej ustawy w marcu 1933 roku, nastąpiła poprawa i powoli przez akcję komasacyjną (połączenie małych przedsiębiorstw autobusowych w większe spółki) usprawniono ją, tak, że w latach 1935 i 1936, jak i obecnie, komunikacja autobusowa nabrała właściwych cech i charakteru niezbędnej i pożytecznej komunikacji.

W tych latach przeszło 50% przedsiębiorstw autobusowych zmieniło tabor na nowoczesne wozy. Starano się, by podróżny mógł korzystać z maximum wygód, bez względu na długość podróży. Obecnie komunikacja autobusowa czyni duże postępy, tworząc coraz to nowe odcinki dojazdowe i powiększa stale swój tabor nowymi maszynami, zaopatrując się w krajowych wytwórniach.

W dniu 1.VII.1936 stan taboru wyrażał się cyfrą 1136 maszyn na 282 przedsiębiorstwa, obsługujące 25.072 km dróg, włącznie z autobusami Polskich Kolei Państwowych.

Ruchem autobusowym PKP kieruje Biuro Komunikacji Samochodowej PKP., Warszawa Nowy Świat 14.

Prywatne przedsiębiorstwa autobusowe są zorganizowane w Stowarzyszeniu Właścicieli Przedsiębiorstw Samochodowych R. P., Warszawa, ul. Marszałkowska 74.

Z punktu widzenia turystycznego, komunikacja autobusowa ma bardzo doniosłe znaczenie, szczególnie tam, gdzie brak połączeń kolejowych.

Przy uruchamianiu nowych sieci autobusowych brane są poważnie pod uwagę ośrodki turystyczne, godne zatrzymania się i zwiedzenia. Jako dalszy krok w rozwoju komunikacji, autobusowej, wydany będzie około połowy maja r. b. *rozkład jazdy, zespalający wszystkie linie autobusowe w całym państwie.* Podobny rozkład umożliwi podróżnym, oraz turystom szybkie zorientowanie się w częstotliwości i w ogólnym ruchu autobusowym na każdym odcinku.

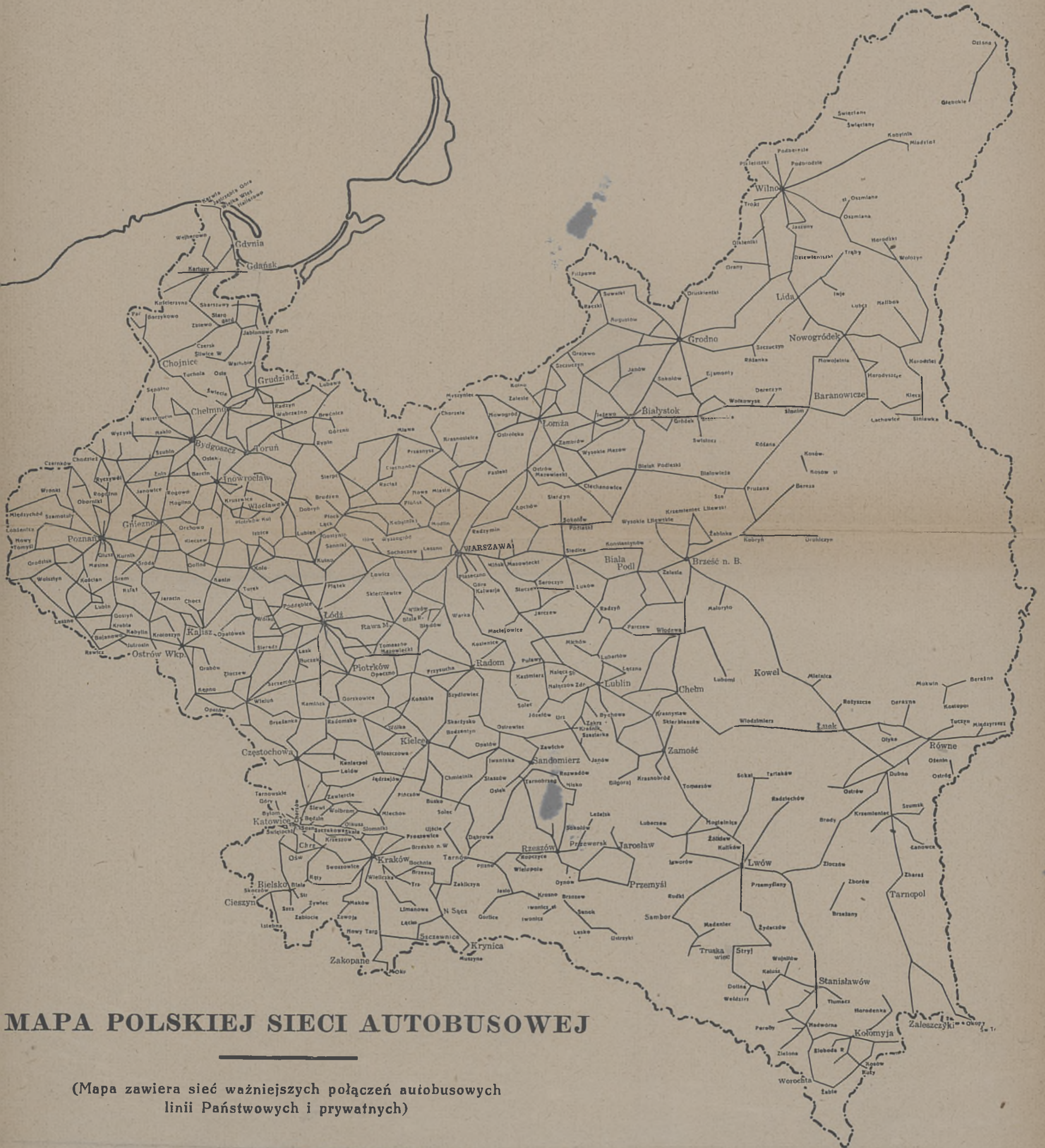
Również w związku z dużym rozwojem turystyki krajowej przedsiębiorstwa autobusowe zaopatrzą się już na najbliższy sezon w nowoczesny i specjalny tabor, przystosowany do celów wybitnie turystycznych na wzór państw zachodnich jak Francja, Niemcy, czy Włochy.

W niniejszym opisie nie podajemy poszczególnych szlaków sieci autobusowej, kierujemy natomiast wszystkich turystów do załączonej mapki, według której będzie można zorientować się w komunikacji na danym terenie.

W mapce staraliśmy się uwzględnić wszystkie istniejące linie, mające również znaczenie turystyczne.

Przez ORBIS

w świat!

MAPA POLSKIEJ SIECI AUTOBUSOWEJ

(Mapa zawiera sieć ważniejszych połączeń autobusowych linii Państwowych i prywatnych)

Kalendarz Turystyczno-Sportowy w Polsce
w 1937-ym roku.

KWIECIEŃ:

10—25	**Warszawa**	— Wystawa Kosmetyczno-perfumeryjn.
23	**Wilno**	— Jarmark doroczny św. Jerzego na kwiaty i zioła.
25	**Gniezno**	— Pielgrzymka do grobu św. Wojciecha.

M A J:

2 — 9	**Poznań**	— Międzynarodowe Targi Poznańskie.
3	**Cała Polska**	— Święto Narodowe w rocznicę Konstytucji 3 maja 1791 r. Wojskowe parady we wszystkich większych miastach, w szczególności w Warszawie.
3	**Warszawa**	— Narodowy bieg na przełaj (Polski Związek Lekkoatletyczny).
12	**Kraków, Wilno**	— Uroczystości 2 rocznicy zgonu Marszałka Piłsudskiego.
16—17	**(Zielone Święta)**	— **Częstochowa, Kalwaria Zebrzydowska, Łowicz, Studzieniczna.** Wielkie odpusty, oryginalne stroje ludowe.
16—17	**(Zielone Święta)**	— **Bielany k. Warszawy, Bielany k. Krakowa.** Odpust w klasztorach OO. Kamedułów (zabawy ludowe).
16—31	**Katowice**	— Targi Katowickie ogólnopolskie.
26—31	**Kraków**	— Początek „Dni Krakowa“ (do dn. 20.VI).
27.V.—21.VI	**Kraków**	— Jarmark krakowski.
27—31	**Warszawa**	— Początek X Międzynarodowych Zawodów Konnych (do dn. 8 czerwca).
27	**Warszawa, Kraków, Poznań**	— Procesja Bożego Ciała.
27	**Łowicz, Zakopane, Żywiec**	— Procesja Bożego Ciała. Piękne stroje ludowe.
27	**Złaków k. Łowicza**	— Malownicza procesja Bożego Ciała, jarmark wyrobów ludowych, zabawa ludowa, piękne stroje ludowe okolic Łowicza.

CZERWIEC:

1 — 8	**Warszawa**	— c. d. X Międzynarodowych Zawodów Konnych.
1 —20	**Kraków**	— c. d. „Dni Krakowa“, trzygodniowego festiwalu z szeregiem imprez.
3	**Kraków**	— Procesja mariacka na Rynku Gł., uroczystość ludowa „Lajkonik“.
8.VI.—4.VII.	**Lisków**	— Wystawa „Praca i Kultura Wsi“.
20—30	**Katowice**	— Pokaz sportowo-turystyczny i Zlot Sokołów.
20—26	**Warszawa**	— X Międzynarodowy raid samochodowy pod nazwą „X-me Concours International de Tourisme“.
20.VI.—4.VII.	**Gdynia**	— Targi Gdyńskie.
23	**Polska**	— Dzień Wigilli św. Jana Chrzciciela, obchody ludowe „wianków“ i „sobótek“.
24	**Łowicz**	— Doroczny odpust i jarmark św. Jana, piękne stroje ludowe.
26—29	**Katowice**	— Zlot Sokołów.
29	**Wilno**	— Doroczny jarmark i odpust św. Piotra.
29	**Gdynia**	— Święto Morza.
data nieustalona	**Katowice**	— Otwarcie wystawy „Śląsk w ciągu 15 lat“.

LIPIEC:

1 — 4	**Gdynia**	— Targi Gdyńskie, c. d.
4	**Bydgoszcz**	— Międzynarodowe Regaty.
4	**Miechów**	— Wystawa przemysłowo-rolnicza.
7	**Skit Maniawski**	— Oryginalny ze względu na piękne ludowe stroje huculskie odpust św. Jana w ruinie klasztoru OO. Bazylianów.
7 — 9	**Ułaszkowce**	— jarmark podolski na konie, stroje ludowe,
12	**Worochta**	— „Święto Huculszczyzny“, piękne stroje lud.
20	**Łowicz**	— jarmark miesięczny, stroje ludowe.
21.VII.—4.VIII.	**Wilno**	— Targi futrzarskie.

SIERPIEŃ:

1 — 4	**Wilno**	— Targi futrzarskie, c. d.
1 — 2	**Cieszyn**	— doroczny odpust i jarmark św. Porciunkuli, piękne stroje ludowe śląskie.
6 — 8	**Kraków, Kielce**	— Marsz szlakiem kadrówki Legionów Polskich do walki z Rosją 1914 r.
7 —15	**Warszawa**	— Międzynarodowy Kongres Esperantystów (29-ty jubileusz).
12—15	**Cała Polska**	— Święto Wniebowzięcia M. Boskiej, największe doroczne odpusty w **Częstochowie** (300.000 pielgrzymów), w **Kalwarii Zebrzydowskiej** (150.000 pielgrzymów), w **Piekarach na Śląsku** (30.000 pielgrzymów), w **Ludźmierzu** k.Nowego Targu (20.000 górali), w **Łowiczu,** wszędzie piękne stroje ludowe.
15	**Warszawa**	— Uroczystości rocznicy zwycięstwa pod Warszawą, 15 sierpnia 1920 r., parady wojskowe.
15 — 21	**Wisła**	— „Zjazd Górski", imprezy regionalne, stroje ludowe.
15—31	**Pińsk**	— Jarmark piński — (wyroby regionalne).
19	**Pińsk**	— Jarmark doroczny i odpust prawosławny Spasa. Orygilnalne poleskie typy ludowe.
28	**Poczajów**	— Główny odpust prawosławny, 30.000 pielgrzymów, stroje ludowe.
data nie-ustalona	**Wilno**	— IV Targi Północne.

WRZESIEŃ:

4 —16	**Lwów**	— Targi Wschodnie.
5	**Kartuzy**	— Dożynki kaszubskie.
5 —12	**Lublin**	— Wystawa rzemieślnicza.
7 — 8	**Polska**	— w związku ze świętem Narodzenia M. Boskiej, w wielu miejscowościach duże odpusty, największe w **Częstochowie i Kalwarii Zebrzydowskiej** (po 50.000 pielgrzymów) oraz w **Ludźmierzu** (10.000 Górali w pięknych strojach).
12—19	**Pleszew**	— Wystawa Przemysłowo-Rolnicza.

15—30	**Zaleszczyki**	— „Obchód Winobrania“ (imprezy i zabawy ludowe, piękne stroje).
15.IX—15.X.	**Katowice**	— Wystawa Rzemieślnicza.
20 — 22	**Poznań**	— Targi na jęczmień browarny.
21	**Łowicz**	— Jesienny jarmark św. Mateusza, piękne stroje ludowe.

PAŹDZIERNIK:

1 —15	**Katowice**	— Wystawa rzemieślnicza, c. d.
2 —11	**Kraków**	— Wystawa Ogrodnicza.

LISTOPAD:

1 — 2	**Polska**	— WW. Świętych i Dzień Zaduszny, uroczystości na cmentarzach.
11	**Cała Polska**	— Święto Niepodległości, parady wojskowe (największe w Warszawie).

MASOWE ZJAZDY TURYSTYCZNE W POLSCE

Podobnie, jak w latach ubiegłych, w roku 1937 organizowane będą przez Ligę Popierania Turystyki masowe Zjazdy z okazji uroczystości i obchodów narodowych, oraz regionalnych imprez turystycznych.

Udział w tego rodzaju zjazdach oparty jest na indywidualnych kartach uczestnictwa, dostarczanych przez Ligę Popierania Turystyki na zasadzie specjalnych upoważnień Ministerstwa Komunikacji. Kolportowaniem kart na terenie całej Polski zajmuje się Polskie Biuro Podróży Orbis, Wagons Lits Cook, T-wo Księgarń Kolejowych „Ruch“, a niekiedy także stacje kolejowe.

Indywidualne karty uczestnictwa dają prawo do wielkich ulg kolejowych 50—60—75%, a tymsamym stanowią wielką

atrakcję dla ogółu społeczeństwa, dostarczając możności taniego przejazdu i wzięcia udziału w efektownych imprezach turystycznych.

Program masowych zjazdów podawany jest zapomocą wywieszek i ogłoszeń.

Szczegółowe kalendarium masowych Zjazdów turystycznych podawane będzie w miesięcznych publikacjach Orbisu, oraz zapomocą afiszów i reklam prasowych, bezpośrednio przed rozpoczęciem każdej imprezy.

POZNAJ SWÓJ KRAJ

W dziedzinie organizowania turystyki we własnym kraju, obsługa turystyczna Orbisu obejmuje z roku na rok, coraz większe horyzonty i tworzy coraz to nowe formy turystyki wewnętrznej.

Na czoło krajowej działalności Orbisu wysuwają się *własne wycieczki grupowe*. Tu rozróżnić musimy krótkie 1-dniowe, lub week-endowe wycieczki podmiejskie, od dłuższych prowadzonych, w odległe nieraz okolice, w najpiękniejsze tereny turystyczne. Akcja wycieczek grupowych jest organizowana i wykonywana przez poszczególne placówki Orbisu.

W 1937 r. akcję wycieczek grupowych prowadzić będą następujące placówki Orbisu:

W miastach — Warszawa, Łódź, Poznań, Bydgoszcz, Toruń, Katowice, Kraków, Lwów, Wilno, Sosnowiec, Radom; Stanisławów, Gdańsk.

W uzdrowiskach i letniskach — Gdynia, Orłowo Morskie, Jastarnia, Hel, Jurata, Zakopane, Krynica; Rabka, Jaremcze, Worochta, Zaleszczyki, Ciechocinek, Inowrocław, Iwonicz, Truskawiec i Druskieniki.

Wyżej wymienione miejskie placówki Orbisu będą organizowały przede wszystkim wycieczki dłuższe, kilkodniowe lub parotygodniowe, a dopiero na drugim planie — wycieczki podmiejskie. Placówki w uzdrowiskach i letniskach będą się zajmowały organizacją wycieczek krótkich, podmiejskich, przy użyciu, jako środków lokomocji, przede wszystkim autobusów i statków.

Przygotowany już plan dłuższych wycieczek turystycznych z większych ośrodków miejskich uwzględnia wszystkie inte-

resujące społeczeństwo tereny turystyczne. Przewidziane więc są wycieczki w góry, nad morze, nad jeziora i w lasy na wschodzie kraju, wzdłuż rzek i jarów, do ośrodków przemysłowych etc.

Tegoroczne doświadczenie, studia nasze, przeprowadzone w zakresie zainteresowań klienteli i nakreślony na tych podstawach tegoroczny plan wycieczek krajowych, pozwalają wróżyć pełne powodzenie tej akcji. Wszystkie placówki Orbisu, zajmujące się organizacją wycieczek, wydawać będą lokalne prospekty, informujące szczegółowo o wycieczkah na najbliższy miesiąc.

Oprócz organizacji własnych wycieczek, Orbis służy swoją pomocą techniczną przy realizowaniu i *obsłudze wycieczek, organizowanych przez poszczególne instytucje społeczne, lub zawodowe.* Dzięki dużemu doświadczeniu fachowemu, wielkiej sieci własnych placówek w całym kraju i odpowiedniemu personelowi, Orbis jest w stanie obsłużyć wszelkie zlecone mu wycieczki, bez względu na ich charakter.

Specjalną uwagę poświeca Orbis *wycieczkom młodzieżowym,* służąc dyrekcjom szkół i władzom szkolnym radą przy układaniu planów i kosztorysów wycieczek, oraz wykonując pełną obsługę tych wycieczek na terenie całego państwa.

Zwrócono również dużą uwagę na *pielgrzymki religijne.* Celem obsługi tych pielgrzymek, zarówno przewożonych całymi pociągami, jak i mniejszych, stworzono przy Wydziale Turystyki Krajowej w Zarządzie Orbisu w Warszawie sekcję pielgrzymek religijnych, która jest w ścisłym kontakcie z administracją kościelną, oraz instytucjami religijnymi.

Odrębnym działem pracy w zakresie turystyki krajowej są *pobyty wypoczynkowe,* lub *pobyty w uzdrowiskach.* Pobyty te, zorganizowane po raz pierwszy w sezonie letnim 1936, spotkały się z nadzwyczaj przychylnym przyjęciem społeczeństwa. W tym roku więc akcja pobytów wypoczynkowych i uzdrowiskowych będzie znacznie rozszerzona. Chcąc uniknąć zażaleń klienteli na niedociągnięcia, zdarzające sie w pensjonatach, np. w zakresie obsługi i wyżywienia, Orbis wszedł na drogę bezpośredniego i ścisłego nadzoru nad działalnością pensjonatów, z którymi zawiera umowy. Należy przypuszczać, że w ten sposób zwiększony nadzór pozwoli w przyszłości uniknąć jakichkolwiek reklamacyj klienteli na pobyty w pensjonatach.

Akcja pobytów wypoczynkowych skoncentrowana będzie w 1937 r. w następujących miejscowościach: na wybrzeżu mor-

skim — w Jastarni, cieszącej się obecnie największą popularnością, w górach — w Zakopanem i Worochcie, w słynnych Zaleszczykach nad Dniestrem, a na ziemiach wschodnich — w Augustowie, oraz w dworach prowadzących pensjonaty, w okolicy Wilna. Szczegóły tej akcji podane będą do publicznej wiadomości w specjalnej broszurze o pobytach ryczałtowych.

Oprócz pobytów wypoczynkowych, organizowane będą pobyty kuracyjne na podstawie zryczałtowanych kosztów. Na tych zasadach prowadzone będą kuracje w następujących uzdrowiskach: Druskieniki, Muszyna, Inowrocław, Morszyn, Truskawiec.

Jako fragment akcji pobytów wypoczynkowych, przewiduje się udział Orbisu w akcji *obozownictwa wypoczynkowego* (camping). W zimie akcja obozowa objęła, i będzie kontynuowana zimą z 1937—38, *kursy narciarskie* w szeregu miejscowości górskich. Współpraca Orbisu w akcji campingowej ma na celu udostępnienie letnich wypoczynków również i klienteli, słabej pod względem finansowym.

W działach turystyki masowej Orbis jest *kolpoterem kart uczestnictwa na imprezy masowe*, oraz *na pociągi popularne* Imprezy te organizuje Liga Popierania Turystyki, z którą Orbis jest w ścisłej współpracy.

Na terenie całego szeregu miejscowości o znaczeniu turystycznym placówki Orbisu stanowią t. zw. *stacje obsługi ruchu turystycznego*. Mają one za zadanie zajmować się przede wszystkim indywidualnymi turystami, przybywającymi pojedyńczo do tych miejscowości i służyć im wszelką informacją i kompletną obsługą. Dostarczają więc one turystom kwaterunku i wyżywienia, poczynając od pierwszorzędnych hotelów i pensjonatów, a kończąc na skromnych schroniskach turystycznych, organizują zwiedzanie miasta i okolicy, dostarczają rozrywek kulturalnych.

Oprócz wyżej wymienionych, ściśle turystycznych, działów pracy, turystyka krajowa zajmuje się ułatwieniami dla podróżnych. Po raz pierwszy w r. 1937 wprowadzone będzie na szerszą skalę *pośrednictwo hotelowe*, oparte na zasadzie dostarczania porządnych hotelów po stosunkowo najniższych cenach, na z góry określonych warunkach. Pośrednictwo hotelowe obejmie w pierwszym roku działalności kierowanie osób podróżujących do hotelów w: Warszawie, Wilnie, Gdyni, Lwowie, Krakowie, i Poznaniu.

Wycieczki week-endowe z większych ośrodków miejskich Polski

W każdą niedzielę i święta pociągami zwyczajnymi, popularnymi, autobusami czy wreszcie statkami, odpływają z miast masy ludzi, szukających wytchnienia i wypoczynku po znojnych dniach pracy. Dla publiczności jest więc rzeczą bardzo ważną i potrzebną posiadanie informacyj o pewnych stałych wycieczkach week - endowych, z których można by korzystać, zależnie od wolnych dni, pory roku, czy pogody.

Podajemy więc tutaj program wycieczek z kilku większych miast Polski, dający zwięzły obraz możliwości wyjazdu z danego miasta. O wszystkich dalszych szczegółach, odnoszących się do podanych wycieczek — wyczerpujące informacje podają referaty turystyczne wszystkich placówek Orbisu; one również załatwiają całą stronę techniczną wyjazdu.

I. Warszawa.

Wycieczki dłuższe, 2—3 dniowe.

1) *Białowieża — Hajnówka* — zwiedzanie zakładów przemysłowych, rezerwat żubrów, Puszczański park natury.

2) *Kielce (Góry Świętokrzyskie)* — Bodzentyn, św. Katarzyna, św. Krzyż, Puszcza Jodłowa, rezerwat modrzewiowy. (Dojazd koleją i autobusem).

3) *Pojezierze Suwalsko-Augustowskie* — Suwałki, — wycieczki wodne na Jez. Wigry, Jeziora i Kanał Augustowski (przepiękna okolica).

4) *Pojezierze Brodnickie* — dojazd koleją do Brodnicy (dużo gotyckich zabytków architektonicznych), stąd wycieczki nad jeziora.

5) *Puławy — Kazimierz — Janowiec* dojazd koleją do Puław, (zwiedzanie Instytutu Rolniczego), stąd autobusem do Kazimierza (stare budowle z XV i XVI wieku — plaża wiślana. Ruiny zamków).

6) *Płock* — wycieczka statkiem. Na brzegach Wisły stare grody: Zakroczym, Czerwińsk, Wyszogród, Płock — malowniczo położony, pełen zabytków historycznych.

7) *Ciechocinek* — uzdrowisko solankowe, łaźnie, basen, pływacki, plaża wiślana.

Wycieczki jednodniowe.

8) *Bielany, Młociny, Puszcza Kampinoska* — wycieczka autobusem, po puszczy pieszo.

9) *Wilanów* — Pałac Sobieskiego, muzeum, galeria obrazów, park. Dojazd kolejką lub autobusem.

10) *Czersk* — ruiny zamku. Dojazd kolejką lub autobusem do góry Kalwarii.

11) *Łowicz* — wycieczka w niedzielę i święta oraz dni targowe, ze względu na folklor.

12) *Jabłonna* — Pałac ks. Józefa Poniatowskiego. Dojazd kolejką lub autobusem.

II. Poznań.

1) *Gniezno* — katedra z grobem św. Wojciecha. Z Gniezna wycieczka do Lednicy, (dojazd do st. Lednogóra, skąd 3 km do jeziora). Na wyspie ruiny zamku i kaplicy z X wieku.

2) *Inowrocław — Kruszwica.* Inowrocław — kąpiele solankowe. Kruszwica na jeziorem Gopłem, Mysia Wieża — resztki zamku z XIV wieku, romański kościół z XII wieku, ciekawe wycieczki po jeziorze. Można połączyć z wycieczką Nr. 1. — wówczas 2-dniową.

3) *Chodzież* — wycieczki w piękne lasy nadnoteckie, fabryka porcelany. Wycieczka 1-dniowa.

4) *Rogalin* — piękny pałac z XVIII w. o cennych zabytkach artystycznych.

5) *Kórnik* — zamek z XVI w. Słynna fundacja Zamojskich.

6) *Rydzyna* — dawna rezydencja Leszczyńskich, z zamkiem z XVIII wieku.

7) *Biskupin* — prehistoryczna wieś, doskonale zachowana nad jez. biskupińskim. Dojazd do Inowrocławia koleją, stąd do Żnina i Gąsawy autobusem.

III. Gdynia.

Wycieczki jednodniowe.

1) *Hel* — port rybacki, plaża, muzeum przyrodnicze morskie, przejazd statkiem.

2) *Jastarnia* — kąpielisko nadmorskie, przystań żeglugi Polskiej. *Jurata* — luksusowe kąpielisko; do Jastarni — statkiem, dalej pieszo (5 km.).

3) *Kartuzy — Kościerzyna,* — zwiedzanie całej Szwajcarii Kaszubskiej, dojazd autobusem i koleją.

4) *Puck* — stary port, park, dojazd pociągiem lub autobusem.

5) *żarnowiec, Jez. żarnowieckie* — autobusem do Karwi, Jastrzębiej Góry, Rozewia, (latarnia morska) stąd do Wielkiej Wsi. Wycieczka autobusowa bulwarem nadmorskim.

6) *Gdańsk, Oliwa, Soboty,* — przejazd statkiem, autokarem, koleją. Pamiątki Polskie w Gdańsku, port, klasztor w Oliwie, w Sopotach — kąpielisko.

IV. Lwów.

Wycieczki dłuższe.

1) *Dolina Prutu.* — Jaremcze, Tatarów, Worochta miejscowości letniskowe, punkty wyjściowe dla wycieczek w Gorgany, Beskid Huculski, Czarnohorę. Wycieczki górskie — kilkudniowe, dojazd koleją, oraz autobusem z Worochty do żabiego, kolejką leśną z Worochty do stóp Czarnohory.

2) *Broszniów* — dojazd koleją, następnie kolejką leśną w dolinę rz. Łomnicy, (schronisko w Jali), rzeki Mołody (schronisko w Mołodzie), rzeki Bystrzycy, Porohy. Wycieczki w Gorgany.

3) *Wygoda* — dojazd koleją, następnie kolejką leśną w dolinę Świcy (schronisko Świcy). Wycieczki w Gorgany.

4) *Dolina Oporu* — dojazd koleją, Skole, Hrebenów — Tuchla, Sławsko — Ławoczne, miejscowości letniskowe, punkty wyjściowe dla wycieczek w Bieszczady.

5) *Sianki* — dojazd koleją, punkt wyjściowy dla wycieczek na Halicz i Pikuj.

6) *Drohobycz—Borysław—Truskawiec*—pobyt wypoczynkowy w Truskawcu, zwiedzanie Zagłębia Naftowego.

7) *Zaleszczyki* — Jar Dniestru, kąpiele, wycieczki autobusem do grot w Krzywczu, do Okopów Św. Trójcy, Czerwonogrodu i do Chocimia (strona rumuńska).

Wycieczki jednodniowe.

8) *Brzuchowice* — przepiękna okolica lesista, spacery zimą tereny narciarskie, skocznia narciarska.

9) *Stare Sioło* — ruiny zamku Potockich, wycieczki na Chom — piękny punkt widokowy.

10) *Janów* — dojazd koleją lub autobusem, staw, wycieczki kajakowe, ogromne lasy w okolicy.

11) *Gródek Jagielloński* — Stawy, wycieczki wodne.

12) *Żółkiew* — Zamek, Fara z grobami Żółkiewskich. Bożnica z XVII w.

13) *Olesko* — Zamek Sobieskich.

14) *Lubień Wielki* — kąpiele siarczane.

V. Kraków.

1) *Podhale:*

a) Nowy Targ, stąd wycieczka autobusem do Czorsztyna, z Czorsztyna zjazd Dunajcem do Szczawnicy, wycieczki w Pieniny, powrót autokarem do Starego Sącza lub do Nowego Targu, koleją do Krakowa.

b) Nowy Targ — punkt wyjściowy dla wycieczek w Gorce (szczyt Turbacz).

c) Zakopane — pobyt wypoczynkowy, wycieczki w Tatry, wycieczki autobusowe do Morskiego Oka, Doliny Kościeliskiej, na czeską stronę. Bielskie Groty, Keżmark, Tatrzańska Łomnica, Smokowiec, Szczyrbskie Jezioro (przy tych wycieczkach konieczna jest przepustka, lub legitymacja konwencyjna Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego).

2) *Maków* — *Zawoja* — punkt wyjściowy w pasmo Babiogórskie.

3) *Beskid Śląski* — Wisła, Głębce, Ustroń, przepiękne wycieczki.

4) *Zwardoń* — punkt wyjściowy w Beskid Wysoki

5) *Dolina Popradu:*

a) Stary Sącz, autobusem przez Krościenko do Szczawnicy, stąd wycieczki w Pieniny.

b) Rytro lub Piwniczna — punkt wyjściowy w Beskid Sądecki.

c) Żegiestów — przepięknie położone kąpielisko.

d) Krynica — uzdrowisko, znakomite kąpiele lecznicze, miejsce wypoczynkowe.

Wycieczki krótsze — jednodniowe.

6) *Ojców* — wycieczki autobusem, letnisko pięknie położone w Dolinie Prądnika, groty wapienne.

7) *Wieliczka* — zwiedzanie słynnej kopalni soli.

8) *Mościce* — zwiedzanie fabryki związków azotowych.

9) *Niepołomice* — wycieczka do Puszczy Niepołomickiej — uczęszczaną drogą z Kłaju.

10) *Kalwaria Zebrzydowska* — miejsce odpustowe, słynny klasztor.

Wycieczki dookoła Krakowa.

Mogiła, Mogiła Wandy, kościół i klasztor Cystersów. Bielany. Kościół i Klasztor Kamedułów. *Tyniec*. Kościół z XVII w. *Las Wolski*.

VI. Katowice.

Wycieczki dłuższe.

1) *Beskid Śląski, Wisła, Głębce, Ustroń* — wycieczki w przepiękne Beskidy — mogą być jednodniowe lub dłuższe.

2) *Zwardoń* — ad Kraków pkt. 4.—

3) *Zakopane* — ad Kraków pkt. 1 c.

4) *Jeleśnia* — punkt wyjściowy w pasmo Babiogórskie.

5) *Kraków* — *Wieliczka* — zwiedzanie Krakowa i żup solnych w Wieliczce.

6) *Częstochowa* — klasztor Jasnogórski, słynne odpusty.

7) *Pszczyna* — wyc. w lasy pszczyńskie.

8) *Piekary* — miejsce odpustowe, ludowe stroje śląskie.

9) *Ojców* — dolina Prądnika, groty wapienne, letnisko, Pieskowa Skała — autobusem, lub koleją do Olkusza, dalej autobusem.

10) *Pustynia Błędowska* — największy obszar piasków. Ogrodzieniec — ruiny zamku. Okradzionów — dolina Przemszy. Dojazd autobusem.

VII. Łódź.

Wycieczki dalsze.

1) *Kielce, Góry Świętokrzyskie* — ad Warszawa pkt. 2.

2) *Inowrocław* — *Kruszwica* — ad Poznań pkt. 2.

Wycieczki jednodniowe.

3) *Płock* — dojazd koleją, stare kościoły, muzeum, piękne położenie, wycieczka Wisłą — statkiem.

4) *Łowicz* — ad Warszawa pkt. 10.

5) *Do Spały* — wycieczki w lasy spalskie i wycieczki kajakowe Pilicą. Błękitne jeziora pod Tomaszowem. Uzdrowisko Czarniecka Góra.

6) *Lasy Koneckie nad Wartą* — dojazd koleją do Końskich.

Wycieczki dalsze.

1) *Nad Jezioro Narocz* — największe jezioro w Polsce, wycieczka autobusowa, sporty wodne na jeziorze.

2) *Grodno, Druskieniki,* — zwiedzanie Grodna (zamek Batorego), pobyt wypoczynkowy w Druskienikach, wycieczki w przepiękne okolice, przejażdżki po Niemnie.

3) *Pojezierze Brasławskie* — dojazd koleją i kolejką do Brasławia, stąd wycieczki nad jezioro Drywiaty. Snuny, Dryświaty. Druja nad Dźwiną. urozmaicone wycieczki kajakowe.

4) *Nowogródek* — wycieczki Szlakiem Mickiewiczowskim (Czombrów, jezioro Świteż, Worończa, Tuchanowicze). Zabytki Mickiewiczowskie w Nowogródku.

Wycieczki bliższe.

5) Wilją do *Werek* statkiem, stąd wycieczka nad Zielone Jeziora.

6) *Troki* — wycieczka autobusem przez Ponary, Landwarów do Trok. — W Trokach, ruiny zamku z XV w., ciekawa kenesa karaimska, jeziora Trockie — ośrodek sportów wodnych.

Najlepszy poradnik turysty

miesięcznik „Turystyka"

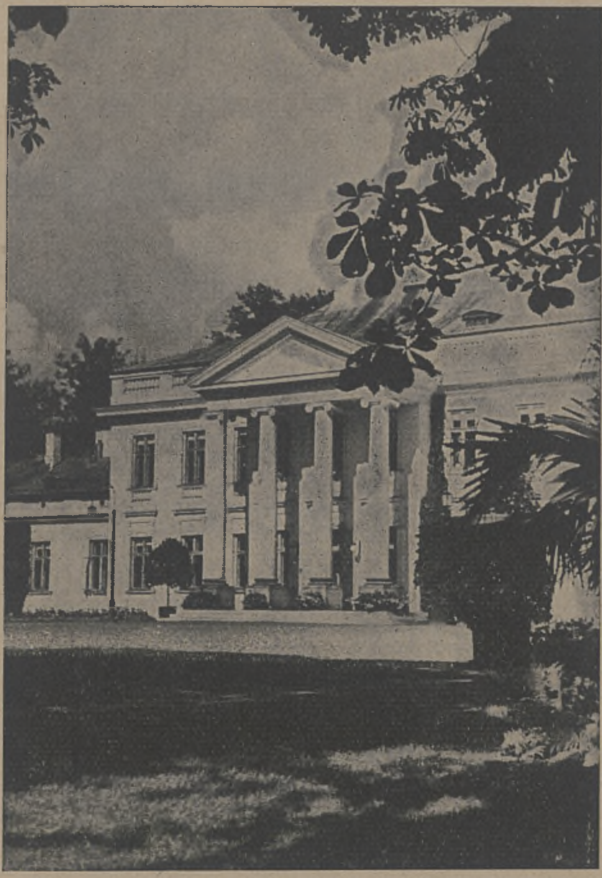
otrzymać można

w placówkach ORBISU

Dr. MIECZYSŁAW ORŁOWICZ

Co zwiedzać w Polsce

W ramach krótkiego artykułu nie można dać przewodnika dla turystów. Wskazówki pomieszczone poniżej mają zatem na celu: w miastach większych zwrócić uwagę zwiedzającego na główne osobliwości i podanie pory ich zwiedzania dla umożliwienia ułożenia planu zwiedzania, w innych okolicach zwrócenie uwagi na najbardziej interesujące miejscowości i osobli-

Warszawa — Belweder

wości województwa, ze wskazaniem literatury turystycznej, a tu i ówdzie organizacji, które zwiedzanie ułatwiają.

Co do tych ostatnich należy zaznaczyć jedynie, że publiczność podróżująca powinna korzystać z informacyj i pomocy udzielanych przez ajencje i oddziały „Orbisu", oraz oddziały licznych w Polsce towarzystw turystycznych i krajoznawczych. Ich adresy pomieszczono na str. 8—10.

Niestety, ogólnego przewodnika po Polsce dla turystów dotychczas niema. Wiadomości o Polsce Zachodniej zawierają dwa tomy dr. M. Orłowicza „Ilustrowanego przewodnika kolejowego", do nabycia w Orbisie. (Tom I—Polska południowo zachodnia z 1926 r., tom II — Polska północno-zachodnia z 1930 r.) Związek Polskich Tow. Turystycznych rozpoczął w 1935 r. wydawnictwo czterotomowego „Przewodnika po Polsce", którego tom I „Polska północno wschodnia" (str. 276), pod redakcją Stanisława Lenartowicza, wyszedł w 1935 r. Przewodniki po poszczególnych miejscowościach i okolicach, a przynajmniej najważniejsze z nich, podajemy poniżej przy opisie tych miejscowości, względnie okolic. Krótkie, a zwięzłe wiadomości o całej Polsce, specjalnie z dziedziny zabytków sztuki zawiera bardzo cenny „*Informator wycieczkowy dla szkół i młodzieży szkolnej. Szkolne schroniska wycieczkowe* (tom X na 1936 r., wydany przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Ośw. Publ) jako podręcznik dla wycieczek młodzieży szkolnej. Prz.y każdem województwie, oprócz wykazów schronisk dla wycieczek szkolnych, podaje on krótki opis osobliwości turystycznych województwa i bibljografję literatury turystycznej odnośnego województwa (Skład Główny, Księgarnia Książnica-Atlas, Nowy Świat 59, Warszawa, cena 1 zł.).

Po tych uwagach ogólnych przystępujemy do krótkich wskazówek, dotyczących osobliwości turystycznych i warunków zwiedzania naszych największych miast i wszystkich bardziej interesujących pod względem turystycznym okolic w Polsce.

1) **Warszawa.** Miasto o 1.300.000 m., stolica Polski, położona nad Wisłą wśród równiny Mazowsza. Wzmianki historyczne od końca XIII w. Od końca XIV w. stolica jednego z księstw Mazowieckich, od 1596 r. stolica Polski. W okresie po odzyskaniu niepodległości silna rozbudowa miasta, wzrost ludności o 300.000 m. Największe muzea i osobliwości:

Zamek królewski (Pl. Zamkowy), sale reprezentacyjne, urządzenie z końca XVIII w. Można zwiedzać w niedziele i dni świąteczne od 10—14 (50 gr.), w dni powszednie, z wyjątkiem wtorków, w godz. 10—15 (70 gr.).

Warszawa Stare Miasto

Pałac Łazienki; klejnot architektury i ornamentyki z końca XVIII w., letnia rezydencja króla Stanisława Augusta z urządzeniem z jego czasów. Pora zwiedzania i wstępy takie same, jak w zamku królewskim.

Belweder (Muzeum pamiątek po Marszałku Piłsudskim) niedziela 10—13, wtorek — sobota 9—15, wstęp 30 gr. dla dorosłych, 10 gr. dla młodzieży i wojska.

Muzeum Narodowe, dział przemysłu artystycznego w nowym gmachu przy Al. 3 Maja 13 — niedziela, bezpł., środa, piątek i sobota 10—15 (50 gr.), Muzeum Wojska, codziennie z wyjątkiem poniedziałków od 10—15. Stary gmach przy ul. Podwale 15, we wtorki, czwartki i niedz. 10—15. Wstęp 50 gr.

Muzeum Sztuk Pięknych (Zachęta), Pl. Małachowskiego 3, od 10 rano do 18; wstęp 2 zł., urzędnicy 1 zł., studenci 50 gr.

Muzeum Etnograficzne (Krak. Przedm. 66, w Muzeum Przemysłu i Rolnictwa) codziennie z wyjątkiem poniedziałków 10—14, wstęp 50 gr., w sierpniu zamknięte.

Muzeum Komunikacji (Nowy Zjazd 1) — w niedziele i święta, wtorki i czwartki od 10—14, wstęp 40 gr. młodzież 20 gr.

Muzeum Pocztowe (ul. św. Barbary 2) zbiory filatelistyczne w niedziele 12—14, wstęp 50 gr.

Państwowe Zbiory Sztuki. (Rynek Starego Miasta 32), (kamienica Baryczków) godz. 10—15, wstęp 1 zł.

Muzeum hr. Krasińskich (Okólnik 9), codziennie w godzinach 10—14, wstęp 1 zł.

Ogród Zoologiczny na Pradze (ul. Ratuszowa) codziennie od 9 rano do zmierzchu, wstęp 50 gr., młodzież i żołnierze 20 gr.

Muzeum Archeologiczne Państwowe. (Agrykola 9). Godz. 10—14, wtorek, środa, czwartek i piątek, wstęp 50 gr.

Muzeum Archeologiczne, im. Majewskiego, (N. Świat 72), środy, piątki i niedziele 10—14, wstęp 50 gr.

Muzeum Rzemiosł (Chmielna 52), w niedziele w godz. 11—14, w dni powszednie z wyjątkiem poniedziałku 10—15, wstęp 30 gr.

Muzeum Zoologiczne (Krak. Przedm. 26, Uniwersytet), po pożarze w 1935 r. czasowo zamknięte.

Muzeum Przemysłu i Techniki (ul. Tamka 1 i Krak. Przedm. 66), codziennie z wyjątkiem poniedziałków i wtorków 10—14, we wtorki i piątki 17—20. Wstęp 45 gr., młodzież szkolna i robotnicy 20 gr. Bilety są ważne do obydwóch części muzeum.

Muzeum żydowskie (ul. Grzybowska 26), w niedziele i czwartki 10—12, bezpłatnie.

Ogród Botaniczny — od 16 kwietnia do 31 października, od rana do zmierzchu, wstęp 20 gr. (Al. Ujazdowskie 6).

Za specjalnym pozwoleniem można zwiedzać sale Sejmu i Senatu przy ul. Wiejskiej, oraz Cytadelę na żoliborzu.

Na zwiedzanie zasługują obok szeregu wymienionych pałaców i muzeów: Stare Miasto z malowniczym Rynkiem, Krakowskie Przedmieście, bulwary nad Wisłą, ożywione w miesiącach letnich plaże nadwiślańskie, oraz nowe dzielnice (żoliborz, Ochota, Kolonja Staszica i t. p.), świadczące o rozmachu budowlanym Warszawy w latach powojennych. (Bliższe szczegóły dr. M. Orłowicz „Ilustrowany Przewodnik po Warszawie“ (3 wydanie 1936 r.), Aleksander Janowski: Monografja Warszawy w cyklu „Cuda Polski“. Wyd. R. Wegnera).

2) **Okolice Warszawy.** W bliższej okolicy zasługują na zwiedzenie: *Bielany* (6 km.) z dawnym kościołem Kamedułów i imponującym Centralnym Instytutem Wychowania Fizycznego; *Wilanów* z prześlicznym barokowym pałacem (niegdyś króla Sobieskiego z końca XVII w.), który ma bogate zbiory sztuki (codz. w lecie otw. w godz. 10—18); *Jabłonna* z pałacem

z końca XVIII w. niegdyś ks. Józefa Poniatowskiego; *Czersk* (3 km. od miasteczka Góra Kalwarja) z ruiną zamku ks. Mazowieckich z XIV w.

Żoliborz Blok mieszkalny

W dalszej okolicy polecenia godne zwiedzenie *Żelazowej Woli* (6 km. od Sochaczewa) z dworkiem rodzinnym *Fryderyka Chopina.* Niedaleko *Brochów,* z oryginalnym kościołem obronnym z XVI w którym znajduje się metryka chrztu Chopina.

Najczęstszym celem dalszych wycieczek z Warszawy jest *Łowicz,* miasto powiatowe o 15.000 m., położone nad Bzurą 80 km. od Warszawy, niegdyś rezydencja arcybiskupów gnieź-

nieńskich. Kolegjata posiada grobowce 14 arcybiskupów. Okolice Łowicza słyną z bardzo pięknych i bajecznie kolorowych strojów ludowych, szczególnie kobiet. Chcąc je widzieć należy wybrać się do Łowicza w niedzielę przed południem, lub w dni targowe (wtorki i piątki). Słynną z malowniczości strojów jest procesja Bożego Ciała. W sąsiedztwie *Arkadja* z parkiem z XVIII w. oraz *Nieborów* z pałacem zbudowanym w końcu XVII w. przez kardynała Radziejowskiego.

Na północny zachód od Warszawy leży *Puszcza Kampinoska,* najbliższy duży obszar leśny pod Warszawą. Przewodniki: Okolice Warszawy, Krajobraz i zabytki Pol. Tow. Kraj. (1927 r.), J. i R. Kobendzowie „Cztery wycieczki do Puszczy Kampinoskiej" (1929 r.), E. Łuniński „Wilanów" (1915 r.), A. Janowski „Wycieczka do Czerska" (1926 r.), A. Janowski „Wycieczka do żelazowej Woli" (1926 r.), A. Bluhm-Kwiatkowski „Przewodnik po Łowiczu" (1927 r.).

3) Wskazaną jest wycieczka **Wisłą** statkiem z Warszawy do Płocka, w czasie której mijamy położone na wysokim prawym brzegu Wisły: fortecę *Modlin,* miasteczka *Zakroczym, Czerwińsk i Wyszogród.* Malowniczo jest położony również *Płock,* miasto o 34.000 m., stolica biskupia. Katedra w założeniu romańska z XII w. z grobami Władysława Hermana i Bolesława Krzywoustego, muzea djecezjalne i Tow. Przyjaciół Nauk. Z Tumskiej Góry wspaniały widok na płynącą u stóp Wisłę. Nad Wisłą duży port rzeczny, ważny dla komunikacji Łodzi z morzem. (Patrz: Marja Macieszyna „Przewodnik po Płocku", dr. R. Fleszarowa „Z biegiem Wisły" 1933 r.).

4) Zachodnia część obecnego woj. warszawskiego obejmuje dawne **Kujawy** Największym ośrodkiem przemysłowym i handlowym tej części województwa jest *Włocławek,* miasto o 60.000 m., położone na lewym brzegu Wisły. Liczne fabryki. Katedra gotycka z XIV w. wielokrotnie przebudowana. Gotyckie kościoły św. Jana (XVI w.) i św. Witalisa (XIV w.), barokowy kościół Reformatorów (XVII w.), Muzeum Kujawskie P. T. Krajoznawczego (ul. Słowackiego 1). Piękny widok na miasto od obeliska na grobie poległych w walce z bolszewikami na prawym brzegu Wisły. Ładny park nad Zgłowiączką (Patrz: P. Czarnecki „Ilustrowany Przewodnik po Włocławku" z 1931 r.).

Na zachód od Włocławka nad Wisłą leży *Ciechocinek,* największy zakład kąpielowy środkowej Polski z frekwencją 20.000 gości rocznie. Źródła solankowe, kąpiele w łazienkach

mineralnych, oraz w dwuch basenach mineralnej ciepłej wody na otwartem powietrzu; większy z nich, umieszczony wśród tężni, jeden z najlepiej urządzonych w Europie (P. Dr. Ignacy Dębicki: Ciechocinek 1930 r.).

5) Północno-zachodnią Polskę zajmuje **województwo pomorskie.** Jego stolicą jest, położone nad Wisłą, miasto *Toruń*, o 60.000 m. Zwiedzenie Torunia jest bardzo interesujące ze względu na średniowieczny charakter, jaki częściowo zachowało jego śródmieście, otoczone jeszcze murami i bramami z czasów średniowiecza. Osobliwościami miasta są: gotycki ratusz z czerwonej cegły, rozpoczęty w XIII w. (w ratuszu Muzeum Miejskie) oraz trzy, potężne rozmiarami, gotyckie kościoły z XIV w. (św. Jana, P. Marji i św. Jakuba). W miejscu domu rodzinnego astronoma, Mikołaja Kopernika, (1474—1543) przy ul. Piekarskiej, dom, oznaczony tablicą pamiątkową. Jego pomnik przed ratuszem. Piękny park miejski „Cegielnia". dużo nowych monumentalnych gmachów, wśród których wyróżniają się: Dyrekcja Kolejowa, Starostwo Krajowe, Kasa Chor., Dyrekcja Lasów. Ładna dzielnica willowa na Bydgoskiem Przedmieściu. Na lewym brzegu Wisły ruina zamku *Dybów* (Patrz: M. Sydow, Przewodnik po Toruniu 1929 r.).

Na północ od Torunia leży na wyżynie, na prawym brzegu Wisły, *Chełmno*. miasto o 15.000 m., najbogatsze w zabytki sztuki na terenie województwa po Toruniu. Znaczne fragmenty średniowiecznych murów miejskich. Brama Grudziądzka, kilka stylowych kościołów gotyckich z XIV i XV w., na Rynku piękny ratusz renesansowy z końca XVI w. (Patrz: J. Niedrzwicki: Przewodnik po Chełmnie 1932 r.).

Na północ od Chełmna, na prawym brzegu Wisły, leży *Grudziądz*, miasto przemysłowe o 52.000 m., z gotyckim kościołem, średniowiecznymi śpichrzami na zboże i słynną z wojen napoleońskich fortecą, położoną 3 km. na północ, od zamku. (Patrz: ks. Wł. Łęga: Przewodnik po Grudziądzu 1925 r.).

Na wschód od Wisły leży miasto powiatowe *Brodnica*, o 10.000 m. z gotyckim kościołem i bramą miejską z XIV w. i ruiną zamku krzyżackiego. Między Brodnicą, a Nowem Miastem i Lidzbarkiem ciągnie się *Pojezierze Brodnickie*, przepiękna okolica, bogata w lasy i jeziora. (Patrz: J. Kołodziejczyk: Wycieczka na Pojezierze Brodnickie, Warszawa 1930 r.).

Na lewym brzegu Wisły zajmują środkową część woj. pomorskiego *Bory Tucholskie*, ogromny obszar lasów o pow. 2000 km. kw. (Patrz: K. Karasiewicz: Przewodnik po Borach Tucholskich, 1922 r.).

Z miast położonych na lewym brzegu Wisły zasługują na zwiedzenie: *Świecie* z ruiną zamku krzyżackiego i kościołem gotyckim z XV w., *Gniew*, malowniczo położony na wyżynie przy ujściu Mątawy do Wisły, z największą w Polsce ruiną zamku krzyżackiego, gotyckim kościołem katolickim, podcieniami w Rynku, oraz *Nowe*, pięknie położone na wyżynie nad Wisłą, z resztkami dawnych murów, dwoma gotyckimi kościołami i starym zamkiem krzyżackim.

Na zachód od Borów Tucholskich, na granicy Polski, leży interesujące ze względu na liczne zabytki sztuki miasto powiatowe *Chojnice*, o 12.000 m. Położone 5 km. na północ. *Jezioro Charzykowskie* jest w zimie głównym w Polsce terenem sportu jazdy na ślizgowcach (żaglowe łodzie na lodzie), a w lecie sportu żeglarskiego.

Na północny zachód od Borów Tucholskich leży niedaleko Wisły *Pelplin*, miasteczko o 4.000 m., stolica biskupów pomorskich. Ich katedra z XIV w., dawny kościół Cystersów, dużych rozmiarów gotyk, jest najpiękniejszym kościołem Pomorza. (Patrz: ks. R. Frydrychowicz: Przewodnik po Pelplinie 1929 r.).

Na północ od Borów Tucholskich, na zachód od terytorjum wolnego miasta Gdańska leży *Szwajcarja Kaszubska*, bogata we wzgórza, lasy i jeziora wyżyna, wzniesiona około 200 m. n. m., której najwyższy szczyt Wieżyca ma 331 m Centrum tej okolicy są *Kartuzy*, miasto powiatowe, o 5.000 m., rozwijające się jako letnisko, z kościołem gotyckim z XIV w., niegdyś Kartuzów. (Patrz: A. Majkowski: Przewodnik po Szwajcarji Kaszubskiej 1924 r.).

Na północ od Szwajcarji Kaszubskiej leży *Wejherowo*, miasto o 10.000 m. stolica pow. morskiego, frekwentowane jako letnisko. Pałac i park hr. Keyserlingka. Kalwarja Kaszubska z szeregiem kaplic na wzgórzach. Innem głośnem miejscem odpustowem na Kaszubach jest *Wiele*.

Opis całego województwa pomorskiego zawiera: dr. M. Orłowicz: Ilustrowany Przewodnik po woj. Pomorskiem, 1924 r. (600 stron).

6) Okolicą, która w Polsce poza Krakowem, Tatrami i Beskidami, ściąga największe rzesze turystów, szczególnie w miesiącach letnich, jest **Wybrzeże morskie**, z powodu jedynych w swoim rodzaju walorów morza.

Przedewszystkiem turystów nęci *Gdynia*, głośny dziś w całym świecie port nadmorski Polski, który, jakby pod wpływem różdżki czarodziejskiej, wyrósł na pustkowiu w ciągu lat 10-ciu, i którego ogólny obrót towarów, dochodzący

w ostatnich latach do 8 miljonów tonn rocznie, wysuwa Gdynię nietylko jako jeden z największych portów nad morzem Bałtyckiem, ale w całej Europie. Interesujący widok zarówno portu, jak i miasta, które znajdują się jeszcze w stanie budowy. Obok imponujących gmachów nowoczesnych i fenomenalnych urządzeń portowych, których nam zazdrości niejeden z portów europejskich, parterowe domki robotnicze i słomą kryte chaty dawnych rybaków kaszubskich. Wspaniały widok na Gdynię i na port z Kamiennej Góry, na zboczach której rozsiadła się dzielnica willowa. Zwiedzić: szereg nowych monumentalnych gmachów, obóz emigracyjny, plaże oraz wspaniałe urządzenia portu, co ułatwiają łodzie motorowe, kursujące po porcie. Odchodzą one co godzinę od wejścia na molo pasażerskie żeglugi Polskiej (1.50 zł.).

Hel — Port rybacki

Pozatem wskazane z Gdyni wycieczki do innych miejscowości na polskiem wybrzeżu, w szczególności statkami żeglugi Polskiej na *Hel* i do *Juraty i Jastarni*, eleganckimi otwartymi autokarami do Szwajcarji Kaszubskiej w kierunku południowym, względnie w przeciwną stronę do *Pucka*, miasteczka o 3.000 m. nad morzem z kościołem gotyckim z XIV w.

Rozewia (najsilniejsza na wybrzeżu polskiem latarnia morska), *Jastrzębiej Góry* (letnisko nadmorskie na wzgórzu, nad t. zw. Wielkiem Morzem). Patrz: Bolesław Koselnik: Przewodnik po Gdyni, Wybrzeżu i Szwajcarji Kaszubskiej (1933 r.), względnie broszury propagandowe Gdyńskiego Związku Propagandy Turystycznej, który ułatwia zwiedzanie wybrzeża.

7) Na zachód od Mazowsza i na południe od Pomorza leży Wielkopolska, której stolicą jest **Poznań,** leżący nad Wartą, o 250.000 m. w X i XI w. stolica Polski, później stolica Wielkopolski, miasto wojewódzkie, stolica najstarszej w Polsce djecezji katolickiej (od 965 r.). W śródmieściu kilka cennych zabytków z ubiegłych wieków, zresztą charakter miasta nowoczesny.

W razie krótkiego pobytu należy zwiedzić najpiękniejszy w Polsce ratusz, budynek, przebudowany w połowie XVI w. w stylu renesansowym przez Jana Quadro, katedrę z grobowcami pierwszych chrześcijańskich władców Polski, Mieczysława I i Bolesława Chrobrego, barokowy kościół farny z końca XVII w. Muzeum Wielkopolskie, dawny zamek Wilhelma II, ogród zoologiczny, park Wilsona, park na Sołaczu, pozatem odbyć wycieczki do pałaców w Rogalinie i Kórniku (p. niżej) dla zwiedzenia ich zabytków sztuki*).

Pora zwiedzania muzeów i osobliwości:

Ratusz (Stary Rynek), codziennie 11—13 (wstęp 30 gr.).

Muzeum Wielkopolskie: a) dział artystyczny, Al. Marcinkowskiego 9, b) dział archeologiczny, ul. Mielżyńskiego 26, c) dział przyrodniczy w ogrodzie zoologicznym. Otwarte w dni powszednie, z wyjątkiem poniedziałków od 10 do 16, w niedziele i święta od 10 do 14.

Były zamek cesarski, (ul. Wjazdowa, wejście od Wałów Batorego) w dni powszednie od 10—15, niedziele 10.30—14.

Muzeum wojskowe, (ul. Artyleryjska 1), codziennie z wyjątkiem poniedziałków, od 10—14, wstęp 30 gr.

Muzeum miejskie, (Focha 18), otwarte w dni powszednie od 10—14, w niedziele i święta od 10 do 12.30. Wstęp 50 gr.

Ogród zoologiczny, przy ul. Zwierzynieckiej, codziennie do zmroku.

Park Wilsona i palmiarnia, cały dzień.

Wystawy sztuk pięknych, (Pl. Wolności 14a i 18), w dni powszednie od 11 do 17, w dni świąteczne od 12—15.

Muzeum djecezjalne, przy ul. Wieżowej (dawny klasztor Karmelitów), dostępne narazie tylko dla pracujących naukowo.

*) Bliższe szczegóły podaje Jan Kilarski: Przewodnik do Poznaniu (1929 r.)

W okolicy Poznania najpopularniejszymi celami wycieczek są: letnisko podmiejskie *Puszczykowo* wśród lasów nad Wartą (kąpiele rzeczne), malownicze jezioro *Górka, Kórnik* (24 km. autobusem), z parkiem i pałacem niegdyś hr. Władysława Zamoyskiego (zbiory sztuki), oraz *Rogalin*, z wspaniałym parkiem (odwieczne dęby), pałacem z końca XVIII w hr. Raczyńskich i bogatą galerją obrazów nowoczesnego malarstwa.

8) Na terenie **województwa poznańskiego** zasługują poza tym na zwiedzenie:

Gniezno, miasto o 32.000 m., położone 50 km. na wschód od Poznania, od 1000 r. rezydencja arcybiskupów, prymasów Polski. Tutejsza katedra gotycka z XIV w. należy do najbogatszych w zabytki sztuki kościołów w Polsce *).

W okolicy posiadają cenne zabytki sztuki miasta: *Trzemeszno* (kościół Augustyanów z końca XVIII). *Mogilno* (dawny kościół Benedyktynów, w założeniu romański z XII w.), oraz *Strzelno* z romańskim w założeniu kościołem, niegdyś Norbertanek, i romańskim kościołem św. Prokopa (1200).

Największym miastem północnej części województwa jest *Bydgoszcz*, miasto przemysłowe, o 120.000 m. o charakterze naogół nowoczesnym, położone nad Brdą. Zaczyna się tu Kanał Bydgoski, łączący Brdę z Notecią, a zarazem Wisłę z Wartą. Nad kanałem piękne promenady. W porcie drzewnym, przy ujściu Brdy do Wisły odbywają się corocznie w sierpniu regaty o mistrzostwo Polski w wioślarstwie. (Patrz: Dr. St. Łabędziński: Przewodnik po Bydgoszczy, oraz Fidler i Mozolewski: „Bydgoszcz", 1929 r.).

Na południe od Bydgoszczy leży *Inowrocław*, miasto o 32.000 m., na dawnych Kujawach, z romańskim kościołem P. Marji z XII w., z pomnikiem Jana Kasprowicza, który był uczniem tutejszego gimnazjum, i miejskim zakładem kąpielowym (solanki jodobromowe) o frekwencji 5.000 gości rocznie. (Patrz: St. Waszak: Przewodnik po Inowrocławiu i Kujawach 1933 r.).

17 km. na południe od Inowrocławia leży *Kruszwica*, prastara stolica Kujaw, obecnie miasto o 5.000 m., z romańską kolegjata z XII w., która wedle legendy stoi na miejscu chaty Piasta. Kruszwicy leży nad *Gopłem*, największym jeziorem zachodniej Polski (33 km. kw.), po którym wycieczki ułatwia łódź motorowa, kursująca z Kruszwicy.

---

*) Patrz: Ks. Trzciński Przewodnik po Gnieźnie.

Bydgoszcz

Między Gnieznem a Bydgoszczą, leży *Żnin*, miasto powiatowe z gotyckim kościołem i basztą po ratuszu na Rynku. W okolicy Żnina leży *Biskupin*, do 1934 r. nieznana wioska, obecnie jedna z większych osobliwości turystycznych zachodniej Polski, dzięki dokonanemu tu odkryciu przedhistorycznej drewnianej osady słowiańskiej, która jest prawdziwym fenomenem archeologicznym. Wykopaliska zwiedziło w 1934 r. 5.000 osób, w 1935 r. 32.000 osób. Na północ od Żnina leży *Lubostroń* z pięknym pałacem hr. Skórzewskich z końca XVIII w.

Z miast w południowej części woj. poznańskiego, najbardziej interesującym jest *Leszno*, miasto o 21.000 m., gniazdo rodu Leszczyńskich, który wygasł na królu Stanisławie. Daw-

ny ich pałac mieści obecnie sąd i urzędy. Ratusz rokokowy, barokowy kościół farny z końca XVII w., dwa piękne kościoły ewangelickie św. Jana (XVII w.) i św. Krzyża (XVIII w.), Planty, mały zwierzyniec, 12 km. na południe miasteczko *Rydzyna,* z najpiękniejszym pałacem rokokowym w Polsce z połowy XVIII w. niegdyś ks. Sułkowskich, obecnie gimnazjum. (Patrz: dr. Bol. Świderski: Leszno i Ziemia Leszczyńska, 1929 r.).

Wśród licznych pałaców województwa wyróżnia się stylowym wyglądem i bogactwem zbiorów artystycznych, pałac ks. Czartoryskich w *Gołuchowie,* zbudowany w XVI w. przez Leszczyńskich. Dojazd autobusem z Pleszewa lub Kalisza. Wspaniały park. Kamień św. Jadwigi, największy głaz narzutowy w Polsce.

Bliższe szczegóły o Poznańskiem podaje: dr. M. Orłowicz „Ilustrowany przewodnik po Poznańskiem" (1920).

9) 140 km. na południowy zachód od Warszawy leży **Łódź,** miasto o 600.000 m., drugie z rzędu co do wielkości w Polsce, równocześnie największe w Polsce centrum przemysłowe. Jeszcze w początkach XIX w. było to małe miasteczko w dawnych dobrach biskupich. Łódź zaczęła wzrastać dopiero po 1820 r., gdy rząd Królestwa Kongresowego sprowadził tu tkaczów z Saksonji i Czech, a rozwinęła się w drugiej połowie XIX w. Stała się wtedy głównym centrum przemysłu bawełnianego „Manchester Polski". Do największych fabryk należą: Geyera, Scheiblera, Poznańskiego, Grohmana, Manufaktura Widzewska, zatrudniające po kilka tysięcy robotników. Główną ulicą miasta jest kilkukilometrowej długości ul. Piotrkowska. Przecina on Pl. Wolności z ratuszem, ewangelickim kościołem św. Trójcy, gmachem magistratu (w nim Muzeum Miejskie im. Bartoszewiczów, otw. od 10—14, z wyjątkiem poniedz.) i pomnikiem Kościuszki, dłuta Lubelskiego. Przewodnika po Łodzi niema.

W okolicy Łodzi kilka osad fabrycznych, które stanowią t. zw. łódzki okręg przemysłowy. Największymi z tych osad są *Pabjanice,* miasto o 47.000 m. (Patrz: K. Staszewski, Ilustrowany Przewodnik po Pabjanicach i Łasku, 1929 r.), oraz *Zgierz,* miasto o 27.000 m. Komunikację z nimi ułatwiają tramwaje elektryczne z Łodzi.

10) **Województwo łódzkie** jest stosunkowo uboższe w osobliwości turystyczne, niż inne województwa środkowej Polski. Pod względem krajobrazowym jego najpiękniejszą okolicą

są *Jeziora Kujawskie*, w północnej części województwa na północ od Konina, w okolicy miasteczka Kazimierz Biskupi. Innym ulubionym terenem wycieczek Łodzi są okolice *Tomaszowa Mazowieckiego*, miasta o 39.000 mieszk., położonego niedaleko brzegów *Pilicy*. W okolicy Niebieskie źródła nad Pilicą oraz *Spała*, letnia rezydencja Prezydenta Rzplitej, wśród pięknych lasów. (Patrz ks. L. Łomiński: Spała i jej okolice 1930 r.).

Do najbardziej interesujących miast województwa należy *Kalisz*, miasto o 56.000 m. nad Prosną, rzekomo najstarsze w Polsce, niegdyś stolica księstwa Piastowskiego, później województwa. Śródmieście z rynkiem i ratuszem mają charakter nowoczesny, odbudowane po zniszczeniu miasta przez Niemców 2-go sierpnia 1914 r. Kilka zabytkowych kościołów. Park miejski nad Prosną, jeden z najpiękniejszych w Polsce. (Patrz Marji Szachówny: Przewodnik po Kaliszu, 1927 r.).

Bogatym w zabytki miastem jest *Piotrków*, o 53.000 m. przy linji kolejowej Warszawa—Katowice. W dawnym zamku królewskim muzeum lokalne. Kilka stylowych kościołów, w szczególności farny, w założeniu gotycki, z w. XIII i pojezuicki barok z XVIII w. (Patrz Michał Witanowski: Przewodnik po Piotrkowie, 1923 r.).

11) **Województwo kieleckie** przedstawia bardzo różnorakie osobliwości dla turystów. Wykazuje ono dużą rozmaitość krajobrazu: malownicza Jura Krakowska w części zachodniej, Góry Świętokrzyskie i sąsiednie pasma w części środkowej, jary loessowe w okolicach Sandomierza, ogromne lasy Koneckie i Opoczyńskie w części północnej, a Puszcza Kozienicka, w części wschodniej, bogate w zabytki sztuki miasta i miasteczka, najliczniejsze w środkowej Polsce ruiny zamków, wreszcie oryginalne centrum przemysłowe, jakiem jest Zagłębie Dąbrowskie.

Z kilku większych miast województwa największym ruchem obcych może poszczycić się *Częstochowa*, równocześnie duże miasto przemysłowe, o 125.000 m. nad rzeką Wartą i największe w Polsce miejsce odpustowe, gdzie rocznie bywa około miljona pątników. Słynnym jest w Polsce i zagranicą tutejszy klasztor Paulinów na Jasnej Górze, otoczony dotychczas fortyfikacjami, które niegdyś wytrzymały oblężenie Szwedów. Z najwyższej w Polsce wieży (105 m.), daleki widok na okolice. Na główne odpusty w czasie Zielonych Świąt, 3 maja, 15 i 26 sierpnia i 8 września, przybywa tutaj po 200.000 ludzi z całej Polski. Osobliwością Częstochowy są też pochody kar-

nawałowe w czasie zapust. (Patrz O. A. Łaziński: Jasna Góra i jej pamiątki).

Kielce, stolica województwa, miasto o 60.000 m., posiada piękny pałac barokowy z w. XVII, niegdyś biskupów krakowskich, obecnie mieszczący Urząd wojewódzki. Stoi on w sąsiedztwie katedry, pochodzącej z wieków średnich, ale wielokrotnie przebudowywanej. Przy ul. Leonarda, nr. 14, muzeum regionalne P.T. Krajoznawczego, które ułatwia zwiedzanie Kielc i wycieczki w Góry Świętokrzyskie. Za miastem ogromny park sportowy, przy drodze do niego wspaniały nowoczesnv gmach wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego.

Góry Świętokrzyskie, najwyższe wzniesienie środkowej Polski (Łysica 612 m.) są częstym celem wycieczek, których punktem wyjścia są Kielce, Ostrowiec, Wierzbnik, lub Łęczna. Ze stacji w Zagnańsku kolejka wąskotorowa przewozi wycieczki zbiorowe. U stóp Łysicy we wsi *św. Katarzyna* schronisko P. T. Krajoznawczego. W górach i w ich sąsiedztwie ścieżki znakowane przez P. T. Krajoznawcze. Na grzbiecie głównym *Puszcza Jodłowa im. żeromskiego* uznana za rezerwat. Bliższe szczegóły podaje broszura P. T. Krajoznawczego z 1929 r.: „Piesze szlaki turystyczne w Górach Świętokrzyskich“ oraz T. Dybczyńskiego: „Przewodnik po Łysogórach“ 1924 r.

Wśród mniejszych miast województwa bogactwem zabytków artystycznych wyróżnia się *Sandomierz,* miasto o 8.000 m., malowniczo położone na wyżynie nad Wisłą, stolica biskupia. Katedra gotycka z XIV r., podominikański kościół św. Jakóba, ceglany romański z początku XIII w. Ratusz, w założeniu gotycki, w XVI w. przebudowany w stylu renesansowym. Brama Opatowska z XIV wieku i wiele innych zabytków. Zwiedzanie ułatwia miejscowy Oddział P. T. Krajoznawczego, który ma w Sandomierzu dom wycieczkowy i muzeum (patrz: J. Pietraszewski: Przewodnik po Sandomierzu i okolicy, 1930 r.).

Województwo kieleckie ma stosunkowo dużo miast posiadających cenne zabytki artystyczne. Należą do nich *Opatów* (kolegjata romańska z wspaniałymi grobowcami Szydłowieckich), *Szydłowiec,* z gotyckim kościołem, renesansowym ratuszem i dawnym zamkiem Szydłowieckich. *Szydłów,* malowniczo położony na skalistym wzgórzu z dobrze zachowanymi dawnymi murami i bramami i gotyckim kościołem. *Klimontów* z pięknym kościołem barokowym, *Wąchock* z romańskim kościołem i klasztorem, niegdyś Cystersów, *Pińczów,* malowniczo położony nad Nidą (pobojowiska Legionów), z kilku

kościołami, *Jędrzejów* z barokowym kościołem niegdyś Cystersów, *Wiślica* ze słynną gotycką kolegiatą z XIV w. *Miechów* z bogatą w zabytki sztuki bazyliką Bożogrobców, *Skalbmierz* z wąwozami loesowymi i gotycką kolegiatą (niedaleko pobojowisko pod *Racławicami*), *Olkusz* z gotyckim kościołem i dawnymi kopalniami srebra, *Nowy Korczyn* z dwoma wspaniałymi kościołami gotyckimi, *Kurozwęki* z pięknym kościołem i pałacem Popielów, *Szczekociny* z pałacem i inne.

Wiele pięknych, lub malowniczo położonych ruin zamków. Za najpiękniejsze w Polsce uchodzą ruiny zamku *Ogrodzieniec* koło Zawiercia, za największe *Krzyżtopór* k. Iwanisk. Z innych wyróżniają się ruiny *Olsztyn, Mirów, Bobolice, Rabsztyn, Chęciny, Ossolin, Siewierz, Iłża* i wiele mniejszych.

Na południe od Kielc (dojazd autobusem) leżą dwa zakłady kąpielowe o wodach siarczanych, a to *Busk*, zakład rządowy z frekwencją 8.000 gości i *Solec*, zakład prywatny z frekwencją 1.500 gości.

Południowo - zachodni kąt województwa zajmuje *Dąbrowskie Zagłębie Węglowe*, najbardziej uprzemysłowiona i bogata w płody kopalne okolica na ziemiach polskich b. zaboru rosyjskiego. Zagłębie zajmuje obszar 500 klm. kw. posiadając na tej przestrzeni kilkadziesiąt *kopalń węgla*, od Zawiercia po Sosnowiec. Największe miejscowości: *Sosnowiec*, miasto o 116.000 mieszkańców z nwoczesnym ratuszem (1935 rok), *Będzin*, miasto o 50.000 mieszkańców, stary gród kasztelański z okazałą ruiną zamku królewskiego na wzgórzu nad Przemszą oraz *Dąbrowa Górnicza*, miasto o 40.000 m., gdzie istnieje najstarsza kopalnia Zagłębia, założona w 1796 r. (patrz Kantor-Mirski Marjan „Z przeszłości Zagłębia". 1931 r.). [1]).

12) Południowo-zachodni narożnik Polski stanowi **Śląsk**, prowincja niewielka, ale najbogaciej przez przyrodę uposażona w Polsce, posiadająca najgęstsze zaludnienie, największe kopalnie i fabryki. Okręg górniczo-przemysłowy, sięgający od Mysłowic po Tarnowskie Góry, nosi nazwę *Śląskiego Zagłębia Węglowego*. Leży tu kilkadziesiąt dużych osad przemysłowych i tysiące fabryk i kopalni węgla i rudy. Grupują się one dokoła stolicy Śląska, *Katowic*, miasta o 135.000 m. Zwiedzić Muzeum Śląskie w gmachu Urzędu Wojewódzkiego, oraz imponujące szkoły zawodowe, gmach z 1932 r. zbudowany kosztem 14 mil-

---

[1]) Wojew. Kieleckie posiada doskonały, lecz już wyczerpany przewodnik z lat wojennych, a to: St. Thugut: „Przewodnik po b. gubernji kieleckiej i radomskiej" (1917 r.)

jonów zł. Katowice są głównym węzłem komunikacji tramwajowej i autobusowej, która łączy wszystkie większe miejscowości Zagłębia Śląskiego i Dąbrowskiego. Posługując się tymi tramwajami i autobusami, można powierzchownie zwiedzić w ciągu jednego dnia główne miejscowości Zagłębia Śląskiego, w szczególności *Chorzów*, miasto o 80.000 mieszkańców z największą na Śląsku hutą „Piłsudski" i kopalniami węgla, *Hajduki* z hutą „Batory", *Świętochłowice* z kopalnią „Niemcy" i hutą „Falwa", *Lipiny*, centrum przemysłu cynkowego, *Nowy Bytom* z Hutą Pokoju, *Piekary*, największe na Śląsku miejsce odpustowe i t. p.

Kto chce w Zagłębiu Węglowym zwiedzić fabryki i kopalnie, powinien skorzystać z wycieczek autokarowych, organizowanych przez miejscowe instytucje. Wiadomości w Oddziale Orbisu w Katowicach.

Na południe od Zagłębia leżą powiaty: pszczyński i rybnicki, gdzie we wsiach zachowało się jeszcze wiele pięknych starych kościołów drewnianych. W tej części Śląska leżą zakłady kąpielowe *Jastrzębie-Zdrój*, oraz *Goczałkowice* o wodach jodowo-bromowych. *W Pszczynie* pałac i wspaniały park, w lasach Pszczyńskich zwierzyniec *żubrów*, w kilkudziesięciu wsiach piękne staropolskie *kościoły drewniane.*

Południową część Śląska stanowi t. zw. **Śląsk Cieszyński**, gdzie leżą przemysłowe miasta: *Bielsko*, ośrodek przemysłu sukienniczego, liczący wraz z sąsiednią *Białą* 50.000 mieszk. oraz *Cieszyn*, miasto nad Olzą, przedzielone granicą czeską na dwie połowy, z których część polska ma 16.000 m. Muzeum Śląskie Wieża Piastowska. Podcienia na Rynku.

Na południe od linji Bielsko — Cieszyn ciągną się malownicze *Beskidy Śląskie*, ulubiony teren wycieczek turystycznych i narciarskich. Najpopularniejszym celem wycieczek jest Barania Góra (1214 m.) ze źródłami Wisły. Na głównych szczytach zagospodarowane schroniska turystyczne, otwarte przez cały rok. Ścieżki znakowane. W Beskidach leżą letniska: *Wisła* zarazem najwybitniejsza stacja sportów zimowych na Śląsku, *Ustroń* z zakładem kąpieli błotnych, *Istebna*, znana z pięknych strojów ludowych, *Kubalonka*, przełęcz między Wisłą a Istebną, gdzie stoi nowe, wspaniałe sanatorium śląskie, *Jaworze* z zakładem wodoleczniczym dr. Czopa, i *Bystra* z sanatorium dla piersiowo chorych.

Bliższe szczegóły podają: dr. M. Orłowicz: Przewodnik Ilustrowany po woj. śląskiem (już przestarzały 1924 r.); dr.

Jan Galicz: Przewodnik po Beskidzie Śląskim i Śląsku Cieszyńskim (1931 r.) oraz bogato ilustrowana monografja: Gustaw Morcinek: Śląsk, wydana w cyklu „Cuda Polski“ w 1933 r.

13) Centrum południowo-zachodniej Polski jest **Kraków**, miasto o 230.000 m., stolica województwa i arcybiskupia, siedziba uniwersytetu, Akademii Górniczej, Akademii sztuk pięknych, Akademii Umiejętności, położona nad Wisłą w malowniczej okolicy Jury Krakowskiej.

Kraków Fragment Katedry Wawelskiej

Kraków posiada tak wiele pamiątek historycznych i pomników sztuki, a przytem tak bogate muzea, że pod tym względem nie dorównywa mu żadne inne miasto w Polsce. Przy ograniczonym czasie należy zwiedzić zamek królewski i katedrę na Wawelu, kościoły: P. Marii, Franciszkanów i św. Anny, Muzeum Narodowe i ks. Czartoryskich, Bibliotekę Jagiellońską, widok na miasto z wieży Mariackiej, odbyć wycieczki na Sowiniec i do Wieliczki. Przy dłuższym pobycie należy zwiedzić też Muzeum Czapskich, dom Matejki, Muzeum przemysłowe, zbiory Akademii Umiejętności, Uniwersytet, kościół św. Florjana, Jezuitów, Barbakan, planty, odbyć wycieczki na kopiec Kościuszki, do Bielan, do Tyńca, do Ojcowa. Bliższe szczegóły podaje bardzo dobry Przewodnik po Krakowie prof. dr. K. Estreichera.

Pora zwiedzania muzeów i osobliwości.

Zamek Królewski (Wawel) codziennie 9—16, w święta 9—14, wstęp 1 zł., niedziele 50 gr.

Katedra na Wawelu do zmierzchu bezpłatnie, skarbiec i groby królewskie w dni powszednie 10—13 i 14—17, w zimie 14—15, w niedzielę i święta 12—13, w zimie 14—15. Wstęp po 1 zł. do grobów i skarbca, na Wieżę Zygmuntowską 25 gr.

Muzeum Narodowe, Galerja Obrazów (Rynek — Sukiennice) codziennie 10—14, wstęp 1 zł.

Muzeum ks. Czartoryskich (ul. Pijarska 6) we wtorki i piątki dla zwiedzania w grupach, których oprowadzanie zaczyna się o godz. 10, 11, 12. Wstęp wolny. Dla przyjezdnych za zgłoszeniem także w innych dniach.

Muzeum im. hr. Hutten-Czapskiego (ul. Piłsudskiego 10) w środy, niedziele i święta 10—14, wstęp 1 zł.

Muzeum Przemysłowo - Artystyczne (ul. Smoleńska 9), w niedziele i święta 10—13, wstęp 50 gr. dla przyjezdnych codziennie 10—14.

Muzeum Etnograficzne (Wawel), codziennie 10—14, wstęp 1 zł.

Muzeum Przyrodnicze Akademii Umiejętności, ul. Sławkowska 17, w dni powszednie 9—14, w niedziele i święta za uprzedniem porozumieniem się, wstęp 50 gr.

Dom Jana Matejki (ul. Florjańska 41), codziennie 10—14, wstęp 1 zł.

Oddział Muz. Nar. im. Jasieńskiego (ul. Szczepańska 11), niedziela, wtorek, piątek 10—14, wstęp 1 zł.

Oddział Muz. Nr. im. Barącza (ul. Karmelicka 51) we środy, niedziele i święta 10—14, wstęp 1 zł.

Muzeum Diecezjalne (Wawel), czasowo zamknięty, zwiedzanie po porozumieniu z dyrekcją.

Uniwersytet gmach i aula przez cały dzień (napiwek), gabinet sztuki i starożytności w niedzielę od 11—13.

Zbiory sztuki Uniwersytetu ul. Gołębia 24, po porozumieniu się z dyrekcją.

Biblioteka Jagiellońska ul. św. Anny 12, wnętrze (Sala Obiedzińskiego) we czwartki 9—12.

Wieża kościoła P. Marji (10—14) 50 gr.

Wieża ratuszowa (Rynek) w niedziele i święta 10—14 wstęp 50 gr. od 1 maja do 30 września.

Barbakan codziennie 10—14, wstęp 50 gr.

Wystawa Sztuk Pięknych pl. Szczepańska 4, wstęp 1.50 gr. codziennie 10—14.

Pałac Prasy (Wielopole) codziennie 9—19 za zgłoszeniem.

Kościoły Mariacki, Dominikanów, Franciszkanów, Św. Florjana i katedra otwarte są przez cały dzień (bezpłatnie), inne tylko w godzinach rannych.

Groby zasłużonych na Skałce przez cały dzień (napiwek).

Smocza Jama na Wawelu, codziennie 10—16, wstęp 50 gr.

Ogród Botaniczny (ul. Kopernika) wraz z palmiarnią otwartą w miesiącach letnich od 1 maja do 30 września przez cały rok.

Ogród Zoologiczny miejski w Lesie Wolskim na Sowińcu otwarty jest przez cały dzień.

Ze względu na piękne widoki na miasto wskazane wejście na wieżę Mariacką, oraz na Kopiec Kościuszki. Autobusem dojechać można do *Lasu Wolskiego* ze zwierzyńcem. W sąsiedztwie na wzgórzu *Sowiniec,* usypano w latach 1935—37 kopiec ku czci Marszałka Piłsudskiego, o 45 m. wysokości, cel masowych pielgrzymek. Niedaleko na wzgórzu nad Wisłą *Bielany* z klasztorem Kamedułów z XVII. w.

Dalsze wycieczki do Tyńca (ruina opactwa Benedyktynów na skale nad Wisłą), oraz do malowniczej *Doliny Ojcowskiej* (24 km. autobusem) otoczonej wapiennymi skałami. Na jednej ze skał zamieszkały dotychczas średniowieczny zamek *Pieskowa Skała* (patrz St. Stączek, Ojców i jego okolice 1928 r.).

Turyści, bawiący w Krakowie, odbywają zawsze wycieczkę do *Wieliczki* (12 km. autobusem, lub wagonem motorowym) słynącej kopalniami soli, które są jedną z największych osobliwości turystycznych Polski. Zwiedzanie tylko w miesiącach letnich, w dnie powszednie popołudniu. (Patrz: Jan Słowik

Wieliczka, 1927 r.). W r. 1935 zwiedziło kopalnię 67.000 turystów.

14) Jadąc z **Krakowa do Lwowa** mijamy cały szereg interesujących miejscowości. Należy do nich *Bochnia* z kopalniami soli i farą z XVI. w. w stylu przejściowym z gotyku w renesans, 9 km. na południe *Wiśnicz* z pięknym zamkiem Lubomirskich z XVII w., *Mościce* z ogromną, w ostatnich latach wybudowaną, *fabryką związków azotowych*, której kominy (112 i 114 m.) są najwyższymi w Polsce; *Tarnów*, miasto o 46.000 m. z piękną katedrą gotycką, posiadającą słynne grobowce Ostrogskich i Tarnowskich, ratuszem z XVI w., który mieści obecnie Muzeum Miejskie i grobowcem gen. Bema w parku (patrz: Rappaport i Rozwadowski, Przewodnik po Tarnowie 1929 r.); *Łańcut*, z wspaniałym barokowym pałacem Potockich z XVII w., bogatym w zabytki sztuki, *Jarosław*, miasto nad Sanem o 25.000 m. z kilku stylowymi kościołami z XVI, XVII i XVIII w. i pięknym ratuszem renesansowym (patrz: dr. M. Orłowicz Przewodnik po Jarosławiu 1920) W sąsiedztwie (19 km.) *Pruchnik*, jedno z nielicznych już w Polsce miasteczek, które zachowało Rynek otoczony drewniamymi domami z podcieniami, o typie niegdyś w Polsce bardzo powszechnym. *Przemyśl*. Jest to miasto o 60.000 m., położone nad Sanem z dwiema katedrami: gotycką r.kat. i barokową gr.-kat. Piękny park na zboczach Góry Zamkowej. Ruina zamku. 9 km. na zachód *Krasiczyn*, z pięknym pałacem Sapiehów, dawniej Krasickich, z początku XVII w. Patrz Dr. M. Orłowicz: Ilustrowany Przewodnik po Przemyślu z r. 1917.

15) Największym miastem południowo-wschodniej Polski jest **Lwów**, który po niedawnym przyłączeniu przedmieść wzrósł do 320.000 m. jako trzecie co do wielkości miasto w Polsce. Lwów posiada uniwersytet i politechnikę, jest stolicą województwa, siedzibą trzech arcybiskupów katolickich obrządku łacińskiego, greckiego i ormiańskiego i posiada trzy katedry katolickie.

Miasto odznacza się pięknym położeniem wśród wzgórz Roztocza. Górę Zamkową wieńczy usypany po 1869 r. Kopiec Unji Lubelskiej, skąd wspaniały widok na miasto. Lwów posiada cały szereg pięknych i stylowych kościołów. Polecenia godne zwiedzenie gotyckiej katedry rzk.-katolickiej (XIV w.), katedry gr.-katolickiej rokokowej (XVIII w.), oryginalnej pod względem stylu i ornamentyki katedry ormiańskiej (XIV w.), rokkowego kościoła Dominikanów (XVIII w.), renesansowo bizantyjskiej cerkwi Wołoskiej

(XVI w.), z piękną wieżą. Park na Górze Zamkowej z wejściem na kopiec, park Kilińskiego z placem Targów Wschodnich i panoramą bitwy pod Racławicami, i cmentarz Łyczakowski z kwaterą grobów obrońców Lwowa.

Muzea lwowskie należą do najbogatszych w Polsce. Pora zwiedzania:

Muzea Miejskie są otwarte codziennie 10—14, należą do nich:

a) *Muzeum im. Sobieskiego* w kamienicy królewskiej, Rynek 6 (zabytki kulturalne, artystyczne i historyczne),

b) *Muzeum historyczne* Lwowa w sąsiedniej Kamienicy Czarnej, Rynek 4.

c) *Miejska Galeria Obrazów,* mieszcząca się częściowo w pałacu Łozińskich przy ul. Ossolińskich 3 (dział mistrzów obcych, oraz sztuki polskiej do 1850 r.), częściowo w Muzeum Przemysłowym przy ul. Hetmańskiej 20 (nowsze malarstwo polskie),

d) *Muzeum Przemysłowo-Artystyczne* przy ul. Hetmańskiej 20.

Ponadto Lwów posiada:

Muzeum Przyrodnicze Dzieduszyckich, ul. Rutowskiego 16, otwarte w czwartki i niedziele 10—13, wstęp wolny. Zbiory przyrodnicze, etnograficzne, archeologiczne.

Muzeum im. Lubomirskich przy ul. Ossolińskich 2, otwarte w dni powszednie z wyjątkiem poniedziałków 10—14, w niedziele i święta 11—14, wstęp 50 gr. Obrazy, rzeźby, zbiory historyczne.

Polskie Muzeum Szkolne, ul. Gosiewskiego 4, poniedziałki. środy, piątki 15—17.

Zbiory hr. Baworowskich, ul. Ujejskiego 2 (galerja obrazów). Otwarte codz. 16—19 z wyjątkiem sobót i świąt.

Muzeum Ukraińskie, ul. Mochnackiego 42, codziennie 9—15. Galerja obrazów, artystyczny przemysł ludowy.

Muzeum Tow. im. Szewczenki, ul. Czarneckiego 12, codz. 10—13, wstęp wolny. Bliższe szczegóły patrz: dr. M. Orłowicz: Ilustrowany przewodnik po Lwowie (1924 r.).

16) **Tatry, Pieniny i Beskid Zachodni.** Jest to najważniejszy teren turystyczny, letniskowy i uzdrowiskowy Polski, którędy corocznie przewija się conajmniej 200.000 gości zakładów kąpielowych, letników i turystów. Przepiękne pasma górskie, liczne ruiny zamków i zabytki sztuki wykluczają możność streszczenia opisu tego terenu w sposób analogiczny, jak to uczyniono dla innych okolic Polski. Poprzestajemy zatem

tylko na najbardziej ogólnych wskazówkach, dotyczących tych okolic.

Dla *wycieczki pieszej* (niewłączając w jej program Tatr) najbardziej wskazaną jest tura: źródła Wisły na Baraniej Górze, Pilsko—Babia Góra (1725 m.) — Polica—Jordanów—Rabka — Turbacz — Luboń — Pieniny — Szczawnica — Radziejowa — Żegiestów — Jaworzyna Krynicka — Krynica. Tura ta, która przy względnej pogodzie potrwa 2 tygodnie, zaznajomi turystów z głównymi szczytami i najważniejszymi zakładami kąpielowymi w Beskidach Zachodnich. Na wszystkich ważniejszych szczytach schroniska, ścieżki naogół znakowane i zaopatrzone w drogowskazy. Bliższe szczegóły zawiera dwutomowy Przewodnik po Beskidzie Zachodnim prof. Kazimierza Sosnowskiego (1930 r.). Babia Góra ma Przewodnik Wł. Midowicza, Beskid Sądecki Przewodnik Nitribitta i Hetpera z 1929 roku.

W tej części Beskidów, bogatych w źródła mineralne, leżą liczne zakłady kąpielowe, z których największymi są: *Krynica* (40.000 gości rocznie) i *Rabka* (20.000 gości), zarazem wybitne stacje sportów zimowych z doskonałymi terenami narciarskimi — mniejszymi: *Żegiestów* (4.000 gości) pięknie położony nad Popradem, z nowoczesnym dworcem zdrojowym i hotelem „Wiktor“, *Muszyna* (3.000 gości rocznie) i in.

Zakopane i Tatry, mają bardzo bogatą literaturę turystyczną. Polecić można: T. i St. Zwoliński: Przewodnik po Zakopanem i Tatrach, wydanie piąte (1937) J. Chmielowski i M. Świerz: 4-tomowy Przewodnik po Tatrach Wysokich z 1925 roku. Uzupełnieniem przewodników są mapy. Najczęściej przez turystów używane są znakomite mapy wojskowe 1:100.000 oraz mapy Tatr Zwolińskiego w podziałce 1:50.000. Wycieczki autobusowe z Zakopanego w Tatry i w Pieniny organizują miejscowe przedsiębiorstwa autobusowe, oraz Oddział „Orbisu“ w Zakopanem, wycieczki piesze Pol. Tow. Tatrzańskie, którego biuro, w Dworcu Tatrzańskim przy ul. Krupówki 14 w Zakopanem, udziela wszelkich informacyj turystom. W marcu 1936 roku odbyło się otwarcie ruchu na *kolejce linowej* z Kuźnic na *Kasprowy Wierch* (1989 m.), która umożliwia podziwianie ze szczytu pięknej panoramy Tatr, a w miesiącach zimowych ułatwia zjazdy narciarskie.

Każdemu, kto znajdzie się w Zakopanem, lub w Tatrach należy gorąco polecić odbycie przynajmniej jedno, lub dwudniowej wycieczki w *Pieniny*. Dojazd autobusem z Zakopanego

lub Nowego Targu do Czorsztyna, stąd łodzią przez niewielkie, ale cudownie piękne pasmo Pienin, wśród których rzeka Dunajec tworzy jedyny w swoim rodzaju wąwóz do Szczawnicy (20 km.). Pod względem piękności krajobrazu wycieczka ta niema równej w Polsce. Po drodze należy zwiedzić prześliczny drewniany kościołek z XV w. w *Dębnie* z oryginalną ludową polichromią, ruiną zamku w *Czorsztynie,* zamek w *Niedzicy* oraz zakład kąpielowy w *Szczawnicy.*

Tatry Żółta Turnia

17) **Beskidy Środkowe i Wschodnie.** W Beskidach Środkowych częstym celem wycieczek są zakłady kąpielowe o solankach jodowo-bromowych. *Iwonicz* (8.000 gości), oraz *Rymanów* (3.000 gości). W ich okolicy popularna wycieczka do malowniczo położonych na skałach ruin zamku w *Odrzykoniu.*

Niedaleko oryginalne skały „Prządki". Góry te posiadają liczne kopalnie nafty i gazu ziemnego. Większe skupienia tych kopalń występują w okolicach *Gorlic, Krosna*, przedewszystkiem jednakże w *Borysławiu*. Posiada on największe w Polsce kopalnie nafty z roczną produkcją ponad 500.000 tonn ropy. Imponujący widok lasu szybów naftowych na równinie i wzgórzach. W sąsiedztwie *Drohobycz*, miasto o 40.000 m. z największą w Polsce rafinerją nafty „Polmin" i trzema przepięknymi cerkwiami drewnianymi. 12 klm. na wschód. *Truskawiec*, duży zakład kąpielowy ze słynnym źródłem „Naftusią" z frekwencją około 20.000 gości rocznie.

Pierwszorzędnym terenem wycieczek górskich zimowych i letnich sa *Karpaty Wschodnie*, dzielące się na kilka pasm, w szczególności na zachodzie *Bieszczady* (Pikuj 1405 m.), góry posiadające pierwszorzędne tereny narciarskie; w centrum *Gorgany* dzikie i bezludne (Sywula 1835 m.), z przepięknymi lasami limbowymi i ogromnymi partiami kosodrzewiny; na wschodzie *Beskidy Huculskie* (Hnitessa 1769 m.) i, łączące się z nimi najwyższe pasmo Wschodnich Karpat, *Czarnohora* (Howerla 2058 m.). Frekwencja znacznie mniejsza, niż w Beskidach Zachodnich, za to dla miłośników przyrody wycieczki w górach pustych, a pięknych, mają więcej uroku. Coraz liczniejsze schroniska turystyczne P. T. Tatrzańskiego i klubów narciarskich. Bliższe szczegóły podają: H. Gąsiorowski: Przewodnik po Beskidach Wschodnich, tom II, pasmo Czarnohorskie (1933 r.) tom I. Bieszczady i Gorgany (1935 r.). Krótki przewodnik po Huculszczyźnie (1933 r.). Dr. Adam Zieliński: Karpaty Wschodnie w zimie (1934 r.).

W Karpatach Wschodnich mamy dwa większe skupienia letnisk. Jedne, rozłożone *w dolinie Oporu* w Bieszczadach wzdłuż linji Stryj — Ławoczne (Synowódzko, Skole, Hrebenów, i słynna stacja narciarska Sławsko) z ogólną frekwencją około 5.000 gości rocznie, inne, o wiele większe w dolinie *Prutu* wzdłuż linii kolejowej Stanisławów — Worochta, gdzie leża *Delatyn, Dora, Jaremcze, Jamna, Mikuliczyn, Tatarów* i *Worochta*. Mniejsze skupienia letnisk i stacji sportów zimowych leżą wzdłuż linii *Sambor-Sianki* (Rozłucz, Turka, Sianki).

Pod względem etnograficznym polecenia godną jest wycieczka do *ziemi Huculów*. Najbardziej interesującą miejscowością Huculszczyźny jest *żabie*, duża wieś nad Czeremoszem 35 km. na wschód od Worochty, autobus. W sąsiedztwie Huculszczyzny leżą rozwijające się, jako letniska, miasta: *Kosów*,

z zakładem wodoleczniczym dr. Tarnawskiego, (dojazd autobusem z Kołomyji) i *Kuty* nad Czeremoszem. Wycieczka tratwami *Czeremoszem* z Burkutu, żabiego, lub Hryniawy do Kut, jest najpiękniejszą wycieczką wodną Karpat Wschodnich.

Jaremcze — Wiadukt i wylot tunelu

18) Na południowy wschód od Lwowa ku granicy Rumunji i Rosji Sowieckiej ciągnie się **Podole,** interesujący teren wycieczek turystycznych ze względu na oryginalność i piękność krajobrazu, liczne ruiny zamków, piękne pałace, i osobliwości przyrody. Rzeka Dniestr i jego północne dopływy, płynąc w jarach wciętych w wyżynę podolską, na głębokość do 150 m. czynią z Podola jeden z najbardziej oryginalnych krajobrazów Polski.

Duże zasługi dla rozbudzenia i ułatwienia ruchu turystycznego na Podolu ma Podolskie Tow. Tur. Krajoznawcze (Tarnopol, Urząd wojewódzki). Wydało ono w 1936 r. Przewodnik po woj. tarnopolskiem (pod redakcją Tomasza Kunzeka), który zawiera szczegółowy opis najciekawszych miejscowości Podola. Ponadto oddziały miejscowe wydały szereg monografji i przewodników po poszczególnych miejcowościach i powiatach. Utrzymują one też schroniska dla turystów i ułatwiają zwiedzenie województwa.

Największą popularnością wśród turystów cieszą się południowe powiaty Podola, t. j. borszczowski, czortkowski i zaleszczycki.

Malowniczo na półwyspie, oblanym wodami Dniestru leżą *Zaleszczyki*, „Polski Meran", miejsce słynne z winnic i morelarni, dokąd na lato przybywa około 4.000 gości. Od 1935 r. odbywa się tu corocznie w drugiej połowie września uroczystość regionalna „Obchód Winobrania", które w roku ubiegłym ściągnięło około 10.00 gości. Najczęstszymi celami ich wycieczek jest piękny jar Dniestru (łodzie motorowe), przepięknie położony *Czerwonogród* w jarze Dżurynki, *Krzywcze*, z największymi w Polsce jaskiniami gipsowymi i ruiną zamku, gdzie urządzono schronisko dla turystów, wreszcie *Okopy św. Trójcy* u spływu Zbrucza i Dniestru, przy potrójnej granicy Polski, Rumunji i Z.S.R.R., małe miasteczko z fortyfikacjami z XVII w. (słynne sady morelowe).

Na środkowym Podolu można polecić zwiedzenie *Czortkowa*, z ruiną zamku, *Jazłowca*, z ruiną zamku i klasztorem Niepokalanek w pałacu Poniatowskich, *Buczacza*, z pięknym ratuszem rokokowym, stylowymi cerkwiami i kościołami i ruiną zamku Potockich, *Brzeżan*, z okazałym zamczyskiem Sieniawskich, *Trembowli* z zamkiem wsławionym obroną Zofji Chrzanowskiej, wreszcie *Miodoborów*, oryginalnego pasma skał koralowych.

Na północnym Podolu poza *Tarnopolem*, miastem wojewódzkiem o 35.000 m. (piękny rokokowy kościół Dominikanów, gotycka synagoga z XV w., z tego samego czasu cerkiew, największy w Polsce konny pomnik Marszałka Piłsudskiego, Muzeum Podolskie), zasługują na zwiedzenie: *Zbaraż*, z zamkiem, wsławionym w „Ogniem i Mieczem", Sienkiewicza, *Złoczów*, z licznymi pamiątkami po Sobieskich, *Podharce*, z pięknym pałacem z XVII w., niegdyś Koniecpolskich, obecnie Sanguszków. ze zbiorami sztuki, *Olesko*, z zamkiem rodzinnym króla Sobieskiego, Podkamień, głośne miejsce odpustowe ze stojącym na wzgórzu kościołem Dominikanów z XVII w.

19) Na północ od woj. tarnopolskiego leży **Wołyń**, podobnie jak i Podole, interesujący teren turystyczny, posiadający liczne osobliwości przyrody, piękne okolice i zabytki historyczne. Bliższe szczegóły podaje dr. M. Orłowicza Ilustrowany Przewodnik po Wołyniu, wydany w 1929 r. przez Wołyńskie Tow. Krajoznawcze w Łucku.

Najpiekniej położonym miastem Wołynia jest *Krzemieniec* o 20.000 m., leżący wśród malowniczych wzgórz Szwaj-

carii Wołyńskiej. Nad miastem dominuje Góra królowej Bony, z ruiną zamku XIV w. Oryginalnie przedstawia się główna ulica Krzemieńca, ul. Szeroka, zabudowana starymi drewnianymi domami, dzięki której Krzemieniec zachował jeszcze wygląd starych drewnianych miasteczek. Barokowy kościół pojezuicki, w dawnym klasztorze słynne liceum Krzemienieckie. Na cmentarzu Tunickim grób matki Słowackiego, który tu się urodził (patrz: Przewodnik po Krzemieńcu i okolicy z 1932 r.).

Na zachód od Krzemieńca leży *Poczajów*, najsłynniejsze w Polsce prawosławne miejsce odpustowe (odbywają się tu główne odpusty na prawosławne Zielone Święta 28 sierpnia i 10 września), ze wspaniałą na wzgórzu stojącą i zdala widoczną cerkwią z XVIII w. zwaną „Ławrą Poczajowską". Na południe od Krzemieńca leży *Wiśniowiec*, z okazałym pałacem niegdyś Wiśniowieckich, potem Mniszchów, silnie zniszczonym w czasie ostatniej wojny.

Stolicą województwa jest *Łuck*, miasto o 36.000 m. nad Styrem. Okazałe ruiny zamku z XIV w., katedra przebudowana w 1781 r. w klasycznym stylu, obronna synagoga renesansowa, z 1629 r. drewniana synagoga (kenessa) Karaimów z XVIII w.

Podobnie jak Podole, także i Wołyń posiada sporo zamków obronnych, częściowo w ruinę popadłych, wzniesionych niegdyś dla obrony przed Tatarami i Turkami. Prócz wspomnianych już Łucka i Krzemieńca, zamki takie posiadają *Ołyka* (ks. Radziwiłłów), *Dubno* (ks. Lubomirskich), *Korzec* (ks. Czartoryskich), *Klewań, Równe* (największe z miast wołyńskich z 42.000 m.), *Ostróg* (ks. Ostrogskich) i wiele innych.

Naturalnem bogactwem Wołynia są kamieniołomy granitu (w Korcu i Klesowie) oraz ogromne państwowe kamieniołomy bazaltu w *Janowej Dolinie* (1500 robotników, bocznica z Kostopola), które są jedną z większych osobliwości turystycznych Wołynia.

W połowie maja jest wskazana jedyna w swoim rodzaju w Polsce wycieczka dla ujrzenia kwitnących dzikich *azalii*. które rosną na przestrzeni kilkunastu km. kw. w lasach nad Słuczą, w okolicy Hubkowa.

20) Na zachód od Wołynia między Bugiem, a Wisłą leży **woj. lubelskie.** W części południowej zajmuje ono pagórkowate okolice wyżyny lubelskiej (Roztocze), zaś w części północnej, w okolicy Siedlec, piaszczyste równiny dawnego Podlasia. (Patrz: W. Świątkowski „Lubelskie". 1928 r.).

Stolicą województwa jest *Lublin*, miasto o 120.000 m. malowniczo położone na wzgórzu nad Bystrzycą. Stolica województwa i biskupia, siedziba uniwersytetu katolickiego. Wiele cennych zabytków: Brama Krakowska i Grodzka, dawny *Trybunał* na Rynku, pomnik Kochanowskiego, kościół Dominikanów, gdzie uchwalono Unję Lubelską w 1569 r., obelisk pamiątkowy Unji Lubelskiej na Krak. Przedm., piękna katedra barokowa z XVIII w. i kilka innych stylowych kościołów, kaplica zamkowa z freskami z XIV w., Muzeum lubelskie, piękny park miejski, Uniwersytet katolicki w dawnym klasztorze Dominikanów. Oryginalna dzielnica żydowska z kilku synagogami. (Patrz Ilustrowany Przewodnik po Lublinie, P. T. Krajoznawcze 1931 r.).

Za najpiękniejsze z miast województwa uchodzi *Zamość*, miasto o 25.000 m. dość rzadko zwiedzane z powodu położenia przy bocznej linji kolejowej i niedogodnego rozkładu jazdy. Najcenniejsze zabytki zawdzięczają swe powstanie założycielowi miasta, kanclerzowi Janowi Zamoyskiemu z końca XVI w. Kolegjata z grobowcami Zamoyskich, kamienice renesansowe z podcieniami w Rynku, dawna Akademia, bramy i wały forteczne i t. p. (Patrz: Michał Pieszko, „Zamość" 1928 r.).

Drugiem co do wielkości miastem województwa są *Siedlce*, liczące 38.000 m. z kilku budynkami w stylu klasycznym z końca XVIII w. fundacji ks. Ogińskiej z Czartoryskich, trzeciem *Chełm*, liczący 30.000 m., malowniczo położony na wzgórzu z kilku pięknymi kościołami (Patrz: T. Moniewski, Siedlce. 1929 r.).

Najpiękniejszą okolicą woj. lubelskiego jest dolina Wisły koło *Kazimierza*. Jest to miasteczko o 5.000 m., pod względem bogactwa zabytków architektonicznych ubiegłych wieków i piękności położenia niewiele mające sobie równych w Polsce. Kamienice renesansowe w Rynku i przy ul. Senatorskiej, piękny wczesnobarokowy kościół farny, ruina zamku i wieża — strażnica na wzgórzu, skąd wspaniały widok na okolicę, licznie odwiedzane letnisko. Kolonja malarska. (Patrz: ks. L. Łomiński „Kazimierz", 1926) r.). Autobusem z Puław 13 klm.

Ze zwiedzeniem Kazimierza łączy się zazwyczaj zwiedzenie *Puław*, miasta powiatowego o 8.000 m., gdzie dawny pałac ks. Czartoryskich mieści obecnie Instytut Rolniczy. Duży park, świątynia Sybilli, domek gotycki, kościół empirowy. Między Kazimierzem, a Lublinem leży *Nałęczów*, największy zakład kąpielowy woj. lubelskiego, z frekwencją około 1000 gości rocznie.

Żubr w puszczy Białowieskiej

21) Na północ od woj. lubelskiego leży **województwo białostockie,** na terenie którego leżą miejscowości i okolice pierwszorzędnego dla turysty znaczenia.

Należy do nich przedewszystkiem słynna *Puszcza Białowieska,* największy pierwotny las Europy środkowej, zajmująca wraz z sąsiedniemi puszczami Świsłocką i Ladzką przestrzeń 1.500 km. kw. Niewielką część Puszczy o pow. 43 km. kw., z najpiękniejszą i najstarszą partią lasu wydzielono jako Park Narodowy i wyłączono od gospodarki leśnej. Dopiero jego zwiedzenie da pojęcie o pięknośc̨i Puszczy. Bilet wstępu 50 gr. Wskazany objazd wozem z przewodnikiem. Obok nad-

leśnictwa Zwierzyniec, zagroda dla żubrów, których jest tu obecnie kilkanaście. Można je oglądać za pisemnem pozwoleniem dyrekcji lasów. Ośrodkiem puszczy jest *Białowieża,* gdzie w dawnym pałacu myśliwskim carów rosyjskich mieści się Muzeum przyrodnicze. W sąsiedztwie hotel, schronisko dla wycieczek zbiorowych na 300 osób, i restauracja. Bliższe szczegóły podaje: Jan Kloska: „Przewodnik po Białowieży“ (1933 r.), Jan Karpiński: „Puszcza Białowieska“ (1930 r.), W. Szymański: „Przewodnik po Puszczy Białowieskiej“ (1930 r.).

Jedną z piękniejszych okolic północnej Polski jest *Pojezierze Augustowsko-Suwalskie.* Jest to kraina lasów, porastających piaszczyste wzgórza (Puszcza Augustowska 1.100 km. kw.), wśród których leży kilkadziesiąt malowniczych jezior, połączonych ze sobą rzekami i kanałami, ulubiony teren dla turystów wodnych. Punktem oparcia dla turystów są miasta powiatowe *Suwałki i Augustów.* Ten ostatni rozwija się jako duże letnisko (w 1936 r. 8.000 gości) i centrum sportów wodnych, dla których dogodnym punktem oparcia jest nowy piękny hotel-pensjonat Oficerskiego Yacht Klubu nad jeziorem Białem. Najpiękniejszem z jezior tej okolicy są *Wigry,* nad którego brzegiem stoi schronisko Pol. Tow. Krajoznawczego. Patrz: dr. Brzosko, Zielińska i M. Łojewski: „Przewodnik po Wigrach“ (1933 r.).
znawczego. Patrz: W. Świątkowski „Suwalszczyzna“ (1926 r.), H. Kodź: „Przewodnik po Augustowie“ (1933 r.), dr. Brzosko, Zielińska i M. Łojewski: „Przewodnik po Wigrach“ (1933 r.).

Innym interesującym, szczególnie pod względem etnograficznym, terenem województwa jest *Ziemia Kurpiów.* Ziemia to uboga, zajęta przez piaski, torfowiska i lasy sosnowe, ciągnące się na północ od Łomży. Oryginalnie zabudowane wsie. Stroje ludowe noszą jeszcze tylko kobiety. W Nowogrodzie etnograficzne Muzeum Kurpiowskie Pol. Tow. Krajoznawczego. Patrz: A. Chętnik: „Krótki przewodnik po Kurpiach“ (1932 r.).

Stolicą województwa jest *Białystok,* przemysłowe miasto o 95.000 m. z urzędem wojewódzkim, który mieści się w dawnym pałacu hetmana Branickiego, z połowy XVIII wieku Ozdobą miasta są piękne, nowe bulwary, pełne kwiatów, modernistyczne gmachy izby skarbowej, sądu i Domu Ludowego, oraz rozległy park miejski. (Patrz: M. Goławski: „Przewodnik po Białymstoku“ (1933 r.). W okolicy wskazane wycieczki do *Supraśla,* z oryginalną obronną

cerkwią z XVI w., pełną zabytków sztuki, oraz do *Zabłudowa*, z piękną synagogą drewnianą z XVII w.

Największym miastem zachodniej części województwa jest *Łomża*, o 25.000 m. Katedra w stylu przejściowym z gotyku w renesans z XVI w.

Najbogatszym w zabytki miastem wojewótzwa jest *Grodno*, miasto o 50.000 m., położone malowniczo na wzgórzu nad Niemnem. Dwa dawne zamki królewskie, stara kamienna cerkiew na Kołoży, kilka pięknych kościołów, wśród nich wspaniały barokowy kościół farny z połowy XVII w., drewniana synagoga z XVII w., Muzeum. Patrz: J. Jodkowski „Przewodnik po Grodnie“ (1922 r.).

Na północ od Grodna, na prawym brzegu Niemna, na granicy polsko-litewskiej leżą wśród dużych sosnowych lasów *Druskieniki*, największy zakład kąpielowy północno-wschodniej Polski z frekwencją około 10.000 gości rocznie.

W 1937 r. ma wyjść dr. M. Orłowicza „Ilustrowany przewodnik po woj. białostockiem“. Świeżo wyszedł poświęcony woj. białostockiemu nowy tom „Cudów Polski“, pt. „Puszcze Polskie“, w opracowaniu Ferdynanda Ossendowskiego.

22) Na północ od Wołynia leży **Polesie**. Jest to bagnisty kraj polowań na wodne ptactwo, które gnieździ się tutaj tysiącami, oraz połowu ryb w licznych rzekach i jeziorach. Zrzadka zaludnione Polesie, gdzie ludność w otoczonych bagnami wioskach, nieraz bardzo odległych od kolei, a w czasie roztopów dostępnych tylko przy pomocy łodzi, żyje jeszcze w prymitywnych warunkach, ma swój urok osobliwy, odmienny zupełnie od innych krain Polski. Z tego też powodu przybywają tu często turyści zagraniczni, specjalnie myśliwi. W miesiacach letnich rzeki poleskie są ulubionym terenem wycieczek wioślarskich i kajakowych. Punktem oparcia dla turystów wodnych są liczne *schroniska* nad rzekami i jeziorami, największe w Pińsku, Horodyszczu i Telechanach.

Głównym miastem Polesia i stolicą województwa jest *Brześć*, miasto o 52.000 m., leżące niedaleko ujścia rzeki Muchawca do Bugu, na zachodniej granicy województwa. Miasto przeniesione na obecne miejsce przez Rosjan po 1830 r., zabytków niema.

Właściwym centrum Polesia jest *Pińsk*, miasto o 33.000 m., położone nad Piną. Ozdobą miasta jest wspaniały barokowy kościół i klasztor, niegdyś Jezuitów z XVII w. Jako katedra służy dawny, piękny barokowy kościół Franciszkanów. Pińsk jest najdogodniejszym punktem wyjścia wycieczek

wodnych po Polesiu, przy pomocy łodzi motorowych, które tu można wynająć, lub przy pomocy statków, które kursują stąd po rzekach poleskich w rozmaitych kierunkach.

Bliższe szczegóły o Polesiu podaje dr. Henryka Marczaka „Przewodnik po Polesiu“, wydany w 1935 r. przez Oddział P. T. Krajoznawczego w Brześciu.

23) Na północ od Polesia leży **woj. nowogrodzkie.** Jego stolicą jest *Nowogródek,* niewielkie miasto o 12.000 m., położone w najwyższym punkcie północno-wschodniej Polski, na poziomie 320 m. n. m. Ruiny zamku z początku XV w., Kopiec Mickiewicza, jego dom, pamiątkowe kościoły, drewniany meczet tatarski.

Zarówno sam Nowogródek, gdzie Adam Mickiewicz spędził lata młodości, jak i szereg miejscowości w jego bezpośredniej okolicy, znanych w całej Polsce pod nazwą *stron Mickiewiczowskich,* stanowi przedmiot specjalnego zainteresowania turystycznego i przez cały rok bardzo licznie przybywają tu wycieczki ze wszystkich województw. Wycieczki po okolicach Nowogródka ułatwia miejscowy Oddział Pol. Tow. Krajoznawczego, oraz Referat Turystyki przy Urzędzie Wojewódzkim. Jego kierownik, B. Larouy, wydał w 1934 r. przewodnik po okolicach Nowogródka p. t. „Nad błękitnym Niemnem“. Poza tem istnieje inż. Józefa Zmigrodzkiego: „Przewodnik po Nowogródku i wojew. nowogródzkiem“ (1931 r.). Dla zwiedzenia stron Mickiewiczowskich organizowane są w każdą sobotę zbiorowe okrężne wycieczki autobusowe, z punktem wyjścia z Nowogródka (5 zł. od osoby). W czasie tych wycieczek zwiedza się słynne z ballady Mickiewicza jezioro *Świteź,* nad którego brzegiem stoi schronisko Pol. Tow. Krajoznawczego, *Tuhanowicze,* z altaną Mickiewicza i kamieniem Filaretów, *Worończę,* z najpiękniejszym dworem drewnianym w Polsce, oraz *Czombrów,* wsławiony w „Panu Tadeuszu“, jako Soplicowo.

Ważnym centrum turystyki wodnej jest *Słonim,* miasto o 20.000 m., położone nad Szczarą, z kilku pięknymi kościołami barokowymi i rokokowymi.

We wschodniej części województwa najczęstszym celem wycieczek jest *Mir,* ze słynnym zamkiem gotyckim z końca XV w., obecnie ks. Światopełk-Mirskich ,oraz *Nieśwież,* miasto powiatowe o 8.000 m., główna rezydencja ks. Radziwiłłów, z ich zamkiem, który zachował po zniszczeniach wojennych tylko resztki swych bogatych niegdyś zbiorów. Kościół farny z 1593 r., z grobowcami Radziwiłłów. Zarówno do Miru, jak i Nieświeża, dojeżdża się autobusem ze stacji Horodziej.

24) Głównem miastem północno-wschodniej Polski jest **Wilno,** liczące 200.000 m., stolica arcybiskupia, siedziba uniwersytetu. Wilno, położone wśród zalesionych wzgórz nad Wilią, wyróżnia się pięknością położenia. Wspaniały widok na miasto z *Góry Trzech Krzyży.* Bliższe szczegóły podaje: Julian Kłos„ Przewodnik po Wilnie" (1936 r.), oraz Jerzy Remer „Wilno", monografia z cyklu „Cuda Polski" (1934 r.).

Wilno wyróżnia się pięknością swych kościołów, częściowo gotyckich, przeważnie jednakże barokowych i rokokowych, i malowniczością zaułków Starego Miasta. *Katedra* przebudowana w końcu XVIII w. w stylu klasycznym, wedle projektu Gucewicza, posiada piękną barokową kaplicę św. Kazimierza. z połowy XVII w., z jego grobem. *Kościół św. Anny,* z piękną późnogotycką fasadą z początków XVI w. Obok niego stoi *kościół Bernardynów,* piękny okaz stylu przejściowego z gotyku w renesans z XVI w. Bogactwem ornamentyki, w szczególności wspaniałymi sztukateriami, wyróżnia się *kościół św. Piotra i Pawła* na Antokolu, zbudowany w stylu barokowym w końcu XVII w., kosztem hetmana Michała Paca. Wśród kościołów rokokowych do najpiękniejszych należą kościoły św. Jana (uniwersytecki), Dominikanów, św. Katarzyny, Wizytek i Misjonarzy. W kilku z nich wspaniałe obrazy i sztukatury. Miejscem specjalnego kultu otoczona jest *Ostra Brama,* pozostałość po dawnych murach miejskich, gdzie na I piętrze znajduje się kaplica z cudownym obrazem Matki Boskiej Ostrobramskiej. Wierni w czasie nabożeństw modlą się, klęcząc na ulicy. Należy zwiedzić *cmentarz na Rossie,* gdzie wśród grobów żołnierzy polskich, poległych w walkach o oswobodzenie Wilna, złożono 12 maja 1936 r. zwłoki Matki Marszałka Piłsudskiego wraz z Sercem Marszałka. Przy ul. Lelewela 8, *Muzeum* Tow. Przyjaciół Nauk, otwarte w niedziele 12—14, wstęp 50 gr. Zbiory archeologiczne, historyczne, etnograficzne i artystyczne.

Polecenia godna wycieczka statkiem po rzecze Wilji do *Werek* (8 km.), gdzie w dużym parku leży przebudowany pałac biskupi z 1790 r., a 5 km. dalej wśród lasów malownicze *Zielone Jeziora.*

25) **Województwo wileńskie** obejmuje malowniczy pagórkowaty teren moreny polodowcowej. Duże obszary zajmują lasy, wśród których największym terenem leśnym są lasy *Puszczy Rudnickiej,* położone na południowy zachód od Wilna. Wśród wzgórz do najwyższych i najbardziej malowniczych należą położone w bezpośredniem sąsiedztwie Wilna *Ponar-*

skie Góry, ulubiony teren wycieczek narciarskich mieszkańców Wilna.

Ulubionym terenem sportów wodnych mieszkańców Wilna są *jeziora Trockie.* Wśród jezior tych leżą na półwyspie 28 km. od Wilna (dojazd autobusem) *Troki,* stara stolica Litwy, obecnie miasteczko o 4.000 m. Dwie ruiny zamków wielki książąt litewskich, jedna w mieście ,druga na wyspie wśród jeziora. Kolonja Karaimów z murowaną świątynią (kenessa). Nad jeziorem schronisko Ligi Morskiej i Kolonialnej.

Na północ od Wilna leży *Zułów,* miejsce rodzinne Marszałka Piłsudskiego. Dwór rodzinny, zniszczony w czasie wojny, nie zachował się, pozostały tylko budynki gospodarcze.

Województwo jest idealnym terenem wycieczek wodnych, a w miesiącach letnich na tutejszych rzekach i jeziorach widać od kilku lat tysiące kajakowców z całej Polski.

Główną ozdobą krajobrazu są liczne *jeziora,* szczególnie w północnej części województwa w powiecie Brasławskim. Mniejsza grupa jezior występuje w sąsiedztwie Wilna (jeziora Trockie), oraz w środkowej części województwa, gdzie. w odległości 100 km. na północny wschód od Wilna, leży największe w Polsce co do obszaru jezioro *Narocz* (81 km. kw. pow.), nad brzegiem którego stoją dwa schroniska wycieczkowe, z nich jedno dla młodzieży szkolnej.

Najwięcej jezior posiada wysunięty ku północy *powiat brasławski.* Jest ich tutaj około 50, a zajmują blisko 150 km. kw. Największem z nich są *Dryświaty* (45 km. kw.), oraz *Drywiaty* (36 km. kw.).

Bliższe szczegóły, patrz: dr. St. Lorentz: „Wycieczki po woj. wileńskiem" (1932 r.), St. Jarocki: „Okolice Wilna" 1925 r.), H. Pawłowski: „Narocz i okolice (1933 r.).

Polskie Biuro Podróży ORBIS

organizuje wycieczki, podróże indywidualne i zbiorowe, zjazdy i pielgrzymki.

Pobyty wypoczynkowe i kuracyjne w uzdrowiskach. Ceny ryczałtowe.

Literatura Turystyczna Polski

Szczegółowy wykaz bibliograficzny przewodników turystycznych polskich, opracowany przez Dra Mieczysława Orłowicza, zawiera paręset tytułów i wchodzi w skład osobnej broszury.

W niniejszym wykazie podajemy z pracy dra Orłowicza tylko krótki wyciąg tytułów książek, omawiających przedewszystkiem całe części kraju, oraz najbardziej popularne miasta, lub tereny, podając tylko po jednej pracy dla każdego terenu.

Przewodniki ogólne (cała Polska).

Dr. Mieczysław Orłowicz: *Ilustrowany Przewodnik Kolejowy tom I Polska południowo-zachodnia,* Warszawa 1926 r. str. 157 cena 3 zł.

Dr.Mieczysław Orłowicz: to samo tom II *Polska północno-zachodnia,* Warszawa 1930 r. stron 225 cena 4 zł.

W przygotowaniu znajduje się 4-tomowy „*Przewodnik po Polsce*“ wydawany przez Zw. Polskich Towarzystw Turystycznych. Dotychczas pojawił się tylko tom I „*Polska północno-wschodnia*“, praca zbiorowa pod redakcją Stanisława Lenartowicza, (Warszawa 1935 r. str. 276, 16 map i 4 plany miast cena 8 zł.) Tom II (Polska południowo-wschodnia) ma wyjść w 1937 roku.

Dr. Mieczysław Orłowicz: *Ilustrowany Przewodnik po Galicji,* Lwów 1914 r. stron 512, z mapą Galicji i Tatr, planem Lwowa i Krakowa z 262 ilustracjami, Przewodnik ten możliwy do nabycia tylko antykwarycznie (10 zł.), jest dotychczas jedynym Przewodnikiem obejmującym całą Polskę południową.

Informator wycieczkowy dla szkół i młodzieży szkolnej Rocznik X 1936 r., wydany przez Min. Oświaty (str. 411 cena zł. 1.50), praca zbiorowa pod redakcją Józefa Błońskiego zawiera między innymi krótki opis osobliwości turystycznych Polski, bilbliografię polskiej literatury turystycznej, wykaz muzeów i pobojowisk legionowych, oraz spis schronisk szkolnych i schronisk turystycznych.

Przewodniki po wodach polskich.

Antoni Heinrich (Tonny): *Szlaki wodne Polski,* oficjalny przewodnik Polskiego Zw. Kajakowego, wyd. II, Warszawa 1935 r. Główna Księgarnia Wojskowa, str. 450 i 60 stron uzupełniających. Cena zł. 8.80.

Władysław Grzelak: *Łódką z biegiem Wisły,* wyd. II, Warszawa 1930 r. Nakł. J. Mortkowicza, str. 340.

St. Szymborski: *Wisła.* Przewodnik dla turystów wodnych. Książnica - Atlas Lwów—Warszawa 1935 r. 20,1 mapka i 43 plany w skali 1:80.000 ce na zł. 6.

St. Szymborski: *Dniestr, Prut i Czeremosz,* przewodnik dla turystów wodnych, 20 str., 45 map w skali 1:80.000, Warszawa 1937 r. Książnica-Atlas.

Przewodniki specjalne, miasta i miejscowości turystyczne.

Dr. Mieczysław Orłowicz (część opisowa) i inż. Roger Morsztyn (część techniczna): *Przewodnik automobilowy po Polsce.* Warszawa 1930 r. wydanie Automobilklubu Polski. 8-ka liczne ilustracje, 205 str. tekstu, 31 map.

Dr. Mieczysław Orłowicz: *Przewodnik lotniczy* po liniach obsługiwanych przez P.L.L. „Lot", Warszawa 1934 r. z mapami trasy linii.

Polski Almanach Uzdrowisk, praca zbiorowa pod redakcją dr. L. Korczyńskiego. Kraków 1934 r. wyd. Pol. Tow. Balneologiczne. Str. 392 tekstu i 114 ogłoszeń, liczne ilustracje.

Z pielgrzymką do Polski: Ilustrowany opis miejscowości pielgrzymkowych, str. 24, Warszawa 1935. Wyd. Wydz. Turystyki Ministerstwa Komunikacji i Polsk. Biura Podróży Orbis.

Aleksander Janowski: *Warszawa.* Bogato ilustrowana monografia, wydana w cyklu „Cuda Polski" R. Wegnera w Poznaniu 1930 str. 189 cena zł. 16.

Dr. Orłowicz Mieczysław: *„Ilustrowany przewodnik po Warszawie i Okolicy"* wyd. III Warszawa 1937 r. nakładem Księgarni Biblioteki Polskiej str. 171 z 50 ilustracjami i planem miasta.

Informacyjno-turystyczny przewodnik po województwie warszawskim, opracowany przez Warszawski Wojewódzki Komitet Regionalny i Polskie Tow. Krajoznawcze, Oddział Warszawski. Warszawa 1932 r. str. 288 z mapą i 58 ilustracjami. Cena zł. 5.

Dr. R. Fleszarowa: *Z biegiem Wisły,* Wisłą do Torunia. Pol. Tow. Kraj. Warszawa 1933, zł. 0.75 gr.

P. Czarnecki: *Ilustrowany Przewodnik po Włocławku i okolicy.* Włocławek 1931 r. Nakł. Region. str. 47. Cena zł. 2:

Maria Macieszyna: *Ilustrowany Przewodnik po Płocku,* wyd. III. Płock 1922 r. Str. 111 i plan miasta.

Dr. Mieczysław Orłowicz: *Przewodnik ilustrowany po woj. pomorskim*. Lwów 1924 r. Skład główny Książnica Atlas str. 555 — zł. 9.60.

Prof. Jerzy Smoleński: *Morze i Pomorze*. Ilustrowana monografia wydana w cyklu R. Wegnera „Cuda Polski" str. 174 zł. 14.

Mgr. Bolesław Koselnik: *Gdynia, Wybrzeże i Kaszuby*. Monografia str. 110. Ilustracje, mapka. Warszawa 1935. Nakł. Polskiego Biura Podróży Orbis zł. 1.

Zakrzewski Władysław i Koselnik Bolesław. *Port gdyński, jego urządzenia i handel zamorski*. 112 stron, 37 ilustracyj, plan portu. Gdynia 1934 r. Nakł. Władysław Zakrzewski.

Inż. Knothe Zygmunt: *Toruń, stolica Pomorza*. Przewodnik po mieście. Toruń, Bałtycki Instytut str. 124 (z mapkami) zł. 1.50.

Dr. M. Orłowicz. *Przewodnik ilustrowany po Chełmnie i Świecie*. str. 24, zł. 0.70. Lwów 1924. Książnica Atlas.

Dr. M. Orłowicz: *Przewodnik ilustrowany po ziemi Kaszubskiej* (od Chojnic i Starogardu po morze) str. 182, zł. 4. — Lwów 1924 Książnica Atlas.

Dr. Orłowicz Mieczysław: *Ilustrowany przewodnik po Poznańskiem*. Lwów 1921 r. Książnica Atlas str. 180.

Prof. Jerzy Smoleński: *Wielkopolska*. Poznań 1930 r. Monografia ilustrowana wydana w cyklu R. Wegnera „Cuda Polski", str. 157 — zł. 14.

Ruciński: *Przewodnik po Poznaniu*, Poznań 1929 r. Nakł. Księgarni Św. Wojciecha. str. 208.

Ilustrowany przewodnik po Gnieźnie i okolicy. Nakł. Księg. W Lebiedzińskiego, Gniezno 1929 str. 58.

Kopec Karol: *Ilustrowany przewodnik po Inowrocławiu i Kujawach* (Kruszwica, Strzelno, Trzemeszno, Mogilno, Pakość) Plan miasta Inowrocławia. Wydano staraniem Polsk. Tow. Krajozn. Oddziału w Inowrocławiu R. 1933 str. 171. Cena zł. 3.30.

Ks. Łaziński Aleksander P.: *Jasna Góra i jej pamiątki*. Przewodnik dla pielgrzymów i zwiedzających. Częstochowa 1930 r. str. 222.

T. Dybczyński: *Przewodnik po Łysogórach*. Warszawa 1924, Pol. Tow. Kraj. str. 228. Cena zł. 1.50.

J. Pietraszewski: *Ilustrowany przewodnik po Sandomierzu i okolicy* z planem miasta. Sandomierz 1930 r. str. 47 (zł. 1.50) Nakł. Pol. Tow. Krajozn.

Dr. M. Orłowicz: *Przewodnik ilustrowany po woj. śląskim*. Lwów 1924. Książnica Atlas, str. 186, cena zł. 3.75.

Morcinek Gustaw: *Śląsk,* Monografia ilustrowana, wydana w cyklu R. Wegnera „Cuda Polski“ Poznań 1933, str. 182 cena zł. 16.

Dr. Jan Galisz: *Przewodnik po Beskidzie Śląskim i Śląsku Cieszyńskim.* Cieszyn. Nakł. Oddziału Cieszyńskiego Pol. Tow. Tatrzańskiego.

Karol Estreicher: *Kraków.* Przewodnik dla zwiedzających miasto i okolicę. Ze 103 rycinami i planem miasta. Kraków 1931 r. Nakładem Tow. Miłośników historii i zabytków Krakowa, str. 286 zł. 10.

Jerzy Remer: *Kraków.* Monografia artystyczna wydana w cyklu R. Wegnera „Cuda Polski“ w Poznaniu 1937 r.

Tadeusz Zwoliński: *Przewodnik po Tatrach i Zakopanem,* wydanie V 1936 r. str. 300 mapka Tatr 1:100.000 i plan Zakopanego. Nakład księgarni Zwolińskiego w Zakopanem. Cena 5 zł.

Rafał Malczewski: *Tatry i Podhale.* Monografia uilstrowana w cyklu R. Wegnera „Cuda Polski“. Poznań 1935 rok, str. 207.

Tadeusz Zwoliński: *Zakopane i Tatry Polskie w zimie.* Przewodnik zimowy. Zakopane 1934 r. Wydanie Księgarni Zwolińskiego. Stron 176, Plan Zakopanego, ilustracje. Cena zł. 2.50.

J. Chmielowski i M. Świerz: *Tatry Wysokie* — przewodnik szczegółowy. Kraków 1925. Wyd. II Nakł. Sekcji Turyst. P. I. I. 4 tomy:

Tom I. Część ogólna i doliny str. 118, 3.60 zł.

Tom II. Przełęcze i szczyty od Liliowego po Wagę str. 179 zł. 5.40.

Tom III. Przełęcze i szczyty od Wagi po Lodową Przełęcz str. 175 zł. 5.40.

Tom IV. Przełęcze i szczyty od Lodowego po Przełęcz pod Kopą str. 95 — zł. 3.60.

T. Zwoliński: *Mapa turystyczna Tatr* w podziałce 1:50.000 Warszawa, Książnica Atlas 1936 r. zł. 8. — (obejmuje całe Tatry).

Kazimierz Sosnowski: *Przewodnik po Beskidach Zachodnich i Pieninach z terenami narciarskimi.* Wydanie II Kraków 1926 r. str. 422. Wyd. III z tym samym tekstem z uzupełnieniami z 1930 r., podzielone na 2 tomy. Tom I Krynica-Szczawnica, Rabka, Tom II Zawoja, Bystra-Wisła, Cena za jeden tom 3 zł. (oddz. do nabycia) Księg. Nakł. „Orbis“ Kraków-Dębniki.

Nitribitt Roman i Hepter Zygmunt: *Krynica, żegiestów, Muszyna i okolice.* Przewodnik Turystyczny po Beskidzie Sądeckim i okolicznych górach słowackich. Nakł. Pol. Tow. Tatrzańskiego Lwów 1929 Księgarnia Polska str. 210.

Rapf Feliks: *Park Narodowy w Pieninach.* Przewodnik turystyczny z ilustr. i mapką. Nakładem Pol. Tow. Tatrzańskiego Oddziałów „Beskid" w Nowym Sączu i Tarnowie. Kraków 1933 — str. 125.

Jan Wiktor: *Pieniny i Ziemia Sądecka.* Monografia ilustrowana w cyklu R. Wegnera „Cuda Polski", Poznań 1937 r.

Dr. M. Orłowicz: *Przewodnik ilustrowany po Spiszu, Orawie, Liptowie i Czadeckim.* Książnica Atlas Lwów 1921, str. 286 zł. 4.50.

Dr. Mieczysław Orłowicz: *Ilustrowany przewodnik po Lwowie.* Lwów 1925, Książnica Atlas str. 284, cena zł. 4.50.

Stanisław Wasylewski: *Lwów.* Monografia artystyczna z cyklu R. Wegnera „Cuda Polski". Poznań 1931 r. Cena zł. 14.

Dr. M. Orłowicz: *Ilustrowany przewodnik po Przemyślu.* Przemyśl 1917 str. 160. 160. Nakł. Tow. Przyj. Nauk w Przemyślu.

Dr. Mieczysław Orłowicz: *Jarosław, jego przeszłość, zabytki. Lwów.* Książnica Atlas, 1921, r. str. 140.

Turysta w Zagłębiu Naftowym. Przewodnik po Borysławiu i okolicy opracował inż. Józef Wojnar, 1936. Nakładem Oddziału Polsk. T-wa Tatrzańskiego w Drohobyczu, str. 128, cena 1 zł.

Przewodnik po Truskawcu i okolicach Cz. I Nakł. Zarządu Zdrojowiska w Truskawcu 1930 r. str. 24.

Emanuel Hay: *Żółkiew.* Przewodnik dla zwiedzających. Wyd. II, 1936 r., str. 56 z planem miasta i drzeworytami Ireny i Zygmunta Acedańskich.

Henryk Gąsiorowski: *Przewodnik po Beskidach Wschodnich.* Tom I Część I *Biaszczady* — Książnica Atlas Lwów-Warszawa 1935 str. 287. z 5 mapkami, zł. 5.40.

Dtto. Tom I, Część II *Gorgany.* Książnica Atlas Lwów-Warszawa 1935 r. str. 240. 2 mapki i 2 panoramy zł. 4.50.

Dtto. Tom II *Pasmo Czarnohorskie.* Warszawa-Lwów 1933 Książnica Atlas str. 560, 4 mapki, 2 panoramy zł. 7.

Krótki przewodnik po Huculszczyźnie (Od Hnitessy po Ragoze) zestawił Komitet Redakcyjny, Warszawa 1933. Gł. Księgarnia Wojskowa, str. 140.

Ferdynand Ossendowski: *Huculszczyzna, Gorgany i Czarnohora.* Monografia ilustrowana w cyklu R. Wegnera „Cuda Polski". Poznań 1936, str. 222, cena zł. 16.—

Inż. Dąbrowski Romuald: *Przewodnik ilustrowany po wojew. stanisławowskim* (z mapą). Stanisławów 1930 str. 180. Cena zł. 3.—

Tomasz Kunzek: *Przewodnik po wojew. tarnopolskim*, Tarnopol 1936 r., str. 303, 82 ilustracje i 2 mapki. Nakładem Podolskiego Tow. Tur. Krajoznawczego w Tarnopolu, wydanie II. Cena zł. 2.50, opr. zł. 3.50.

Szwarz Józef: *Przewodnik po Zaleszczykach i okolicy*. Tarnopol 1931 r. Wyd. Podol. Tow. Kraj., str. 67 zł. 1.50.

Dr. Mieczysław Orłowicz: *Ilustrowany przewodnik po Wołyniu*, Łuck 1929 r. Nakładem Wołyńskiego Tow. Krajoznawczego i opieki nad zabytkami przeszłości w Łucku, str. 380. Cena *zł.* 3.—

Ilustrowany przewodnik po Krzemieńcu i okolicy. Praca zbiorowa Koła Krajoznawczego Młodzieży Liceum Krzemienieckiego, Krzemieniec 1932 r., str. 104, plan miasta, mapka okol., 31 ilustr.

Przewodnik narciarza po Krzemieńcu i okolicach. Praca zbiorowa, Krzemieniec 1935 r. Nakładem Zjednoczenia organizacji społecznych pow. krzemienieckiego, str. 63.

W. Świątkowski: *Lubelskie*. Warszawa 1928 r., str. 140, *zł.* 6.—

W. Świątkowski: *Podlasie*. Warszawa 1929 r., str. 100, *zł.* 4.—

Ilustrowany przewodnik po Lublinie, w opracowaniu zbiorowym, Lublin 1931 r. Wyd. staraniem Oddziału Pol. Tow. Krajozn., str. 123, Cena *zł.* 3.—

Dr. Mieczysław Orłowicz: *Ilustrowany przewodnik po woj. białostockim*. Białystok 1937 r. Nakł. Woj. Związku Popierania Turystyki str. 400, 60 ilustracji, mapa województwa.

Jan Kloska: *Białowieża* (krótki przewodnik). Pol. Tow. Kraj. Warszawa 1933 r. *zł.* 1.—, str. 61.

Chętnik A: *Krótki przewodnik po Kurpiach*, Warszawa 1932 r. Nakł. Oddz. Warszawa Pol. Tow. Kraj. Cena *zł.* 1.—, str. 62.

Józef Jodkowski: *Grodno i okolice. Jeziora Augustowskie, Suwalszczyzna*, Przewodnik turystyczny, Grodno 1934 r. Komisja Turystyczna przy zarządzie miejskim. Str. 29 i mapka. Cena 80 gr.

Ferdynand Ossendowski: *Puszcze Polskie* (pod tym tytułem kryje się monografia woj. białostockiego). Monografia bogato ilustrowana, wydana w cyklu R. Wegnera „Cuda Polski". Poznań 1935 r., 16 *zł.*

Inż. Tadeusz Kulesza: *Druskieniki i okolice.* Przewodnik turystyczny. Nakład Tow. Przyjaciół Druskieniki, Grodno 1935 r., str. 192 i ilustracje.

Dr. Marczak Michał: *Przewodnik po Polesiu* (ilustrowany fotografiami, ze zbioru Józefa Lubojackiego). Nakładem Oddziału Pol. Tow. Kraj. w Brześciu n/B 1935 r., str. 159 i mapa. Cena *zł.* 3.50.

Ossendowski Ferdynand: *Polesie.* Monografia ilustrowana, wydana w cyklu R. Wegnera „Cuda Polski", Poznań 1934 r., str. 206.

Inż. żmigrodzki Józef: *Nowogródek i okolice.* Wyd. 3. Nakł. Nowogr. Oddziału Pol. Tow. Kraj. 1931, str. 116. Obejmuje całe woj. nowogródzkie.

Prof. Juliusz Kłos: *Wilno, przewodnik krajoznawczy.* Wyd. III. Wilno 1937. Nakładem Oddziału Pol. Tow. Kraj. w Wilnie, str. 324, z planem miasta i kilkudziesięciu ilustracjami. Cena *zł.* 3.—.

Jerzy Remer: *Wilno.* Monografia ilustrowana, wydana w cyklu R. Wegnera „Cuda Polski", Poznań 1934 r., str. 212. Cena 16 *zł.*

Dr. St. Lorentz: *Wycieczki po wojew. wileńskim.* Wilno 1932. Wyd. nakładem Oddz. Wileńskiego Pol. Tow. Kraj. Cena *zł.* 1.80.

Wisłocki Adam: *Przez jeziora i rzeki Brasławszczyzny.* Reportaż z kajakowej włóczęgi. Warszawa 1934 r. Nakł. Księgarni Wojskowej, str. 173.

Dr. Mieczysław Orłowicz: *Ilustrowany przewodnik po* Gdańsku. Warszawa 1928 r. Pol. Tow. Kraj., str. 220, cena *zł.* 3.50.

Dr. Mieczysław Orłowicz: *Ilustrowany przewodnik po Mazurach Pruskich i Warmii.* Lwów 1921 r. nakładem Książnicy-Atlasu, str. 220. Cena *zł.* 4.50.

WYDAWNICTWA TURYSTYCZNE ORBISU

Jednym z zadań biura podróży jest dostarczanie podróżującej publiczności wszelkiego rodzaju udogodnień i ułatwień w podróży, do jakich niewątpliwie należy udostępnienie t. zw. literatury turystycznej, a więc planów, przewodników, map.

Polskie Biuro Podróży Orbis podjęło tę działalność w szerokim zakresie. Sieć licznych placówek Orbisu w kraju i za granicą jest ważnym i głównym aparatem rozdzielczym i kolportującym dla wszelkiego rodzaju wydawnictw propagandowych.

Estetycznie wydane, bogato ilustrowane przewodniki po Polsce w językach polskim i obcych, barwne prospekty, wykonane przez najlepszych artystów, plany miast, mapy plastyczne, cały wogóle dorobek wydawniczy Ministerstwa Komunikacji, Związków propagandy turystycznych i sportowych, stanowiący tak ważny czynnik propagandowy Polski, zwłaszcza za granicą, dociera w znacznym stopniu przez placówki Orbisu, wszędzie tam, gdzie istnieje, lub budzi się zainteresowanie i chęć zwiedzenia naszego kraju.

Nie wchodząc w zakres handlu księgarskiego, placówki Orbisu w małym rozmiarze pośredniczą również w sprzedaży najważniejszych, najciekawszych i najaktualniejszych przewodników, planów, map, rozkładów jazdy i t. p. literatury turystycznej, z podróżami ściśle związanej.

Z wydawnictw własnych Orbisu, wykonanych w r. 1936, warto wyliczyć następujące:

„Przewodnik Podróżniczo - Turystyczny“ stanowi niezbędną encyklopedię wszelkich wiadomości, związanych z podróżą i turystyką w Polsce.

„La Pologne vous invite“ — broszura w języku francuskim, wykonana techniką rotograwiurową, jest zwięzłym opisem najważniejszych osobliwości turystycznych w Polsce. Ozdobiona licznymi ilustracjami, oraz szkicowymi mapkami wycieczek po szlakach turystycznych Polski.

„Kalendarzyk zimowy“ — ulotka - składanka bogato ilustrowana fotografiami wydana w języku francuskim., niem., angiel., a przeznaczona dla turystów i sportowców zagranicz-

nych, zawiera wykaz najważniejszych wydarzeń sportowych w Polsce, mogących zainteresować obcego turystę.

„Zima w górach" — broszura, zawierająca program krajowych imprez zimowych Orbisu, zarówno narciarskich, jak i wypoczynkowych we wszystkich zimowiskach Polski.

„Turystyka" — miesięcznik ilustrowany dostarczający turystom i podróżnym aktualnych informacyj o wycieczkach wszelkiego typu, zawodach sportowych, zjazdach, wycieczkach morskich i lotniczych itp. Dzięki dużemu nakładowi, „Turystyka", informuje szerokie sfery turystów.

„Turystyka" — spejalny numer zimowy, wydany w jęz. franc., i niem., a przeznaczony dla turystów zagranicznych.

„Wiadomości prasowe Orbisu" — biuletyn informujący o aktualnych imprezach turystycznych pisma, instytucje społeczne oraz dziennikarzy w całej Polsce.

„Kalendarzyki" — Kieszonkowe na 1937 rok, rozesłano stałym klientom Orbisu oraz rozdawano w placówkach.

Obok wydawnictw o charakterze stałym, Orbis rozpowszechnia wśród publiczności masy druków aktualnych, jak ulotki, składanki (foldery), kalendarzyki wycieczek, niejednokrotnie ładnie ilustrowane, informujące o wycieczkach, zjazdach, kongresach, week-endach, pielgrzymkach, itp. Te popularne druki odznaczają się przejrzystością i celowością układu, są atrakcyjne pod względem barw, drukowane na kolorowych papierach nie rzadko bardzo estetyczne. W ciągu roku 1935 wydano 300.000 ulotek i prospektów oraz 27.000 plakatów i afiszów, w roku 1936 zaś *330.000 prospektów i 75.000 plakatów.*

Plakaty Orbisu odznaczają się interesującym układem tekstu i barwnością przyciągającą wzrok. Oprócz licznych afiszów tekstowych wydano też w r. 1936 trzy rodzaje wielobarwnych: 1) plakat, reklamujący usługi Orbisu z tekstami w jęz. polskim, niem, franc., i angielskim; 2) plakat letni p. t. „Poznaj swój kraj"; 3) plakat zimowy p. t. „Zima w górach".

Uczestnikom wycieczek Orbisu rozdawane są stale miłe *pamiątki* jak: odznaki-szpilki, z godłem Orbisu, nalepki bagażowe, skórzane ramki do walizek na bilety wizytowe, portfele skórzane na paszport i bilety kolejowe. Panie, uczestniczki wycieczek otrzymują upominki pożyteczne, zwłaszcza w podróży, jak małe flakoniki wody kolońskiej i mydełka. Dla turystów - cudzoziemców przygotował Orbis specjalne pamiątki; są to artystycznie wykonane wyroby ludowe, jak skórzane zakładki do książek wyrobu podhalańskiego,

drewniane, pięknie inkrustowane huculskie talerzyki, popielniczki i t. p.

Wszystkie wymienione wydawnictwa Orbisu były używane także do dekoracji wystaw okiennych placówek (oddziałów i agencyj). Plakaty, broszury, ulotki, barwne i atrakcyjne, obok fotografij, dekoracyj i montaży stanowiły tło naszych wystaw w kraju i za granicą.

Do nabycia we wszystkich placówkach ORBISU:

	Zł.
Urzędowy Rozkład Jazdy na P. K. P.	3. —
Przewodnik po Belgji, Dymarskiego	2.80
„ „ Palestynie, Księgarnia Nowości	4.50
„ „ Jugosławji, Lubaczewskiego	2.80
„ „ Sztokholmie, Dymarskiego	2.80
„ „ Londynie, Dymarskiego	4. —
„ „ Żółkwi, Haya	0.50
„ „ Bydgoszczy, Komitet Prop. Tur.	0.20
„ „ Ziemi Świętej, ks. dr. Króla	3.60
„ „ Kaszubskiej Szwajcarii, dr. Majkowskiego	0.70
„ Kraków-Zakopane, D. O. K. P.	0.60
„ Kraków-Krynica, D. O. K. P.	0.80
W pościgu za słońcem Lewantu, Podoskiego	1.50
Kalendarz Ziem Wschodnich, Tow. Rozw. Ziem Wsch.	1. —
Turystyka, jako dział gospodarki narodowej	0.50
Biura podróży w zarysie historycznym i organizac.	0.30
Plan Warszawy, Zw. Prop. Tur. m. st. W-wy.	1. —
Mapy plastyczne Polski, małe, D. O. K. P.	1.50
„ „ „ duże, D. O. K. P.	2.50
„ „ Kasprowego Wierchu, Min. Kom.	0.50
Karnety kuponów ulgowych dla osób, wyjeżdżających do Warszawy, gdzie w czasie pobytu mają możność wykorzystania przewidzianych zniżek i ulg w szeregu firm. Zw. Prop. Tur. m. st. Warszawy i P. B. P. ORBIS.	1. —

Rozbudowa Polskiej Żeglugi Pasażerskiej

Rok ubiegły zaznaczył się dalszą i szybką rozbudową naszych linii pasażersko-towarowych Spółki Akcyjnej Gdynia Ameryka Linie żeglugowe.

Zdobywszy dla Linii Północno - Amerykańskiej w drugiej połowie 1935 r. nowy motorowiec „Piłsudski“, GAL uruchomił 28 lutego 1936 r. nową Linię Południowo - Amerykańską, puszczając zrazu jeden statek ss. „Pułaski“. W kwietniu uruchomił nowy transatlantyk motorowy „Batory“, a od października drugi statek (ss. „Kościuszko“), został oddany na linię Południową-Amerykańską. W grudniu uruchomiona została czwarta linia GAL‘u dla wyłącznego przewozu towarów między Gdynią a portami Zatoki Meksykańskiej.

Jakkolwiek na linii Palestyńskiej w ostatnich dwóch miesiącach zaszła konieczność unieruchomienia ss. Polonia“ w celu dorocznego remontu i jakkolwiek w ostatnim kwartale r. ub. wypadki w Palestynie spowodowały opóźnienie przyzmiana kontyngentu emigrantów, ruchu był jednak w 1936 r. dość ożywiony. Na tej linii statki GAL‘u przewiozły bowiem w r. 1936, w obydwu kierunkach — 20,392 pasażerów.

Popularność, jaką cieszą się nasze obydwa nowe motorowce polskie na trasie północno - atlantyckiej, stwierdzają wymownie cyfry. Podczas gdy w r. 1935 statki GAL‘u na tej linii przewiozły łącznie, w obydwu kierunkach, 6,387 pasażerów, to w r. 1936 ca. 14.500 pasażerów.

Dnia 11 grudnia r. ub. odszedł z Gdyni do New-Yorku ms. „Piłsudski“, by do maja r. b. pozostać na wodach amerykańskich. Statek ten zyskał sobie zasłużoną renomę wśród klienteli amerykańskiej i odbędzie w ciągu sezonu zimowego, to jest do maja, 9 wycieczek na Bermundy, Bahama, Wielkie i Małe Antylle, oraz do Środkowej i Południowej Ameryki.

Nie małą rolę w sukcesie naszych nowych transatlantyków odegrało urządzenie luksusowe klasy turystycznej, która, jako klasa najwyższa na statku, stanowi niezwykłą atrakcję dzięki przystępnym cenom przejazdu. Atrakcję dla turystów amerykańskich, stanowi również, smaczna kuchnia polska.

W roku bieżącym otwarty został oddział Orbisu w New-Yorku, którego propaganda wespół z propagandą, prowadzoną przez Linie żeglugowe Gdynia Ameryka na terenie Stanów Zjednoczonych, przyczyni się niewątpliwie do wzmożenia ruchu turystycznego z Ameryki do Polski.

Przedstawicielstwa linij okrętowych

Orbis sprzedaje karty okrętowe po cenie nominalnej na połączenia morskie i na wycieczki następujących linij, których posiada generalne zastępstwa i zastępstwa:

Gdynia - Ameryka Linie Żeglugowe S. A.

1). *Linia Północno-Amerykańska:* nowe statki motorowe ms. „Piłsudski“ i ms. „Batory“ z Gdyni przez Kopenhagę i Halifax do New-Yorku; odchodzą 2 razy w miesiącu.

2). *Linia Południowo - Amerykańska:* ss. „Kościuszko“ i ss. „Pułaski“ z Gdyni do Dakaru, Rio de Janeiro, Santos, Rio Grande do Sul, Montevideo, Buenos Aires i Victoria; odchodzą raz na miesiąc.

3). *Linia Palestyńska:* statek „Polonia“ z Kostancy przez Istanbuł do Haify i z powrotem przez Pireus, Istanbuł do Konstancy; odchodzi co dwa tygodnie.

4). *Linia do portów Zatoki Meksykańskiej (towarowa).* Statki z Gdyni do Nowego Orleanu, Houston, Galveston przez New York; odchodzą mniej więcej raz na miesiąc.

Tow. „żegluga Polska“. Okręty z Gdyni i Gdańska do Antwerpii i Rotterdamu oraz do Tallina, Kotki i Helsingforsu.

Tow. Polsko - Brytyjskie. Okręty z Gdyni i Gdańska do Hull i Londynu.

żegluga Rzeczna „Vistula“. Statki z Warszawy przez Płock, Włocławek, Toruń, Grudziądz i Tczew do Gdańska, oraz z Warszawy do Sandomierza.

Norddeutscher Lloyd, Okręty z Bremen, Hamburga, Southampton i Cherbourga do St. Zjednoczonych Ameryki, Kanady, Ameryki Środkowej, Azji Wschodniej, Australii, Afryki, Coroczne croisiery.

Hamburg — Ameryka Linie. Okręty z Hamburga, Southampton i Cherbourga do St. Zjednoczonych, Kanady, Am. Środkowej, Azji, Australii i Afryki. Coroczne croisiery.

Swedish America Linie, Baltic Service. Okręty z Gdyni i Gdańska do Kalmaru, Karlskrony i Sztokholmu.

Jadranska Plovidba. Okręty z Susaku po Adriatyku.

Deutsche Afrika Linien — okręty z Hamburga do Portów Afrykańskich.

United Baltic Corp. Okręty z Gdyni i Gdańska do Londynu.

Det Forenede Dampskibs — Selskab. Okręty z Gdyni i Gdańska do Kopenhagi.

French Line. Okręty z Hawru do Ameryki Półn.

Chargeurs Reunis. Okręty z Hawru i Bordeaux do Ameryki Południ. i Afryki Zach.

Societé Generale des Transports Maritimes. Okręty z Marsylii do Ameryki Połudn. i Afryki Półn.

Messageries Maritimes. M. Śródziemne Australia, Chiny, Japonia.

Fabre Line. Ameryka Północna i Palestyna.

Cie de Navigation Paquet i Cie Touche. Afryka Półn.

United States Lines. Okręty z Bremy, Hamburga, Southampton i Cherbourga, do Ameryki Półn.

Cunard White Star Line. Okręty z Southampton i Cherbourga do New-Yorku.

Royal Mail Lines. Okręty z Southampton, Londynu, Liverpoolu, Cherbourga i Boulogne do Brazylii, Urugwaju i Argentyny oraz z Londynu do Środkowej Ameryki i przez Kanał Panamski do Los Angeles, Seattle i Vancouver.

Red Star Line. Okręty z Antwerpii, Hawru i Southampton do Halifaxu i New-Yorku.

Królewsko-Holenderski Lloyd. Okręty z Amsterdamu do Poł. Ameryki.

„Italia". Okręty z Genui i Triestu do Półn. i Połudn. Ameryki, do Palestyny i po Morzu Śródziemnym.

Lloyd Triestino. Okręty z Triestu i Genui do Indyj, Chin i Japonii oraz do Palestyny i po Morzu Śródziemnym i Czarnym.

Canadian Pacific. Okręty z Southampton, Cherbourga i Liverpoolu do Quebec, Montrealu i Halifaxu.

Serviciul Maritim Roman. Okręty z Constanzy do Haify.

Hamburg - Südamerikanische Dampfschiffahrsgesellschaft. Okręty z Hamburga do Południowej Ameryki.

Swedish-America Line. Okręty z Göteborgu do Ameryki Północnej.

Otrzymać można również w Orbisie karty na wszystkie pozostałe linie okrętowe.

Bezpośrednie połączenia morskie z Gdynią.

Gdynia — Tallin — Helsinki — Karlskrona: Tow. żegl. Pol., co tydzień.

Gdynia — Tallinn — Helsinki — Karlskrona: Tow. żegl. dish America Line, Baltic Service, przec. 1 raz na tydz.

Gdynia — Kopenhaga: Tow. Det. Forenede Dampskibs - Selskab, raz na tydz. w sez. 2 razy na tydz.

Gdynia — Hamburg: Tow. żegluga Polska, co 10 dni.

Gdynia — Antwerpia: Tow. żegluga Polska co 2 tyg.

Gdynia — Hull: Pol. Bryt. Tow. Okrętowe, 1 raz na tydz.

Gdynia — Londyn: Polsko-Bryt. Tow. Okręt., co 2 tyg.

Gdynia — Londyn: United Baltic Corporation, co 2 tyg.

Gdynia — New-York — Halifax: Linia Gdynia — Ameryka, co 2 tyg.

Gdynia — Am. Południ., co miesiąc.

Polskie okręty pasażerskie.

M/s. Piłsudski, Linia Gdynia—Ameryka — 14.400 tonn brt.

M/s. Batory, Linia Gdynia—Ameryka — 14.400 t. brt.

S/s Polonia Linia Gdynia—Ameryka 7.500 t. brt.

S/s Kościuszko, Linia Gdynia—Ameryka — 6.522 t. brt.

S/s Pułaski Linia Gdynia-Ameryka — 6.345 t. brt.

S/s. Lech, Tow. Polsko-Brytyjskie — 1.568 t. brt.

S/s. Lublin, Tow. Polsko-Brytyjskie — 1.308 t. brt.

S/s Lwów, Tow. Polsko-Brytyjskie — 1.308 t. brt.

S/s. Premier, Tow. Polsko-Brytyjskie — 3.540 t. brt.

S/s. Warszawa, Tow. Polsko-Brytyjskie — 2.487 t. brt.

S/s. Śląsk, żegluga Polska — 1.615 t. brt.

S/s. Cieszyn, żegluga Polska — 1.350 t. brt.

S/s. Chorzów, żegluga Polska — 1.350 t. brt.

S/s. Tczew, żegluga Polska — 1.020 t. brt.

Odległości z Gdyni do innych portów świata w milach morskich *)

Kopenhaga	264	Lubeka	333
Sztokholm	340	Holtenau (Kanał Kil.)	340
Helsinki	426	Brunsbüttel	397
Tallinn	405	Hamburg	508
Riga	327	Antwerpia	733
Reval	405	Rotterdam	666
Kalmar	182	Havre	861
Karlskrona	173	Cherbourg	886
Göteborg	400	Londyn	787
Leningrad	554	New-York (via Pentland	
Libawa	153	Skerries)	3785
Kłajpeda	116	Halifax „ „	3232
Swinemünde	201	Panama (via Cherb.)	5456
Szczecin	238	Rio de Janeiro „	5858
Królewiec	68	Buenos Aires „	6956

*) mila morska = 1 km. 852 m.

PROGRAM

LETNICH WYCIECZEK MORSKICH 1937 R.

ODJAZD Z GDYNI:

Wycieczka Nr. 1 **NA FIORDY NORWEGII** ms. „BATORY"	15/7—26/7	Ceny od Zł. **330.—**
Wycieczka Nr. 2 **DROGAMI WIKINGÓW** ss. „KOŚCIUSZKO" **Kopenhaga-Bergen-Edinburg**	21/7—30/7	„ „ „ **210.—**
Wycieczka Nr. 3 **TRZY KRÓLESTWA** ms. „PIŁSUDSKI" **Amsterdam-Oslo-Kopenhaga**	28/7— 5/8	„ „ „ **250.—**
Wycieczka Nr. 4 **DO HELSINEK** ms. „PIŁSUDSKI"	6/8— 9/8	, „ „ **100.—**
Wycieczka Nr. 5 **DO KOPENHAGI** ss. „KOŚCIUSZKO"	7/8—10/8	„ „ „ **80.—**
Wycieczka Nr. 6 **NA ATLANTYK** ss. „KOŚCIUSZKO" **Lizbona—Casablanca—Madera** **Azory—Londyn**	12/8— 6/9	„ „ „ **490.—**

ODJAZD Z KONSTANCY:

Wycieczka A. **„POLONIĄ" DO PIRAMID** ss. „POLONIA" **Ateny—Kreta—Aleksandria** **Instanbul—Konstanca**	9/6—21/6	„ „ „ **290.—**
Wycieczka B. **DO GRECJI** ss. „POLONIA" **Ateny**—wyspy archipelagu greckiego — **Istanbul** — **Konstanca**	7/7—19/7	„ „ „ **290.—**
Wycieczka C. **POD NIEBO ITALII** ss. „POLONIA" **Ateny—Neapol—Malta** **Istanbul — Konstanca**	3/8—17/8	„ „ „ **340.—**

Informacje szczegółowe i prospekty w najbliższej placówce Orbisu.

Z rozbudową polskiej żeglugi transatlantyckiej łączy się rozwój turystyki po „starym kraju" Polaków amerykańskich. Pięć milionów wychodźców w Stanach Zjednoczonych stanowi liczną, zwartą grupę etniczną, która przyczyniła się w poważnej mierze dc sukcesów bandery polskiej na szlaku New York — Gdynia od samego początku, t.j. od chwili zorganizowania pierwszej polskiej pasażerskiej linii transatlantyckiej w roku 1930.

Uruchomienie tej linii poprzedziły wysiłki własne wychodźtwa. Zorganizowało ono dwie linie pasażersko - towarowe (Polish American Navigation Company i Polish Navigation Company), których statki kursowały pod flagą amerykańską między New Yorkiem a Gdańskiem, zanim jeszcze stworzony został port gdyński. Te wysiłki, jakkolwiek zakończyły się niefortunnie, świadczyły jednak wymownie o silnych węzłach, które nieprzerwanie łączyły i łączą to olbrzymie nasze zamorskie środowisko wychodźcze z pniem macierzystym.

Trzeba tu uwzględnić z jednej strony ów pełen serdecznej tęsknoty, sentyment do Macierzy, a z drugiej — szybki proces emancypacyjny Polonii amerykańskiej, która w latach powojennych coraz wybitniej w życiu ogólnym Stanów Zjednoczonych uczestnicy i zdobywa coraz to pocześniejsze miejsca przy stole biesiadnym amerykańskiego dobrobytu.

O ile dotąd sentyment starszego pokolenia, zrodzonego w Polsce, grał dominującą rolę w utrzymywaniu starego kontaktu z Polską, o tyle teraz uwagę powszechną zwraca to młodsze, a tak liczne pokolenie, zrodzone już w Stanach Zjednoczonych. Jest to element, łączący w swojej psychice pierwiastki kultury słowiańskiej z całkiem odmiennymi pierwiastkami swoistej kultury anglo - saskiej w jej amerykańskiej odmianie. Przybywa on do Polski co roku z całkiem wyraźnie określonym celem, z tym samym, z którym do krajów swego pochodzenia w Europie przybywają rokrocznie jego współobywatele Stanów Zjednoczonych: Anglicy, Szkoci, Irlandczycy. Holendrzy, Skandynawowie, Italczycy lub Niemcy. I tutaj, u nas, szuka on tego wszystkiego, co mogłoby mu ułatwić nawiązanie nici tradycji kraju swych ojców.

W wielu wypadkach ci młodzi Amerykanie polskiego pochodzenia odrywali się od swych osiedli na terenie Stanów Zjednoczonych i próbowali wejść w życie amerykańskie, prze-

kreślając wszystko to, co ich z Polską łączyło, a więc: język, obyczaje, tradycje i t.p. Próbowali się oddzielić chińskim murem od swych współbraci - Polaków, ale bardzo szybko przekonali się w kraju o dominującej kulturze anglo - saskiej, że muszą definiować wyraźnie swoje pochdzenie, takie, czy inne, że, nie mając go, są ostracyzmowani przez społeczeństwo amerykańskie.

New - York

Z chwilą gdy Polska odzyskała swoją niepodległość polityczną i stała się ze zwykłego „people" polskim „nation", to jest, narodem upaństwowionym, zrozumieli, że mają już oparcie, że nie potrzebują się wstydzić swego pochodzenia, że nie są pariasami, ani helotami; i odtąd zaczął się nawrót do Polski, nawrót gwałtowny, odruch szczery i serdeczfny. Młodzi Amerykanie polskiego pochodzenia zaczęli na uniwersytetach amerykańskich studiować wszystko, co dotyczy kraju pochodzenia ich ojców i matek, zaczęli organizować katedry polonistyki. Mentalność ich jest odmienna od naszej. Przybywając do Polski, wchłaniają żarliwie wszystko, co im wykazuje długotrwałość polskiej kultury. Poczytują sobie za obowiązek zwiedzić każdy niemal zabytek historyczny — ale to wszystko dla siebie. To wyładują dopiero po przetrawieniu w Ameryce.

Tutaj, u nas, szukają jeszcze czegoś innego: widomych znaków potęgi Polski mocarstwowej, dorobku realnego odrodzonego państwa. Cieszy ich każda nowa droga o twardej, gładkiej nawierzchni, każdy nowy gmach państwowy, każda nowa szkoła, każde usprawnienie komunikacji, rozwój polskich linii lotniczych i żeglugowych, nowe polskie motorowce, pociągi - torpedy i t.p.

Dziś, gdy zaczynamy już, choć nieśmiało, rozwijać turystykę obcą po Polsce, gdy zdobywamy sobie obcych „globetrotterów", dla których Polska leży zdala od ubitego szlaku turystycznego, warto zwrócić uwagę na „szarego" turystę polsko-amerykańskiego, który wprawdzie nie rzuca już dolarami, jest oszczędny, — ale przybywa tu stale i zwiedza wszystko skrzętnie. Pobyt jego w kraju przynosi nam nietylko bezpośrednie korzyści materialne, lecz nadto ma doniosłe znaczenie propagandowe, które zawsze należy mieć na oku.

Dobrze obsłużony turysta polsko-amerykański będzie u nas wzrastał w liczbie z roku na rok, będzie hamował zmniejszanie się polskiego stanu posiadania na terenie zamorskim, będzie nawet ten stan posiadania powiększał.

Polska w roku 1937 jest przygotowana na jak najserdeczniejsze przyjęcie go u siebie.

Pouczenie dla turystów, udających się do Stanów Zjednoczonych A. Płn.

Każdy turysta, udający się do Stanów Zjednoczonych A. P. musi mieć indywidualny paszport zagraniczny i amerykańską wizę turystyczną, po którą winien zgłosić się osobiście do Konsulatu Amerykańskiego w Warszawie, Jasna 11. Do uzyskania wizy amerykańskiej należy przedstawić:

1. fotografię formatu paszportowego na białym tle,
2. wszelkiego rodzaju dowody, stwierdzającego, że dana osoba jedzie do Ameryki tylko na czasowy pobyt.

Uwaga do punktu 2.

Dowodów wyżej wymienionych ściśle określić nie można. Kupcy, przemysłowcy itp. mogą przedstawić zaświadczenie Izb Handlowych i podobnych Instytucyj, urzędnicy państwowi — zaświadczenie władz zwierzchnich, że wracają na posadę i korzystają tylko z urlopu, pozo-

stających w związkach małżeńskich, oprócz metryki ślubu i metryk urodzenia dzieci, ewentualną zgodę męża lub żony na wyjazd etc. W szczególności będą brane pod uwagę wszelkiego rodzaju dowody majątkowe, wskazujące, że dany turysta nie stanie się ciężarem dobroczynności publicznej po swoim przyjeździe do Ameryki. W niektórych wypadkach Konsulat Amerykański domaga się nadesłana od krewnych względnie znajomych w Ameryce dokumentu, t. zw. „Visitor's Affidavit", stwierdzającego, że krewni względnie znajomi będą opiekowali się danym turystą podczas jego pobytu w Ameryce i sami dołożą starań, aby dany turysta w terminie wyznaczonym powrócił do Polski. Przedłożenie całkowicie opłaconej karty okrętowej w obie strony może służyć jako jeden z dowodów punktu 2.

Opłata za wizę amerykańską wynosi 4.— dol.

Gdy turysta otrzyma zapewnienie, że wiza amerykańska będzie mu udzielona, może przystąpić do wyrobienia paszportu zagranicznego. W tym celu należy przygotować:

1. dowód osobisty, stwierdzający przynależność państwową,
2. dowód zamieszkania, wystawiony przez Magistrat,
3. zezwolenie swego starostwa na wyjazd za granicę,
4. dwie fotografie formatu paszportowego,
5. książeczkę wojskową (oficerowie rezerwy muszą uzyskać zezwolenie PKU),
6. opłatę za paszport w kwocie zł. 105.—

Przejazd z Gdyni do New-Yorku w klasie III wynosi dol. 104.50, w obie zaś strony dol. 174. — W klasie turystycznej cena minimalna wynosi dol. 137.50 z Gdyni do New-Yorku w obie zaś strony dol. 255.—

W sezonie t. zw. letnim ceny biletów są nieco wyższe, i wynoszą w klasie turystycznej dol. 144.— w jedną stronę, a dol. 274.— w obie strony, w klasie III zaś dol. 104.50 w jedną stronę, a dol. 179.— w obie strony.

Wszyscy pasażerowie z wyjątkiem obywateli amerykańskich muszą nadto uiścić amerykański podatek w kwocie dol. 8.—, który zostanie zwrócony, o ile pasażer powróci przed upływem 60 dni.

Pouczenie dla turystów, udających się do Kanady

Wizy turystycznej na wyjazd do Kanady, nie można uzyskać przed wyjazdem z Polski, ponieważ Inspektor Kanadyjski, który egzaminuje naszych pasażerów w Gdyni przed wyjazdem do Kanady, ma prawo udzielić jedynie wiz emigracyjnych, a nie turystycznych.

Odnośnie turystów do Kanady Inspektor Kanadyjski przeprowadza tylko wstępne dochodzenia celem odpowiedniego poinformowania władz kanadyjskich portu lądowania w Kanadzie, które dopiero ostatecznie o dopuszczeniu danego turysty do Kanady decydują.

Turysta do Kanady musi zatym odbyć podróż na własne ryzyko. Zaznaczamy jednak, że o ile turysta posiada odpowiednie kwalifikacje i dowody, które wskazują, nie ma zamiaru pozostania w Kanadzie, władze kanadyjskie z reguły pozwalają mu lądować i zatrzymać się w Kanadzie przez czas dłuższy.

Dowodów wyżej wymienionych ściśle określić nie można. Pozostający w związku małżeńskim będą musieli przedstawić, oprócz metryki ślubu, metrykę urodzenia dzieci, również pozwolenie męża lub żony na wyjazd; kupcy, przemysłowcy itp., zaświadczenie izb handlowych i podobnych instytucyj, urzędnicy państwowi — zaświadczenie władz zwierzchnich etc., w szczególności zaś będą brane pod uwagę wszelkiego rodzaju dowody majątkowe, wskazujące, że dany turysta nie stanie się ciężarem dobroczynności publicznej po swoim przyjeździe do Kanady. Turyści, posiadający krewnych w Kanadzie i udający się do nich, powinni zwrócić się do krewnych, aby ci poczynili starania w Departamencie Imigracji i Kolonizacji w Ottawie, celem ułatwienia im przyjazdu do Kanady.

Dla turystów, udających się do Kanady, możemy wyrobić paszporty ulgowe. W tym celu winien nam turysta przedłożyć:

1. dowód osobisty, jak wyżej,
2. dowód zamieszkania, wystawiony przez Magistrat,
3. zezwolenie swego starostwa na wyjazd za granicę,
4. książeczkę wojskową (oficerowie rezerwy muszą uzyskać zezwolenie PKU),
5. dwie fotografie formatu paszportowego,
6. opłatę za paszport w kwocie zł. 105.—

Przejazd z Gdyni do Halifax: w klasie III wynosi dol. 104.50, w obie zaś strony dol. 174.— W klasie turystycznej cena minimalna wynosi dol. 137.50 z Gdyni do Halifax, w obie zaś strony dol. 255.—

W sezonie letnim ceny są nieco wyższe i wynoszą w klasie turystycznej dol. 144.— w jedną stronę, a dol. 274.— w obie strony. W klasie zaś III dol. 104.50 w jedną stronę, a dol. 179.— w obie strony.

Pouczenie dla turystów, udających się do Ameryki Południowej

Stałą i regularną komunikację pod banderą GAL'u linji Południowo - Amerykańskiej na szlaku Gdynia — Rio de Janeiro — Buenos Aires, utrzymuje statek „Pułaski". Przed uruchomieniem na nowej linii, S/S „Pułaski" został podany gruntownej przebudowie i przystosowany do warunków podróży na Południe.

Tradycją GAL'u jest dostarczenie najlepszych warunków komfortowych podróży nie tylko pasażerom I i II klasy, ale również dbałość o wygodę pasażerów III klasy, którzy na S/S „Pułaski" znajdują zarówno wygodne i hygieniczne pomieszczenie, jak dobry i zdrowy wikt.

WARUNKI PRZEJAZDU.

Bilety okrętowe.

Bilet okrętowy ważny jest jedynie na przejazd rejsem, wskazanym na bilecie i nie może być odstąpiony innej osobie. Wiek dziecka musi być udowodniony metryką urodzenia. Dzieci umieszczane są w kabinach zależnie od uiszczonych za nie opłat i o ile za dziecko nie została uiszczona pełna opłata biletu — Linia nie ma obowiązku udzielenia więcej, jak $^1/_2$ łóżka.

Rezerwowanie miejsc i opłacenie biletu.

Przy żądaniu zarezerwowania miejsca na okręcie obowiązuje wpłacenie zadatku w wysokości $^1/_4$ ceny bilety. Ewentualne koszta telegraficzne, pozostałe w związku z zarezerwowaniem miejsca ponosi pasażer. Reszta ceny biletu winna być wpłacona najpóźniej na 7 dni przed datą rozpoczęcia podróży. W razie niewpłacenia reszty ceny biletu w powyższym terminie, lub w przypadku zgłoszenia przez zamawiającego rezygnacji z podróży — traci on zadatek.

Ustąpienie zadatku na rzecz innej osoby jest niedopuszczalne. Przy zamówieniu miejsc oraz kabin należy wskazać klasę, a ponadto podać płeć, wiek oraz stopień pokrewieństwa lub powinowactwa osób, dla których są zamawiane. Przydział miejsc dla pasażerów, odbywających tylko część podróży (korzystających z przejazdu na części trasy) odbywa się po zaokrętowaniu.

W wypadku zgłoszenia przez pasażera, który opłacił pełną cenę biletu, rezygnacji z przejazdu przed terminem odjazdu statku — nastąpi zwrot 75% wpłaconej sumy.

W przypadku zgłoszenia przez pasażera — nie później, jak na siedem dni przed terminem odjazdu — zamiaru odbycia podróży innym, niż pierwotnie wskazanym rejsem — sumy wpłacone przez niego, tytułem zadatku lub ceny biletu, zaliczone będą w całości na pokrycie kosztów przejazdu w nowo wskazanym terminie.

Świadczenia Linii

Cena biletu okrętowego obejmuje: koszt przejazdu statkiem od portu zaokrętowania do portu wyokrętowania wraz z utrzymaniem na statku w czasie trwania podróży w tej klasie, do której bilet został wykupiony. Cena biletu III-ciej klasy obejmuje ponadto opłaty portowe przy zaokrętowaniu i wyokrętowaniu, cena biletu zaś I i II-giej klasy — tylko, gdy zostało to wyraźnie w bilecie stwierdzone.

Zniżki dla powracających.

Pasażer, który odbył podróż za pełnym biletem I lub II-ej klasy, ma prawo w ciągu 12 miesięcy, licząc od dnia rozpoczęcia podróży w kierunku pierwotnym, do 10% zniżki, przy wykupie biletu na podróż powrotną w którejkolwiek z wyżej wymienionych klas. Zniżka ta przysługuje tylko wówczas, jeżeli swoje prawo do zniżki pasażer zgłosił przy zamawianiu biletu na podróż powrotną; w razie późniejszego zgłoszenia zniżka pasażerowi nie przysługuje.

Zniżka rodzinna.

Rodzina (mąż, żona, niezamężne i nieletnie dzieci, wychowawczynie, niańki i służba), jadąc okrętem I lub II klasą, otrzymuje:

a) 10% zniżki przy wykupieniu 3-ch całych biletów okrętowych w jedną stronę, lub 15% przy wykupieniu biletów w obie strony.

b) 15% zniżki przy wykupieniu 4-ch całych kiletów okrętowych lub 20% przy wykupieniu biletów w obie strony.

Bilety okrętowe w obie strony.

a) Pasażerowie, odbywający podróż powtórną tym samym statkiem, otrzymują 30% zniżki od ceny biletów w obie strony.

b) Pasażerowie, wykupujący bilety okrętowe w obie strony z terminem ważności biletu powrotnego na 2 miesiące, otrzymują zniżkę 20% od ceny biletu okrętowego w obie strony.

c) Pasażerowie, wykupujący bilety okrętowe w obie strony z terminem ważności biletu powrotnego na 1 rok, otrzymują zniżkę 10% od ceny biletów okrętowych w obie strony.

Zniżka ma jedynie wówczas zastosowanie, o ile bilet jest wykupiony i opłacony w obie strony przed wyjazdem.

Termin ważności biletu powrotnego liczony jest od daty wyjazdu z portu do chwili rozpoczęcia podróży powrotnej. Bilet powrotny może być przedłużony na dalsze 6 miesięcy za opłatą 5% ceny biletu powrotnego.

Posiadacze biletów powrotnych, którzy podróży powrotnej nie odbyli, — nie otrzymują zwrotu za niewykorzystane bilety okrętowe.

Za bilet powrotny, użyty na część trasy, zwrotów się nie udziela.

PRZEPISY WJAZDOWE.

BRAZYLIA.

Wszyscy cudzoziemcy, przyjeżdżający do Brazylii, muszą przedstawić władzom brazyliiskim paszport, wystawiony przez władze swego kraju, zawizowany przez konsula brazyliiskiego. W tym celu każdy pasażer musi się zgłosić do konsulatu osobiście, przedstawiając jednocześnie świadectwo moralności, 3 fotografie i świadectwo szczepienia ospy w ciągu ostatnich 7 lat. Świadectwo takie musi być podpisane przez lekarza i potwierdzone przez odnośny urząd.

Mężczyźni powyżej 60 lat, młode osoby lub kobiety, jadące same bez mężów, muszą przedstawić wezwanie od osób z Brazylii, do których jadą. Wezwanie takie muszą być sporządzone w odpowiedniej formie w Brazylii przez odnośny urząd brazyliiski. Dozwolona jest również emigracja osadnicza na pewne tereny w Brazylii.

URUGWAJ.

Cudzoziemcy, przybywający do Urugwaju, winni posiadać świadectwo, zawizowane przez konsula urugwajskiego, które przed odjazdem wydawane jest po przedstawieniu odnośnych dokumentów swego państwa.

ARGENTYNA.

Dla wyjazdu do Argentyny wymagany jest paszport, należycie zawizowany przez konsulat argentyński, oraz poświadczone świadectwo moralności i szczepienia ospy, trachomy i nieuprawiania żebraniny.

Przejazdy grupowe i wycieczki do Palestyny

Palestyna, kolebka trzech kultów religijnych i pełen egzotyzmu Bliski Wschód, stanowią ośrodek, ściągający tysiące turystów z całego świata.

Dogodne połączenia morskie, utrzymywane przez polski statek S/S „Polonia", stwarzają specjalne możliwości dla turystyki z Polski do krajów Bliskiego Wschodu. Trasa wycieczek prowadzi portów palestyńskich: zgiełkliwej, barwnej Jaffy i nowoczesnej Hajfy. Trasy wycieczek w Palestynie obejmują Miejsca Święte, zbaytki historyczne i nowoczesne kolonie żydowskiej siedziby narodowej przystosowane są do różnorodnych zainteresowań turystów. W drodze powrotnej, dzięki 30-godzinnemu postojowi statków w Pireusie, uczestnicy wycieczek mają możność zwiedzenia Aten, postój zaś w Stambule (12 godzin) umożliwia zwiedzenie tego miasta.

Tel - Aviv

Polskie Biuro Podróży Orbis organizuje wycieczki o bogatym programie pobytu i zwiedzań w Palestynie, Grecji i Turcji, oraz przejazdy grupowe na każdy odpływ S/S „Polonia“.

Niska cena, atrakcyjność trasy i bardzo staranna obsługa sprawiają, że w wycieczkach, organizowanych przez Orbis, biorą udział bardzo liczni turyści (w r. 1936 przeszło 800 turystów).

Poniżej podajemy trasę wycieczek w Palestynie, trwających 3 dni.

1 dzień — Jaffa, port i miasto, Tel-Aviv, Ramleh, Abu Gush. Jerozolima, Studnia 3 Króli, Grób Racheli, Betleem, Most Allenby na Jordanie, Morze Martwe.

2 dzień — Jerozolima, Bazylika Grobu Chrystusa, Via Dolorosa. Ecce Homo, Ogród Getsemani. Jad Absalom, Góra Oliwna, meczety Omara i El Aksa, Ściana Płaczu, Góra Scopus, Uniwersytet, Biblioteka, muzeum Becalel, Studnia Jakóba, Nablus, Afuleh, Beth-Alpha, Degania (kolonia).

3 dzień — Zwiedzenie Tyberiady, Hittin, Kana Galilejska, Nazaret, Ganigar, Nahalal, Jagur, Hajfa, Hadar-Hakarmel, ogród Abbas Effendi, Technikum i port hajfski.

Paszport.

Każdy uczestnik otrzymuje indywidualny paszport z 6-cio miesięcznym terminem ważności. Dla uzyskania paszportu należy przesłać: a) dowód osobisty z poświadczonym obywatelstwem, b) zaświadczenie zamieszkania, c) 3 fotografie (bez nakrycia głowy), d) książeczkę wojskową (dla mężczyzn do lat 51).

Dla posiadaczy ważnego paszportu zagranicznego na wyjazd do Palestyny z terminem ważności nie krótszym niż 6 miesięcy, licząc od dnia złożenia paszportu do wizowania, koszt przejazdu obniży się o 105 zł.

Warunki uzyskania wizy Palestyńskiej.

W celu uzyskania wizy turystycznej na wjazd do Palestyny, należy złożyć kaucję gotówkową zł. *1.800.—*, która za pośrednictwem Orbisu zostaje zdeponowana w Konsulacie Brytyjskim. Na złożoną kaucję Konsulat wydaje potwierdzenie.

Prócz kaucji należy przedstawiać dowód, stwierdzający zajmowane stanowisko, względnie cel wyjazdu do Palestyny. Za dowód taki służy:

a) dla kupców — świadectwo przemysłowe (wyższej kateg.), wzg. dowód złożonych oszczędności w banku,
b) dla właścicieli nieruchomości — wyciąg hipoteczny, lub uwierzytelniony dokument, stwierdzający niezbicie posiadanie nieruchomości,
c) dla lekarzy, adwokatów, itd. dowód stwierdzający wywykonywanie zawodu, oraz legitymację członkowską odnośnej Izby (lekarskiej, adwokackiej itd.),
d) dla pracowników biurowych i urzędników — dowód zgłoszenia w Ubezpieczalni Społecznej i list pracodawcy, stwierdzający cel wyjazdu,
e) dla osób posiadających ziemię, lub domy w Palestynie — zaświadczenie władz palestyńskich.

Zwrot kaucji.

Po powrocie należy *zgłosić się osobiście do Konsulatu Brytyjskiego w Warszawie* (Aleja Róż 10), *celem odbioru złożonej kaucji. Osobom zamieszkałym po za Warszawą, Konsulat może zwrócić kaucję przez pocztę.* W tym celu należy pisemnie zwrócić się do Konsulatu, załączyć paszport (na 3 str. podpisany) oraz pokwitowanie na złożoną kaucję (podpisane własnoręcznie na odwrocie).

Zgłoszenia.

Przy zgłoszeniu udziału należy nadesłać podpisaną deklarację, podanie o paszport do starostwa, deklarację do Konsulatu Brytyjskiego. Równocześnie należy wpłacić tytułem zaliczki *300 zł.*, oraz nadesłać dokumenty, wyszczególnione w pkt. „Warunki uzyskania wizy palestyńskiej".

Zgłoszenie winno nastąpić najpóźniej na 14 dni przed zamierzonym wyjazdem i w tym terminie mają być złożone wszystkie dokumenty. Pozostałą należność za przejazd, kaucję w sumie zł. *1800.*— należy wpłacić najpóźniej na 10 dni przed odjazdem grupy.

Gotówka lub czek przy lądowaniu.

Przy lądowaniu w Palestynie należy na żądanie okazać sumę *Ł P. 40.*— w gotówce, lub w czeku w dowolnej walucie.

Przejazd kolejowy.

Uczestnicy naszych grupowych przejazdów, korzystają z miejsc w pociągu wzgl. wagonie specjalnym, odchodzącym ze st. Warszawa Gł. do Konstanza Port o godz. 15.30 w dniu poprzedzającym odpływ statku.

TURYSTYKA Z POLSKI ZA GRANICĘ

W momencie wprowadzenia w roku 1936 ograniczeń dewizowych zdawało się, że ruch turystyczny z Polski za granicę, skrępowany i tak bardzo surowymi przepisami paszportowymi, całkowicie zaniknie.

Wyniki jednak pracy w dziedzinie turystyki zagranicznej za rok 1936 świadczą, że wprowadzenie ograniczeń dewizowych bynajmniej nie przyczyniło się do zaniechania wyjazdów turystycznych, a jedynie skierowało ruch turystyczny za granicę w określonych kierunkach, niwelując nie same wyjazdy, lecz ujemne gospodarcze skutki wyjazdów w kierunkach niewłaściwych. Inaczej mówiąc, wprowadzenie ograniczeń dewizowych przyczyniło się do wykształcenia rozpoczętego już uprzednio przez politykę paszportową systemu kierowania turystów polskich za granicę z tym wyliczeniem, że wyjazdy te nie przyniosą szkody, względnie nawet przyniosą korzyść gospodarczą naszemu krajowi, czy to w postaci uruchomienia zamrożonych należności polskiego eksportu za granicą, czy to w postaci pozyskania nowych rynków eksportowych itp.

Opracowując programy akcji turystycznej zagranicznej na rok 1937, uwzględniać należało te same przesłanki, jakie stały się podwaliną polityki turystycznej miarodajnych władz polskich w roku 1936.

Żądanie ekwiwalentu gospodarczego stanowi podstawę przy decyzjach, umożliwiających obywatelom polskim wyjazdy zagraniczne. Z porozumień już osiągniętych, względnie będących na drodze do osiągnięcia, wynika, że wolno będzie obywatelowi polskiemu wyjechać i zaopatrzyć się w dostatecz-

ne środki pieniężne na pobyt w krajach, które stawiają do dyspozycji przybywających turystów pieniądze z zablokowanych należności polskiego przemysłu.

Na tych zasadach organizowane będą wycieczki i wyjazdy indywidualne do Jugosławii, Bułgarii i Węgier. Na podobnych zasadach z tym tylko, że uruchomieniu ulegają należności kolei polskich, nie zaś przemysłu polskiego, oparty będzie ruch turystyczny do Rumunii. Ze względu na bliskość rumuńskich nadmorskich stacyj kąpielowych i niski poziom cen, wyjazdy wypoczynkowe do Rumunii stać się powinny specjalnie popularne w sferach skromnie zarabiających.

Na innych zasadach gospodarczych oparty będzie spodziewany ruch do Włoch i z okazji Wystawy Światowej w Paryżu — do Francji.

Rząd Polski stanął na stanowisku, że nie będzie krępował wyjazdów swych obywateli do tych krajów pod warunkiem, że z wyjazdami turystycznymi nie będzie połączony odpływ dewiz. Dezyderat Rządu Polskiego został spełniony przez uzyskanie dodatkowych kontyngentów przywozowych dla towarów polskich, tak na rynek włoski, jak i francuski.

Inaczej mówiąc, turyści polscy udający się do wymienionych krajów płacić będą — wyrażając się obrazowo — nie dewizą, lecz towarami, z Polski wyeksportowanymi. Ze względu na ścisłą łączność wyjazdów do Włoch i Francji z wysokością dodatkowego eksportu polskiego, wiąże się sprawa ograniczenia ilości osób, jakie z wyjazdów tych będą mogły korzystać. Do dyspozycji turystów polskich przeznaczona będzie ograniczona suma, należna eksporterom polskim za towary, jakie Włochy względnie Francja, dodatkowo sprowadzą. W momencie wyczerpania tej sumy dalsze wyjazdy do obu krajów będą musiały ulec wstrzymaniu, chyba, że w międzyczasie uda się uzyskać dalsze dodatkowe kontyngenty eksportowe dla towarów polskich.

Wyjaśniwszy podstawy gospodarcze, na jakich opierać się będą wyjazdy turystyczne Polaków za granicę w nadchodzącym sezonie, omówimy kilka kwestyj, związanych już z samymi podróżami.

Najtańszym i dla większości najwygodniejszym sposobem podróżowania za granicę będzie udział w licznych wycieczkach zbiorowych, jakie organizować będzie Orbis.

Wycieczki zbiorowe, zorganizowane na podstawie programów, fachowo i oszczędnie ułożonych, kierowane przez doświadczonych i znających lokalne warunki przewodników,

będą zawsze ideałem podróży dla osób, rozporządzających ograniczonymi środkami materialnymi, nie mających dużego doświadczenia w podróżowaniu za granicę itd.

Wycieczki Orbisu o charakterze wypoczynkowym kierowane będą do Włoch, Jugosławii, Bułgarii, Rumunii, w okresie gorących miesięcy letnich także do krajów bałtyckich i skandynawskich. Wycieczki o charakterze gospodarczym, lub rozrywkowym, z reguły krótsze, organizowane będą do stolic i większych miast Austrii, Czechosłowacji, Niemiec, Rumunii i Łotwy. Specjalna uwaga poświęcona będzie ze zrozumiałych względów organizacji wycieczek na Wystawę Paryską. Połączenie stałej atrakcyjności „miasta-świata" — Paryża z wielką imprezą, jaką będzie tegoroczna Wystawa, zdarza się bodaj raz na życie pokolenia (ostatnia wystawa światowa w Paryżu odbyła się w roku 1900), stwarza więc zrozumiałe ogromne zainteresowanie wyjazdami do Francji w okresie nadchodzącego lata i jesieni.

Chcąc podołać różnorakim zainteresowaniom, Orbis organizować będzie wycieczki do Paryża różnymi trasami i różnymi środkami lokomocji. Można będzie odbyć podróż do Paryża w obu kierunkach koleją, w obu kierunkach statkiem przez Gdynię—Havre, w obu kierunkach autokarami, można kombinować te różne środki lokomocji, można wreszcie wybrać trasę najkrótszą przez Niemcy, bądź okrężną przez Szwajcarię i Austrię, można odwiedzić w okresie pełnego sezonu którąś z plaż francuskich, połączyć podróż do Paryża ze zwiedzeniem Brukseli itp.

Najlepszym doradcą przy wyborze rodzaju podróży będzie zawsze najbardziej doświadczone biuro podróży Orbis.

Nie mniejszą jest, a może nawet większą, rola biura podróży przy indywidualnych wyjazdach turystycznych.

Osoby, mające pewne doświadczenie w podróżach zagranicznych, a z takich rekrutować się będą indywidualni wycieczkowicze, zdają sobie sprawę z wielkich oszczędności, jakie osiągnąć można przy pomocy biura podróży na samych tylko zniżkach taryf kolejowych, których turysta prywatny nie zna i znać nie może.

Stałe kontakty z hotelami zagranicznymi pozwalają biurom podróży kalkulować tanio, pobyty we wszystkich krajach. Skierowanie indywidualnego turysty do właściwego korespondenta zapobiega przykrym rozczarowaniom, na jakie może być turysta narażony niejednokrotnie przy podróżach po nieznanym sobie terenie. Kierunki wyjazdów indywidual-

nych pokrywać się będą, ze względu na wspólność polityki paszportowej i dewizowej, z wymienionymi uprzednio kierunkami wycieczek zbiorowych.

Być może, w czasie trwania sezonu nasuną się możliwości wyjazdów do innych jeszcze krajów. O aktualnym stanie możliwości wyjazdów najlepiej poinformuje zawsze najbliższa placówka Orbisu.

JAK TANIO PODRÓŻOWAĆ ZAGRANICĄ ?

Zagraniczne zarządy kolejowe w celu ułatwienia zwiększenia ruchu turystycznego przyznają najrozmaitsze ulgi przejazdowe przy podróżach indywidualnych, jak i wycieczkach zbiorowych.

Dla celów informacyjnych podajemy poniżej w skróceniu ważniejsze ulgi przejazdowe, które zainteresować mogą turystów polskich, wyjeżdżających za granicę, przy czym szczegółowe informacje o warunkach korzystania z poszczególnych zniżek, uzyskać można we wszystkich placówkach Orbisu.

Austria.

Taryfa kolei austriackich przewiduje między innymi następujące zniżki turystyczne:

a) Cudzoziemcy, względnie Austriacy, zamieszkujący stale za granicą, legitymujący się paszportami zagranicznymi, korzystać mogą przy przejazdach powrotnych ze zniżki 50—60%. Warunkiem korzystania ze zniżki jest pobyt najmniej 7-miiwy w Austrii. Podczas pobytu w Austrii cudzoziemcy korzystają z 30% zniżki na przejazdy w różnych kierunkach.

b) Z okazji różnych imprez jak: wystawy, targi, kongresy itp. przyznane są zniżki na przejazdy tam i z powrotem na podstawie specjalnych legitymacyj, względnie kart uczestnictwa a to: 33¹/₃% w klasie 1 i 2 i 25% w klasie 3-ciej.

c) Wycieczki zbiorowe korzystają z następujących zniżek:

przy uczestnictwie	minimum	8	osób	— 25%,
„	„	50	„	— 33¹/₃%
„	„	150	„	— 36%

d) Wycieczki jadące specjalnymi pociągami, korzystają z następujących zniżek:

przy jednorazowym przejeździe:

40% przy kupnie minimum 400 bil. kl. 3 na pociąg osobowy
40% przy kupnie minimum 300 bil. kl. 3 na pociąg pospieszny

przy przejeździe tam i z powrotem:

50% przy kupnie minimum 400 bil. kl. 3 na pociąg osobowy
40% przy kupnie minimum 300 bil. kl. 3 na pociąg pospieszny.

e) Wycieczkowe bilety powrotne w ustalonych relacjach z ważnością na 1, 5, 7 i 10 dni. Zniżka od 10 — 48%.

f) Ulgowe bilety powrotne w relacji Wien Südbf.—Semmering ze zniżką 60%.

g) Ulgowe bilety powrotne w relacji Wien Westbf.—Mariazell ze zniżką 46%.

h) Bilety na podróże okrężne ze zniżką 20%.

i) Wintersaisonkarten. Legitymacja ta daje prawo do korzystania ze zniżki 60% przy przyjeździe powrotnym z Wiednia do dowolnej stacji zagranicznej po minimum 5-dniowym pobycie, oraz do nabycia biletów z 50% na 6 przejazdów w ustalonych relacjach. Legitymacje wydaje się z ważnością od 1 listopada do 3 marca.

Belgia.

Taryfa kolei belgijskich przewiduje między innymi następujące zniżki turystyczne:

a) Bilety weekendowe ze zniżką 25%, wydawane w soboty i niedziele z ważnością na przejazd powrotny w niedzielę lub poniedziałek.

b) Bilety abonamentowe z ważnością na 5 i 15 dni, oraz z ważnością na 5, 10 lub 15 dni w ciągu dni 30. Ceny ryczałtowe.

c) Bilety na 10 przejazdów tam i z powrotem, z ważnością na 3 miesiące, zniżka 20%.

d) Karnety kilometryczne na 1000 km. z ważn. 1-go mies.
na 5000 km. z ważn. 6-ciu mies.
10000 km z ważn. 12-tu mies.

e) Bilety weekendowe i wycieczkowe 17-to dniowe Ostenda—London i z powrotem.

f) Grupy wycieczkowe, składające się z conajmniej 12-tu osób, korzystają ze zniżki 35%. Jeżeli podróż tam i z powrotem odbywa się w ciągu tego samego dnia, zniżka wynosi 50%, pod warunkiem wykupienia minimum 25 biletów.

g) Wycieczki szkolne przy kupnie minimum 10 biletów korzystają z 50% zniżki.

Czechosłowacja.

Taryfa kolei czechosłowackich przewiduje między innymi następujące zniżki turystyczne:

a) Cudzoziemcy, względnie Czesi, zamieszkujący stale za granicą, legitymujący się paszportami zagranicznymi, korzystać mogą przy przejazdach powrotnych w czasie od 1.V. do 31.X. ze zniżki 50%. Warunkiem korzystania ze zniżki jest pobyt najmniej 6-dniowy w Czechosłowacji.

b) Zniżka 66²/₃% przy powrocie z uzdrowisk czechosłowackich. Wymagany minimum 10-cio dniowy pobyt. Termin dla zwiedzających miejsca kąpielowe w Tatrach w czasie od 1 grudnia do 30 kwietnia skraca się do 5dni.

c) Bilety weekendowe ze zniżką 33¹/₃%, wydawane w soboty i niedziele, lub w święta, z ważnością na przejazd powrotny w niedziele, poniedziałki, dni świąteczne i poświąteczne.

d) Wycieczki grupowe korzystają z następujących zniżek:

przy uczestnictwie minimum 12 osób — 25%
„ „ „ 50 „ — 33%
„ „ „ 100 „ — 40%

e) Wycieczki, jadące specjalnymi pociągami, korzystają z następujących zniżek:

33¹/₃% przy kupnie minimum 200 biletów kl. 3
40% przy kupnie minimum 300 biletów kl. 3
50% przy kupnie minimum 400 biletów kl. 3

f) Ulgi przy przejazdach w pociągach pośpiesznych. Przy kupnie biletu na pociąg pośpieszny odrazu na drogę tam i z powrotem, podróżny, opłaca dopłatę za pośpiech tylko w jedną stronę.

Estonia.

Taryfa kolei estońskich przewiduje między innymi następujące zniżki turystyczne:

a) Zniżka 50% przy powrocie z uzdrowisk estońskich, wymagany pobyt 7-dniowy minimum. Zniżka obowiązuje w czasie od 1-go maja do 1-go października.

b) Wycieczki grupowe korzystają ze zniżki 50% przy uczestnictwa 5-ciu osób.

c) Z okazji różnych imprez jak: targi, wystawy, kongresy i t. p. przyznaje się 50% zniżkę w drodze powrotnej na podstawie specjalnych legitymacyj, wzgl. kart uczestnictwa.

Francja.

Taryfa kolei francuskich przewiduje między innymi następujące zniżki turystyczne:

a) Karty półtaryfowe miesięczne, kwartalne, półroczne i roczne, upoważniające do kupna biletu z 50% zniżką od taryfy normalnej.

b) Bilety powrotne i okrężne o zniżce 20 lub 25%, stosownie do klasy wagonu.

c) Bilety weekendowe, ważne od piątku do wtorku i od soboty do poniedziałku, stosownie do odległości kilometrowej, dają prawo do zniżki 40 lub 50%.

d) Bilety wycieczkowe z ważnością 40-dniową ze zniżką 20 do 25%.

e) Wycieczki grupowe, składające się conajmniej z 10-ciu osób, korzystają ze zniżki 50%, przy czym ważność biletów dla grup zagranicznych wynosi 40 dni.

f) Ulgi dla rodzin. Przy przejeździe rodziny, składającej się najmniej z trzech osób, począwszy od trzeciej osoby przyznana jest 75% zniżka, dla podróży powrotnej, lub okrężnej po Francji z prawem wjazdu do Francji jednym punktem granicznym, a wyjazd drugim punktem granicznym.

Hiszpania.

Taryfa kolei hiszpańskich przewiduje między innymi następujące zniżki turystyczne:

a) Karnety kilometryczne na przejazdy od 3000—12000 km. mogą być używane przez 1—7 osób i dają zniżkę w wysokości 33%.

b) Wycieczkowe bilety powrotne w relacjach ustalonych ze zniżką 35%.

c) Wycieczki grupowe korzystają ze zniżki 33%.

Italia.

Taryfa kolei włoskich przewiduje między innymi następujące zniżki turystyczne:

a) Cudzoziemcy, wzgl. Włosi, zamieszkujący stale poza granicami Italii, legitymujący się paszportami zagranicznymi, korzystać mogą na kolejach włoskich przy podróżach indywidualnych ze zniżki 50%, przy grupach, składających się conajmniej z 8-iu osób ze zniżki 70%. Warunkiem korzystania ze zniżki jest pobyt najmniej 6-cio dniowy.

b) Młode małżeństwa, wybierające się w podróż poślubną, korzystać mogą ze zniżki 70%, przy czym warunkiem jest zwiedzanie Rzymu. Ta sama zniżka przysługuje małżeństwom, obchodzącym wesele srebrne, lub złote (25-cio, wzgl. 50-cio lecie).

c) Z okazji różnych imprez jak: targi, wystawy, kongresy i t.p. przyznane są na podstawie specjalnych legitymacyj, wzgl. kart uczestnictwa zniżki w wysokości 30,50, 70%.

d) Bilety okresowe z ważnością na 15, 30 i 45 dni ze zniżką od 30 do 70%.

Łotwa.

Taryfa kolei łotewskich przewiduje między innymi następujące zniżki turystyczne:

a) Cudzoziemcy korzystać mogą przy pobycie conajmniej 7 dni w Łotwie w drodze powrotnej ze zniżki 50%.

b) Nauczyciele i uczniowie narodowości polskiej, estońskiej, fińskiej i litewskiej korzystają z 50% zniżki w kl. 3 na podstawie zaświadczenia, wystawionego przez łotewskie poselstwo lub konsulat.

c) Wycieczki zbiorowe korzystają ze zniżki 25% przy uczestnictwie conajmniej 10 osób.

d) Grupy wycieczkowe harcerzy, lub sportowców, składające się conajmniej z 10 osób korzystają w kl. 3 z 50% zniżki na podstawie zaświadczenia, wydanego przez łotewskie poselstwo, wzgl. konsulat.

Niemcy.

Taryfa kolei niemieckich przewiduje między innymi następujące zniżki turystyczne:

a) Cudzoziemcy, wzgl. Niemcy, zamieszkujący stale za granicą, legitymujący się paszportami zagranicznymi, korzystać mogą na kolejach niemieckich ze zniżki 60%. Warunkiem korzystania ze zniżki jest pobyt w Niemczech conajmniej 7-mio dniowy.

b) Wycieczki zbiorowe korzystają z następujących zniżek:
przy przejazdach 8-miu do 29-ciu osób — $33^1/_3$%
przy przejazdach ponad 30 osób — 50%

c) Wycieczki, jadące specjalnymi pociągami, korzystają z następujących zniżek:
50% przy kupnie minimum 300 biletów kl. 3
60% przy kupnie minimum 600 biletów kl. 3

d) Z okazji różnych imprez jak: targi, wystawy, kongresy i t.p. przyznane są na podstawie specjalnych legitymacyj, wzgl. kart uczestnictwa zniżki w wysokości od 25% do 60%.

e) Bilety okrężne z ważnością na 15 i 30 dni ze zniżką 25%.

f) Wakacyjne bilety powrotne na t. zw. „Urlaubreisen" ze zniżką 25—30%. Podróż powrotna nastąpić może dopiero po 7-ym dniu rozpoczęcia ważności biletu, przy czym nie obowiązuje pobyt w Niemczech.

Szwajcaria.

Taryfa kolei szwajcarskich przewiduje, między innymi, następujące zniżki turystyczne:

a) Cudzoziemcy, legitymujący się paszportami zagranicznymi, korzystać mogą przy przejazdach do, wzgl. przez Szwajcarię ze zniżki 30%, przy czym warunkiem jest 6-cio dniowy pobyt.

b) Rodziny, składające się najmniej z 4 osób, korzystać mogą ze zniżki w wysokości około 28%.

c) Wycieczki zbiorowe korzystają z następujących zniżek:

20—30%	przy	kupnie	minimum	14 biletów
30—40%	„	„	„	15 biletów
35—45%	„	„	„	100 biletów
40—50%	„	„	„	250 biletów

d) Bilety okrężne z ważnością na 45 dni ze zniżką 20—45%.

e) Bilety abonamentowe na 5000 km. z ważnością na 8,15 i 30 dni. Ceny ryczałtowe.

Węgry.

Taryfa kolei węgierskich przewiduje między innymi następujące zniżki turystyczne:

a) Zniżka 50% przy powrocie z uzdrowisk węgierskich. Wymagany minimum 14-dniowy pobyt. Przy powrocie z kąpielisk z nad jeziora Balaton i Velence przysługuje zniżka około 62%, przy czym wymagany minimum pobyt 10-cio dniowy.

b) Młode małżeństwa, wybierające się w podróż poślubną, korzystać mogą ze zniżki 50%, przy czym warunkiem jest zwiedzanie Budapesztu. Podczas pobytu na Węgrzech młode małżeństwa korzysają ponadto z 33% zniżki przy przejazdach w różnych kierunkach.

c) Wycieczki zbiorowe korzystają z następujących zniżek:
przy uczestnictwie minimum 8 osób — 20%
" " " 25 " — 33%
" " " 100 " — 40%

d) Wycieczki, jadące specjalnymi pociągami, korzystają z następujących zniżek:
33% przy kupnie minimum 200 biletów kl. 3
50% przy kupnie minimum 400 biletów kl. 3

e) Z okazji różnych imprez jak: targi, wystawy, kongresy i t.p. przyznane są na podstawie specjalnych legitymacyj, wzgl. kart uczestnictwa zniżki w wysokości od 33 do 50%.

f) Ponadto przyznane są zniżki od 33% do 50% na podstawie specjalnych karnetów ulgowych (legitymacje) jak: „Eine angenehme Woche am Balaton", „3 Kurwochen in Budapest", „Eine frohe Woche in Ungarn", „3 Tage in Budapest" i t. d.

UWAGA:

Powyższe informacje podajemy z zastrzeżeniem, gdyż mogą zajść zmiany z góry nieprzewidziane, wskutek wydania nowych przepisów w poszczególnych państwach.

Przed obliczeniem kosztów podróży zalecamy poinformowanie się w placówkach Orbisu.

TURYSTYKA „KOMPENSACYJNA" i AKREDYTYWY

Przy wyjeździe zagranicę trudnością dla turysty są kwestie zaopatrzenia w walutę. W myśl przepisów Komisji Dewizowej wolno obywatelowi polskiemu, posiadającemu paszport zagraniczny, wystawiony przez władze krajowe wywieźć zł. 200.—, lub równowartość tejże kwoty, w walucie obcej, w stosunku miesięcznym, bez specjalnego zezwolenia Komisji Dewizowej.
Obok tej ogólnej zasady istnieją specjalne normy przy wyjeździe turystów do krajów, związanych z Polską specjalnymi umowami rozrachunkowymi, opartymi o zasadę kompensaty.

Technika zaopatrzenia w walutę turysty, wyjeżdżającego do krajów „kompensacyjnych", wykonywana jest w rozmaitych formach.

Ogólną zasadą jest, że klient wpłaca bezpośrednio w placówkach Orbisu, ewentualnie w Banku Polska Kasa Opieki, lub innych, kwotę, którą chce zużytkować podczas swego pobytu poza granicami kraju i otrzymuje wzamian akredytvwę lub przekaz. Równowartość tej kwoty wypłacona mu zostaje po przybyciu do kraju obcego, w upoważnionych bankach, lub biurach podróży po przedstawieniu akredytywy, względnie przekazu.

Akredytywa jest listem przekazowym o ustalonej formie, wystawionym na nazwisko turysty, opiewającym w walucie danego kraju obcego. Realizowana być może nie tylko odrazu w całości, ale również częściowo. Niezrealizowana kwota akredytywy ulega zwrotowi po przybyciu do Polski w instytucji, wystawiającej akredytywę, za potrąceniem drobnej sumy tytułem kosztów manipulacyjnych.

Poniżej podajemy zasady akredytowania do poszczególnych krajów. Akredytywy w granicach niżej przytoczonych, wystawia dla Bułgarii, Jugosławii i Węgier wyłącznie Bank Polska Kasa Opieki, na podstawie generalnego upoważnienia Komisji Dewizowej.

Przepisy te, oraz stawki mogą ulec zmianie, wskutek nowych okólników władz miarodajnych, o czym każda placówka Orbisu będzie powiadomiona i udzieli turystom odpowiednich wyjaśnień.

Bułgaria:

Na każdy miesiąc pobytu wolno wykupić czek na lewy do wysokości zł. 500.

Koszty wystawienia akredytywy wynoszą 3%.

Kurs: 100 Lew. = zł. 6.41
czyli 1560 „ = „ 100

Jugosławia:

Na każdy miesiąc pobytu wolno wykupić akredytywę na dinary do wysokości zł. 950. oraz wywieźć w gotówce na osobę zł. 50. lub równowartość w walucie obcej.

Koszty wystawienia akredytywy wynoszą 3%.

Kurs: 100 din. = zł. 12.05
czyli 829.87 „ = „ 100.—

Węgry:

Na każdy miesiąc pobytu wolno wykupić akredytywę na pengö do wysokości zł. 600, oraz wywieźć w gotówce na osobę zł. 50. — lub równowartość w walucie obcej.

Koszty wystawienia akredytywy wynoszą 3%.

Kurs: 100 pengö = zł. 109.70
czyli 91 „ = „ 100.—

Czechosłowacja:

Turysta, wyjeżdżający do Czechosłowacji, ma prawo wywieźć z sobą w gotówce zł. 30. — oraz przekaz do 1000 zł. w stosunku miesięcznym, lub do zł. 250. — w stosunku tygodniowym. Przekaz płatny jest w jednym z 5-ciu upoważnionych banków czechosłowackich. Na przekazy te nie jest wymagane specjalne zezwolenie Komisji Dewizowej. Banki załatwiają je we własnej kompetencji. Kurs przerachunkowy złotych na korony czeskie według notowań giełdowych, plus koszt manipulacyjny.

Rumunia:

Przy wyjazdach do Rumunii, Orbis posiada prawa wystawiania przekazów, płatnych w lejach rumuńskich przez swego korespondenta w Bukareszcie (Biuro Podróży „Europa“). Turyści wpłacają sumy, które zamierzają zabrać na swoje potrzeby, w placówkach Orbisu. Każdy przekaz wymaga osobnego zezwolenia Komisji Dewizowej.

Łotwa:

Ruch turystyczny do Łotwy oparty jest na zasadach kompensaty prywatnej między Orbisem, a łotewskim oficjalnym biurem podróży „Celtrans“, które wpłaca uczestnikom wycieczek w łatach równowartość kwot, wpłacanych w placówkach Orbisu w Polsce. Przekazy na Łotwę wymagają podobnie, jak na Rumunię, każdorazowej decyzji Komisji Dewizowej.

Kurs przerachunkowy złotych na łaty według notowań giełdowych, plus koszt manipulacji.

Francja:
Italia:

W opracowaniu są układy turystyczne z Italią i z Francją, na mocy których — jak należy przypuszczać — wyjazdy do tych krajów będą odbywały się również wyłącznie na zasadzie akredytyw, lub przekazów.

PRZEPISY PASZPORTOWE i WIZOWE

Obok intensywnej pracy nad rozwojem turystyki krajowej, oraz turystyki z zagranicy do Polski, Orbis organizuje również wycieczki zbiorowe z Polski do różnych krajów, oraz wyjazdy indywidualne. Przy tych ostatnich wstępnym krokiem przy decyzji wyjazdu jest uzyskanie paszportu.

Klijent, zapisujący się na uczestnika wycieczki „Orbisu", nie kłopocze się o paszport. Starania te przeprowadza Orbis. Klijentom, którzy wyjechać chcą na własną rękę, czy to w celu turystycznym, czy handlowym, czy też dla poratowania zdrowia służy radą i pomocą.

Dla ogólnej orjentacji podajemy w skrócie podstawowe przepisy paszportowe. Do wystawienia paszportu upoważnione są na obszarze Rzplitej powiatowe władze administracyjne, za granicą zaś polskie urzędy konsularne.

Celem uzyskania paszportu zagranicznego należy złożyć podanie do właściwej władzy paszportowej (w kraju — Starostwa). Opłata stemplowa wynosi od podania Zł. 5.50 i Zł. 0.55 od każdego załącznika. Do podania należy załączyć dowód, stwierdzający obywatelstwo polskie, a mianowicie — stały dowód osobisty, lub poświadczenie, akt uznania obywatelstwa polskiego, legitymację urzędniczą, oficerską książeczkę stanu służby oficerskiej i t. p. Drugim dowodem jest świadectwo zamieszkania w miejscowości, należącej do okręgu działania władzy paszportowej, lub też, jeżeli paszport jest wyrabiany poza tym okręgiem — zezwolenia Starostwa terytorialnego na wyjazd za granicę. Do powyższych dowodów należy dołączyć dwie jednakowe fotografie rozmiaru 4,5 X 6 cm. na jasnym tle (jedna winna być poświadczona przez rządcę domu).

Wojskowych obowiązują przepisy specjalne, o których informuje właściwe P. K. U.

UWAGA. Osoby niepełnoletnie powinny przedstawić zezwolenia rodziców lub opiekunów, uwierzytelnione przez notariusza lub władzę państwową.

O ile chodzi o przekroczenie granicy Gdańska, obywatele polscy winny posiadać dowód osobisty krajowy z potwierdzeniem ich przynależności państwowej. Urzędnicy państwowi — legitymację służbową.

Opłaty paszportowe.

W odróżnieniu od przepisów, obowiązujących poprzednio, nowa ustawa (Rozporządzenie z dn. 12.8.36 r. Dz.Urz. Nr.63 poz. 461 o paszportach) ustala inne zasady obliczania opłat za paszporty. Wysokość opłat, bez względu na to, czy paszporty ważne są na wyjazd jednorazowy, czy wielokrotny — uzależniona jest zasadniczo od czasu jego ważności. Za jednostkę czasu służącą za podstawę obliczania, stanowi miesięczny (30 dniowy) okres ważności paszportu. Opłata za miesięczny okres ważności wynosi Zł.80. To samo dotyczy przedłużenia paszportu wygasłego. Niezależnie o powyższej opłaty oraz obowiązujących opłat stemplowych za podanie i załączniki pobierana jest kwota jednego złotego tytułem zwrotu za blankiet paszportowy.

Paszporty wystawiane przez Konsulat R.P. dla osób, zamieszkałych stale za granicą oraz przedłużenie ważności takich paszportów w kraju i za granicą — podlega opłatom niższym, ustalonym w taryfie opłat konsularnych (Dz. U.R.P. Nr. 42 poz.376 r. 1934).

Zgodnie z obecną ustawą nie skorzystanie z paszportu zagranicznego nie uprawnia do żądania zwrotu opłaty paszporowej.

Ulgi w opłatach.

Ustawa przewiduje trzy rodzaje ulg w opłatach paszportowych: 1) całkowite zwolnienie, 2) pobieranie opłaty za jeden okres miesięczny za paszport za okres dłuższy, 3) innego rodzaju ulgi specjalne.

Ad 1. Całkowite zwolnienie od opłat przysługuje:

a) emigrantom, posiadającym zaświadczenie Inspektora Emigracyjnem (art. 6 Rozp. Prez. R. P. z 11.X. 1927 o emigracji (Dz.U.R.P. Nr. 89).

b) niezamożnym, którzy uzyskali zwolnienie od opłat stemplowych na podstawie zaświadczeń o stanie majątkowym (Dz.U.R.P. Nr. 64 poz. 404 z r. 1935) pod warunkiem dostatecznego usprawiedliwienia konieczności wyjazdu z reguły do pobliskiego, sąsiedniego kraju np. w sprawach rodzinnych, uzyskania renty i t.d. Zwolnienie w powyższym wypadku może nastąpić tylko wyjątkowo. Do tej kategorji osób będą należeli również studenci wyższych uczelni, udający się na t.zw. praktyki wakacyjne za granicę, po przedłożeniu odnośnego zaświadczenia: Polskiego Akademickiego Zw. Zbliżenia Międzynarodowego „LIGA".

c) osobom, którym przyznano zasiłek na wyjazd za granicę. Będą to z reguły osoby otrzymujące zasiłki, którymi dysponują władze lub instytucje o charakterze publicznym, np. stypendia, przyznawane przez Samorząd Gospodarczy lub też z Funduszu Kultury Narodowej i t.p.

d) dzieciom do lat 13-tu, jeżeli są dopisane do paszportów rodziców lub opiekunów.

Ad 2. Częściowe zwolnienie od opłat paszportowych (pobranie opłaty jednomiesięcznej na paszport ważny na czas dłuższy) będzie przysługiwało:

a) osobom, wyjeżdżającym do zagranicznych zakładów naukowych, średnich i wyższych lub na kursy naukowe w celu kształcenia się na podstawie zaświadczeń, stwierdzających przyjęcie do danego zakładu naukowego, potwierdzonych przez właściwy polski konsulat.

b) osobom, wyjeżdżającym w celu odbycia za granicą praktyki zawodowej, na podstawie zaświadczenia zagranicznej instytucji lub przedsiębiorstwa, stwierdzającego przyjęcie na praktykę, potwierdzonego przez właściwy konsulat polski.

c) wreszcie osobom, dla których wykonanie zawodu wymaga częstego wyjazdu za granicę (obsługa samolotów, utrzymujących regularną komunikację z krajami zagranicznymi, obsługa międzynarodowych wagonów sypialnych, lub restauracyjnych i t.p.).

d) komiwojażerom, którzy posiadają legitymacje, upoważniające do zbierania zamówień za granicą, wystawione przez Samorząd Gospodarczy, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Ad 3. Inne ulgi w opłatach paszportowych będą mogły być przyznawane w drodze wyjątku, bądź w wypadkach konkretnych, bądź też w drodze zarządzeń ogólnych przez Min. Spraw Wewnętrznych.

Ogólne wytyczne polityki paszportowej.

Osoba, zamierzająca wyjechać za granicę, z reguły winna wykazać nieodzowną potrzebę wyjazdu do kraju, do którego się udaje. Jako kryterium, dające władzom podstawę do oceny, czy w danej sprawie zachodzi istotnie potrzeba nieodzowna wyjazdu — może służyć między innymi:

a) zaświadczenie lekarza urzędowego, stwierdzającego konieczność przeprowadzenia kuracji za granicą.

b) wystawione przez właściwy konsulat R.P. zaświadczenie, stwierdzające fakt stałego przebywania za granicą członków najbliższej rodziny (rodziców, dzieci, rodzeństwa), którzy mogą zapewnić całkowite utrzymanie przyjeżdżającym z kraju krewnym.

c) przedstawienie dowodu (zaświadczenie konsularne lub inne) lub chociaż by dostateczne uprawdopodobnienie, że zachodzi potrzeba wyjazdu w sprawach majątkowych, spadkowych lub ważnych sprawach rodzinnych.

d) przedstawienie dowodu (np. zaświadczenie instytutu Eksportowego), stwierdzającego potrzebę wyjazdu dla załatwienia spraw handlowych, przemysłowych, albo też inne okoliczności, uzasadniające szczególny interes strony w wyjeździe za granicę.

e) wezwanie lekarza na konsylia lekarskie lub też dla dokonania zabiegu chirurgicznego u chorej osoby, zamieszkałej poza granicami państwa.

f) dowody, stwierdzające wyjazdy artystów scen polskich na występy za granicę.

Poza tym nie będą stosowane ograniczenia na wyjazd do krajów, do których środki płatnicze w kraju wyłożone są w postaci akredytyw, listów kredytowych, czeków turystycznych i t.d., które to wypadki będą podawane do wiadomości podległych władz w zarządzeniach specjalnych, wydawanych przez Min. Spraw Wewnętrznych.

Tabela opłat wizowych dla obywateli polskich

	Pobyt wielokrotny zł.	Pobyt 1 razowy zł.	Tranzyt wielokrotny zł.	Tranzyt w 2 strony zł.	Tranzyt w 1 stronę zł.
Austria	44.—	22.—		4.40	2.20
Belgia **)	[illegible]0.—3 mies. 45.—1 rok	10.—		4.—	2.—
Bułgaria	66.85	24.95		14.—	7.—
Brazylia *)		21.50			
Chiny *)		24.—			
Czechosłowacja *)	40.20	25.20	12.20	5.20	2.70
Dania	42.—	26.40		7.20	7.20
Egipt *)		17.50			1.75
Estonia *)	50.—	25.—		5.—	2.50
Finlandia *)		25.50			2.60
Francja *)	13.—	13.—			1.—
Grecja	40.—	25.20	12.—	5.—	2.50
Hiszpania *)		28.—		11.—	5.50
Holandia **)		17.30	nie wymagana		
Italia	wiza dla obywateli polskich zniesiona				
Jugosławia	25 —	25.—		5.—	2.50
Japonia *)		18.—	18.—		
Luxemburg		25.—			2.50
Łotwa	44.—	27.50		5.50	2.75
Meksyk *)		94 —	36.—	36.—	27.—
Niemcy **)	42.60	26.70		5.40	2.70
Norwegia *)		24.—			
Paragwaj *)		30.—		30.—	30.—
Persja		25.—			
Portugalia		32.40		32.40	32.40
Rumunia *)		40.10		15.40	7.70
Stany Zjedn. *)		$ 4.—(tur.) $10.—(norm.)			
Szwajcaria	12.50	6.25		bezpł.	bezpł.
Szwecja	13.50	6.75		5.40	2.70
Turcja		25.—			10.—
Urugwaj *)		40.50			
Węgry	42.20	21.90		6.90	3.50
Wielka Bryt. *)	36.—	36.—			5.—
Z. S. S. R. *)		102.—		102.—	51.—

*) obowiązuje formularz ustalonego wzoru
**) „ „ „ „ w niektórych wypadkach.

Adresy Urzędów Konsularnych Państw obcych w Polsce.

Warszawa.

Anglia	—	Al. Ujazdowskie 18
Argentyna	—	Al. Ujazdowskie 32
Austria	—	Koszykowa 11 b.
Belgia	—	Al. Ujazdowskie 23
Boliwia	—	Królewska 7
Brazylia	—	Czackiego 12
Bułgaria	—	Al. Ujazdowskie 39
Chiny	—	Wiejska 10
Czechosłowacja	—	Koszykowa 18
Dania	—	Królewska 3
Egipt	—	Piusa XI. — 1 b.
Estonia	—	Al. Róż 1
Finlandia	—	Pl. Napoleona 3
Francja	—	Frascati 22
Grecja	—	Matejki 5
Hiszpania	—	Mokotowska 34
Holandia	—	Czackiego 9
Italia	—	pl. Dąbrowskiego 9
Kolumbia	—	Oboźna 11
Jugosławia	—	Al. Ujazdowskie 34
Japonia	—	Pierackiego 10
Luksemburg	—	Filtrowa 71
Łotwa	—	Szkolna 6
Meksyk	—	Hortensja 6
Niemcy	—	Al. Ujazdowskie 41
Norwegia	—	Pierackiego 3
Paragwaj	—	Skorupki 4
Peru	—	Oboźna 11 m. 24
Persja	—	Krak. Przedm. 30
Portugalia	—	Pierackiego 14
Rumunia	—	Al. Ujazdowskie 47
Stany Zjedn. A.P.	—	Jasna 11
Szwajcaria	—	Smolna 25
Szwecja	—	Al. Szucha 8
Turcja	—	Szopena 2 a.
Urugwaj	—	Smolna 38
Węgry	—	Mokotowska 55
Z. S. R. R.	—	Poznańska 15

Bydgoszcz.

Niemcy	—	20-go Stycznia 3.

Bielsko.

Austria	—	Blichowa 27

Gdynia.

Agencja Kon.Belg.	—	Centralna 9
„ „ Włoska	—	Świętojańska 1
Bryt.-vice-konsulat	—	Waszyngtona 15
Konsulat Duński	—	Świętojańska 9
„ Estoński	—	Kolibki Dwór
„ Finlandski	—	Waszyngtona 15
„ Finlandzki	—	10-go lutego 14
Holenderski (vice)	—	Centralna 9
„ Łotewski	—	Molo węglowe
„ Norweski	—	Pl. Kaszubski 1
„ Rumuński	—	Świętojańska 44
Konsul Peru	—	Piotra Skargi
Król. Kon. Szwedzki		Lipowa
Vicekonsul. Hiszpań.		Lipowa 56
„ Portugalski	—	Eug. Kwiatkowskiego 11
„ Węgierski	—	Warta

Kraków.

Austria	—	Kopernika 6
Czechosłowacja	—	Gołębia 18
Holandia	—	Al. Grottera 12
Węgry	—	Biskupia 7
Niemcy	—	Basztowa 15
Francja	—	

Katowice.

Austria	—	Powstańców 44
Czechosłowacja	—	Mickiewicza 14
Francja	—	Al. 3 Maja 23
Łotwa	—	Zamkowa 14
Italia	—	Al. 3-go Maja 23
Węgry	—	Marsz. Piłsudskiego 5
Niemcy	—	Sokolska 8

Lwów.

Austria	—	Ossolińskich 14
Czechosłowacja	—	Kornela Ujejskiego 4
Francja	—	Czarneckiego 4
Holandia	—	Mickiewicza 10
Łotwa	—	Romanowicza 1
Rumunia	—	pl. Mariacki 8
Węgry	—	Akademicka 7
Z. S. R. R.	—	Nabielaka 27

Łódź.

Austria	—	Gdańska 43
Holandia	—	Kopernika 40
Łotwa	—	Piotrkowska 81
Niemcy	—	Piotrkowska 260

Poznań.

Austria	—	Pl. Wolności 18
Francja	—	Berwińskiego 5
Holandia	—	Ratajczaka 37
Łotwa	—	Ratajczaka 12
Niemcy	—	Marsz. Piłsudskiego 34
Węgry	—	Grochowe Pola 4

Kwasiłów (woj. Wołyńskie)

Czechosłowacja	—	Kwasiłów czeski 58

Toruń.

Niemcy	—	Bydgoska 34/36

Wilno.

Łotwa	—	Sierakowskiego 4

Na światową

Wystawę Sztuki i Techniki

w Paryżu

maj - listopad 1937.

Wycieczki Orbisu

Najciekawsze trasy - najdogodniejsze warunki - mieszkanie i utrzymanie w Paryżu, w komfortowych hotelach i pensjonatach.

●

Zwiedzanie WYSTAWY i PARYŻA - wycieczki do WERSALU - zwiedzanie BERLINA i BRUKSELI.

●

Specjalne warunki dla grup wycieczkowych, organizacyj społecznych i zawodowych.

●

Zapisy we wszystkich placówkach ORBISU

Czeki podróżnicze

Czek jest walorem, zastępującym gotówkę.

Czek chroni właściciela od szkód z powodu kradzieży lub zagubienia, gdyż może być unieważniony na wypadek zaginięcia, lub kradzieży, a także nie może być zrealizowany przez osobę niepowołaną. Dlatego też doświadczony podróżny nie zabiera nigdy z sobą płynnej gotówki, lecz zakupuje czek. Czek z reguły jest droższy od pieniądza, gdyż banki zaliczają dla siebie prowizję (dość znaczną) za korzyści, płynące dla właściciela czeku.

Zupełnie inaczej przedstawia się sprawa *czeków podróżniczych*, których kurs jest znacznie niższy od normalnych czeków bankowych. Zniżka dochodzi w niektórych wypadkach do 40%.

Czeki podróżnicze wprowadzone w Niemczech, Italii i na Węgrzech, służą na pokrycie wydatków osobistych turysty - cudzoziemca na terenie danego kraju. Istnieje wszakże ograniczenie wysokości sum, jakie wolno jest zrealizować turyście w formie czeków turystycznych w stosunku dziennym.

Wysokość tych sum może ulegać zmianie, nie podajemy więc tutaj obowiązujących obecnie norm.

Każda placówka Orbisu poinformuje zawsze o aktualnych przepisach i kursach czeków podróżniczych.

Kupując czek podróżniczy w Orbisie, zaoszczędza się bardzo znacznie na kursie, obniżając koszt swego pobytu za granicą i zabezpieczając się przed stratą z powodu ew. kradzieży, lub zguby gotówki w czasie podróży.

Ograniczenia dewizowe w Polsce

Istniejące w Polsce ograniczenia dewizowe wywarły swój wpływ na ruch turystyczny z Polski za granicę. Władze dewizowe uwzględniają jednakże wyjazdy i wycieczki turystyczne za granicę, polegające na wymianie turystów, ew. na korzyściach gospodarczych, jakie z tytułu wyjazdów turystów polskich, Polska uzyskuje z za granicy. W związku z tym rozwijają się handlowe tranzakcje kompensacyjne, wzmagają-

ce eksport Polski i umożliwiające eksporterom uzyskanie zapłaty za towar.

W chwili obecnej turystyka z Polski za granicę rozwija się w ramach kompensaty z Jugosławią, Bułgarią, Węgrami, Rumunią, Austrią i Czechosłowacją, a spodziewać się należy podobnego rozwiązania spraw turystyki do Italii, Szwajcarii i Francji (w związku z Wystawą Światową w Paryżu).

Z tekstu obowiązującego *rozporządzenia Ministra Skarbu* z dnia 24 lipca 1936 r. podajemy postanowienia, odnoszące się do wyjazdów zagranicznych:

(1) Wywóz za granicę krajowych i zagranicznych środków płatniczych jest dozwolony bez specjalnego zezwolenia do wysokości równowartości 200 zł. na każdą osobę, legitymującą się osobnym paszportem zagranicznym, lub na jeden paszport zagraniczny. Jeżeli osoba, wyjeżdżająca za granicę, posiada w paszporcie wizę, uprawniającą do wielokrotnego przejścia granicy, wówczas nie może ona wywieźć w ciągu jednego miesiąca kalendarzowego więcej jak równowartość 200 zł. Zasady powyższe nie mają zastosowania w wypadkach, kiedy Komisja Dewizowa ustanowiła normy odrębne, określające zarówno rodzaje, jak i wysokość kwoty środków płatniczych, dozwolonych do wywozu bez specjalnego zezwolenia przy wyjeździe do określonych krajów.

(2) Osoby, przekraczające granicę na podstawie przepustek granicznych, kart cyrkulacyjnych i t.p., mają prawo przenieść każdorazowo za granicę sumę, odpowiadającą równowartości 10 zł.

(3) Osoby uprawnione do przekroczenia granicy na podstawie legitymacyj członkowskich związków turystycznych mają prawo przenieść każdorazowo za granicę sumę, odpowiadającą równowartości 50 zł., łącznie jednak w ciągu miesiąca kalendarzowego nie więcej, jak równowartość 100 zł.

(4) Z uprawnień, przewidzianych w ustępach poprzedzających, mogą korzystać tylko osoby fizyczne, nie będące cudzoziemcami, jeżeli przekraczają granicę w miejscach do tego przeznaczonych i zgłaszają całkowitą wywożoną kwotę środków płatniczych organom celnym, lub granicznej kontroli skarbowej, pełniącym służbę w miejscach do przekraczania granicy przeznaczonych.

Specjalne uprawnienia dewizowe Orbisu

Komisja Dewizowa przyznała Polskiemu Biuru Podróży „Orbis“ specjalne uprawnienia dewizowe.

Orbis jest uprawniony do:

1) sprzedaży czeków podróżniczych osobom legitymującym się indywidualnymi paszportami zagranicznymi do wysokości zł. 200 — na osobę;
2) sprzedaży czeków podróżniczych registermarkowych usług turystycznych, opłacanych w Niemczech registermarkami i akredytyw registermarkowych osobom, legitymującym się paszportami zagranicznymi, do wysokości zł. 200 — na osobę;
3) sprzedaży przekazów na usługi turystyczne na terenie zagranicy (hotele, restauracje, zwiedzania i d. d.) osobom, legitymującym się indywidualnymi paszportami zagranicznymi do wysokości zł. 200 — na jeden paszport;
4) skupu zagranicznych środków płatniczych (walut i dewiz) w charakterze agenta dewizowego.

Oprócz czeków podróżniczych, względnie zagranicznych świadczeń turystycznych, Orbis sprzedaje wszelkie bilety zagraniczne.

W okresie reglamentacji dewizowej każdy podróżny i turysta, wyjeżdżający za granicę, winien w interesie spokojnej podróży i najoszczędniejszego zużycia wolnych do wywozu kwot — zakupić w Orbisie wszystkie bilety kolejowe i wszelkie świadczenia podróżnicze i turystyczne, specjalnie korzystnie skalkulowane.

Ograniczenia dewizowe w różnych krajach

Turyści, wyjeżdżający za granicę, powinni pamiętać, że w większości krajów europejskich wprowadzone są ograniczenia dewizowe, w związku z czym konieczne jest przestrzeganie pewnych formalności.

Podajemy najbardziej istotne przepisy, mające zastosowanie do turystów:

Austria.

Niema ograniczeń przywozu środków płatniczych krajowych i zagranicznych. Wywóz waluty austriackiej, bez wpisania do paszportu, dozwolony jest do wysokości 200 szyl., zaś obcych środków płatniczych do równowartości 500 szylingów austriackich.

Poza tym mogą być wywożone walory zagraniczne w oryginale, oraz szylingi w banknotach do wysokości 2000, o ile zostały przy wjeździe do Austrii zgłoszone na granicy i wpisane przez organa kontrolne do paszportów pasażerów.

Bułgaria

Przewóz obcych walut dozwolony bez ograniczeń. Należy je jednak deklarować na granicy, aby uniknąć trudności przy wywozie. Wywóz walut dozwolony do równowartości 300 lewów, względnie ilości zadeklarowanej przy wjeździe na granicy.

Czechosłowacja

Przywóz obcych walorów nieograniczony. Przywóz koron czeskich nieograniczony co do wysokości, z tym jednak, że nie wolno jest wprowadzać do Czechosłowacji banknotów o wartości wyższej, niż 20 koron czeskich.

Wywóz waluty bez poświadczenia dozwolony do równowartości 1000 koron czeskich z tym, że korony czeskie mogą być w odcinkach wartości najwyżej 20 k.c.

O ile podróżny przywozi i zamierza wywieźć sumę większą, niż 1000 k.c., winien sporządzić sobie spis walut, który przedstawi celem poświadczenia na granicy przy wjeździe.

Estonia

Przywóz obcych walut nieograniczony. Przywieźć wolno koron estońskich 200.

Przy wjeździe do Estonii na stacji granicznej, władze graniczne wydają zaświadczenia, stwierdzające wysokość zagranicznych środków płatniczych, które podróżujący wwozi do Estonii. Zaświadczenia takie są ważne na przeciąg jednego tygodnia. Jeżeli podróżujący pozostają w Estonii dłużej, niż

tydzień, muszą przy opuszczaniu granicy estońskiej przedstawić zezwolenie Banku Estońskiego na wywiezienie swych pieniędzy.

Osoby, wyjeżdżające z Estonii, mogą mieć przy sobie, bez specjalnego zezwolenia, zagraniczne środki płatnicze wartości 50 koron est. i 200 koron est.

Grecja

Przywóz dewiz zagranicznych, papierów wartościowych, lub czeków jest nieograniczony.

Turyści, przybywający do Grecji, powinni jednak we własnym interesie zadeklarować na komorze celnej i wpisać do paszportu ilość posiadanych dewiz, aby nie narażać się na trudności przy wywozie.

Wywożenie drachm greckich jest bezwzględnie zakazane.

Italia

Przywóz obcych walut nieograniczony. Przywóz lirów efektywnych dozwolony w wysokości najwyżej 300 lirów w banknotach, oraz 50 lirów w bilonie na osobę. Przywóz czeków i akredytyw na liry turystyczne dozwolony do wysokości 250 lirów na osobę i dzień pobytu.

Na granicy należy uzyskać poświadczenie wwożonych walorów, celem swobodnego ich wywozu.

Jugosławia

Przywóz dewiz, papierów wartościowych, lub czeków zagranicznych, oraz dinarów jest nieograniczony.

Wartość ich powinna być zgłoszona na granicy i zapisana w paszporcie, w celu uniknięcia trudności przy wywozie.

Łotwa

Przywóz walorów tak obcych, jak i łotewskich, nieograniczony. Należy jednak przy wjeździe, na granicy łotewskiej, rejestrować u urzędnika celnego wszystkie przywiezione walory.

Wywóz bez rejestracji dozwolony do wysokości 65 łatów, lub równowartości tej sumy w walucie zagranicznej.

Niemcy

Przywóz walorów obcych nieograniczony. Marek niemieckich efektywnych wolno przywieźć najwyżej 30 mk. w bilonie, zaś czeków turystycznych na „registermarki" do wysokości 50 marek na osobę i dzień pobytu.

Konieczne jest zgłoszenie przy przyjeździe na granicy posiadanych walorów, co da możność swobodnego wywozu walut obcych i marek niemieckich do maksymalnej wysokości 10 marek na osobę, o ile nie pochodzą one z realizacji czeków podróżniczych.

Rumunia

Przywóz dewiz, papierów wartościowych, lub czeków zagranicznych jest dozwolony bez ograniczeń.

Wartość ich powinna być zapisana w paszporcie w celu uniknięcia trudności przy wywozie. Wywozić wolno tylko to, co zostało zadeklarowane przy wjeździe.

Co do lei, to wolno przywieźć najwyżej 3000 lei; wywóz waluty rumuńskiej jest natomiast bezwzględnie zakazany.

Turcja

Nie ma zakazu wwozu dewiz zagranicznych do Turcji, należy je tylko zadeklarować na granicy i wpisać do paszportu. Istnieje natomiast zakaz wwozu funtów tureckich powyżej 25 funtów.

Węgry

Przywóz walut dozwolony bez ograniczeń. Wywozić wolno waluty węgierskiej najwyżej 30 pengö w bilonie.

Z. S. R. R.

Przywóz walut dozwolony bez ograniczeń. Należy deklarować je na granicy. Wywóz czerwońca sowieckiego wzbroniony bezwzględnie.

Spis członków Agotu

POLSKIE BIURO
═══ PODRÓŻY ═══
ORBIS

jest członkiem Związku Narodowych Biur Podróży i Turystyki „AGOT" (Association des Grandes Organisations Nationales de Tourisme)

do którego należą również:

AUSTRIA	Ö. V. B. (Österreichisches Verkehrsbüro) Wien I, Friedrichstrasse 7
BELGIA	Agence de Voyages Brooke Bruxelles, 50 Rue d'Arenberg
BUŁGARIA	„Bulgaria" Ier Bureau de Voyages Bulgare Sofia, 5, Ul. Moskowska 5
CZECHOSŁOWACJA	„CEDOK" Société Anonyme de Voyages Praha I, Na Prikope 13
DANIA	Aktiebolaget Dansk Rejsebureau Kobenhavn, Amagertorv 24
FINLANDIA	Finlands Reisebüro Helsinki, Esplanadgatan 19
HOLANDIA	Reisbureaux Lissone-Lindeman N. V.'s-Gravenhage, Groenmarkt 22
JUGOSŁAWIA	„Putnik" Drustvo Za Saobracaj Putnika i Turista u Kraljevini Jugoslaviji A. D. Beograd, Kolarceva 1/I
WĘGRY	„Ibusz" Idegenforgalmi, Beszerzéci, Ufasási és Szállitási R. T. Budapest IV, Maria Valeria 7
ANGLIA	The British Travel Office Dean and Dawson Limited London N. W. 1, Blandford Square 7
NIEMCY	„MER" Mitteleuropäisches Reisebüro G. m. b. H. Berlin W. 9, Leipziger Platz
NORWEGIA	Bennett's Tourist Office Oslo, Karl Johans Gate 35
ITALIA	Compagnia Italiana Tourismo „CIT" Roma, Piazza Esedra 68

RUMUNIA	„Europa" Compagnia Nationala Romana de Voiaj si Turism Bucuresti I, Strada Doamnei 1	
SZWAJCARIA	Reisebüro A. Kuoni A. G. Zürich, Bahnhofplatz 7	
SZWECJA	Statens Järnvägars Resebyra, Stockholm Aktiebolaget Nordisk Resebureau Stockholm, Opera Building	
TURCJA	„NATTA" National Turkish Tourist Agency Itsanbul, Galata Seray	

Orbis posiada poza tym przedstawicielstwa innych najpoważniejszych biur podróży, jak np.:

„Intourist"	Moskwa	Pl. Swerdłowa 4
„	„	Gorkowa 11 Hotel National
American Express Company	London	Haymarket 25
„ „ „	Paris IXe	Rue Scribe 11
Eesti Resebureau	Tallinn	Kinga 3 (Postfach 78)
Amerop Travel Service	Berlin W9	Leipziger Platz

PODRÓŻNA WALIZA

Problem pierwszorzędnej wagi. Celowo przemyślana zawartość podróżnej walizy stanowi jeden z podstawowych warunków dobrego samopoczucia i przyjemnej zabawy podczas wycieczki.

Waliza zbyt duża, to zbędny balast, skrępowanie swobody ruchów. Za mała — jeszcze gorsze skrępowanie — konieczność zrezygnowania z udziału w szeregu atrakcyjnych rozrywek.

Aby uniknąć zarówno braku, jak nadmiaru, należy zawczasu poinformować się dokładnie o charakterze wycieczki i jej etapów. Nawet w programie wycieczek sportowo-turystycznych mogą znaleźć się postoje w większych miastach, nastręczające pokusę zwiedzenia nocnych lokali rozrywkowych, wreszcie uroczyste, wspólne posiłki przy pensjonatowych table d'hôte'ach (wigilia — wieczór Sylwestrowy). Przynajmniej jedna wieczorowa suknia dla pani i smoking dla pana stanowią niezbędne akcesoria racjonalnie spakowanej wycieczkowej walizy.

Wybierając się na zimową wycieczkę w górskie okolice, nie wolno zapomnieć o ekwipunku narciarskim — to chyba oczywiste. Sprzęt

narciarski zabiera fatalnie dużo miejsca. Początkujący narciarze mogą korzystać z nart, kijków, nawet butów, wypożyczanych na miejscu. Rutynowani sportsmeni uznaliby podobną propozycję za zniewagę. Trudno — za to zostaną obciążeni bagażem extra.

Osobisty ekwipunek narciarski, sprowadzony do wymiarów najniezbędniejszych to spodnie, sweter, wiatrówka, wełniane pończochy, brezentowe rękawice i trykotowa opaska z nausznikami. Zamiast kurtki narciarskiej do spodni, mogą panie nosić marynarkę od kostiumu tailleur.

Aby uniknąć pstrokacizny (wprawdzie w zasadzie przy ubiorze sportowym dopuszczalnej, lecz rzadko estetycznej)—najpraktyczniej jest, sprawiając sobie kostium spacerowy, odrazu obstalować spódnicę, spodnie i marynarkę z tego samego materiału (najlepiej granatowego). Spodnie nosi się w czasie wypraw narciarskich i w schroniskach; spódnica służy w wagonie i w miastach. Marynarka, noszona tylko do wyjścia, sprosta służbie w obu kompletach.

Moda obecna pozwala na noszenie swetrów włóczkowych, koszulowych bluz, zamszowych kamizelek, zarówno do ubrania sportowego, jak podróżnego. Strojna bluzka z połyskliwego satin, czy metalizującej lamy, nada spacerowo-podróżnemu kostiumowi piętno wykwintnej, popołudniowej elegancji, pozwoli obejść się w podróży bez sukni tak zwanej „wizytowej".

Nawet wieczorem do teatru, czy kawiarni z dancingiem, można pójść w ciemnym angielskim kostiumie ze strojną jasną bluzką. Tylko podróżne obuwie na grubych podeszwach i szerokich obcasach wypadnie zmienić na lekkie molierki, czy czółenka z zamszu, albo giemzy.

Pożądany byłby w podobnych okolicznościach strojniejszy kapelusik; że jednak nie warto zabierać dla niego osobnego pudła, a pobyt w ogólnej walizce naogół kapeluszom nie służy — wypadnie zadowolić się miękką, „twarzową" czapeczką z tego samego futra, względnie, materiału, co płaszcz, czy jego wyłogi.

Zapas bielizny, pończoch, bluzek na zmianę etc. powinien być regulowany czasem trwania wycieczek. Chyba że przewidywana jest możliwość oddania na dłuższych postojach tego i owego do przeprania.

Najwyższe wymogi tualetowe stawiają wycieczki morskie, zwłaszcza odbywane na naszych nowych, imponujących transatlantykach, jak M/S „Piłsudski" i M/S „Batory". Luksusowe otoczenie i intensywne życie towarzyskie na morzu zamieniają podobne wycieczki w nieustający piknik, połączony z koniecznością częstego przebierania się.

Możność skorzystania ze słonych, morskich kąpieli w okrętowym basenie i z improwizowanej plaży na najwyższym (słonecznym) pokładzie — warta jest zaopatrzenia się w kąpielowy trykot i pyjamę. Do gier ruchomych dobrze jest posiadać short'y, a przynajmniej zostawia-

jącą pełną swobodę ruchów lekką i krótką sukienkę z płótna, czy cienkiej wełny, której odpowiednikiem dla pana będą białe tennisowe spodnie, sportowa koszula i pull'over.

Zresztą spodnie dowolnego koloru stanowią najzupełniej przepisowy mundur dla pań na statku w godzinach przedpołudniowych. Na lunch należy przychodzić już w sukni, można w tej samej, w której będzie się tańczyć po podwieczorku w coctail_barze. Ale do wieczornego obiadu obowiązuje suknia wieczorowa. A w dni (ściślej — noce) wielkich gali, jak np. bal „Kapitański" — najuroczystszy ubiór balowy. Dla panów — frak.

Well.

Jak informować się w podróży

Umiejętne informowanie się w podróży łączy się bezpośrednio z wygodnym i celowym urządzeniem sobie wyjazdu, czy wycieczki. W pierwszym rzędzie więc informować się należy **w odpowiednim źródle informacyjnym;** zasięganie informacyj u znajomych, którzy w zeszłym roku wyjeżdżali do tej samej miejscowości, do której pragniemy wyjechać obecnie, dowiadywanie się o połączenia kolejowe u tragarzy na dworcach, lub nawet u niższego personelu kolejowego, nie powołanego do udzielania informacyj — jest na prawdę ryzykowne i wywołać może w następstwie przykre niespodzianki i powikłania w podróży.

Do informowania w podróży istnieją biura informacyjne na dworcach kolejowych, oraz informatorzy we wszystkich placówkach Orbisu na terenie całego kraju i w szeregu miast za granicą, przy czym, o ile informacja kolejowa udziela na ogół wiadomości, dotyczących godzin odjazdów i przyjazdów pociągów, najlepszych połączeń i przepisów taryfowych, o tyle informacja w Orbisie obejmuje ponad to wszystkie kwestie, związane z organizacją podróży, ruchem turystycznym, wycieczkami, pobytami ryczałtowymi, świadczeniami turystycznymi itd.

W celu odpowiedniego zorganizowania podróży, ważne jest nie tylko, gdzie będziemy się informować, ale również, w jaki sposób. Najlepszy bowiem i najinteligentniejszy informator nie zawsze jest w stanie zrozumieć intencje i potrzeby podróżnego, informującego się chaotycznie, nie stawiającego jasnych pytań, lub dowiadującego się o szereg rzeczy zbytecznych.

Przede wszystkim więc, pragnąc otrzymać informacje co do godzin odjazdów, przyjazdów, połączeń i t.d., nie polegajmy na swej pamięci, która łatwo w tym zakresie zawodzi, lecz korzystajmy z papieru i ołówka, **notując** podane przez informatora godziny. Unikniemy też w

ten sposób zbędnego pytania kilka razy z rzędu o tę samą godzinę, co denerwuje zarówno udzielającego informacyj, jak i czekających za nami podróżnych.

Informujmy się **rzeczowo**, nie przeciągajmy niepotrzebnie rozmowy z informatorem i nie dyskutujmy z nim na temat celowości zarządzeń, dogodności rozkładu jazdy, bo kwestie te są, niezależne od niego, zarówno, jak i od nas. Pragnąc jechać wieczorem, nie każmy wyliczać sobie wszystkich pociągów dziennych, lecz poprośmy o wieczorne godziny odjazdów. Zaznaczajmy wyraźnie, czy chcemy jechać pociągiem osobowym, czy pośpiesznym, czy zależy nam na połączeniu bezpośrednim, a jeśli chcemy jechać trzecią klasą — nie pytajmy, ileby kosztował sleeping pierwszą. Otrzymawszy odpowiedź na pytanie, o której np. odchodzi dokądś ostatni pociąg, nie pytajmy ze zdumieniem, czy nie ma późniejszego — bo na pewno nie ma. Jeżeli informator znajdzie nam najdogodniejsze połączenie, nie pytajmy, czy nie ma jeszcze lepszego.

Zgłaszając się do informatora, musimy zdawać sobie sprawę, o co pragniemy się poinformować, i zadawajmy pytanie jasne, krótkie, na które informator każdej placówki Orbisu udzieli odpowiedzi w formie uprzejmej, dokładnej i wyczerpującej.

Dobra informacja znakomicie ułatwia podróż, pozwalając uniknąć wielu niedogodności, a dobra informacja zależna jest w dużej mierze od umiejętnego informowania się.

PODRÓŻUJMY Z HUMOREM

Uderzmy się w piersi i powiedzmy sobie otwarcie, że nie umiemy podróżować spokojnie, pogodnie i z humorem. Podróż, jako niewątpliwa atrakcja, ekscytuje każdego z nas, w tym jednak cała rzecz, że owa „Reisefieber“ — gorączka wyjazdu, uzewnętrznia się nie w formie radosnego i wesołego podniecenia, lecz jako nastrój zdenerwowania, odbierającego podróży wiele uroku.

Przede wszystkim nauczmy się przychodzić w porę na dworzec. Nie godzinę przed terminem odjazdu, kiedy pociąg nie jest jeszcze podstawiony, nie w ostatniej minucie, kiedy pociąg już rusza — a po prostu na kwadrans, 20 minut przed odjazdem, aby znaleźć spokojnie odpowiedni przedział, wygodne miejsce itd. Długie oczekiwanie na odjazd wywołuje niewątpliwie zniecierpliwienie, obawa, że się spóźnimy — wprawia nas w zdenerwowanie, a przecież tak łatwo tego uniknąć...

Kiedy pociąg nadjeżdża na peron, nie jest konieczne, aby kilkunastu oczekujących pasażerów rzucało się do jednych drzwi, potrącało się wzajemnie i popychało, mówiąc sobie przy tej okazji wiele „miłych“

słów. Szturm taki jest zwłaszcza wtedy zbyteczny i zużywanie energii bezproduktywne, kiedy cały pociąg jest pusty, a postój ma trwać np, kwadrans.

Znalazłszy się już w przedziale, zdobądźmy się na trochę życzliwości i wyrozumiałości dla towarzyszy podróży. Zapewne nie należy to do wyjątkowych przyjemności, kiedy człowiek jest śpiący, lub czyta książkę, a jakiś rozkoszny berbeć drze się w niebogłosy, lub zdradza wyraźne inklinacje do podniszczenia twego neseseru. Zapewne, nie zawsze jesteśmy skłonni do odpowiadania na delikatne pytania towarzyszy podróży co do naszych stosunków rodzinnych, warunków materialnych itd., jak również do słuchania wynurzeń na temat osobistych przeżyć pani, siedzącej przy oknie, lub powikłanych interesów pana, siedzącego naprzeciwko nas. Zapewne, nie zawsze chętnie słuchamy opowiadań o strasznych katastrofach kolejowych, ani o tym, jak to jest za granicą, a jak u nas, ani o tym, że „moja pani! płaci się w pensjonacie tyle, a po pół sardynki dają do bułeczki!...“

Ale to, u licha, wszystko nie jest tragedią! Ten pan i ta pani i ten berbeć mogą być skądinąd wcale zabawni, jeśli nawet nie sympatyczni. Tylko patrzeć na nich pogodnie i życzliwie, nie oczami podenerwowanego podróżnego. A zresztą, patrzmy przez okno: widoki są tak piękne. A zresztą, przecież jeszcze tylko parę godzin...

Podróżujmy z humorem! Kiedy ktoś od chwili ruszenia pociągu nie przestaje jeść — nie powinno nas to denerwować, a po prostu śmieszyć. Kiedy w przedziale jest piekielnie duszno, a jakaś dama kategorycznie nie pozwala otworzyć okna, bojąc się przeziębienia — albo wytłumaczmy jej pogodnie, że nie ma racji, albo po prostu wyjdźmy na kilka chwil na korytarz. Kiedy jest tłok i ścisk w wagonie, pamiętajmy, że inni pasażerowie są tak samo temu winni, jak i my. Kiedy ktoś w tym tłoku depcze nam po nogach (na pewno nie naumyślnie), lepiej powiedzieć mu: „na wesoło“, aby stał na swoich nogach, a nie na naszych, niż wywołać awanturę. Kiedy wypada ustąpić miejsca jakiejś pani, nie klnijmy w duchu; przecież podobnie ktoś inny ustąpi kiedyindziej miejsca naszej matce, czy siostrze...

Podróżujmy z humorem, bo to uprzyjemnia podróż i nam i innym. Bierzmy przykład z pewnego konduktora, który wszedł właśnie do przedziału, gdy dwie panie awanturowały się straszliwie; jedna oświadczyła, że jeśli nie otworzy się okna, to umrze z duszności, druga — że jeśli otworzy się okno, to umrze na zapalenie płuc. Konduktor zdecydował spokojnie: „Najpierw otworzymy okno, to pani umrze, a później zamkniemy, to druga pani umrze“...

w przedziale był spokój.

St. Stegry.

Wybierając się w podróż, czy to pociągiem, czy samochodem, czy samolotem, pamięta się zazwyczaj o zabraniu odpowiednich sukien, wygodnego obuwia, a zapomina się, że nie mniej ważną jest troska o pielęgnację urody. W tym celu konieczne jest zaopatrzenie się w odpowiednie środki kosmetyczne do pielęgnowania urody w podróży.

W czasie podróży najwięcej kłopotów przysparza dbającej o siebie kobiecie zazwyczaj cera i włosy. Problem ten jest istotnie bardzo ważny.

OCZYSZCZANIE.

Pielęgnacja cery w podróży polega przede wszystkim na odpowiednim jej oczyszczaniu.

Bardzo często podczas wycieczek ma się do czynienia z wodą twardą wapienną, nie nadającą się absolutnie do mycia twarzy. Wodę taką należy przed użyciem przegotować, po czym dla zmiękcz... dodać boraxu lub sody oczyszczonej, w ilości łyżeczka na litr wody. Nie zawsze jednak jest czas na to, aby przygotować sobie taką wodę, dlatego też należy zabrać ze sobą w drogę specjalny preparat oczyszczający, który byłby łatwy i prędki w użyciu, a jednocześnie dobrze oczyszczał i odświeżał skórę. Zależnie od rodzaju cery należy stosować wówczas przy skórach tłustych płyn oczyszczający, przy skórach suchych Galaretkę oczyszczającą.

ODŻYWIANIE.

Drugą bardzo ważną kwestią w podróży jest ochranianie twarzy.

Zwłaszcza mieszkańcy miast, których skóra nie jest przyzwyczajona do ciągłych zmian atmosferycznych, do wiatrów i silnego naświetlania słonecznego, powinni pamiętać, aby przed każdą wycieczką. bez względu na rodzaj skóry, natłuścić ją higienicznym kremem tłuszczowym odżywczym. Krem taki będzie stanowił jakby warstwę ochronną skóry i ustrzeże ją przed podrażnieniami, poparzeniami i zwiotczeniem.

Na noc, po umyciu twarzy odpowiednim preparatem oczyszczającym, należy używać stosownie do wieku krem odżywczy przeciwzmarszczkowy.

Mówiąc o pielęgnacji skóry w podróży, należy poruszyć także kwestię upiększania.

UPIĘKSZANIE..

Zaznaczyć należy, że w czasie podróży, pod wpływem silnego naświetlania słonecznego i ciągłych zmian atmosferyrznych rozszerzają

się znacznie pory skóry. Wówczas, jeżeli zachodzi potrzeba stosowania środków upiększających, należy przed ich użyciem dokładnie twarz oczyścić, aby w otwarte pory nie wcierać brudu i kurzu, który gromadzi się na twarzy.

Wogóle stosowanie środków upiększających w czasie podróży powinno być dyskretne i ograniczone do minimum.

RĘCE.

W okresie wycieczek nie należy zapominać o pielęgnacji rąk. Polega ona przede wszystkim na utrzymaniu rąk w czystości w celu ochronienia skóry rąk od zniszczenia należy stosować specjalny krem do pielęgnacji rąk — oraz na noszeniu rękawiczek cienkich: nicianych lub jedwabnych, (nigdy skórzanych).

WŁOSY.

Nie mniej ważną jest podczas podróży pielęgnacja włosów przez racjonalne oczyszczanie skóry głowy odpowiednim preparatem oczyszczającym, przez ochronienie włosów od bakterii i zbytniego natłuszczania włosów, oraz przez noszenie na dzień lekkich przewiewnych nakryć głowy. Nakrycia te ochronić będą włosy przed kurzem, a jednocześnie dadzą skórze głowy dostateczny dostęp powietrza, tak bardzo ważny przy racjonalnej pielęgnacji. Na noc zaś wskazane jest włożenie lekkiej siateczki na włosy.

A teraz kilka wskazań z higieny ogólnej.

POCENIE SIĘ.

Ponieważ w okresie lata wzmaga się znacznie funkcja gruczołów potowych, a zwłaszcza wysiłek fizyczny podczas wycieczek specjalnie sprzyja nadmiernemu wydzielaniu się potu, należy przy ekwipowaniu się do podróży nie zapomnieć o zabraniu środka przeciw nadmiernemu poceniu.

JAMA USTNA.

Nieodzowne jest również w czasie wycieczek dokładne oczyszczanie jamy ustnej rano i wieczorem, oraz odświeżanie jej i zdezynfekowanie przez używanie pastylek eliksirowych.

Nadmiar wrażeń i pośpiech nie pozwalają nawet najbardziej dbającej o swój wygląd kobiecie poświęcić w okresie podróży zbyt wiele czasu na pielęgnację urody. Dlatego też należy się ograniczyć tylko do wyżej podanych wskazań, a postępowanie takie uchroni skórę od defektów, organizm zaś od wielu chorób i niedomagań.

Dr. med. J. S.

Przejazdy grupowe do Francji i Belgii

Polskie Biuro Podróży ORBIS organizuje w każdą środę i sobotę ulgowe przejazdy do Paryża, Havru, Cherbourga, Brukselii, Antwerpii, Ostendy, Liège, Lille i Londynu.

Podróżni, korzystający z przejazdów ulgowych, oprócz znacznych zniżek kolejowych, korzystają z opieki konwojenta i innych ułatwień w czasie podróży.

Do stacyj, położonych w granicach państwa niemieckiego, ORBIS sprzedaje bilety z ulgą 60%. Warunkiem nabycia biletu ulgowego jest przynajmniej 7-dniowe zatrzymanie się na terenie Niemiec.

Abonamenty Teatralne i Operowe

Towarzystwo Krzewienia Kultury Teatralnej w Warszawie, oraz Dyrekcja Teatru Wielkiego Opery wydały specjalne abonamenty, dające znaczne korzyści:

Obniżone ceny biletów, pozostawienie abonentowi wolnego wyboru teatru, sztuki, oraz dnia korzystania z biletu bez ograniczeń, zniżki 25%.

Posiadacz książeczki abonamentowej może bywać na przedstawieniach wieczorowych, popołudniowych, premierowych, w dni przedświąteczne i świąteczne.

Książeczki abonamentowe są różnych kategoryj — począwszy od lóż, czy też pierwszych rzędów krzeseł do balkonów I i II piętra.

Każdy kupon z książeczki abonamentowej oznaczony jest numerem rzędu, do którego abonentowi przysługuje bilet.

Posiadacz książeczki abonamentowej może na trzy dni naprzód, lecz nie później, jak do godziny 18-tej na dany dzień, wymienić kupon abonamentowy na bilet w Kasie Teatralnej Orbisu (Al. Jerozolimskie 33), lub w kasie odpowiedniego teatru.

Książeczki abonamentowe nowego typu wydane zostały w ilości ściśle ograniczonej.

Teatralne książeczki abonamentowe, sprzedają warszawskie placówki Orbisu.

Ulgowe kupony dla przyjezdnych do Teatrów T. K. K. T. i do Opery

Każdy podróżny, kupujący bilet do Warszawy w którejkolwiek z placówek Orbisu, może otrzymać kupon, uprawniający do nabycia 2-ch ulgowych biletów, ze zniżką 25% do wszystkich teatrów T. K. K. T.: (Narodowy, Polski, Letni, Mały, Nowy), oraz do Opery Warszawskiej.

Kupon można zrealizować wyłącznie w Kasie Teatralnej Orbisu w Warszawie, Al. Jerozolimskie 33, do godz. 18-ej każdego dnia, nie wyłączając sobót, niedziel, oraz dni premier.

Kupon jest ważny w ciągu 7 dni od daty stempla Orbisu; bez stempla Orbisu — kupon nieważny.

Bilety tramwajowe i autobusowe w Warszawie

Dla szerokich rzesz publiczności, korzystających z miesięcznych, lub kwartalnych biletów tramwajowych, oraz biletów autobusowych, ogromnym udogodnieniem jest możność nabycia ich we wszystkich warszawskich placówkach Polskiego Biura Podróży ORBIS.

Położenie placówek Orbisu w centralnych punktach miasta, oraz szybka i dokładna obsługa, ułatwia publiczności nabycie biletów w najdogodniejszych warunkach, po cenie nominalnej.

Sprzedaż biletów kwartalnych rozpoczyna się 25-go, a miesięcznych 27-go każdego miesiąca z ważnością biletu od dnia kupna.

W Orbisie nabywać można następujące rodzaje biletów okresowych: tramwajowych i autobusowych:

1) Kwartalne, ważne na wszystkie linie tramwajowe i autobusowe;
2) Miesięczne, ważne na wszystkie linie tramwajowe i autobusowe;
3) Miesięczne, ważne na jedną linię tramwajową;
4) Miesięczne, ważne na dwie linie tramwajowe;
5) Miesięczne, ważne na dwie linie tramwajowe i do Babic;
6) Miesięczne mieszane, ważne na jedną linię tramwajową i jedną linię autobusową;
7) Miesięczne, ważne na jedną linię autobusową;
8) Miesięczne, ważne na dwie linie autobusowe.

Poza tym w nowootwartym Biurze Tramwajowym Orbisu w gmachu Hotelu Polonia (Aleje Jerozolimskie 39) odbywa się od 20-go każdego miesiąca do 5-go następnego miesiąca sprzedaż biletów ulgowych i normalnych. W okresie od 20-go mogą być nabywane bilety miesięczne, a od 25-go bilety kwartalne tylko przez osoby posiadające bilet na miesiąc wzgl. kwartał bieżący. Nowonabywcy biletów miesięcznych kupować je mogą dopiero od 27-go każdego miesiąca, a kwartalnych od 25-go każdego miesiąca.

Sprzedaż biletów odbywa się w godz. 9—19.

Wszystkie warszawskie placówki Orbisu czynne są w dni powszednie od 8.30—20-ej, w soboty do 21-ej, w niedziele zaś i święta od 10—13-ej, i można w nich otrzymać szczegółowe informacje w sprawie biletów.

Ubezpieczenie podróżnych od wypadków i bagażu od zaginięcia

Europejskie Towarzystwo Ubezp. Towarów i Pakunków Podróżnych za pośrednictwem wszystkich placówek Polskiego Biura Podróży Orbis ubezpiecza podróżnych od wypadków, a bagaż od zaginięcia i szkód w obrębie całej Europy przez sprzedawanie:

a) znaczków i polis, oraz wkładek do biletu własnego nakładu na ubezpieczenie od wypadku;

b) polis na ubezpieczenie bagażu.

UBEZPIECZENIE PODRÓŻNYCH.

Podróżny może się ubezpieczyć na okres ważności biletu lub za pomocą polisy na okres 60-cio dniowy podczas podróży na terytorium całej Europy.

Składka ubezpieczeniowa za pomocą znaczka na jednorazowy przejazd za każde 2.500 zł. wynosi 50 gr. Suma ubezpieczenia od wypadku nie może przekraczać zł. 50.000. — Za pomocą polisy można się ubezpieczyć tylko na sumę zł. 2.500. — lub jej wielokrotność (5.000. —, 7.500. —, 10.000 — i t.d.). Opłata wynosi zł. 3.75 za każde zł. 2.5OO. — sumy ubezpieczenia.

Ubezpieczenie obejmuje wypadki, jakie by się wydarzyły ubezpieczonemu w czasie podróży pociągiem, na dworcach i peronach stacyjnych lub na wszelkim dostępnym dla pasażerów terytorium kolejowym.

UBEZPIECZENIE BAGAŻU.

Ubezpieczeniem objęte są: bagaż podręczny, jak również bagaż nadany przy bilecie. Nawet wierzchnie ubranie, oraz laski, parasole, lornetki i aparaty fotograficzne, które podróżny ma przy sobie, są również ubezpieczone. W okresie ważności polisy, ubezpiecznie daje trwałą ochronę ubezpieczonego mienia poza miejscem stałego pobytu podróżnego, nie poniesie on straty materialnej, gdy mu bagaż zaginie, zostanie skradziony lub uszkodzony, bez względu na to, gdzie się to stało.

Koszt polisy, ważnej w Polsce 30 dni:

przy sumie ubezp. zł. 500 — wynosi zł. 4.
przy sumie ubezp. zł. 1000 — „ zł. 6

Opłata za polisy, ważne w całej Europie, za każde zł. 1000 — na przeciąg 30 dni wynosi zł. 10 —, na przeciąg 60 dni zł. 15 —.

Solidna likwidacja szkód i szybka wypłata odszkodowania.

Biuro bagażowe P.B.P. „ORBIS"

Warszawa, Dworzec Główny — tel. 666-53

Zakres czynności obejmuje:

Odbiór i nadawanie przesyłek kolejowych, clenie, magazynowanie i asekurację.

Transport bagażu z domów i nadawanie, jak również odbiór z kolei i transport do mieszkań.

Wszelką ekspedycję krajową i zagraniczną.

Biuro Bagażowe P. B. P. „ORBIS" posiada własny tabor przewozowy i fachowo wyszkolony personel, co daje Sz. Klijentom gwarancję szybkiego, taniego i solidnego załatwienia Ich cennych zleceń.

W podróży, tak samo zresztą, jak i w życiu codziennym, niezbędna jest odpowiedna lokata posiadanego zapasu pieniędzy. Chowanie pieniędzy przy sobie, lub między bielizną w kuferku, grozi niebezpieczeństwem ich utraty. Dlatego należy korzystać z książeczki wkładkowej P. K. O.

Książeczkę wkładkową P.K.O. otrzymać można w każdym urzędzie pocztowym. Również każdy urząd pocztowy przyjmuje, lub wypłaca wkłady z książeczki P. K. O.

Trudno sobie wyobrazić bardziej praktyczny i korzystny sposób lokowania pieniędzy; wszak pieniądze na książeczce P. K. O. są bezpieczne, przynoszą dochód i w każdej chwili mogą być podjęte.

Niezależnie od tego, wszyscy właściciele kont czekowych i oszczędnościowych P·K.O. mogą załatwiać szybko i na dogodnych warunkach zlecenia przekazowe i inkasowe na większość krajów europejskich, do Palestyny, Brazylii i Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej. Szczególne korzystne dla klienteli obrotu czekowego jest dawanie zleceń zagranicę w formie przelewów. Operacja przelewowa polega na tym, że każdy właściciel konta czekowego w P.K.O. może polecić przelanie ze swoich funduszów na konto swojego klienta zagranicznego, prowadzone w zagranicznych Pocztowych Kasach Oszczędności i t. zw. urzędach czekowo-pocztowych, — wskazanej kwoty. Prowizja od takich szybkich przelewów wynosi zaledwie 1 promille. Zlecenia przelewowe i przekazowe zagranicę mogą być nadawane w postaci czeków takich samych, jak te, których używa się w obrocie krajowym. Czeki te trzeba zaopatrzyć u góry w notatkę „zagraniczny" i skierować do Biura Zagranicznego P. K. O. w Warszawie, względnie do tego Oddziału P.K.O., gdzie się posiada konto· Oczywiście, tego rodzaju zlecenia mogą być załatwione w granicach ogólnych ram przepisów dewizowych.

Również przy pomocy P. K. O. można inkasować czeki, weksle i kupony zagraniczne poza granicami Polski.

Konto Biura Zagranicznego P. K. O. posiada Nr. 17.700.

Oddziały P. K. O. znajdują się: w Katowicach, Krakowie, Lwowie, Łodzi, Poznaniu i Wilnie.

Oddziały Banku Polska Kasa Opieki znajdują się: w Paryżu, w Tel-Aviv i Buenos-Aires.

Szczegółowych informacyj we wszystkich sprawach, tyczących się przekazywania, lub otrzymywania pieniędzy w stosunkach z zagranicą udziela Biuro Zagraniczne P. K. O. w Warszawie przy ul. Jasnej Nr. 9, względnie Bank Polska Kasa Opieki, pod tym samym adresem.

Korzystanie z własnej instytucji bankowej w stosunkach z zagranicą chroni obywatela polskiego przed nadmiernymi kosztami manipulacyjnymi, oraz zapewnia mu możliwie najkorzystniejsze przerachowanie przy zmianie walutowej.

Czy Pański bagaż jest już ubezpieczony?

Doświadczony podróżny

zawsze ubezpiecza swój bagaż.

JEŻELI CHCESZ ZAPEWNIĆ SOBIE SPOKÓJ W PODRÓŻY

ubezpiecz bagaż

w Polskim Biurze Podróży ORBIS

działającym w imieniu EUROPEJSKIEGO TOWARZYSTWA UBEZPIECZEŃ TOWARÓW i PAKUNKÓW PODRÓŻNYCH, Spółka Akcyjna w Warszawie, ul. Jasna Nr. 4. Ubezpieczają wszystkie placówki ORBISU

Uzupełnienia i zmiany podczas druku

- **Na str. 3** w spisie placówek warszawskich Orbisu, należy dodać na końcu: **Biuro Tramwajowe Orbisu, Al. Jerozolimskie 39** (Hotel Polonia)

- **Na str. 5** w spisie placówek zagranicznych Orbisu, należy dodać na początku adres nowej delegatury: **Amsterdam, 21, Leidschestraat**

- **Na str. 82** wiersz 10-15 od dołu w artykule „Co zwiedzać w Polsce", należy zmienić godziny zwiedzań w Muzeum Narodowym, jak następuje:

  Muzeum Narodowe, dział przemysłu artystycznego w nowym gmachu przy Al. 3 Maja 13 — niedziela godz. 9—15 i 17—19, bezpł., od wtorku do soboty 8—14 i 17—19 (50 gr.) *Muzeum Wojska,* codziennie z wyjątkiem poniedziałków od 10—15. Galeria obrazów, Podwale 15, we wtorki i czwartki 9—14, w niedziele 17—19 Wstęp 50 gr.

- **Na str. 102** wiersz 19 od góry — frekwencja gości w Rabce, zamiast, 20.000 — ma być **23.000 gości.**

- **Na str. 105** wiersz 7 od dołu — adres Podolsk. T-wa Krajoznawczego, ma być: **Tarnopol, ul. Kopernika 2.**

- **Na str. 106** wiersz 13 od dołu — ma być: **Podhorce,** zamiast Podharce.

- **Na str. 111** wiersz 18 od góry — ma być: W roku 1937 **wyszedł** (zamiast „ma wyjść") dr. Orłowicza „Ilustrowany przewodnik po woj. Białostockim.

- **Na str. 114** wiersz 11 i 12 od dołu — ma być **ze zniżki 40 — 80%** (zamiast 50 — 60%), ma być: **„pobyt najmniej 7-dniowy".**

TREŚĆ

„Przewodnika Podróżniczo-Turystycznego"

opracowali:

PP. Dr. Mieczysław Orłowicz, Radca Min. Kom.,

oraz Szefowie Wydziałów i Kierownicy Referatów Centrali ORBISU:

PP. Franciszek Dobiecki, mgr. Janina Kalicka, Józef Kincler, Stanisław Lewicki, Stefan Makomaski, mgr. Leopold Muszkat, Tadeusz Pohl, Nikodem Romanus, Władysław Rosner, Maurycy Scheer, prof. Mieczysław Węgrzecki, mgr. Janina Witkowska.

Zredagowała: Jadwiga Krawczyńska.

Zdjęcia:

St. Kolowiec,	Kraków
Orbis,	Tel-Aviv
Photo-Plat,	Warszawa,
Henryk Poddębski,	Warszawa,
Dr. Tadeusz Przypkowski,	Warszawa,
Dr. Adam Zieliński,	Warszawa,
T. i St. Zwolińscy,	Zakopane.

Mapki: Tadeusz Rogowski.

Stary pałac

IWONICZ-ZDRÓJ

Od 100 lat znany, jako **ZDROJOWISKO,** obfitujące w bogactwo wód kruszcowych, szczególnie w **JOD i BROM,** w naturalne złoża borowinowe i w nadzwyczaj skuteczne wody pitne. Zdrojowisko bogate w emanację radową. Wyjątkowo skuteczne leczenie gruźlicy kostnej i stawowej, arterjo-sklerozy, trzeciorzędnej kiły i spraw pokiłowych, schorzeń artretyczno-reumatycznych i nerwowych, skaz limfatycznych, i wysiękowych, zołzy i t. d.

SEZONY KĄPIELOWE: I. od 1-go maja do 15 czerwca,
II. od 16 czerwca do 20 sierpnia,
III. od 21 sierpnia do 31 paźdz.

W sezonach I. i III. **ryczałtowe pobyty kuracyjne od Zł. 153.— za 3 tygodnie** umożliwiające kurację nawet najbiedniejszym.

Kąpiele solankowe, jodo-bromowe, kwaso-węglowe, borowinowe słoneczno-powietrzne. Hydropatja i elektroterapja. Urządzenie do głębokich płókań jelitowych i gorących irygacji ginekologicznych **(GYMNACOLON). Terapia krótkofalowa aparatem „BREVELLA"** w/g najnowszych metod zagranicznych. Nowourządzone według ostatnich wymagań INHALATORJUM.

Bibl. Jag.

Podgórska malownicza okolica, obfitująca w ozon. Piękne spacery i wycieczki. Urozmaicone rozrywki.

Wszelkich informacyj udziela Dyrekcja Zakładu w Iwoniczu (Małopolska), lub Oddział Propagandy „IWONICZ ZDRÓJ" w Warszawie, ul. Wilcza 38. Telefon Nr. 9.55-76.

Iwonicz-Zdrój. Łazienki I i II-ej klasy.

KRYNICA

Królowa Zdrojów Polskich

Wysokość 560 m. n. p. m. Sezon całoroczny (z wyjątkiem kwietnia).

Informacje szczegółowe

Wody: Słynny Zdrój **Zubera**, najsilniejsza szczawa alkaliczna Europy.

Zdrój **„Jana"** szczawa hipotoniczna, stosowana przy kamicy pęcherzowej, nieżytach dróg moczowych, skazie moczanowej

Zdrój **„Główny"** o ustalonej wartości leczniezej przy chorobach żołądka, biegunkach, anemji, blednicy, krzywicy, zołzach.

Zdrój **„Słotwinka"** lekka szczawa alkaliczna ziemna, zbawienna przy chorobaah żołądka, jelit oraz niedokrewności.

Zdrój **„Józefa"**: Silna szczawa żelazista przy blednicy i anemji.

Zdrój **„Karola"**: Doskonała naturalnie musująca woda stołowa.

Wskazania lecznicze

Choroby krwi: niedokrwistość, blednica. **Choroby serca i naczyń:** wady serca wyrównane lub z lekką niedomogą, osłabienie mięśnia sercowego, miażdżyca (skleroza) w okresie początkowym nerwica serca. **Choroby przemiany materji i gruczołów dokrewnych:** dna (skaza moczanowa, artretyzm), cukrzyca, krzywica, choroba Basedowa, otyłość niewielkiego stopnia. **Choroby przewodu pokarmowego:** katar żołądka z nadkwasotą, wrzody żołądka. zrosty pozapalne, nerwice ruchowe. **Choroby dróg żółciowych:** na tle zapalnem i kamica żółciowa. **Choroby dróg moczowych:** (nieżyt kwaśny) i kamica nerwowo-pęcherzowa. **Choroby kobiece** na tle pozapalnem, zaburzenia czynnościowe i rozwojowe, zaburzenia okresowe i przekwitania. Niepłodność. **Choroby nerwowe** czynnościowe. **Cierpienia reumatyczne:** ischias, lumbago.

Widok na Dom Zdrojowy. Fot. St. Mucha.

Nowe łazienki. Fot. St. Mucha.

Przeciwwskazania do leczenia w Krynicy.

Gruźlica otwarta i zamknięta, nowotwory, krwotoki (z wyjątkiem niektórych kobiecych i hemoroidalnych), wady serca w okresie ciężkiej niedomogi (dekompensacji), ostre stany zapalne, choroby zakaźne, choroby umysłowe, ciężkie nerwice.

ROZRYWKI

Teatr, kino dźwiękowe, koncerty symfoniczne, kabaret, dancingi, klub towarzyski, czytelnia i wypożyczalnia książek.

Informacyj udziela: Państwowy Zarząd Zdrojowy, Komisja Zdrojowa oraz Biuro Podróży „ORBIS".

MORSZYN-ZDRÓJ (zwany Polskim Karlsbadem)

jedyne w Polsce zdrojowisko wód gorzkich. 2 godziny od Lwowa

Łazienki.

WSKAZANIA LECZNICZE: Dna (artretyzm) z wszystkiemi jej postaciami i inne choroby przemiany materji. — Otyłość. — Cukrzyca. Przewlekły gościec stawowy i mięśniowy. — Przewlekłe schorzenia wątroby — kamica, nieżyty dróg żółciowych. — Schorzenia żołądka — nieżyt, wrzód żołądka. — Schorzenia jelit, nawykowe zaparcie stolca, hemoroidy. — Przewlekłe nieżyty dróg moczowych — kamica. — Przewlekłe nieżyty narządów kobiecych. — Choroby serca i naczyń — miażdżyca naczyń. Schorzenia dróg oddechowych.

Środki i urządzenia lecznicze: Pijalnia wód gorzkich ze źródła Bonifacego. — Hipotoniczna (na nerki) woda ze źródła z „Pod Matki Boskiej". Kąpiele solankowe, solankowo-gazowe. — Borowinowe znakomite i okłady borowinowe. — Hydropatja — Wziewalnie osobnicze i zbiorowe. — Płukanie jelit. — Irygacje kobiece. Najnowsze urządzenia. Wagony pulmanowskie wprost z Warszawy z napisem Morszyn-Zdrój.

SEZONY: I. maj—czerwiec. II. lipiec—sierpień. III. do października.

W sezonie pierwszym i trzecim pobyty ryczałtowe, obejmujące utrzymanie w pierwszorzędnych pensjonatach przez 21 dni, opiekę lekarską, taksę kuracyjną, zabiegi lecznicze: Zł. 180

Bliższe informacje: Zarząd Zdrojowy w Morszynie-Zdroju

Poczta, Telegraf, Telefon, P. K. O.

MORSZYN-ZDRÓJ

Pensionat leczniczo-dietetyczny

„ORZEŁ"

D-ra med. Misińskiego Jana

położony tuż obok łazienek zdrojowych i lasu iglastego. Posiada nowoczesny komfort. Na żądanie kuchnia normalna. Ceny umiarkowane. Adres: Pensionat „ORZEŁ", Morszyn, telefon Nr. 29.

Zarząd udziela pisemnych informacyj.

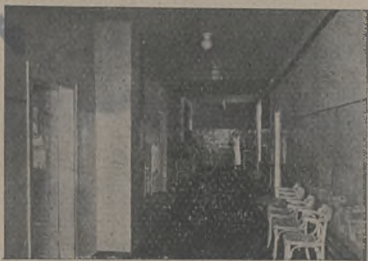
RABKA

Zdrojowisko Górskie

Widok ogólny, fot. J. Bułhak.

Położone w karpatach zachodnich, pasmo Gorców (500-540 m. n. p. m.) wystawione w całej pełni na działanie górskich promieni słońca. Dokoła lesiste zbocza gór. Od północy Luboń (1023 m), od wschodu Turbacz (1311 m), na zachodnim krańcu horyzontu Babia Góra (1725 m) — to piękne górskie obramienie, a zarazem osłona przed wiatrem.

Fragment łazienek, fot. J. Bułhak.

WSKAZANIA LECZNICZE

U dzieci i młodzieży: krzywica skazy wysiękowe, limfatyczne, neurolimfatyczne, niedorozwój, wczesna gruźlica gruczołów, kości, stawów, zapalenia błony opłucnej, osierdziowej, otrzewnej, wogóle stany wysiękowe i powysiękowe, rekonwalescencja po chorobach zakaźnych, anemja, niedomoga gruczołów dokrewnych, nadmierna pobudliwość nerwowa i t. d.

U dorosłych: artretyzm, reumatyzm, ischias, miażdżyca tętnic, choroby kobiece, niedomoga mięśnia sercowego, nerwice różnego pochodzenia, nieżyty dróg oddechowych, pozatem w chorobach — jak u dzieci.

Łazienki, fot. J. Bułhak.

Rozrywki i Sporty.

Restauracje i cukiernie w zakładzie. Sala koncertowa i teatralna. Klub towarzysko-bridżowy. Czytelnia pism. Wypożyczalnie książek. Kino. Dancingi. Basen kąpielowy. W parku zdrojowym — orkiestra, tenis.

Stacja kolejowa i poczta w miejscu. Telefon i telegraf czynne całą dobę. W zakładzie garaż samochodowy i stacja benzynowa. Dogodne połączenia autobusowe.

Leżalnia w łazienkach, fot. J. Bułhak.

Wszelkich informacyj udziela:

Komisja Zdrojowa, Zarząd Zakładu Zdrojowego w Rabce i wszystkie placówki Orbisu.

SOLEC-ZDRÓJ

Na czele najsilniejszych wód siarczano-słonych w Europie, stoją źródła Soleca—Zdroju, posiadające wielką zawartość siarkowodoru, soli uchennej, części stałych oraz innych składników jak: siarczan magnezu, chlorku potasu, amonu i litu, wreszcie jodek sodu i bromek sodu co zostało stwierdzone, zapomocą analizy, przeprowadzonej przez Państwow. Zakładu Bad. żywn. i Przedm. Użyt. z dnia 23. X. 1933, N. ks an. 1729/33.

Zdrojowisko Solec — Zdrój istnieje zgórą 100 lat i znane jest w świecie lekarskim ze skutecznego działania w leczeniu reumatyzmu, chorób dzieci, chorób kobiecych i skórnych oraz tabesu itp pokrewnych chorób. Cieszy się liczną frekwencją kuracjuszy, szukających tu poratowania zdrowia. Wyniki kuracij są wprost zadziwiające — dość powołać się na orzeczenie ojca polskiej Balneologji, prof. Dietla.

Fragment pawilonu nad źródłem

Kolumnada łazienek

Solec—Zdrój, położony w pobliżu lewego brzegu Wisły, otoczony zewsząd wzgórzami, porośniętemi lasami iglastemi, posiada klimat wybitnie suchy i leśny.

Należący do tego Zdrojowiska 300-u morgowy las starannie utrzymany, zadrzewione parki i ogrody kwiatowe, czynią z Solca idealne miejsce kuracji a także i wypoczynku.

Zarząd Zakładu oddał już do sprzedaży „Soleckie Sole Mineralne". Doniosły ten wynalazek stał się prawdziwem dobrodziejstwem dla osób, chcących przeprowadzać kurację w domu i to w porze zimowej, kiedy artretyzm, reumatyzm, ischias i inne cierpienia najbardziej dają się we znaki.

Od 15-go maja r. b. kursują na przestrzeni Kielce — Solec autobusy P. K. P. Od strony Małopolski dojazd przez stację kolej. Szczucin ad. Tarnów.

Żegiestów - Zdrój (nad Popradem)

Położony nad granicą czechosłowacką, na wysokości 411 — 540 m. nad p. m., przy linji kolejowej Nowy-Sącz—Krynica.

WSKAZANIA LECZNICZE:

Choroby serca, wady wyrównane, zwiększone lub zmniejszone ciśnienie krwi. Blednica. Niedokrwistość. Osłabienia ogólne. Choroba Basedowa. Zapalenia oskrzeli i stany pozapalne opłucnej, zagrożone płuca. Zapalenie miedniczek nerkowych i pęcherza. Choroby kobiece (macicy i przydatków). Wyczerpanie fizyczne i umysłowe. Osłabienia po wszelkich chorobach, zaburzenia w funkcjach wątroby, zapalenia woreczka żółciowego i tworzenie się kamieni żółciowy)h. Nerwowe i nawykowe zaparcia. Artretyzm. Nadkwasność żołądka.

PRZECIWWSKAZANIA:

Gruźlica płuc. Choroby serca w okresie niewyrównania. Miażdżyca tętnic daleko posunięta. Nowotwory złośliwe. Choroby gorączkowe. Psychozy w okresie podniecenia. Wszelkie choroby skórne i zakaźne.

KĄPIELE:

Kąpiele mineralne — gazowe naturalne: przyrządzane są ze szczaw „Anny" i „Andrzeja" w Łazienkach oraz w Domu Zdrojowym.

Kąpiele borowinowe, przyrządzane są z borowiny: jako kąpiele gęste średnie i rzadkie, zależnie od ordynacji lekarza.

Dom |Zdrojowy.

Trwałe przepłukiwania kobiece, w łazienkach Domu Zdrojowego.

Natryski pod fachową obsługą.

Światło - lecznictwo i elektro-terapja pod kier. dra Kotulskiego.

Kąpiele słoneczno - powietrzne obok plaży Popradowej.

Kąpiele rzeczne w Popradzie stanowią ważny czynnik leczniczy, gdyż Poprad jest rzeką silnie rwącą.

Na miejscu apteka. Koncerty orkiestry. Czytelnia. Tenis. Dancingi. Przedstawienia teatralne i kinowe.

CENY:

Koszt dziennego pobytu w Żegiestowie wynosi od 5 zł. wzwyż.

Średnio pokój z utrzymaniem wynosi 7.50 zł. dziennie.

Kąpiele mineralne oo 2 zł. Kąpiele borowinowe od 4 zł. Pokoje zamawiać tylko przez Zarząd Zdrojowy.

Bliższe dane w prospektach, które wysyła Zarząd Zdroju i placówki Orbisu.

Hotel „Wiktor"

Hotel—Pensjonat „Wiktor": tel. 9 przepięknie położony nad Popradem.

Kąpiele kwasowęglowe, wodolecznictwo, elektroterapja na miejscu również pijalnia wód.

Pokoje słoneczne z balkonami, komfortowo urządzone, tarasy, oszklone hale dla kąpieli słonecznych.

Rozległy własny park z kortami tenisowymi i boiskiem dla zabaw.

Kuchnia wykwintna na żądanie dietetyczna, bar, codziennie dancingi, czytelnia, biblioteka, sala gier; Garaże.

Czynny cały rok za wyjątkiem listopada i kwietnia.

Informacji udziela zarząd hotelu

Fragment Zakładu kąpielowego
fot. L. Baranowski.

SETNY ROK JUBILEUSZOWY
1837 — 1937

DRUSKIENIKI

Zdrojowisko nad Niemnem, położone przy stacji kolejowej na linji Warszawa-Wilno w powiecie Grodzieńskim, Województwa Białostockiego.

Lecznicza solanka do picia o właściwościach wody Kissingen.

Kąpiele solankowe, borowinowe, kwasowęglowe, tlenowe. ● Hydropatja, ● Elektroterapja. ● Inhalatorjum. ● Zabiegi ginekologiczne. Wodolecznictwo systenu Dr. Żniniewicza. ● Zakład leczniczego stosowania słońca, powietrza i ruchu. Kąpiele kaskadowe.

Leśna stacja klimatyczna. Wycieczki i spacery statkiem, łodziami, samochodami i końmi.

Sezon kuracyjny od 15 maja do 30 września.

Motyw z parku. fot. J. Bułhak.

PIWNICZNA-ZDRÓJ.

Uzdrowisko oraz stacja klimatyczna nad Popradam 400 m. nad poziomem morza.

Kąpiele mineralne i borowinowe.

Wody piwniczańskie, jako szczawy żelazisto-wapniowo-sodowo-magnezowe, wskazane do leczenia wszelkich rodzajów anemji, stanów zapalnych, żołądkowo-jelitowych, nieżytów płucnych, wyczerpania nerwowe, neurastenia, histeria, choroba Basedowa i t. d. Choroby kobiece. Artretyzm i reumatyzm.

Bajeczne spacery górskie. Lasy świerkowe. Kąpiele rzeczne i słoneczne. Sport kajakowy. Kilkadziesiąt will i pensjonatów. Lokale rozrywkowe. Wycieczki do Czechosłowacji i okolicznych miejscowości kąpielowych. Najkrótsza droga do Szczawnicy i Pienin.

Taksa kuracyjna wynosi **5** Zł. od osoby samotnej lub głowy rodziny zaś od każdego następnego członka po **2.50** Zł.

Urzędnicy państwowi i samorządowi, wojskowi w czynnej służbie, emeryci, inwalidzi wojenni i rodziny tych osób, oraz rodziny lekarzy otrzymują 50% zniżki. Cena kąpieli mineralnych **2** Zł., borowinowych **5** Zł.

BOROWINA BEZKONKURENCYJNA.

Komunikacja kolejowa, poczta, telegraf i telefon na miejscu.

OŚWIETLENIE ELEKTRYCZNE.

W sezonie letnim stała orkiestra zdrojowa. ● Sezon od 1 maja do 30 września

LUBIEŃ ZDRÓJ

21 klm. koleją od LWOWA

Zakład otwarty od 1 maja do 30 września

Kąpiele siarczane i borowinowe leczą z nadzwyczajnym wynikiem zapalenia stawów świeże jak i chroniczne, zesztywienia kręgosłupa, choroby mięśni, następstwa po złamaniach kości i po zwichnięciach, zapalenia nerwów i neuralgję, jak n. p. ischias, porażenia i niedowłady, wszystkie stany zapalne, choroby kobiece, żylaki, choroby przemiany materji, choroby chroniczne górnych dróg oddechowych i t. p. ● Na miejscu 80 morgowy park zakładowy, kasyno zdrojowe, orkiestra, kort tenisowy, kręgielnia, krokiet, czółna na Wereszycy, kąpiele rzeczne, rybołóstwo.

Informacyj udziela Zarząd Zdrojowy.

NA ŻĄDANIE WYSYŁA SIĘ CENNIKI. —— CENY NISKIE.

NIEMIRÓW-ZDRÓJ

Leży w powiecie Rawa Ruska o 65 km od Lwowa. Frekwencja roczna 4000 osób. Niemirów jest jedynym zdrowiskiem w Polsce, mogącym się poszczycić własn m naturalnym parkiem na który składają się lasy iglaste o obszar ze 5000 ha. **Środki lecznicze.** Znana w całym kraju borowina niemirowska, następnie wody siarczane do kąpieli i woda „Aleksandra" do picia. **Wskazania:** 1. Wszystkie stany reumatyczne. 2. Skaza moczanowa (dna, artretyzm, gicht). 3. Zmiany stawowe na tle zaburzeń czznności gruczołów dokrewnych lub nerwowo-odżywczych. 4. Nerwobóle nerwu kulszowego (ischias, lumbago). 5. Obrzęki i zgrubienia po złamaniach i zwichnięciach. 6. Choroby kobiece. 7. Przewlekłe nieżyty miedniczek nerkowych i pęcherza. 8. Choroby skórne. 9. Porazenia i niedowłady. 10. Otyłość. **Urządzenia.** Gmach kąpielowy podzielony na oddziały: borowinowy — siarczany — kąpieli gazowych — hydroterapji — oraz nowo-powstały Oddział Ginekologiczny.

Informacyj o Niemirowie-Zdroju udziela Polskie Biuro Podróży „Orbis" Warszawa i wszystkie Oddziały.

JASTRZĘBIE-ZDRÓJ

Perła Uzdrowisk Śląskich 2 godziny od Katowic na linji kolejowej Katowice — Orzesze — Wodzisław — Rybnik.

Najsilniejsza radoczynna solanka jodobromowa — borowina z własnych pokładów — kąpiele solankowe — borowinowe — kwasowęglowe na solance — okłady borowinowe — inhalacje — wodolecznictwo — elektroterapja — lampy kwarcowe — lampy Sollux — diatermja. **Wskazania lecznicze:** Gościec stawowy i mięśniowy, artretyzm, ischias, skrofuloza, krzywica, choroby kobiece, (stany pozapalne) rekonwalescencja po operacjach, stany wyczerpania. umysłowego i fizycznego, niedomagania układu nerwowego, miernego stopnia miażdżyca tętnic i choroby mięśnia sercowego. Przeciwwskazania: stany gorączkowe i choroby zakaźne.

LECZCIE SIĘ W UZDROWISKACH KRAJOWYCH

Informacje i prospekty we wszystkich placówkach ORBISU.

LEŚNE SANATORJUM DLA CHORYCH PIERSIOWYCH RUDKA

STACJA MROZY

INSTYTUCJA SPOŁECZNA NIE ZAROBKOWA

Ceny od 7 zł. dziennie

wraz z wszelkiemi świadczeniami lekarskiemi

KOMITET w WARSZAWIE OSSOLIŃSKICH 4

SANATORJUM w RUDCE, INSTYTUCJA SPOŁECZNO-DOBROCZYNNA, NIEZAROBKOWA, powstała w 1908 r. z inicjatywy i staraniem Ś. P. DR. TEODORA DUNINA z ofiar społecznych.

Zakład czynny cały rok.

TEREN. Własny teren leśny 50 ha., 178 met. nad poziomem morza. Lasy sosnowe, grunt piaszczysty, przepuszczalny.

POKOJE DLA CHORYCH (system korytarzowy). 1 2 i 3 osobowe. Wszystkie od południa. W każdym umywalnie skanalizowane z wodą bieżącą.

URZĄDZENIA TECHNICZNE i SANITARNE, elektryczne oświetlenie, centralne ogrzewanie, kanalizacja, kamera dezynfekcyjna, pralnia mechaniczna, maszyna do wyjaławiania naczyń stołowych.
LEŻALNIE zimowe i letnie.

URZĄDZENIA LEKARSKIE. Apteka. Pracownie: analityczna, rentgenologiczna i terapji fizykalnej. Salka operacyjna. Gabinet dentystyczny.

STAŁA OPIEKA LEKARSKA przez lekarzy i siostry zamieszkałych na miejscu. Stosowane są najnowsze metody rozpoznawcze i lecznicze.

ROZRYWKI DLA CHORYCH. Biblioteka. Gry towarzyskie w świetlicy. fortepian, gramofon, radjo z głośnikiem w świetlicy i słuchawski przy każdem łóżku i przy leżakach na leżalni. Aparat kinematograficzny.

POŻYWIENIE CHORYCH 4-krotne dziennie w nieograniczonej porcjami ilości. Dieta indywidualna według wskazań lekarza, Opłaty pobierane są poniżej kosztów własnych.

DO SANATORJUM w RUDCE kierują chorych, m. in., także Województwa, Ubezpieczalnia Społeczna i Wydział Opieki Magistratu m. st. Warszawy.

Zgłoszenia kierować do

ZARZĄDU SANATORJUM w RUDCE stacja MROZY. Tel. międzymiastowy „MROZY 7“

Informacji udziela także

KOMITET SANATORJUM w RUDCE, WARSZAWA, Ossolińskich 4.

Telefon 621-75.

Busko-Zdrój

Wody mineralne siarczano - słone

Województwo Kieleckie
Ostatnia stacja kolejowa »KIELCE«
Sezony od 1 maja do 31 października.

Główny gmach łazienek.

WSKAZANIA: Reumatyzm stawowy i mięśniowy. Gościec rzekomy i zakaźny. Zesztywnienie stawów pozapalne i pourazowe. Gościec zniekształcający. Podagra. Zołzy. Gruźlica chirurgiczna. Przymiot. Choroby skórne. Stare pozapalne wysięki jamy brzusznej, narządów rodnych i kończyn. Otyłość. Przewlekłe nieżyty górnych odcinków dróg oddechowych i przewlekłe nieżyty dróg żółciowych. Przewlekłe nieżyty i ich następstwa w organach moczopłciowych. Przewlekłe zapalenia naczyń i gruczołów chłonnych i ich następstwa. Choroby układu nerwowego, zapalenia nerwów i nerwo łće [illegible]

Zakład leczniczy.

NAŁĘCZÓW

Na tle malowniczego pejzażu ziemi lubelskiej, otoczony leśnemi pagórkami, w zacisznej kotlinie, leży uroczysko lecznicze — **Nałęczów.**

Wskazania lecznicze: Choroby nerwowe, specjalnie nerwicowe ogólne i częściowe, choroby przemiany materji, cukrzyca, otyłość, choroba Basedowa, artretyzm, kamica żółciowa, nerkowa i in.; choroby przewodu pokarmowego, krążenia krwi, wada serca, skleroza, niedokrwistość choroby kobiece, stany pochorobowe, wyczerpania, osłabienia, etc.

Nie przyjmuje się chorych na gruźlicę, na choroby zakaźne, chorych umysłowo, narkomanów.

Środki lecznicze: Źródła żelaziste, dające wodę do picia i do kąpieli; borowina do kąpieli i okładów, bardzo urozmaicone metody i stosowania hydropatji, kąpiele naturalne i sztuczne, a więc: żelaziste, solankowe, tlenowe, kwasowęglowe i t. p. oraz terapja tak zw. fizykalna, a mianowicie: kąpiele świetlne, czterokomorowe, ogólne elektryczne, franklinizacja, faradyzacja, galwanizacja, darsowalizacja, masaż wibracyjny, diatermia, sollux, szafki świetlne.

Zakład Zdrojowy rozporządza 250 umeblowanemi pokojami. 100 willi, wiele pensjonatów i hoteli.

Zdrojowisko jest czynne cały rok. Nałęczów leży na linji kolejowej Warszawa—Lublin—Lwów w odległości 2 godz. jazdy od Warszawy.

Zniżki kolejowe ważne są przez cały rok. Poczta, telegraf, telefon.

INOWROCŁAW

ZDROJOWISKO SOLANKOWE i BOROWINOWE

ŚRODKI LECZNICZE.

PODSTAWĄ LECZENIA KĄPIELAMI SOLANKOWEMI SĄ SOLANKI STĘŻONE t. zw. żoły lub surowice solankowe, o wysokim stężeniu 31%.

KĄPIELE BOROWINOWE działają przez swe szczególne właściwości fizyczne: wyższą gęstość, ciepłotę i ciężar właściwy oraz przez odmienny skład chemiczny.

KURACJE WODAMI MINERALNEMI.

Źródlana wodę solankową inowrocławską stosuje się w nieżytach żołądka i kiszek, w przewlekłych sprawach zapalnych, szczególnie dawnych (artretycznych), kobiecych i t. d.

WSKAZANIA DO LECZENIA: Artretyzm, reumatyzm, ischias, choroby kobiece, skrofuloza, choroby serca, schorzenia dróg oddechowych, pourazowe cierpienia, choroby nerwowe, stany osłabienia.

RYCZAŁTOWE OPŁATY:

w I-szym i III. sezonie od I. V. do 15. VI. i od 16. VIII. do 31. X.

Za 14-dniową kurację	126.00 zł.
„ 21 „ „	185.00 „
„ 28 „ „	240.00 „

w II. głównym sezonie od 16. VI. do 15. VIII.

Za 14-dniową kurację	154.00 „
„ 21 „ „	229.00 „
„ 28 „ „	289.00 „

Wszelkich dodatkowych informacyj udzielają: Zarząd Zdrojowiska i wszystkie placówki Orbisu.

Truskawiec-Zdrój

Zakład Zdrojowo-Kąpielowy i Stacja Klimatyczna

SEZON WIOSENNY: od 1 Kwietnia do 15 czerwca
SEZON LETNI: od 16 czerwca do 31 sierpnia
SEZON JESIENNY: od 1 września do 30 października

Kąpiele: solankowe, siarczane, siarczano-solankowe, borowinowe i kwaso-węglowe.

Wskazania: reumatyzm stawowy i mięśniowy, artretyzm, otyłość, nerwobóle, niektóre choroby serca, choroby kobiece, skórne i t. d. Wody do picia hypotoniczne: „Naftusia" unikat i „Józia" szczawy alkaliczno-ziemne.

Wody do picia: solanki glaubersko-gorzkie: „Maria", „Zofia", i „Bronisława" oraz **nowoodkryty zdrój wody gorzkiej „Barbara".**

Zakładowa wziewalnia solankowa wydaje inhalacje specjalne, balsamiczne i solankowe ciepłe i zimne.

Na pomiarkach Truskawieckich kąpiele zimne solankowo-siarczano w basenie i kąpiele słoneczne,-sztuczna plaża na tle lasów szpilkowych. Wszelkich informacji udziela Zarząd Zdrojowy w Truskawcu. Truskawieckie wody mineralne w butelkach „Naftusia" i „Józia" oraz naturalna Truskawiecka sól gorzka „Barbara" do nabycia w aptekach i drogeriach.

WARSZAWA

HOTELE

Hotel Angielski

Warszawa, ul. Wierzbowa 6

Centrum miasta

Centr. telef. 560-33

vis-a-vis Ministerstwa Spraw Zagran. gruntownie przebudowany, pokoje nowocześnie umeblowane z bieżącą wodą zimną i gorącą, centralnem ogrzewaniem, telefonami, łazienkami. Winda. Ceny wyjątkowo przystępne.

Pokoje 1-o osobowe od Zł. 5.50
Pokoje 2-u osobowe od Zł. 10.—

Śniadania, obiady i kolacje.
Całodzienne utrzymanie Zł. 4.50

HOTEL BRISTOL

WARSZAWA, KRAK. PRZEDM. 42/44.
Tel. 551-60.

250 pokoji od zł. 8 za dobę.
Woda bieżąca zimna i gorąca, telefon w każdym pokoju.
RESTAURACJA — COCKTAIL-BAR
DANCING — OGRÓDEK.

HOTEL EUROPEJSKI

WARSZAWA

Telegramy: „Europejski Warszawa“ • Tel.: Centrala 556-20

250 pokoi nowocześnie urządzonych w cenie od zł. 8.—

Restauracja, Kawiarnia, Bar i Cocktail - Bar - Dancing pod własnym zarządem.

HOTEL WIEDEŃSKI

Centrum. Naprzeciwko Dworca Głównego, Marszałkowska 102.

100 pokojów świeżo odremontowanych. Centralne ogrzewanie. Telefony. Pierwszorzędna restauracja SIMON i STECKI. Łazienki, czystość wzorowa, usługa uprzejma. Wycieczki i Zjazdy — specjalne wydatne zniżki.

Hotel Astoria

ul. Chmielna 49.

Najbliższy. — Najtańszy.

DOGODNE DLA pp. TURYSTÓW

Zakłady AGRILU

Jadłodajnie, Kawiarnie, Pijalnie mleka

ADRESY:

Nowy Świat 8; Aleje Jerozolimskie — róg Kruczej; Plac Zbawiciela; ul. Króla Alberta 3 (Niecała)

Tanio, estetycznie, zdrowo.

FRANCISZEK RYCZER

Warszawa, Marszałkowska 107.

Telefon 9-77-78.

Poleca:

Parasole parasolki i laski w dużym wyborze.

WYRÓB WŁASNY.

Firma egzystuje od 1852 roku.

Bilety teatralne

nabywajcie

w ORBISIE

AL. JEROZOLIMSKA 33.

TELEFON 9.91-89.

Nowoczesny Zakład Kąpielowy „WISŁA"

Warszawa, Nowy Świat 23/25 (w pasażu) II wejście od ul. Chmielnej 7, otwarty codziennie (oprócz niedziel i świąt) od godz. 8-ej do 22-ej.

Łaźnia rzymska i parowa
Wykwintne wanny
Natryski wiedeńskie (nowość w Warszawie)

Fryzjer damski i męski. Pedicure-Manicure. Bufet na miejscu. Waga lekarska. Radjo. Gazety. Telefon № 681-19. Obsługa fachowa, uprzejma i inteligentna. Ceny wraz z użyciem bielizny kąpielowej, t. j. ręcznika, prześcieradła, płaszcza i pantofli:

Łaźnia rzymska i parowa	**Zł. 2.—**
Wanna	**„ 1.50**
Natrysk wiedeński	**„ 1.—**

Łaźnie dla Pań w środy, wanny i natryski codzien. dla Pań i Panów.

TOWARZYSTWO OCHRONY SZTUKI LUDOWEJ
i POPIERANIA PRZEMYSŁU LUDOWEGO
WARSZAWA, UL. TAMKA 1. TELEFON 271-50

POLECA:

AUTENTYCZNE
WYROBY LUDOWE
z całej Polski

HAFTY. KORONKI. CERAMIKA. TKANINY I T. P.

BAZAR PRZEMYSŁU LUDOWEGO
UL. TAMKA Nr. 1. TELEFON 271-50.
Dojazd tramwajami P. Z. i autobus B.

Filia: A. R. W.
ul. Królewska 2
Telefon 682-20.

WSZYSTKICH INFORMACYJ O POBYCIE W STOLICY UDZIELAJĄ PLACÓWKI ORBISU

RESTAURACJA-KAWIARNIA-BAR

GASTRONOMJA

WARSZAWA, NOWY-ŚWIAT 16.

Najpopularniejszy lokal stolicy. Smaczna kuchnia. Niskie ceny.

W kawiarni 100 czasopism krajowych i zagranicznych.

FILJA: RESTAURACJA — BAR

NOWA GOSPODA

JASNA 4 (róg Boduena 5 min. od dworca gł.)

SŁYNIE Z WYKWINTNEJ KUCHNI I Z BARDZO NISKICH CEN.

OBYWATELSKI KOMITET POMOCY SPOŁECZNEJ

Wielki Ogród Zabaw „100 POCIECH"

Wejście — dorośli 25 gr.; dzieci i wojsk. 15 gr. Kolejka górska i różnorodne mechaniczne atrakcje. Ogród czynny od 11 rano do 23-ej.

LECZNICA SPECJALNA Dr. med. D. GISERA b. asyst. kliniki Berlińskiej **Chmielna 47. Tel. 295-00**

(drugi dom od dworca Głównego) — Godz przyjęć od 9 rano do 9 wiecz. Chor. weneryczne i zaburzenia sfery płciowej. — Analizy krwi i moczu.

RENTGEN

Warszawa, ul. Królewska 31, telefon 281-31.

Zdjęcia, naświetlenia, prześwietlenia lecznicze. Analizy lekarskie. Leczenie krótkimi falami.

Dr. med. HAUSWIRT

WENERYCZNE skórne płciowe

„Leczn. Dworcowa", Warszawa, Chmielna 49 i Nowogrodzka 46, 8 r. — 9 wiecz.

FOTO-RADIOLIT

Sto Krzyska 34 vis a vis PKO

OKAZJE — ZAMIANY — TANIO

KODAK — LEIC — RATY —

... a po powrocie do domu z pięknej wycieczki kontynuujemy podróż na falach eteru przy odbiorniku PHILIPSA...

Dla P. P. Turystów

CAFE-DANCING

Colombina

VARSZAVA TEL. 59645 JASNA 3

Najwytworniejszy i najweselszy lokal stolicy.

Pierwszorzędne atrakcje artystyczne sił krajowych i zagranicznych.

Każdy przyjezdny może spotkać swoich znajomych tylko w COLOMBINIE

Lokal czynny od 22-ej do rana.

REZERWAT ZIELENI i ŚWIEŻEGO POWIETRZA

CUKIERNIA i KAWIARNIA

KAZIMIERZA DAKOWSKIEGO

BAGATELA 3, tel. 8-97-46.

Duży, cienisty ogród i wielka sala. Dancing towarzyski. Zespoły muzyczne. Pierwszorzędne wyroby cukierniano-kawiarniane. Rendez-vous elity towarzystwa warszawskiego. Wspaniały wypoczynek dla turystów

RESTAURACJA
BAR — DANCING

ASTRA

Marszałkowska 107. I piętro front
tuż przy Dworcu Głównym
OTWARTA CAŁĄ DOBĘ.

Pierwszorzędna kuchnia. • Wytworny lokal.

śniadania | obiady | kolacje — z 3-ch dań **1.50 zł.**

PAMIĘTAJCIE O TYM,
że wyroby

POLSKIEGO MONOPOLU TYTONIOWEGO

nie ustępują w niczym wyrobom zagranicznym i należą do najlepszych w świecie.

Spróbujcie: „SFINKS“
„HEL“
„PRZEDNIE EGIPSKIE“
„DAMES“
„ZEFIR“
„LOT“
„Mewa“

Polska Żegluga Rzeczna „VISTULA”

Warszawa, Mazowiecka Nr. 12

utrzymuje codziennie bezpośrednie linie na szlaku wodnym z Warszawy via Tczew do Gdyni oraz do Puław, Sandomierza, Krakowa i odwrotnie

Na statkach restauracje i bufety. Miejsca sypialne rezerwuje i inform. udziela: w Warszawie Kasa Zamawiań Ski **„Vistula”**, w Gdyni — Oddział **Vistuli** — Port, ul. Rybacka 30, tel. 10-85

Przejazdy statkami są prawdziwym wypoczynkiem dla turystów i podróżnych.

Najciekawsza i najbardziej emocjonująca rozrywka w stolicy.

WYŚCIGI KONNE

w Warszawie.

Na polu Mokotowskiem w centrum miasta. Dojazd tramwajami 17, 25, Z. i M.

Pocz. o godz. 4 pp.

DNIE WYŚCIGOWE:

SEZON WIOSENNY: KWIECIEŃ: 25. MAJ: 2, 3, 6, 8, 9, 13, 15, 16, 17, 20, 22, 23, 25, 29, 30. CZERWIEC: 1, 3, 5, 6, 8, 10, 12, 13, 17, 19, 20, 24, 26, 27, 29. LIPIEC: 1, 3, 4.

SEZON JESIENNY: SIERPIEŃ: 28, 29. WRZESIEŃ: 4, 5, 7,8, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 19, 21, 22, 23, 25, 26, 29. PAŹDZIERNIK: 2, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 14, 16, 17, 19, 21, 23, 24, 26, 28, 30, 31. LISTOPAD: 1, 4, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 14.

Najciekawsza i najbardziej emocjonująca rozrywka w stolicy.

TRADYCYJNA RESTAURACJA DANCING

„CORDIAL"

dawny SAVOY

Nowy Świat 58, telefon 313-66.

Najlepiej zjesz i najweselej się zabawisz do rana przy pierwszorzędnej orkiestrze i atrakcjach artystycznych sił krajowych i zagranicznych

„Cocktaill Bar"

właściciel
Bronisław Otto

PAŃSTWOWE ZAKŁADY INŻYNIERJI

Warszawa, Terespolska 34/36. Telefon 5-48-10.

po dłuższych studjach i badaniach najlepszych marek światowych, po kilkuletnich próbach i doświadczeniach na drogach i wszelkich terenach polskich zbudowały

motocykl „SOKÓŁ" 600

sportowo-turystyczny do jazdy solo i z wózkiem, jednocylindrowy (575 cm.^{3}), na balonach, świetnie resorowany, posiadający wszystkie udoskonalenia ostatniej doby. Wykonany z najlepszych materjałów i stali, przewyższa jakością i klasą wiele maszyn zagranicznych.

Nagrody na wszystkich rajdach i konkursach.

AIR FRANCE TOWARZYSTWO LOTNICZE

Warszawa, Al. Jerozolimskie 35, telef.: 858-13, 808-60.

Towarzystwo Air France utrzymuje linje lotnicze między wszystkiemi krajami Europy, oraz północną Afryką, Dalekim Wschodem, i Ameryką Południową. Samoloty Air France przebywają codziennie przestrzeń 40 tys. klm. Warto zaznaczyć, że Towarzystwo to powstało przed trzema laty w drodze fuzji 5-ciu francuskich towarzystw lotniczych i od tego czasu datuje się stały, wspaniały rozwój francuskiego lotnictwa cywilnego. Wszystkie samoloty Air France rozwijają szybkość 300 klm. na godzinę nawet aparaty 40-osobowe. Na liniach Morza Śródziemnego kursują czteromotorowe wodnopłatowce. Na linji Paryż-Południowa Ameryka przez Atlantyk Południowy znajduje się cała flota samolotów i szybkich wodnopłatowców o wielkim zasięgu. Unowocześnienie samolotów, wprowadzenie silników jednego typu przy równoczesnym rozwinięciu sieci radiowej i meteorologicznej, oraz wprowadzeniu na samolotach „automatycznych pilotów" zwiększyło bezpieczeństwo. Samoloty Air France przewiozły w ciągu roku 68.980 pasażerów bez żadnego wypadku, Samoloty Air France przewożą co tydzień korespondencję z Polski do Ameryki Południowej w ciągu trzech dni.

Masz mało pieniędzy?

Chcesz wyjechać?

Chcesz się leczyć?

Chcesz wypocząć?

JEDŹ

do letnisk, uzdrowisk i dworów, gdzie

Polskie Biuro Podróży

ORBIS

organizuje tanie pobyty wypoczynkowe i kuracyjne.

Witajcie, mili goście!...

GDY WYSIĄDZIECIE NA DWORCU GŁÓWNYM,

przed udaniem się na miasto, trzeba się posilić po podróży... Zjedźcie smaczne i posilne śniadanie, napijcie się wybornej kawy ze słynnymi ciastkami, a w lecie orzeźwijcie się świetnymi lodami

w KAWIARNI

JANA GAJEWSKIEGO

Chmielna 49, telefon 544-98

(tuż obok dworca).

Wśród dnia,

aby wytchnąć po znużeniu, wpadnijcie na drugie śniadanie, podwieczorek, na lody, umawiając się z przyjaciółmi i znajomymi, do nowo przebudowanej, wytwornie i wygodnie urządzonej

CUKIERNI

JANA GAJEWSKIEGO

Marszałkowska 59, tel. 107-85

(róg Koszykowej)

Zapraszamy Was serdecznie!

Zwiedzajcie własny kraj!...

KRAKÓW

Grand Hotel
Kraków, ul. Sławkowska 5/7.

HOTEL NARODOWY
Kraków, ul. Poselska 22, tel. 130-22

Hotel Polonia
Kraków, ul. Basztowa L. 25.
Telefon serjowy № 152-90.

Hotel Francuski
Kraków, ul. Pijarska 13.
Telefon centrali 152-95.

Hotel POD RÓŻĄ
KRAKÓW, ul. Floriańska 14.

Hotel Warszawski
Kraków, ul. Pawla 6.

A. PIASECKI
Fabryka czekolady S. A. KRAKÓW
poleca znane ze swej jakości czekolady twarde, do gotowanie, deserowe, mleczne i nadziewane, oraz wielki wybór wysoko-gatunkowych karmelków.

ZAKOPANE

BAR „EMPIRE"
ZAKOPANE
ul. Krupówki 67.
Telefon 13-88.
NAJPOPULARNIEJSZY LOKAL • RESTAURACYJNO-DANCINGOWY

BRISTOL
ul. Słowackiego, tel. 13-15.
Reprezentacyjny hotel-pensjonat. Pięknie położony we własnym parku. Idealne warunki wypoczynkowe.

HOTEL MONOPOL

KATOWICE

100 pokoi. Bieżąca zimna i ciepła woda, telefony i sygnalizacja świetlna we wszystkich pokojach. Winda. = Ceny pokoji od zł. 5.—

KAWIARNIA i RESTAURACJA we własnym zarządzie.

Hotel SAVOY

KATOWICE

Hotel „Hrabia Reden"

Chorzów I, ul. Katowicka 7, tel. 401-50.

Woda bieżąca, gorąca zimna—centralne ogrzewanie.

HOTEL „BAZAR"

zał. w 1838 r.

urządzony według nowoczesnych wymagań. • Ceny umiarkowane.

GDYNIA

Winiarnia i Restauracja

„Ermitage"

GDYNIA

ul. Świętojańska 39, tel. 17-88

WYKWINTNA KUCHNIA.

POZNAŃ **Hotel Continental**

Wszelki nowoczesny komfort

św. Marcin № 36. Telefon 20-09.

HOTEL-PENSION

„POLSKA RIVIERA"

GDYNIA — NAD MORZEM

pokoje od Zł. 4.50

RESTAURACJA POD STRZECHĄ

GDYNIA, ul. 10 lutego 13 (vis á vis poczty).

Wydaje dla wycieczek zbiorowych po cenach zniżonych: śniadania, obiady, kolacje, świeże — smaczne i zdrowe. Pomieszczenie w ogrodzie krytym na 200 osób. Obsługa szybka i uprzejma.

XVII Międzynarodowe Targi Wschodnie

WE LWOWIE

4—16 września 1937

Informacji udziela:

IZBA PRZEMYSŁOWO-HANDLOWA WE LWOWIE

Akademicka 17.

SOPOTY OCZEKUJĄ WAS!

„ASTORIA"

dominująca cukiernia i kawiarnia
w Sopotach
róg See i Süd Strasse.

Tel. 510-77. 1 minuta do Kasyna.
NAPOJE ALKOHOLOWE

SOPOTY — Opera Leśna.

„OPERA LEŚNA-SOPOTY"

Świąteczne koncerty 1937 — RYSZARDA WAGNERA

„Parsifal" 18 i 20 lipca.
„Lohengrin" 23, 25, 28 lipca i 1 sierpnia.
Wielkie świąteczne koncerty: 21 i 30 lipca.
Ogólne kierownictwo: generalny intendent **Herman Merz.**
Dyrygenci: Państwowy dyrygent prof. **Robert Heger,** Państwowa Opera Berlin.
Państwowy dyryg. **Karol Tutein,** Państwowa Opera w Monachium.

Soliści: Pierwszorzędni śpiewacy Wagnerowscy.
Orkiestra: 130 artystów-muzyków
Chór: 500 osób
Bilety wejścia: 5.50 — 15.50 zł.
Widownia około 10.000 osób.
Informacje i przedsprzedaż:
Polkie Biuro Podróży ORBIS Gdynia i Biuro Opery Leśnej w Sopotach.

DREI LILIEN

(właśc. MARIA HENNIG).
SOPOTY, Seestrasse 53, telefon 514-41.
Perfumerja — Kosmetyka — Bursztyny.
Eleganckie torebki! Artystyczne lalki!

ODWIEDZAJCIE SOPOTY!

INDRA-PALAST
SOPOTY, Nordst. 3. Tel. 51-509
(vis á vis Kurhausu)
Winiarnia - Dancing. • Kabaret - Bar.
Otwarty cały rok!

BODENBURG & SPEISEWAGEN
GDAŃSK, Langgasse. Telef. 216-75
(vis á vis Ratusza)
RESTAURACJA I-ej KLASY.
Specjalność: Dania polskie.

właśc.: LOUIS ERNST.

SOPOTY

KASINO-HOTEL
TEL. 518-51.

KURHAUS-HOTEL
TEL. 510-73.

Z tarasów hotelowych piękny widok na morze, molo oraz na park.
Z hotelu „KURHAUS" (otwarty cały rok) bezpośredni dostęp do Kasyna Gry.
Zakłady I kategorji. Komfort.

POLSKI PENSJONAT
„HALINA"
SOPOTY, Nordgasse 73. Tel. 515-78
Willa przy plaży z werandami. W pokojach bieżąca woda ciepła i zimna.

FEINKOST MÜHLING
SOPOTY, Seestrasse 42. Tel. 511-27
Specjalny skład delikatesów.
á la Polsko-Rosyjski bufet zimny. Najstarszy Handel Win w Sopotach. Staro-Niemiecko-Gdańskie Pokoje Win i Likierów.

NAJSTARSZA GDAŃSKA
farbiarnia i pralnia chem.
M. Grunenberg
SOPOTY, Seestr. 30, telefon 518-20
Tel. fabryki: 424-84.

HOTEL REICHSADLER
SOPOTY, Südstrasse 16, tel. 511-95
(istniejący od lat 30).
Pierwszorzędna restauracja i kuchnia. Pokoje z utrzymaniem lub bez. Tanio! Blisko Kasyna i plaży. Tarasy.

Park-Hotel, Sopoty
Jedna minuta drogi do Kasyna i plaży. 70 komfortowych pokojów z bieżącą wodą. Garaż na miejscu. Muzyka. Pierwszorzędna restauracja. Kuchnia wykwintna. Telefon 511-70. Tanio.

PENSJONAT POLSKI
„Willa w Ogrodzie"
SOPOTY, Nordstr. 51.
Pokoje słoneczne z werandami.
1 minuta drogi do plaży.
Właśc.: pułk-wa Elżbieta Karatiejew.

WILHELM BODTKE
(Telefon 510-38).
Pierwszorzędne sklepy rzeźnicko wędliniarskie
Sklepy: Seestr. 36.
Seestr. 2.
Schlustr. 2.
HURT ——— DETAL
SOPOTY, See Str. 36.

Ulubiona restauracja i salon jadalny
„ZOPPOTER SPEISEWAGEN"
(dawniej W. Bodtke)
Najlepsze trunki i potrawy.
Właśc. K. WACHSMUTH.

ODWIEDŹCIE GDAŃSK!

Central-Hotel-Gdańsk

wł. J. BIRK

Pfefferstadt 79. Telefon 216-92.

Pierwszorzędna restauracja.

Modny hotel — spokojne położenie — 1 minuta od dworca głównego. Łazienki w domu — bieżąca zimna i ciepła woda. Ceny przystępne.

„ALHAMBRA“

z barem TROCADERO

Brotbänkengasse 44. Telefon 284-32.

Dominujący lokal Dancingowy.

w Gdańsku otwarty do 4-ej rano.

Wstęp wolny. Niema przymusu zamawiania wina.

właśc. JÓZEF NISSAN

HOTEL EDEN

GDAŃSK

naprzeciwko dworca głównego

Telefon: 219-45/48.

KOMFORT — ŁAZIENKI — BIEŻĄCA WODA

TELEEONY W POKOJACH.

Adres telegraficzny: GDAŃSK - EDENHOTEL.

HOTEL „CONTINENTAL“

Gdańsk, vis á vis głównego dworcu.

Pokoje z bieżącą ciepłą i zimną wodę i z telefonami. Usługa polska!

Telefony: 286-51/55 i 263-06.

Codziennie: KABARET - DANCING „KAISERHOF“

GDAŃSK, ul. Heilige Geistgasse 43.

od 20 godz. do 4 godz. rano. Wielki atrakcyjny program. Wstęp wolny!

TANIO.

Grand Hotel Reichshof

Zakład I kategorii

GDAŃSK, naprzeciwko głównego dworca

Telefon Nr. 288 41-45.

Bieżąca zimna i ciepła woda.

Telefony we wszystkich pokojach.

Adres telegraf.: REICHSHOF, DANZIG.

UWAGA! GDAŃSK

MARTIN
LAUTENBACHER
dawniej CARL BODENBURG
Pierwszorzędna restauracja, handel winami.
GDAŃSK, Jopengasse 3, tel. 280-64
Sale dla towarzystw.
Pokoje klubowe

ZNANE na CAŁYM ŚWIECIE
GDAŃSKIE
„LACHS-LIKÖRE“
LACHS
od r. 1598.

KOMFORTOWE HOTELE

„DAS DEUTSCHE HAUS“
GDAŃSK
Tel. 224-46/49. 3 min. od dworca

„METROPOL“
SOPOTY
Seestr. 45. 1 min. od Kasyna

Pierwszorzędna restauracja, znakomita kuchnia, koncerty.

HOTEL DANZIGER HOF

Pierwszorzędny gdański hotel i restauracja.
Dominikswall 6. Telefon 228-41.

H. SCHWARZMANN

EKSPORT DRZEWNY
SAWMILL
GDAŃSK
CABLES: „OAKMAN“ P. O. B. 72
TELEFONY: 251-62, 276-25, 276-13.

GDY JEDZIECIE ZAGRANICĘ...

Zwiedzajcie JUGOSŁAWIĘ — Kraj kontrastów.
50% zniżki na kolejach jugosławiańskich po 7-mio dniowym pobycie w miejscowościach kąpielowych i turystycznych.

Wszystkie informacje na wyjazdy do Jugosławii udziela tow.

PUTNIK — Beograd i Agencje Orbisu.

BERLIN

HOTEL PRAGERHAUS

Pragerplatz 4

w poblizu dworca Zoo

Pokoje komfortowe z wodą bieżącą i telefonem.

Dobra kuchnia.

Mówi się po rosyjsku, francusku i angielsku.

MORSKIE OKO

RESTAURACJA

WARNA

KORZYSTAJCIE

z usług ORBISU

przy wycieczkach zagranicę!

„ABBAZIA"

Niezapomniany pobyt na lazurowym wybrzeżu Adriatyku

Słoneczne dni — Czar kwiatów — Błękit nieba...

Informacje:

Azienda di Soggiorno, ABBAZIA (Italia)

„HOTEL HÖLLER"

WIEN VII., Burggasse Nr. 2.

DOBRY HOTEL — WSPÓŁCZESNY KOMFORT

Ceny umiarkowane. • W pobliżu Ringów.

WIEDEŃ

HOTEL CONTINENTAL

przy Schwedenbrücke

Pierwszorzędny Hotel w Centrum Miasta. Pokoje z wodą bieżącą — zimną i gorącą. Centralne ogrzewanie. Nowoczesny komfort. — Umiarkowane ceny.

WIEDEŃ

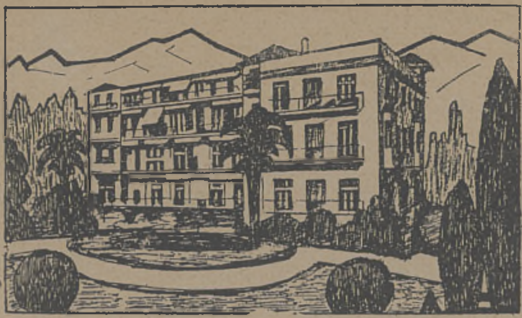
HOTEL DIANABAD

kompletnie odnowiony

„Hotel de France"

WIEN I,

Schottenring 3.

MERANO

(ITALJA)

STEFANIA

SANATORIUM FIZYKO - i DIETOLECZNICZE

Klimat południowo-alpejski, suchy, słoneczny, zaciszny, radoczynny.

Urządzenia: Wszelki komfort mieszkaniowy, łazienki prywatne, balkony słoneczne, winda, park. Wszelkie nowoczesne środki fizyko-lecznicze, własne laboratorjum.

Kuchnia djetetyczna, idealna.

Wskazania! Rekonwalescencja, wyczerpanie ogólne, serce, wysokie ciśnienie, nerki, żołądek, wątroba, kiszki, otyłość, reumatyzmy, dna, cukrzyca, Basedow, astma.

Ceny pensjonatu od lir 54 (13½ złotych).

Sezon całoroczny z wyjątkiem lipca i I poł. sierpnia.

Korespondencja polska. Dr. Binder.

ŻEGLUGA POLSKA S. A.

oraz POLSKO-BRYTYJSKIE TOW. OKRĘTOWE S. A.

GDYNIA, Waszyngtona 15.

Telegramy: Polmorsk i Polbrit. — Telefony: 2991 i 3991

utrzymuje regularną komunikację okrętową towarowo-pasażerską GDYNI/GDAŃSKA do portów:

MALMÖ • GÖTEBORG • NORRKÖPING • STOCKHOLM
HAMBURG • ROTTERDAM • ANTWERPIA • TALLINN • KOTKA
VIIPURI • HELSINKI • LONDON • HULL • LE HAVRE • RIGA
LIEPAJA • KLAIPEDA • HISZPANII • SYCYLII oraz portów Lewantu

Własne magazyny składowe w porcie.

Prócz powyższych połączeń S. A. „Żegluga Polska" utrzymuje w sezonie letnim komunikację pasażerską między Gdynią a portami wybrzeża polskiego.

90 lat HAPAG'u

HAMBURG-AMERIKA LINIE

Regularne połączenia

z wschodnim i zachodnim wybrzeżem Ameryki Północnej, Kanadą, Ameryką Środkową, Kubą, Meksykiem, Zachodnim wybrzeżem Ameryki Południowej, Azją, Indiami Holenderskimi. Karty okrętowe do Brazylii, Urugwaju, Paragwaju i Argentyny.

Wycieczki morskie:
Śródziemnomorskie, do fiordów Norwegii, na wyspy Oceanu Atlantyckiego, do Zachodnich Indii, podróże dookoła świata, dookoła Afryki, naukowe wycieczki zamorskie.

Informacje i zapisy

HAMBURG-AMERIKA LINIE

Gen. Przedstawicielstwo: Polskie Biuro Podróży ORBIS.

WYCIECZKI:

do PARYŻA

oceanicznymi statkami
22. V — 11. IV; 29. V — 22. VI; 5. VI — 25. VI — od **235** zł.

koleją przez Berlin powrót przez Zurych — Wiedeń od 22. V w każdą sobotę od **320** zł.

do JUGOSŁAWII

przez Budapeszt—Wiedeń wyjazdy 3-go każdego miesiąca oraz wycieczki autokarowe — od **330** zł.

do BUŁGARII

przez Bukareszt
wyjazdy 2-go każdego miesiąca od **340** zł.

do RUMUNII

przez Bukareszt do Carmen Sylva
2 razy w miesiącu od 15-go czerwca od **250** zł.

TANIE POBYTY WYPOCZYNKOWE

w Inowrocławiu, Krynicy, Muszynie, Morszynie Niemirowie, Orłowie Morskim, Zaleszczykach i Żegiestowie.

ZAPISY **ORBIS**

SZWECJA

Laplandia.
Zorza polarna, ukazująca się z przerwami w odstępach 20 minutowych.

Kraj letnich, białych nocy.

Szybkie, wygodne i częste połączenia z Gdynią, Gdańskiem i Sopotami Stockholmu i Kalmaru komfortowymi statkami Marienholm i Kastelholm Szwedzko-Amerykańskiej Linii. Tanie przejazdy. Zamawianie miejsc dla „przejazdów łącznych" i bliższe informacje w

ORBIS, Warszawa, Marszałkowska 98.

SPIS RZECZY

NOTATKI

NOTATKI

NOTATKI

NOTATKI

Soir de Paris
PERFUMY
WODY TOALETOWE
PUDRY
BOURJOIS
PARIS

ELIKSIR
VADEMECUM
PASTA DO ZĘBÓW
VADEMECUM
WODA DO UST
PASTA DO ZĘBÓW
VADEMECUM
uznane za najlepsze przez
powagi lekarskie świata
Jedyne nagrodzone złotym
medalem na Wystawie
Higjeny w Paryżu.

PUDRY i KREMY
Cédib
L.Ch
dzięki swemu cudownemu
działaniu zyskują sobie
coraz więcej zwolenniczek
Własne poradnie we wszystkich miastach Rzp. Polskiej.
Uwaga: Kuponów na bezpłatną poradę żądać w swojej stałej perfumerii lub drogerii.

Najszybsze NORD DEUTSCHER LLOYD BREMEN połączenie

BREMA—NEW-YORK

przez porty kanału La Manche
4 i pół dnia przez OCEAN.

Bezpośrednia komunikacja

Z KANADĄ

AMERYKĄ POŁUDNIOWĄ

(wybrzeża zachodnie)

WSCHODNIĄ AZJĄ

AUSTRALJA

1937

WIELKI PROGRAM

WYCIECZEK MORSKICH

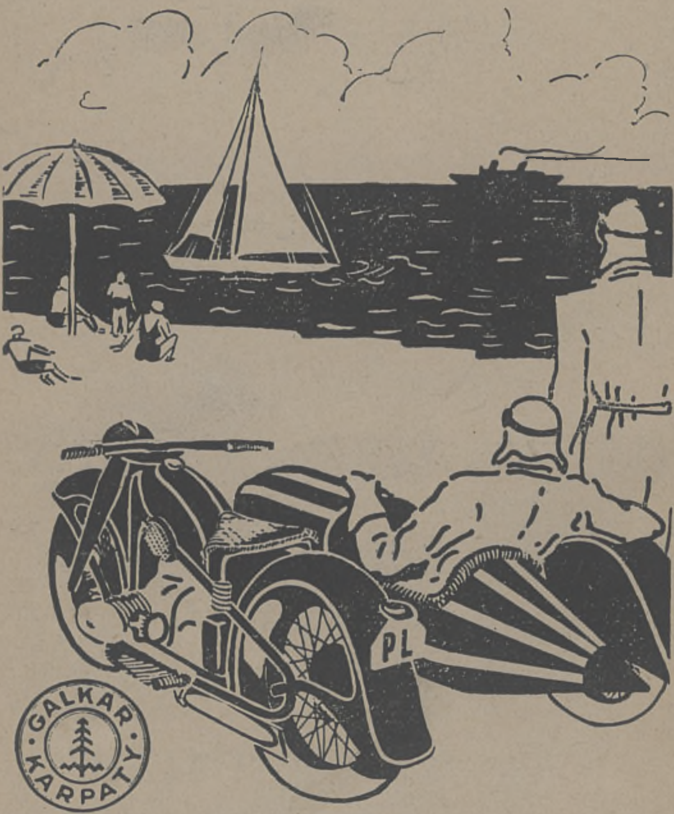
Wycieczki wiosenne po Morzu Śródziemnem.

Wycieczki jesienne po Morzu Śródziemnem.

Wycieczki na Morza Północne, Fiordy i do Nordkapu.

Wycieczki na Wschód.

Generalne Przedstawicielstwo P.B.P. ORBIS

W całej Polsce od gór do Bałtyku otrzymacie — przy błękitnych stacjach benzynowych firmy »KARPATY« — jednolity materiał pędny i oleje samochodowe

G A L K A R - L U X

POLSKIE BIURO PODRÓŻY ORBIS

Centrala: Warszawa, Ossolińskich 8, telef. 547-55

Sprzedaje bilety

krajowe i zagraniczne, kolejowe, lotnicze, żeglugowe, tramwajowe i t. d. Miejsca sypialne w pociągach.

po cenach ściśle taryfowych.

Kasa Teatralna ORBISU

(Warszawa, Al. Jerozolimska 33)
Bilety do Teatrów, do Opery, na Koncerty, imprezy sportowe i t. p.
Abonamenty w Teatrach T.K.K.T.

Informuje

bezpłatnie

we wszelkich sprawach, związanych z podróżami i wycieczkami

Biuro bagażowe ORBISU

Warszawa — Dworzec Główny
Transport bagażu podróżnych
Ubezpieczenia

Organizuje

Wycieczki w kraju i zagranicą, podróże indywidualne i zbiorowe, zjazdy, pielgrzymki

Czeki podróżnicze

Biuro Tramwajowe ORBISU

Warszawa, Al. Jerozolimskie 39
(Hotel Polonia)
Sprzedaż okresowych biletów tramwajowych i autobusowych, normalnych i ulgowych.

Dział morski

Warszawa, Marszałkowska 153,
Sekcja Palestyńska, Nalewki 8
wycieczki morskie polskimi statkami, sprzedaż kart okrętowych na wszystkie regularne połączenia morskie.

Przewodniki turystyczne

Broszury i ulotki informacyjne. Wydawnictwa własne.

PONAD 100 PLACÓWEK W KRAJU i ZAGRANICĄ.

PKO
PEWNOŚĆ
ZAUFANIE

Drukarnia S. Krakowski, Warszawa, Królewska 45